

СЛУЖБЕН ВЕСНИК НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Број 19

Год. LX

Вторник, 30 март 2004

Цена на овој број е 350 денари

www.slvesnik.com.mk

contact@slvesnik.com.mk

СОДРЖИНА

	Стр.		Стр.
346. Закон за изменување и дополнување на Кривичниот законик.....	1	350. Закон за изменување и дополнување на Законот за данокот на додадена вредност	51
347. Закон за преобразба на Електростопанство на Македонија Акционерско друштво за производство, пренос и дистрибуција на електрична енергија во државна сопственост.....	44	351. Закон за изменување и дополнување на Законот за утврдување и наплата на јавните приходи.....	53
348. Закон за изменување на Законот за преминување на државната граница и за движење во граничниот појас.....	46	352. Закон за изменување и дополнување на Законот за внатрешни работи.....	53
349. Закон за изменување и дополнување на Законот за административните такси.....	48	353. Закон за јавните набавки.....	54
		354. Закон за изменување и дополнување на Законот за државната ревизија.....	85
		355. Обрасци од Државната изборна комисија од бр. 12 до 24.....	88

346.

Врз основа на член 75 ставови 1 и 2 и член 82 став 1 од Уставот на Република Македонија, вршителот на функцијата претседател на Република Македонија и претседател на Собранието на Република Македонија, издава

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА КРИВИЧНИОТ ЗАКОНИК

Се прогласува Законот за изменување и дополнување на Кривичниот законик, што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 19 март 2004 година.

Бр. 07-1246/1
19 март 2004 година
Скопје

Вршител на функцијата
Претседател
на Република Македонија,
Претседателот
на Собранието на Република
Македонија,
д-р **Љупчо Јордановски**, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
д-р **Љупчо Јордановски**, с.р.

ЗАКОН

ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА КРИВИЧНИОТ ЗАКОНИК

Член 1

Во Кривичниот законик ("Службен весник на Република Македонија" бр. 37/96, 80/99, 4/2002 и 43/2003), во членот 3 по ставот (2) се додава нов став (3), кој гласи:

"(3) Ако со овој закон е пропишана нова алтернативна мерка, мерка на безбедност или воспитна мерка, таа може да се изрече само ако одговара на некоја порано пропишана мерка и ако не е понеповолна за сторителот."

Член 2

Во членот 4 зборовите: "условна осуда и судска опомена" се заменуваат со зборовите: "алтернативни мерки".

Член 3

Во членот 8 пред одредбата се додава бројот (1).
По ставот (1) се додава нов став (2), кој гласи:
"(2) Одредбата од став 1 може да се примени на кривично дело за кое е пропишана парична казна или казна затвор до три години."

Член 4

Во членот 11 став (1) по зборот "небрежност" точката се брише и се додаваат зборовите: "и притоа бил свесен или бил должен и можел да биде свесен за забранетоста на делото".

Член 5

Во членот 12 став (1) по зборот "развој" се става записка и се додаваат зборовите: "или други особено тешки душевни пречки".

Член 6

Во членот 21 по ставот (1) се додава нов став (2), кој гласи:

"(2) Сторителот се откажал од подготвувањето на делото кога престанал со натамошното подготвување или го спречил или сериозно настојувал да го спречи започнувањето на извршувањето на кривичното дело."

Ставот (2) станува став (3).

Член 7

Во членот 22 по зборот "ако" се додаваат зборовите: "две или", а зборовите: "на друг начин" се заменуваат со зборовите: "со друг особен придонес кон извршувањето на делото".

Член 8

По членот 27 се додава нов наслов и нов член 27-а, кои гласат:

"Кривична одговорност на увозникот и дистрибутерот на средството за јавно информирање

Член 27-а

(1) Ако кривичното дело е сторено во средство за јавно информирање што се издава, печати, произведува или емитува во странство, а се растура во земјата под условите од членот 26, кривично е одговорен увозникот или дистрибутерот на тоа средство.

(2) Ако увозникот или дистрибутерот е правно лице или државен орган, кривично е одговорно одговорното или службеното лице во правното лице или државниот орган."

Член 9

Во членот 28 сврзникот "и" се заменува со записка, а по бројот "27" се додаваат зборовите: "и 27-а".

Член 10

По членот 28 се додава нов поднаслов, нов наслов и нов член 28-а, кои гласат:

"5. Кривична одговорност на правно лице
Услови за кривична одговорност на правно лице

Член 28-а

(1) Во случаите определени со Посебниот дел на овој законик, или со друг закон со кој се пропишани кривични дела, правното лице е кривично одговорно ако до извршување на делото дошло со дејствие или со пропуштање на должниот надзор од страна на органот на управување или на одговорното лице во правното лице, или на друго лице кое било овластено да постапува од името на правното лице во рамките на неговите овластувања, или кога тоа ги пречекорило своите овластувања заради остварување корист за правното лице.

(2) Кривичната одговорност на правното лице не ја исклучува одговорноста на сторителот на кривичното дело.

(3) За делата определени со закон кривично одговорни се сите правни лица, со исклучок на државата.

(4) Странски правни лица се кривично одговорни ако делото го сториле на територијата на Република Македонија, без оглед дали имаат свое претставништво или подружница која врши дејност на нејзина територија."

Член 11

Поднасловот 5. "Начин, време и место на извршување на кривично дело" станува поднаслов 6.

Член 12

Во членот 31 по ставот (2) се додава нов став (3), кој гласи:

"(3) Дејствието на соучесникот е извршено како во местото на преземање на дејствието на извршителот или соизвршителот, така и во местото каде што соучесникот работел или бил должен да работи."

Член 13

Членот 33 се менува и гласи:

"(1) За кривични дела на кривично одговорните сторители може да им се изречат следниве казни:

- 1) казна затвор;
- 2) парична казна;
- 3) забрана на вршење професија, дејност или должност;
- 4) забрана на управување со моторно возило и протерување странец од земјата.

(2) Казната затвор може да се изрече само како главна казна.

(3) Паричната казна може да се изрече како главна и како споредна казна заедно со казната затвор или со условната осуда со која е утврдена казна затвор.

(4) Ако за едно кривично дело се пропишани казната затвор или паричната казна, како главна казна може да се изрече само едната од нив, освен кога со закон е пропишано дека може да се изречат и двете казни.

(5) Заедно со главната казна може да се изрече една или повеќе споредни казни, под условите за нивното изрекување предвидени во законот. Со закон може да се пропише и задолжително изрекување на споредна казна.

(6) Казната забрана на вршење професија, дејност или должност може да се изрече само како споредна казна заедно со казната затвор или со условна осуда со која е утврдена казна затвор.

(7) Казните забрана на управување со моторно возило и протерување странец од земјата можат да се изречат ако на сторителот му е изречена казна затвор или парична казна, условна осуда или судска опомена.

(8) Казната забрана на управување со моторно возило може да се изрече и како единствена казна на сторителот на небрежно дело за кое е пропишана парична казна или казна затвор до една година, ако делото го сторил под особено олеснувачки околности."

Член 14

Во членот 35 став (1) по зборовите: "15 години." се додава нова реченица, која гласи: "За кривичните дела за кои е пропишана и казна доживотен затвор, може да се изрече казна затвор од 20 години."

Ставот (7) се менува и гласи:

"(7) Затворот се издржува во установи за издржување на казна определени со закон."

Член 15

Во членот 36 по ставот (4) се додава нов став (5), кој гласи:

"(5) На условно отпуштениот судот може да му одреди заштитен надзор, што се состои во посебни мерки на помош, грижа, надзор или заштита кои ги спроведува социјалниот орган."

Ставот (5) станува став (6).

Во ставот (6) зборовите: "во казнено-поправен дом" се заменуваат со зборовите: "од издржувањето на казната".

Член 16

Во членот 37 став (2) по зборовите: "две години" точката се брише и се додаваат зборовите: "или ако по две писмени опомени од страна на надлежниот орган не ги исполнува обврските од заштитниот надзор (член 36 став 5)."

Член 17

Членот 38 се менува и гласи:

"(1) Паричната казна се изрекува во дневни глоби, при што бројот на дневните глоби не може да биде помал од пет, ниту поголем од 360 дневни глоби.

(2) Судот го одмерува бројот на дневните глоби според општите правила за одмерување на казната.

(3) Висината на дневната глоба судот ја одредува имајќи ги предвид имотните и личните прилики на сторителот, тргнувајќи по правило од чистиот дневен приход што сторителот го остварува или може да го остварува, како и од семејните и други обврски на сторителот и неговата имотна состојба во времето на донесувањето на судската одлука. Најмалата вредност на дневната глоба е едно евро во денарска противвредност, а најголемата 5.000 евра во денарска противвредност.

(4) Судската одлука го содржи износот на паричната казна што се добива со множење на бројот на дневните глоби со утврдената вредност на дневната глоба.

(5) Заради утврдување на вредноста на дневната глоба судот може да бара известувања од банки, финансиски и други установи, државни органи и правни лица, кои се должни да ги достават бараните известувања и не можат да се повикаат на заштита на деловна или друга тајна.

(6) Кога паричната казна се изрекува како споредна казна покрај казната затвор, судот ја утврдува во паричен износ, без примена на одредбите од ставовите 1 до 5. Паричната казна како споредна казна не може да биде помала од 20 евра во денарска противвредност, ниту поголема од 5.000 евра во денарска противвредност."

Член 18

По членот 38 се додаваат четири нови наслова и четири нови члена 38-а, 38-б, 38-в и 38-г, кои гласат:

"Наплаќање на паричната казна

Член 38-а

(1) Во пресудата се определува рокот за плаќање на паричната казна, кој не може да биде пократок од 15 дена ниту подолг од три месеца, но во оправдани случаи судот може да дозволи осудениот да ја исплати паричната казна и во отплати, со тоа што рокот на исплатата да не може да биде подолг од две години. Ако сторителот е странец, судот ќе одлучи паричната казна да се исплати без одлагање, или да се обезбеди нејзиното плаќање на друг начин.

(2) Ако осудениот не ја плати паричната казна во определениот рок, судот може да определи нов рок или ако оцени дека осудениот не сака да ја плати, да нареди нејзино присилно извршување во постапка утврдена со закон. Ако давањето нов рок кој не може да биде подолг од три месеца или присилното извршување останат без успех, судот ќе ја изврши така што за секоја дневна глоба ќе определи еден ден затвор или, кога паричната казна е изречена како споредна казна, за секој започнати 20 евра во денарска противвредност ќе определи еден ден затвор, со тоа што затворот не може да биде подолг од шест месеци.

(3) Ако осудениот исплати само дел од паричната казна, остатокот сразмерно ќе се претвори во затвор, а ако осудениот го исплати остатокот на паричната казна, извршувањето на затворот ќе се запре.

(4) По смртта на осудениот паричната казна нема да се изврши.

Забрана на вршење професија, дејност или должност

Член 38-б

(1) Судот може на сторителот на кој му изрекол казна затвор или условна осуда со која е утврдена казна затвор да му забрани вршење определена професија или дејност, на должности или работи сврзани со рас-

полагање, користење, управување и ракување со имот или за чување на тој имот, ако ја злоупотребил својата професија, дејност или должноста заради извршување на кривично дело и ако врз основа на природата на извршеното дело и околностите под кои е сторено може да се очекува дека таквата дејност ќе ја злоупотреби за повторно вршење кривично дело.

(2) Судот го определува траењето на забраната од ставот 1, кое не може да биде пократко од една ниту подолго од десет години, сметајќи од денот на правосилноста на одлуката, со тоа што времето поминато во затвор не се засметува во времето на нејзиното траење.

(3) При изрекувањето условна осуда судот може да определи дека таа ќе се отповика ако сторителот ја прекрши забраната на вршење професија, дејност или должност.

Забрана на управување со моторно возило

Член 38-в

(1) На сторителот на кривичното дело со кое се загрозува јавниот сообраќај судот може да му изрече забрана на управување со моторно возило од определен вид или категорија, ако најде дека околностите под кои е сторено делото или поранешното кршење на сообраќајните прописи покажуваат дека сторителот може повторно да изврши такво дело.

(2) При изрекувањето на казната од ставот 1, судот може да одреди да се одземе возачката дозвола или да се забрани издавање на возачка дозвола на сторителот за време на траењето на забраната.

(3) Судот ќе ја изрече казната од ставот 1, ако делото е сторено во состојба на пијанство.

(4) Судот го определува траењето на забраната, кое не може да биде пократко од три месеца ниту подолго од пет години, сметајќи од денот на правосилноста на одлуката, со тоа што времето поминато во затвор не се засметува во нејзиното траење. Кога сторителот по занимање е возач на моторно возило, траењето на забраната не може да биде пократко од една ниту подолго од десет години.

(5) Ако казната од ставот 1 му е изречена на лице кое има странска дозвола за управување на моторно возило, таа опфаќа забрана за нејзино користење на територијата на Република Македонија.

(6) При изрекувањето условна осуда, судот може да определи дека таа ќе се отповика ако сторителот ја прекрши забраната на управување со моторно возило.

(7) При изрекувањето на казната забрана на управување со моторно возило како единствена казна, судот истовремено ќе утврди парична казна или казна затвор што ќе се изврши ако сторителот ја прекрши забраната.

Протерување странец од земјата

Член 38-г

(1) Судот може на сторителот кој не е државјанин на Република Македонија да му изрече казна протерување од земјата, кога ќе оцени дека природата на делото, побудите на сторителот и околностите под кои е сторено укажуваат на непожелност за натамошен престој на сторителот во земјата.

(2) Казната од ставот 1 може да трае од една до десет години или засекогаш и започнува од денот на протерувањето на сторителот од територијата на Република Македонија.

(3) Казната од ставот 1 не може да се изрече на сторителот кој ужива заштита во согласност со ратификуван меѓународен договор."

Член 19

Во членот 40 точка 1) сврзникот "и" се заменува со сврзникот "или".

Член 20

Во членот 41 став (1) по точката 1) се додава нова точка 2), која гласи:

"2) ако за кривичното дело како најмала мерка на казна е пропишан затвор во траење од осум или повеќе години, казната може да се ублажи до четири години затвор,".

По точката 2), која станува точка 3), се додава нова точка 4), која гласи:

"4) ако за кривичното дело како најмала мерка на казна е пропишан затвор во траење од четири или повеќе години, казната може да се ублажи до две години затвор,".

Во точката 3), која станува точка 5), по зборовите: "три години" се додаваат зборовите: "или повеќе".

Во точката 4), која станува точката 6), по зборовите: "една година" се додаваат зборовите: "или повеќе".

Точките 5) и 6) стануваат точки 7) и 8).

Во точката 7), која станува точка 9), зборовите: "пет илјади денари" се заменуваат со зборовите: "општиот законски минимум".

Член 21

Во членот 42 став (2) точката на крајот од реченицата се брише и се додаваат зборовите: "или да му изрече споредна казна забрана на управување со моторно возило или протерување на странец од земјата."

Член 22

По членот 43 се додава нов наслов и нов член 43-а, кои гласат:

"Ослободување поради отстранување на штетните последици на кривичното дело

Член 43-а

За кривичното дело за кое е пропишана парична казна или казна затвор до три години извршено под особено олеснувачки околности, ако за тоа постои согласност и на оштетениот, судот може да го ослободи од казна сторителот кој до завршувањето на кривичната постапка ќе ја врати одземената корист на оштетениот, ќе ја надомести штетата, или на друг начин ќе ги надомести или поправи штетните последици на кривичното дело."

Член 23

Во членот 44 став (2) точка 4) зборовите: "250 илјади денари, односно еден милион денари кога едно или повеќе кривични дела се извршени од користољубие" се заменуваат со зборовите: "600 дневни глоби, кога паричните казни се утврдени како главни, односно 10.000 евра во денарска противвредност кога се утврдени како споредни казни. Ако за некое кривично дело во стек е утврдена парична казна во дневни глоби, а за друго во паричен износ, паричниот износ се претвора во дневна глоба и единствената казна не смее да го надмине збирот на утврдените дневни глоби ниту 360 дневни глоби."

Член 24

Во членот 45 по ставот (2) се додаваат два нови става (3) и (4), кои гласат:

"(3) Ако со дејствијата од ставовите 1 и 2 сторителот како вкупна последица ја оствари последицата на некое потешко кривично дело, ќе се казни со казната пропишана за тоа дело.

(4) Одредбите од ставовите 1 и 2 не се применуваат на дејствијата извршени по подигање на обвинението."

Член 25

Во членот 47 став (3) зборовите: "и илјада денари парична казна" се заменуваат со зборовите: "една дневна глоба или 20 евра во денарска противвредност".

Член 26

Насловот на Главата четврта "УСЛОВНА ОСУДА И СУДСКА ОПОМЕНА" се заменува со насловот "АЛТЕРНАТИВНИ МЕРКИ", а поднасловот "1. Условна осуда" се заменува со нов поднаслов "1. Цел и видови на алтернативни мерки".

Член 27

Насловот на членот 48 "Цел на условната осуда и на судската опомена" и членот 48 се менуваат и гласат:

"Цел на алтернативните мерки

Член 48

Целта на алтернативните мерки е спрема кривично одговорниот сторител да не се примени казна за полесни дела кога тоа не е нужно заради кривично-правна заштита и кога може да се очекува дека целта на казнувањето може да се оствари со предупредување со казна на казна (условна осуда), само предупредување (судска опомена) или со мерки на помош и надзор на однесувањето на сторителот на слобода."

Член 28

По членот 48 се додава нов наслов и нов член 48-а, кои гласат:

"Видови алтернативни мерки

Член 48-а

На сторителите на кривичните дела може да им се изречат овие алтернативни мерки:

- 1) условна осуда;
- 2) условна осуда со заштитен надзор;
- 3) условно прекинување на кривичната постапка;
- 4) општокорисна работа;
- 5) судска опомена и
- 6) куќен затвор."

Член 29

Пред насловот на членот 49 "Условна осуда" се додава нов поднаслов 2., кој гласи: "2. Условна осуда".

Насловот на членот 49 "Условна осуда" се менува и гласи: "Условно одлагање на извршување на казната".

Член 30

По членот 54 поднасловот 2. "Условна осуда со заштитен надзор" станува поднаслов 3.

Член 31

По членот 58 се додава нов поднаслов 4., нов наслов и нов член 58-а, кои гласат:

"4. Условно прекинување на кривичната постапка

Услови за прекинување

Член 58-а

(1) За кривично дело за кое е пропишана парична казна или казна затвор до една година судот може да одлучи, по распитот на обвинетиот и сослушување и согласноста на оштетениот, да ја прекине постапката, под услов сторителот во рокот во кој трае прекинувањето на постапката да не стори ново кривично дело.

(2) Постапката може со судската одлука да биде прекината најмногу во рок до една година. Рокот на прекинувањето на постапката не се засметува во рокот на застареност на кривичното гонење.

(3) Ако сторителот во рокот на проверувањето не стори ново кривично дело или ако во тој рок не се открие некое порано сторено кривично дело, постапката се запира.

(4) При одлучувањето за примена на оваа мерка судот ќе го земе предвид особено изразеното каење и извинувањето на сторителот, отстранувањето на последиците на делото и надоместувањето на штетата предизвикана со кривичното дело."

Член 32

По членот 58-а се додава нов поднаслов 5., нов наслов и нов член 58-б, кои гласат:

"5. Општокорисна работа

Услови за изрекување мерка на општокорисна работа

Член 58-б

(1) За кривични дела за кои е пропишана парична казна или казна затвор до три години судот може, со согласност на сторителот, да му изрече мерка на општокорисна работа на слобода, ако делото е сторено под олеснувачки околности, а сторителот порано не бил осудуван.

(2) Мерката се изрекува во траење од 40 до 240 часа, што осудениот е обврзан да ги одработи без надоместок во државен орган, јавно претпријатие, јавна установа или хуманитарна организација, за време на државни празници, саботни и неделни денови и не пократко од пет часа неделно, во период најмногу до 12 месеца. Кога постојат здравствени или оправдани лични и семејни причини судот може да го продолжи извршувањето на мерката најмногу уште за шест месеци.

(3) Кога судот ќе изрече парична казна до 90 дневни глоби или 1.800 евра во денарска противвредност или казна затвор до три месеца, може истовремено да одлучи, по барање на осудениот, за замена на казната со општокорисна работа, при што еден ден затвор, дневна глоба или 20 евра во денарска противвредност се заменуваат со три часа општокорисна работа со тоа што вкупниот збир на часови не може да надмине 240 часа. При одлучувањето за замена на казната со мерката на општокорисна работа судот ќе ја земе предвид тежината на делото, степенот на кривичната одговорност, поранешната неосудуваност на сторителот и извршеното надоместување на штетата или отстранување на другите штетни последици на делото.

(4) Надзор над исполнувањето на обврските на осудениот врши судот, во постапка уредена со закон.

(5) Ако осудениот не ги исполнува или неуредно ги исполнува своите работни обврски, судот писмено го опоменува, а ако тој продолжи со таквото однесување судот може да одлучи да го зголеми бројот на часовите или да го продолжи извршувањето на мерката за најмногу три месеца, ако за тоа постојат оправдани причини или да го замени неизвршениот дел од мерката со парична казна или казна затвор, така што за секој три часа општокорисна работа се засметува една дневна глоба или еден ден затвор. При одлучувањето за замената со парична казна или казна затвор судот ќе се раководи од тежината на делото, степенот на кривичната одговорност и односот на осудениот кон изречената мерка на општокорисна работа.

(6) Ако осудениот не ја извршува општокорисната работа, изречена како замена за паричната казна или казната затвор (став 3), судот донесува одлука за извршување на изречената казна. Работната обврска што сторителот ја исполнил се засметува во казната, при што за секој три часа општокорисна работа се засметува еден ден затвор или една дневна глоба или 20 евра во денарска противвредност."

Член 33

По членот 58 поднасловот "3. Судска опомена" станува поднаслов 6.

Член 34

По членот 59 се додава нов поднаслов 7., нов наслов и нов член 59-а, кои гласат:

"7. Куќен затвор

Услови за изрекување на куќен затвор

Член 59-а

(1) Ако сторителот на кривичното дело за кое е пропишана парична казна или казна затвор до една година е стар и неизмештен, тешко болен или е бремена жена, судот може да му изрече казна затвор и истовремено да одлучи, со негова согласност казната да ја издржува во куќен затвор.

(2) Судот може да ја замени казната затвор со куќен затвор ако постојат услови со современи електронски или телекомуникациски средства да се контролира извршувањето на куќниот затвор што се состои во забрана за напуштање на домот од страна на осудениот.

(3) Надзор над извршувањето на куќниот затвор врши судот, кој може да одреди преземање на определени мерки на надзор и од полицијата во местото во кое се наоѓа домот на осудениот со обврска за редовно известување за нивното вршење.

(4) Ако осудениот ја прекрши забраната за напуштање на домот, судот може да одреди заменетата казна затвор да се изврши во целост во установа за извршување на казната затвор."

Член 35

Во членот 61 точките 4), 5), 6) и 7) се бришат.

Член 36

Во членот 62 по ставот (2) се додава нов став (3), кој гласи:

"(3) Со одлуката за изрекување на мерките од ставот 2, судот може да одреди привремена забрана на вршење професија, дејност или должност, или забрана на управување со моторно возило, кои траат додека трае примената на мерките. Одлуката на судот се доставува до надлежниот орган или правното лице во кое сторителот е вработен, до регистерскиот суд или до органот кој е надлежен за вршење на надзор над спроведувањето на забраната на управување со моторно возило."

Ставот (3), кој станува став (4), се менува и гласи:

"(4) Задолжително психијатриско лекување и чување во здравствена установа и задолжителното психијатриско лекување на слобода му се изрекуваат на сторител чија пресметливост е битно намалена ако му е изречена казна затвор, условна осуда со која е утврдена казна затвор или условна осуда со заштитен надзор."

Ставот (4), кој станува став (5), се менува и гласи:

"(5) Задолжително лекување на алкохоличари и наркомани, може да се изрече ако на сторителот му е изречена казна, условна осуда, условна осуда со заштитен надзор, судска опомена или ослободување од казна."

Член 37

Во членот 64 став (1) по зборот "непресметливост" се додаваат зборовите: "или битно намалена пресметливост".

Во ставот (2) по зборовите: "непресметлив сторител" се додаваат зборовите: "или сторител чија пресметливост е битно намалена".

Во ставот (4) по зборот "слобода" се додаваат зборовите "кога се изрекува на сторител чија пресметливост е битно намалена".

По ставот (4) се додава нов став (5), кој гласи:

"(5) На сторител чија пресметливост е битно намалена и кој е осуден на казна затвор, времето поминато на задолжително психијатриско лекување на слобода не му се засметува во казната."

Ставот (5) станува став (6).

Член 38

Во членот 65 став (4) по зборовите: "изречена со" се додаваат зборовите "казна, освен казната затвор, или со условна осуда, условна осуда со заштитен надзор, судска опомена или ослободување од казна".

Член 39

Членовите 66, 67, 68 и 69 се бришат.

Член 40

Во членот 72 став (2) по зборот "затвор" се додава нова реченица, која гласи: "На малолетник може да му се изрече казна протерување странец од земјата, а на постар малолетник и казната забрана на управување со моторно возило, под условите предвидени со овој законик."

Ставот (3) се менува и гласи:

"(3) Алтернативните мерки: условно прекинување на кривичната постапка и општокорисна работа и мерките на безбедност може да им се изречат на малолетници под условите што ги предвидува овој законик."

Член 41

Насловот на членот 73 "Цел на воспитните мерки и на малолетничкиот затвор" се заменува со насловот: "Цел на воспитните мерки, казната и алтернативните мерки".

Член 42

Во членот 73 став (1) зборовите: "и на малолетничкиот затвор" се заменуваат со зборовите: ", на казната и на алтернативните мерки".

Член 43

По членот 91 се додава нов поднаслов 4., нов наслов и нов член 91-а, кои гласат:

"4. Примена на алтернативните мерки

Условно прекинување на водење на кривичната постапка и општокорисна работа

Член 91-а

(1) Судот може да одлучи условно да ја прекине кривичната постапка за кривично дело за кое е пропишана парична казна или казна затвор до три години, ако малолетникот изразил каење за извршеното дело, ги отстранил последиците на делото, ја надоместил штетата и се помирил со оштетениот, кој е согласен со прекинувањето на водење постапката, под услов во рок од две години малолетникот да не стори исто такво или потешко кривично дело.

(2) Судот може да изрече мерка на општокорисна работа во траење од пет до сто часа кога е потребно со оваа мерка да се изврши влијание врз личноста и поведението на малолетникот. Ако малолетникот не ги исполнува или неуредно ги исполнува наложените работни обврски, судот ќе ја замени оваа мерка со мерката упатување во дисциплински центар за малолетници, под условите предвидени за примена на таа мерка."

Член 44

По членот 91 поднасловот 4. "Примена на мерки на безбедност спрема малолетници" станува поднаслов 5.

Член 45

Во членот 92 став (1) по зборот "установа" записката се брише и се додава сврзникот "и", по зборот "наркомани" се става точка, а зборовите до крајот на реченицата се бришат.

Во ставот (2) втората реченица се менува и гласи:

"Кон овие мерки судот може да одреди и забрана на управување со моторно возило, која трае додека трае примената на мерките (член 62 став 3)."

Член 46

По членот 92 поднасловот 5. "Изрекување на кривични санкции на полнолетни лица за дела кои ги сториле како малолетници" станува поднаслов 6.

Член 47

Во членот 94 став (2) по зборот "безбедност" записката се заменува со точка, а зборовите до крајот на реченицата се бришат.

Член 48

По членот 94 поднасловот 6. "Евиденција на воспитните мерки и дејство на воспитните мерки и на казната малолетнички затвор" станува поднаслов 7.

Член 49

По членот 96 се додава нова глава "Глава шеста-а", нови наслови и шест нови члена 96-а, 96-б, 96-в, 96-г, 96-д и 96-ѓ, кои гласат:

"Глава шеста - а

КАЗНУВАЊЕ НА ПРАВНО ЛИЦЕ

Видови казни

Член 96-а

(1) За кривични дела на правни лица може да се изречат следниве казни:

- 1) парична казна;
- 2) привремена забрана за вршење одделна дејност;
- 3) трајна забрана за вршење одделна дејност и
- 4) престанок на правното лице.

(2) Паричната казна се изрекува во износ кој не може да биде помал од 100.000 денари, ниту поголем од 30 милиона денари. За кривични дела сторени од користољубие или за кривични дела со кои се предизвикува поголема имотна штета, може да се пропише парична казна до двојниот износ од максимумот на оваа казна или во сразмер со висината на причинетата штета или прибавената корист, но најмногу до дваесеткратен износ.

(3) Привремена забрана за вршење одделна дејност во траење од една до три години се изрекува заедно со паричната казна, ако при вршење на дејноста на правното лице е извршено кривично дело за кое за физичко лице е пропишана парична казна или казна затвор до три години, а од начинот на извршување на делото произлегува опасноста од повторно вршење на такво или слично дело.

(4) Трајна забрана за вршење одделна дејност, од дејностите што ги врши правното лице се изрекува заедно со парична казна, ако е извршено дело за кое за физичко лице е пропишана казна затвор од најмалку три години, а од начинот на извршување на делото произлегува опасноста од повторно вршење на такво или слично дело. Оваа казна судот ќе ја изрече и кога е извршено кривично дело по претходна осуда со која на правното лице му е изречена привремена забрана за вршење дејност.

(5) Казната престанок на правното лице се изрекува заедно со паричната казна, ако е извршено дело за кое за физичко лице е пропишана казна затвор од најмалку пет години, а од начинот на извршувањето на делото произлегува опасноста од повторно вршење на такво или слично дело. Оваа казна судот ќе ја изрече и кога е извршено кривично дело по претходна осуда со која на правното лице му е изречена трајна забрана за вршење дејност.

(6) Казната привремена или трајна забрана за вршење дејност и престанок на правното лице не може да се изрече на правно лице основано со закон, како и на политичка партија. Врз основа на правосилна пресуда со која е изречена казната престанок на правното лице, надлежниот суд покренува со закон утврдена постапка за ликвидација на правното лице во рок од 30 дена од денот на правосилноста на пресудата.

(7) Правното лице над кое е отворен стечај, ќе се казни за кривични дела сторени пред отворањето на стечајната постапка.

Одмерување на казната

Член 96-б

(1) При одмерување на казната судот ќе го земе предвид билансот на состојбите и билансот на успехот на правното лице, видот на дејноста и природата и тежината на извршеното дело.

(2) Ако судот утврди парична казна за две или повеќе дела во стек, единствената казна не може да го достигне збирот на поединечно утврдените казни, ниту да го надминува законскиот максимум на казната пропишана за правното лице.

Извршување на паричната казна

Член 96-в

(1) Ако осуденото правно лице не ја плати паричната казна во рок определен од судот, кој не може да биде пократок од 15 дена ниту подолг од 30 дена од денот на правосилноста на пресудата, судот ќе нареди присилно извршување.

(2) Ако паричната казна не може да се изврши од имотот на правното лице, поради тоа што правното лице нема таков имот или престанало да постои пред извршување на казната, казната ќе се изврши од имотот на основачот или основачите на правното лице, сразмерно на вложените удели, односно кај трговското друштво од имотот на акционерите, односно содружниците сразмерно на нивните удели.

(3) Паричната казна на странски правни лица се извршува од имотот конфискуван во Република Македонија или, со примена на меѓународен договор, од имотот во странство.

Условна осуда

Член 96-г

(1) Судот може да одреди условно одлагање на извршување, за време од една до три години, на паричната казна и забраната за вршење дејност, кога е извршено кривично дело за кое е пропишана парична казна или казна затвор до три години, ако правното лице го депонира износот на изречената парична казна во судот и гарантира дека нема да биде извршено кривично дело во рокот на проверувањето.

(2) Ако во рокот на проверувањето е извршено ново кривично дело или е откриено порано сторено кривично дело на правното лице, казната се извршува.

Конфискација на имот, имотна корист и одземање на предмети

Член 96-д

(1) На конфискуваниот имот и имотна корист прибавени со кривично дело на правно лице соодветно се применуваат одредбите од членовите 98 до 100 на овој законик.

(2) Ако од правното лице не може да се конфискува имот или имотна корист поради тоа што престанало да постои пред извршување на конфискацијата, основачот или основачите на правното лице, односно кај трговското друштво, акционерите или содружниците солидарно ќе се обврзат да платат паричен износ што одговара на прибавената имотна корист.

(3) На одземањето предмети од правното лице соодветно се применуваат одредбите од членот 101-а на овој законик.

Посебни одредби за застареност на кривично гонење и извршување на казната

Член 96-ѓ

(1) Кривичното гонење на правното лице не може да се преземе кога ќе поминат пет години од извршувањето на кривичното дело.

(2) Застарувањето на извршувањето на паричната казна, настапува кога ќе поминат три години од денот на правосилноста на пресудата со кое е изречена.

(3) Застарувањето на извршувањето на казната привремена забрана за вршење одделна дејност, настапува кога ќе помине времето за кое е изречена таа казна.

(4) Застарувањето на извршувањето на казната трајна забрана за вршење одделна дејност, настапува кога ќе поминат пет години од денот на правосилноста на пресудата за кое е изречена таа казна.

(5) Застарувањето на извршувањето на казната престанок на правното лице, настапува кога ќе поминат десет години од денот на правосилноста на пресудата со кое е изречена таа казна."

Член 50

Насловот на Главата седма "ПЛЕНУВАЊЕ НА ИМОТНАТА КОРИСТ ПРИБАВЕНА СО КРИВИЧНО ДЕЛО" се менува и гласи: "КОНФИСКАЦИЈА НА ИМОТ И ИМОТНА КОРИСТ И ОДЗЕМАЊЕ НА ПРЕДМЕТИ"

Член 51

По насловот на Главата седма се додава нов поднаслов 1., кој гласи: "1. Конфискација на имот и имотна корист".

Член 52

Во насловот на членот 97 зборот "пленивање" се заменува со зборот "конфискација".

Член 53

Во членот 97 став (2) зборот "плени" се заменува со зборот "конфискува".

По ставот (2) се додаваат два нови става (3) и (4), кои гласат:

"(3) Одлука за конфискација судот ќе донесе во постапка определена со закон и кога од фактички или правни пречки не е можно водење на кривична постапка спрема сторителот на кривичното дело.

"(4) Под услови определени со ратификуван меѓународен договор, конфискуваниот имот може да биде вратен на друга држава."

Член 54

Во насловот на членот 98 зборот "пленивање" се заменува со зборот "конфискација".

Член 55

Во членот 98 ставот (1) се менува и гласи:

"(1) Од сторителот ќе се конфискува имотната корист прибавена со кривичното дело што се состои во пари, подвижни или недвижни предмети од вредност, како и секоја друга сопственост, имот или актива, материјални или нематеријални права, а ако нивната конфискација не е можна на сторителот ќе му се конфискува друг имот што одговара на прибавената имотна корист."

Ставот (2) се менува и гласи:

"(2) Имотната корист се конфискува и од трети лица на кои е пренесена без соодветен надоместок, ако не знаеле, а можеле или биле должни да знаат дека е прибавена со кривично дело."

Ставот (3) се менува и гласи:

"Предметите што се прогласени за културно наследство и природни реткости, како и оние за кои оштетениот е лично врзан, се конфискуваат од трети лица, без оглед на тоа што не знаеле или не можеле ниту биле должни да знаат дека се прибавени со кривично дело и без оглед на тоа дали истите им биле пренесени со соодветен надомест."

Во ставот (4) зборот "Запленетото" се заменува со зборот "Конфискуваното".

Во ставот (5) зборот "пленивање" се заменува со зборот "конфискација".

Член 56

Во членот 99 став (1) зборот "плениетата" се заменува со зборот "конфискуваната".

Во ставот (2) зборовите: "плениетата", "плени" и "пленивање" се заменуваат со зборовите: "конфискуваната", "конфискува" и "конфискација".

Член 57

Во насловот на членот 100 зборот "Пленивање" се заменува со зборот "Конфискување".

Член 58

Во членот 100 зборот "плени" се заменува со зборот "конфискува".

Член 59

По членот 100 се додава нов поднаслов 2., нов наслов и нов член 100-а, кои гласат:

"2. Одземање предмети Услови за одземање на предмети

Член 100-а

(1) Никој не може да ги задржи или присвои предметите што настанале од извршување на кривичното дело.

(2) Од сторителот на кривичното дело ќе се одземат и предметите што биле наменети или се употребени за извршување на кривичното дело без оглед дали се негова сопственост или сопственост на трето лице ако тоа го бараат интересите на општата безбедност, здравјето на луѓето или причините на моралот.

(3) Предметите што се употребени или биле наменети за извршување на кривичното дело може да се одземат ако постои опасност повторно да бидат употребени за извршување на кривично дело. Нема да се одземат предмети што се во сопственост на трето лице, освен ако тоа знаело или можело и било должно да знае дека се употребени или биле наменети за извршување на кривичното дело.

(4) Судот ќе донесе одлука за одземање на предмети во постапка определена со закон и кога од фактички или правни пречки не е можно водење на кривична постапка спрема сторителот на кривичното дело.

(5) Со примена на оваа мерка не се засега во правото на трети лица за надоместок на штетата од сторителот на кривичното дело.

(6) Под услови определени со ратификуван меѓународен договор, предметите можат да бидат вратени на друга држава."

Член 60

Во членот 101 ставот (1) се менува и гласи:

"(1) Правните последици од осудата што се надоврзуваат на осудите за определени кривични дела, може да настапат само кога за кривичното дело на сторителот му е изречена казна затвор."

Член 61

Во членот 103 став (2) зборовите: "мерките за безбедност" се заменуваат со зборовите: "казните што се состојат во забрани и на казната протерување странец од земјата".

Член 62

Во членот 104 став (1) зборовите: "судска опомена" се заменуваат со зборовите: "алтернативна мерка освен условна осуда".

Во ставот (3) по зборовите: "парична казна" се додаваат зборовите: "и казната забрана на управување со моторно возило, изречена како единствена казна,".

Член 63

Во членот 105 по ставот (1) се додава нов став (2), кој гласи:

"(2) По протекот на една година од денот на примената на казната привремена забрана за вршење одделна дејност на правното лице, судот може да одлучи забраната да престане."

Во ставот (2), кој станува став (3), зборовите: "мерките на безбедност" се заменуваат со зборот "казните", а по зборот "возило" се додаваат зборовите: "и времено протерување странец од земјата, како и на казната трајна забрана за вршење дејност на правното лице".

Ставот (3) станува став (4).

Во ставот (4), кој станува став (5), по зборовите: "од 15 години" се додаваат зборовите: "од 20 години во рок од 20 години".

Член 64

Во членот 106 став (2) зборовите: "како и" се заменуваат со сврзникот "или", а по зборот "непознато" се додаваат зборовите: "како и за правните лица".

Во ставот (4) зборовите: "мерки на безбедност" се заменуваат со зборовите: "казни што се состојат во забрани".

Член 65

Во членот 107 став (1) точка 2) бројот "15" се заменува со бројот "20".

Член 66

Во членот 109 точка 2) бројот "15" се заменува со бројот "20".

Член 67

Во насловот на членот 110 по зборот "безбедност" се додаваат зборовите: "алтернативните мерки, конфискација на имотот и одземање на предмети".

Член 68

Во членот 110 став (2) зборовите: "одземање на предмети" се заменуваат со зборовите: "задолжително лекување на алкохоличари и наркомани".

Ставот (3) се менува и гласи:

"(3) Застареност на извршувањето на казните забрана на вршење на професија, дејност или должност, забрана на управување со моторно возило и времено протерување странец од земјата, настапува кога ќе помине времето за кое се изречени тие казни."

По ставот (3) се додаваат два нови става (4) и (5), кои гласат:

"(4) Застареност на алтернативните мерки општокорисна работа и куќен затвор настапува кога ќе поминат две години од денот на правосилноста на пресудата со која се изречени тие мерки.

(5) Извршувањето на посебните мерки на конфискација на имот и одземање на предмети не застарува."

Член 69

Во членот 111 ставот (6) се менува и гласи:

"(6) Одредбите од ставовите 2 до 5 согласно се применуваат и врз застарувањето на извршувањето на мерките на безбедност и алтернативните мерки."

Член 70

Во членот 112 бројот "408" се заменува со броевите: "407-б и 416-а".

Член 71

Во членот 114 став (1) зборовите: "условна осуда" се заменуваат со зборовите: "алтернативни мерки", а зборовите: "мерката на безбедност" се заменуваат со зборот "казната".

Во ставот (2) зборовите: "мерки на безбедност" се заменуваат со зборот "казни".

Член 72

Во членот 120 став (2) по точката 1) се додава нова точка 2), која гласи:

"2) спрема сторителот во странство е применета соодветна мерка на безбедност, што се состои во лишување од слобода".

Точките 2) и 3) стануваат точки 3) и 4).

Член 73

Во членот 121 по зборовите: "и казната" се додаваат зборовите: "или мерката на безбедност што се состои во лишување од слобода".

Член 74

По членот 121 се додава нов наслов и нов член 121-а, кои гласат:

"Примена на одредбите од овој законик на кривичните санкции изречени во странство

Член 121-а

Кога врз основа на меѓународен договор кривичната санкција изречена во странство се извршува во Република Македонија, согласно се применуваат одредбите за условен отпуст, рехабилитација, застареност, амнестија и помилување од овој законик."

Член 75

Членот 122 се менува и гласи:

"(1) Под кривично законодавство на Република Македонија се подразбираат одредбите на овој кривичен законик и одредбите содржани во другите закони.

(2) Под територија на Република Македонија се подразбираат сувоземната територија, водните површини внатре во нејзините граници, како и воздушниот простор над нив.

(3) Под поимот воено лице се сметаат: воени старешини-офицери и подофицери, професионални војници, војници на служење на воениот рок, питомци на Воената академија, лица на стручно оспособување и усовршување за офицери и подофицери, воени обврзници во резервниот состав на Армијата на Република Македонија додека се повикани да извршуваат права и должности од областа на одбраната во врска со извршување на воената обврска и цивилни лица на служба во Армијата на Република Македонија.

(4) Како службено лице, кога тоа е означено како сторител на кривично дело се смета:

а) претседателот на Република Македонија, поставените амбасадори и пратеници на Република Македонија во странство и именуван лица од претседателот на Република Македонија, избран или именуван функционер во Собранието на Република Македонија, во Владата на Република Македонија, во органите на државната управа, во судовите и други органи и организации што вршат определени стручни, управни и други работи во рамките на правата и должностите на Републиката, во локалната самоуправа, како и лица кои постојано или повремено вршат службена должност во овие органи и организации,

б) државен службеник кој врши стручни, нормативно-правни, извршни, управно-надзорни работи и управни работи во согласност со Уставот и со закон,

в) овластено лице во правно лице на кое со закон или со друг пропис донесен врз основа на закон му е доверено вршење на јавни овластувања, кога должноста ја врши во рамките на тие овластувања,

г) лице кое врши определени службени должности врз основа на овластување дадено со закон или со други прописи донесени врз основа на закон,

д) воено лице кога се во прашање кривични дела кај кои како извршител е означено службено лице и

ѓ) претставник на странска држава или на меѓународна организација во Република Македонија.

(5) Како странско службено лице, кога тоа е означено како сторител на кривично дело, се смета лицето кое во странска држава врши некоја од функциите или должностите определени во точките од а) до д) од ставот 6. Странско службено лице ќе се смета како службено лице кај кривичните дела кај кои како извршител е определено службено лице кога во такво својство извршил службено дејствие, постапувајќи на територијата на Република Македонија врз основа на меѓународен договор.

(6) Под правно лице се подразбираат: Република Македонија, единиците на локалната самоуправа, политички партии, јавни претпријатија, трговски друштва, установи и други здруженија, фондови, финансиски организации и други со закон одредени организации регистрирани како правни лица и други заедници и организации на кои им е признато својството на правно лице. Под странско правно лице се подразбира јавно претпријатие, установа, фонд, банка, трговско друштво или друг облик на организираност според законите на странска држава во вршење на стопански, финансиски, банкарски, трговски, услужни или други дејности, кој има седиште во друга држава, или претставништво во Република Македонија, или е основано како меѓународно друштво, фонд, банка или установа.

(7) Како одговорно лице во правно лице се смета лице во правно лице на кое со оглед на неговата функција или врз посебно овластување во правното лице му е доверен определен круг на работи што се однесуваат на извршување на законските прописи или на прописите донесени врз основа на закон или општ акт на правното лице во управувањето, користењето и располагањето со имот, раководењето со производниот или деловен потфат, некој друг стопански процес или надзорот над нив. Како одговорно лице се смета и службено лице кога се во прашање дела кај кои како сторител е оз-

начено одговорно лице, а не се предвидени во главата за кривични дела против службената должност, односно како кривични дела на службено лице предвидени во некоја друга глава на овој законик. Кога е тоа посебно предвидено со овој законик, како одговорно лице се смета и лицето кое врши посебна функција или овластување или на кое му е доверено самостојно вршење на определени работи во странско правно лице, како и лицето кое е претставник на странско правно лице во Република Македонија.

(8) Кога како извршител на кривично дело е означено службено или одговорно лице, сите лица наведени во ставовите 4, 5 и 7 можат да бидат сторители на тие дела доколку од законските обележја на одделно дело не произлегува дека сторител може да биде само некое од тие лица.

(9) Како лице кое врши работи од јавен интерес се смета лицето кое врши функции, должности или работи од јавен, односно општ интерес, како што се наставник, воспитувач, лекар, социјален работник, новинар, нотар, адвокат или друго лице, кое тие работи ги врши самостојно или во правно лице кое врши дејност од јавен, односно општ интерес определен со закон.

(10) Како избори и гласање се сметаат изборите за претставници на граѓани во Собранието на Република Македонија и во локалната самоуправа, за претседател на Република Македонија и изјаснувањето на граѓаните на референдум.

(11) Исправа е секој предмет што е подобен или одреден да служи како доказ на некој факт што има вредност за правните односи. Јавна исправа е исправа издадена од надлежен орган, организација или лице кое врши работи од јавен интерес врз основа на закон или друг пропис заснован врз закон.

(12) Пари се метални и книжни пари што врз основа на закон се во оптек во Република Македонија или во странска држава.

(13) Под знаци за вредност се подразбираат и странски знаци за вредност.

(14) Како хартија од вредност се сметаат: акција, обврзница или друга хартија од вредност што се наоѓа во промет врз основа на закон.

(15) Како подвижен предмет се смета и секоја произведена или собрана енергија за давање светлина, топлина или движење, како и телефонските импулси и други средства за пренос на глас, слика или текст на далечина или компјутерски услуги.

(16) Како сила се смета и примената на хипноза и замajни средства со цел некој да се доведе против своја волја во несвесна состојба или да се онеспособи за отпор.

(17) Под социјален орган се сметаат центрите за социјална работа и другите установи што вршат социјална дејност.

(18) Како моторно возило се смета секое сообраќајно средство на моторен погон во сувоземниот, водниот и воздушниот сообраќај.

(19) Под семејно насилство се подразбира малтретирање, грубо навредување, загрозување на сигурноста, телесно повредување, полово или друго психичко или физичко насилство со кое се предизвикува чувство на несигурност, загрозување или страв, спрема брачен другар, родителите или децата или други лица кои живеат во брачна или вонбрачна заедница или заедничко домаќинство, како и спрема поранешен брачен другар или лица кои имаат заедничко дете или се наоѓаат во блиски лични односи.

(20) Под група, банда или друго злосторничко здружение или организација се подразбираат најмалку три лица кои се здружиле за вршење кривични дела, во кој број влегува и организаторот на здружението.

(21) Под суд, судија и судска постапка се подразбира и меѓународен суд чија надлежност ја признава Република Македонија, судија и постапка пред тој суд.

(22) Под пијанство се подразбира состојба на алкохол во крвта над 1,5 грам-промил.

(23) Под експлозивна или друга смртоносна направа се подразбира секако оружје или експлозивна или запалива направа, што може да предизвика смрт, телесна повреда или поголема имотна штета преку физичка повреда, емисија или ширење на штетни хемиски материји, биолошки агенси, токсични или слични супстанции или зрачење на радиоактивни материји, како и секое оружје или направа создадена за таква намена.

(24) Под јавно место се подразбираат згради, делови од згради, дворови, објекти за вршење трговска, културна, службена, образовна, религиозна, рекреативна или друга дејност, јавни патишта, отворени простори, водни површини и други места отворени и достапни за неограничен круг лица.

(25) Под помала имотна корист, вредност или штета, се подразбира корист, вредност или штета што одговара на износот на службено објавена една половина просечна месечна плата во Републиката во времето на извршувањето на делото.

(26) Под поголема имотна корист, вредност или штета, се подразбира корист, вредност или штета што одговара на износот на пет просечни месечни плати во Републиката во времето на извршувањето на делото.

(27) Под значителна имотна корист, вредност или штета, се подразбира корист, вредност или штета што одговара на износот на 50 просечни месечни плати во Републиката во времето на извршувањето на делото.

(28) Под корист, вредност или штета од големи размери, се подразбира корист, вредност или штета што одговара на износот на 250 просечни месечни плати во Републиката во времето на извршувањето на делото.

(29) Под чист дневен приход се подразбира нето надомест на име плата или други надоместоци од работен однос на име плата, како и други нето приходи од вршење дејности или имот и имотни права. Чист дневен приход се добива по одбивањето на даноците или другите законски обврски. Ако судот и на тој начин не може да го утврди чистиот дневен приход или неговото утврдување би предизвикало значително оддолговлекување на постапката, како основа за негово утврдување, се зема еднодневната заработувачка според просечната плата во Републиката во последните три месеца во времето на пресудувањето."

Член 76

Во членот 123 во ставот (2) се додава нова точка 2), која гласи:

"2) друг ќе лиши од живот при вршење на семејно насилство".

Во точката 5), која станува точка 6), по зборот "бремено" сврзникот "и" се брише и се додаваат зборовите: "или малолетно лице и".

Точките 2), 3), 4) и 6) стануваат точки 3), 4), 5) и 7).

Член 77

Во членот 125 по зборот "навредување" се додаваат зборовите: "или како последица на семејно насилство".

Член 78

Во членот 130 по ставот (1) се додава нов став (2), кој гласи:

"(2) Тој што ќе го стори делото од став 1 при вршење семејно насилство,

ќе се казни со затвор од шест месеци до три години."

Ставот (2) станува став (3).

Во ставот (3), кој станува став (4), по зборот "тужба" се додаваат зборовите: "а за ставот 2 по предлог".

Член 79

Во членот 131 по ставот (1) се додава нов став (2), кој гласи:

"(2) Тој што ќе го стори делото од став 1 при вршење семејно насилство,

ќе се казни со затвор од една до пет години."

Ставот (2) станува став (3).

Во ставот (3), кој станува став (4), зборовите: "ставовите 1 и 2" се заменуваат со зборовите: "ставовите 1 до 3".

Во ставот (4), кој станува став (5), броевите: "1 и 2" се заменуваат со броевите: "1, 2 и 3".

Во ставот (5), кој станува став (6), по зборот "навредување" се додаваат зборовите: "или како последица на семејно насилство", зборовите: "став 1" се заменуваат со зборовите: "ставовите 1 и 2", а зборовите: "ставовите 2 и 3" се заменуваат со зборовите: "ставовите 3 и 4".

Член 80

Во членот 137 по ставот (2) се додава нов став (3), кој гласи:

"(3) Ако делото од став 1 го стори правно лице, ќе се казни со парична казна."

Член 81

Во членот 138 по ставот (2) се додава нов став (3), кој гласи:

"(3) Ако делото од став 1 го стори правно лице, ќе се казни со парична казна."

Член 82

Во членот 139 по ставот (1) се додава нов став (2), кој гласи:

"(2) Ако делото од став 1 е сторено при вршење семејно насилство,

сторителот ќе се казни со затвор од шест месеци до три години."

Ставот (2) станува став (3).

Во ставот (3), кој станува став (4), по зборот "гонето" се додаваат зборовите: "за делото од став 1".

Член 83

Во членот 140 по ставот (1) се додава нов став (2), кој гласи:

"(2) Ако делото од став 1 е сторено при вршење семејно насилство,

сторителот ќе се казни со затвор од шест месеци до три години."

Ставовите (2), (3) и (4) стануваат ставови (3), (4) и (5).

Во ставот (5), кој станува став (6), зборот "три" се заменува со зборот "четири".

Член 84

Во членот 141 став (2) зборот "три" се заменува со зборот "четири".

Член 85

Насловот и членот 142 се менуваат и гласат:

"Мачење и друго сурово, нечовечно или понижувачко постапување и казнување

Член 142

(1) Тој што во вршењето на службата, како и тој што наведен од службено лице или врз основа на негова согласност, ќе употреби сила, закана или друго недопуштено средство или недопуштен начин со намера да изнуди признание или некоја друга изјава од обвинетиот, сведокот, вештакот или друго лице, или ќе предизвика кај друг тешко телесно или душевно страдање за да го казни за кривично дело што го сторило или за што е осомничен тој или друго лице, или за да го заплаши или да го присили на откажување од некое негово право, или ќе предизвика такво страдање поради каков било облик на дискриминација,

ќе се казни со затвор од една до пет години.

(2) Ако поради делото од став 1 настапи тешка телесна повреда или други особено тешки последици за штетениот, сторителот ќе се казни со затвор од една до десет години."

Член 86

Во членот 144 по ставот (1) се додава нов став (2), кој гласи:

"(2) Тој што ќе го стори делото од став 1 при вршење семејно насилство, ќе се казни со затвор од три месеци до три години."

Ставот (2), кој станува став (3), се менува и гласи:

"(3) Со казната од став 2 ќе се казни тој што делото од став 1 ќе го стори спрема службено лице во вршењето на службата или спрема повеќе лица."

По ставот (3) се додава нов став (4), кој гласи:

"(4) Тој што по пат на информатички систем ќе се закани дека ќе стори кривично дело за кое е пропишана казна затвор од пет години или потешка казна против некое лице поради неговата припадност кон определена национална, етничка или расна група или верска определба,

ќе се казни со казна затвор од една до пет години."

Член 87

Во членот 148 по ставот (1) се додава нов став (2), кој гласи:

"(2) Ако делото од став 1 го стори правно лице, ќе се казни со парична казна."
Ставот (2) станува став (3).

Член 88

Во членот 149 став (2) зборот "информативен" се заменува со зборот "информатички".

По ставот (4) се додава нов став (5), кој гласи:

"(5) Ако делото од став 1 го стори правно лице, ќе се казни со парична казна."

Член 89

По членот 149 се додава нов наслов и нов член 149-а, кои гласат:

"Спречување на пристап кон јавен информатички систем

Член 149-а

(1) Тој што неовластено спречува или ограничува друг во пристапот кон јавен информатички систем, ќе се казни со парична казна или со затвор до една година.

(2) Ако делото од став 1 го стори службено лице во вршење на службата или одговорно лице во јавен информатички систем,

ќе се казни со парична казна или со затвор од три месеци до три години.

(3) Гонењето се презема по приватна тужба."

Член 90

Во членот 151 став (1) по зборот "уреди" се додава зборот "неовластено".

По ставот (4) се додава нов став (5), кој гласи:

"(5) Службеното лице од став 4 кое делото го сторило по наредба на претпоставениот и го пријавило пред да дознае дека против него е покрената кривична постапка,

ќе се ослободи од казна."

Ставот (5) станува став (6).

Член 91

Во членот 157 став (2) зборовите: "со парична казна или" се бришат, а по зборот "затвор" се додаваат зборовите: "од три месеци".

Во ставот (3) зборот "три" се заменува со зборот "шест".

Ставот (5) се менува и гласи:

"(5) Примероците на авторските дела и предметите на сродните права, како и средствата за репродуцирање се одземаат."

Ставот (6) се менува и гласи:

"(6) Ако делото од став 1 го стори правно лице, ќе се казни со парична казна."

Во ставот (7) зборовите: "приватна тужба" се заменуваат со зборот "предлог".

Член 92

Во членот 158 ставот (2) се менува и гласи:

"(2) Тој што ќе го стори делото од став 1 со употреба на оружје, експлозивни или други опасни направи, со примена на насилство спрема две или повеќе лица или во организирана група, или на подрачјето на две или повеќе избирачки места,

ќе се казни со затвор од една до десет години."

Член 93

Во членот 162 по ставот (2) се додава нов став (3), кој гласи:

"(3) Ако делото од став 1 го стори правно лице, ќе се казни со парична казна."

Член 94

Во членот 166 по ставот (1) се додава нов став (2), кој гласи:

"(2) Ако делото од став 1 го стори правно лице, ќе се казни со парична казна."

Член 95

Во членот 167 по ставот (1) се додава нов став (2), кој гласи:

"(2) Ако делото од став 1 го стори правно лице, ќе се казни со парична казна."

Член 96

Во членот 170 по ставот (2) се додава нов став (3), кој гласи:

"(3) Ако делото од став 1 го стори правно лице, ќе се казни со парична казна."

Член 97

Во членот 171 по ставот (1) се додава нов став (2), кој гласи:

"(2) Ако делото од став 1 го стори правно лице, ќе се казни со парична казна."

Член 98

Во членот 172 став (1) зборовите: "може да му наштети на" се заменуваат со зборовите: "е штетно за", а зборовите: "од најмалку 10.000,00 денари" се бришат.

Во ставот (2) по зборот "телевизија" се додаваат зборовите: "електронска пошта", а зборовите: "од најмалку 40.000,00 денари" се бришат.

Во ставот (3) зборовите: "или можело да доведе" и зборовите: "со парична казна од најмалку 50.000,00 денари или" се бришат.

Ставот (4) се менува и гласи:

"(4) Нема да се казни за клеветата обвинетиот ако ја докаже вистинитоста на своето тврдење или ако докаже дека имал основана причина да поверува во вистинитоста на она што го изнесувал или пронесувал."

Член 99

Во членот 173 став (1) зборовите: "од најмалку 10.000,00 денари" се бришат.

Во ставот (2) по зборот "телевизија" се додаваат зборовите: "електронска пошта", а зборовите: "од најмалку 20.000,00 денари" се бришат.

По ставот (2) се додава нов став (3), кој гласи:
" (3) Тој што друг јавно ќе го изложи на подбив по пат на информатички систем поради неговата припадност кон определена заедница, етничка или расна група или верска определеност,
ќе се казни со парична казна или со казна затвор до една година."

Член 100

Во членот 174 став (1) зборовите: "може да му штети на" се заменуваат со зборовите: "е штетно за", а зборовите: "од најмалку 10.000,00 денари" се бришат.

Во ставот (2) по зборот "телевизија" се додаваат зборовите: "електронска пошта", а зборовите: "од најмалку 40.000,00 денари" се бришат.

Во ставот (3) зборовите: "со парична казна од најмалку 50.000,00 денари" се бришат.

Член 101

Во членот 175 став (1) зборовите: "од најмалку 10.000,00 денари" се бришат.

Во ставот (2) по зборот "телевизија" се додаваат зборовите: "електронска пошта", а зборовите: "од најмалку 20.000,00 денари" се бришат.

Член 102

Во насловот на членот 176 броевите: "172, 173 и 174" се заменуваат со броевите: "172 до 175".

Член 103

Во членот 176 ставот (1) се менува и гласи:

"(1) Нема да се казни тој што навредливо ќе се изрази за друг во научно, книжевно или уметничко дело, во сериозна критика, во вршење на службена должност, новинарска професија, политичка или друга општествена дејност, во одбрана на слободата на јавно изразување на мислата или на други права или при заштита на јавен интерес или други оправдани интереси, ако од начинот на изразувањето или од другите околности на делото произлегува дека тоа нема значење на навреда или не предизвикало значителна повреда на честа и угледот на личноста."

Ставот (3) се менува и гласи:

"(3) За изнесување или пронесување на лични и семејни прилики што е сторено во случаите од став 1, сторителот нема да се казни ако ја докаже вистинитоста на своето тврдење или ако докаже дека имал основана причина да поверува во вистинитоста на она што го изнесувал или пронесувал."

По ставот (3) се додава нов став (4), кој гласи:

"(4) Нема да се казни за омаловажување со префрлање за кривично дело тој што на друг ќе му префрли дека сторил кривично дело или дека е осудуван поради кривично дело во одбрана на некое право или при заштита на јавен интерес."

Член 104

Во насловот на членот 177 по зборот "опомена" се додаваат зборовите: "или ослободување од казна".

Член 105

Во членот 177 став (1) зборовите: "особено" и "сторителот" се бришат, по зборот "оштетениот" се става точка, а зборовите до крајот на реченицата се бришат.

По ставот (2) се додава нов став (3), кој гласи:

"(3) Ако сторителот пред судот му се извинил на оштетениот во случаите на делата од членовите 172 ставови 1 и 2, 173 ставови 1 и 2, 174 ставови 1 и 2 и 175 ставови 1 и 2, а во случаите на кривичните дела од членовите 172 ставови 1 и 2 и 174 ставови 1 и 2 и ако пред судот го отповикал она што го изнесувал или пронесувал, ќе се ослободи од казна."

Член 106

Во насловот на членот 179 зборот "националностите" се заменува со зборовите: "припадници на заедниците".

Член 107

Членот 179 се менува и гласи:

"Тој што со намера за исмејување јавно ќе ги изложи на подбив македонскиот народ и припадниците на заедниците кои живеат во Република Македонија,
ќе се казни со затвор од три месеци до три години."

Член 108

Во членот 182 зборовите: "ги" и "Организацијата на обединетите нации, Меѓународниот црвен крст или друга" се бришат, а зборот "нивни" се заменува со зборот "нејзини".

Член 109

Во членот 184 ставовите (2) и (4) се бришат.

Во ставот (5), кој станува став (2), зборовите: "на умреното лице." се бришат, се става записка и се додаваат зборовите: "посвоител, посвоеник или друго лице со кое умреното лице живеело во заедничко домаќинство".

Член 110

Во членот 185 точката на крајот на реченицата се заменува со записка и се додаваат зборовите: "преку истото средство или на друг соодветен начин ако објавувањето преку тоа средство не е можно."

Член 111

Во членот 186 став (2) зборот "три" се заменува со зборот "четири".

Ставот (5) се брише.

Член 112

Во членот 187 ставот (4) се брише.

Член 113

Во членот 188 став (2) зборот "три" се заменува со зборот "четири".

Во ставот (3) по зборот "положба" се додаваат зборовите "или при вршење семејно насилство".

Член 114

Во членот 189 став (1) по зборот "зависност" се додаваат зборовите: "или со иста намера го малтретира, застрашува или спрема него постапува на начин со кој се понижува човековото достоинство и човековата личност,".

Член 115

Во членот 191 став (6) по бројот "5" се додаваат зборовите: "или делата ќе ги стори при вршење на семејно насилство".

Член 116

Во членот 194 став (2) зборот "дете" се заменува со зборовите: "малолетно лице", а зборовите: "најмалку три" се заменуваат со зборовите: "од една до десет".

По ставот (2) се додава нов став (3), кој гласи:

"(3) Ако делото од став 1 е сторено со малолетно лице,
сторителот ќе се казни со затвор најмалку четири години."

Член 117

Во членот 204 став (1) зборовите: "затвор до шест месеца" се заменуваат со зборовите: "затвор од три месеци до три години".

Во ставот (2) зборовите: "парична казна или со затвор до една година" се заменуваат со зборовите: "затвор од шест месеца до три години".

По ставот (2) се додаваат три нови става (3), (4) и (5), кои гласат:

"(3) Ако делото од став 1 е сторено спрема дете,

сторителот ќе се казни со затвор

од една до пет години.

(4) Ако делото од ставовите 1, 2 и 3 го стори правно лице

ќе се казни со парична казна.

(5) Ако на сторителот му изрече казна затвор или условна осуда со утврдена казна затвор, судот ќе му изрече и казна забрана за вршење на дејност."

Член 118

Во членот 206 по ставот (1) се додава нов став (2), кој гласи:

"(2) Ако делото од став 1 го стори правно лице, ќе се казни со парична казна."

Член 119

Во членот 212 по ставот (2) се додава нов став (3), кој гласи:

"(3) Ако делото од став 1 го стори правно лице, ќе се казни со парична казна."

Ставот (3) станува став (4).

Член 120

Во членот 213 по ставот (2) се додава нов став (3), кој гласи:

"(3) Ако делото од став 1 го стори правно лице, ќе се казни со парична казна."

Ставот (3) станува став (4).

Член 121

Во членот 214 став (1) зборовите: "парична казна или со затвор до една година" се заменуваат со зборовите: "затвор од шест месеци до три години".

Член 122

Во членот 215 по ставот (3) се додаваат два нови става (4) и (5), кои гласат:

"(4) Сторителот од став 2, со исклучок на организаторот, кој ќе го открие делото или ќе придонесе за неговото откривање, ќе се ослободи од казна.

(5) Ако делото од став 1 го стори правно лице, ќе се казни со парична казна."

Ставот (4), кој станува став (6), се менува и гласи:

"Наркотичните дроги, психотропните супстанции и прекурсорите, како и подвижните или недвижните предмети употребени за нивно правење, пренесување или растурање, ќе се одземат."

Член 123

Во насловот на членот 216 зборовите: "и психотропни супстанции" се бришат.

Член 124

Во членот 216 став (1) зборовите: "и психотропни супстанции" се бришат, а зборовите: "три месеци", се заменуваат со зборот "една".

Ставот (3) се менува и гласи:

"(3) Наркотичните дроги, како и подвижните или недвижните предмети употребени за нивно пренесување или растурање, или посебно наменети или ставени за употреба, ќе се одземат."

Член 125

Во членот 217 став (2) зборот "три" се заменува со зборот "четири".

Член 126

Насловот на Главата дваесет и втора "КРИВИЧНИ ДЕЛА ПРОТИВ ЖИВОТНАТА СРЕДИНА" се заменува со насловот "КРИВИЧНИ ДЕЛА ПРОТИВ ЖИВОТНАТА СРЕДИНА И ПРИРОДАТА".

Член 127

Насловот на членот 218 "Загадување на животната средина" се заменува со насловот "Загадување на животната средина и природата".

Член 128

Во членот 218 став (1) зборовите: "од една до пет години" се заменуваат со зборовите: "од четири до десет години".

По ставот (4) се додава нов став (5), кој гласи:

"(5) Ако делото од став 1 го стори правно лице, ќе се казни со парична казна."

Член 129

Во членот 219 став (2) зборовите: "три месеци до три години" се заменуваат со зборовите: "една година до пет години".

По ставот (3) се додава нов став (4), кој гласи:

"(4) Ако делото од став 1 го стори правно лице, ќе се казни со парична казна."

Член 130

Во членот 220 став (2) зборовите: "три месеци до три години" се заменуваат со зборовите: "една година до пет години".

По ставот (3) се додава нов став (4), кој гласи:

"(4) Ако делото од став 1 го стори правно лице, ќе се казни со парична казна."

Член 131

Во членот 222 став (3) зборовите: "три месеци до три години" се заменуваат со зборовите: "една до пет години".

По ставот (4) се додава нов став (5), кој гласи:

"(5) Ако делото од став (1) го стори правно лице, ќе се казни со парична казна."

Член 132

Во членот 223 по ставот (3) се додава нов став (4), кој гласи:

"(4) Ако делото од став 1 го стори правно лице, ќе се казни со парична казна."

Член 133

Во членот 225 став (1) зборовите: "споменик на културата" се заменуваат со зборовите: "добро под привремена заштита или културно наследство".

По ставот (2) се додава нов став (3), кој гласи:

"(3) Ако делото од став 1 го стори правно лице, ќе се казни со парична казна."

Член 134

Во членот 226 став (2) зборовите: "три месеци до три години" се заменуваат со зборовите: "една до пет години".

По ставот (2) се додаваат три нови става (3), (4) и (5), кои гласат:

"(3) Тој што делото од став 1 ќе го стори во сопствена шума,

ќе се казни со парична казна или со затвор до една година.

(4) Средствата употребени за извршување на делото ќе се одземат.

(5) Ако делото од став 1 го стори правно лице, ќе се казни со парична казна."

Член 135

Насловот на членот 230 "Загрозување на животната средина со отпадни материи" се заменува со насловот "Загрозување на животната средина и природата со отпадни материи".

Член 136

Во членот 230 став (1) по зборот "средина" се додаваат зборовите: "и природата".

По ставот (2) се додава нов став (3), кој гласи:

"(3) Тој што складира, расфрла или остава опасен отпад што содржи супстанции кои имаат својство на експлозивност, реактивност, запаливост, надразливост, токсичност, инфективност, канцерогеност, мутагеност, тератогеност, екотоксичност или својство на испуштање отровни гасови преку хемиска реакција и биолошко разложување,

ќе се казни со затвор од една до пет години."

Во ставот (3), кој станува став (4), броевите: "1 и 2" се заменуваат со броевите: "1, 2 и 3".

По ставот (4) се додава нов став (5), кој гласи:
 "(5) Ако делото од став 1 го стори правно лице,
 ќе се казни со парична казна."

Член 137

Во членот 231 став (1) зборовите: "шест месеци" се заменува со зборот "една".

По ставот (5) се додава нов став (6), кој гласи:
 "(6) Ако делото од став 1 го стори правно лице,
 ќе се казни со парична казна."

Член 138

Во членот 232 по ставот (2) се додава нов став (3), кој гласи:

"(3) Ако делото од став 1 го стори правно лице,
 ќе се казни со парична казна."

Член 139

Насловот на членот 234 "Тешки дела против животната средина" се заменува со насловот "Тешки дела против животната средина и природата".

Член 140

Во членот 235 ставот (4) се менува и гласи:

"(4) Обидот за делата од ставовите 1 и 2 е казнив."

По ставот (4) се додава нов став (5), кој гласи:

"(5) Како кражба се смета и одземање од туѓа шума дрвја чие количество е поголемо од еден кубен метар со намера за противправно присвојување."

Член 141

Во членот 236 став (3) зборовите: "од посебно научно, културно или историско значење" се заменуваат со зборовите: "добро под привремена заштита или културно наследство", а зборот "три" се заменува со зборот "четири".

Член 142

Во членот 237 став (2) зборот "три" се заменува со зборот "четири".

Член 143

Во членот 238 став (2) зборот "три" се заменува со зборот "четири".

Член 144

Во членот 239 став (4) зборовите: "од посебно, научно, културно или историско значење" се заменуваат со зборовите: "добра под привремена заштита или културно наследство".

Член 145

Во членот 243 став (2) зборовите: "од посебно, научно, културно или историско значење" се заменуваат со зборовите: "добра под привремена заштита или културно наследство".

Член 146

Во членот 248 по ставот (1) се додава нов став (2), кој гласи:

"(2) Ако делото од став 1 го стори правно лице,
 ќе се казни со парична казна."

Член 147

Во членот 249 по ставот (1) се додава нов став (2), кој гласи:

"(2) Ако делото од став 1 го стори правно лице,
 ќе се казни со парична казна."

Член 148

Во членот 250 по ставот (3) се додава нов став (4), кој гласи:

"(4) Ако делото од став 1 го стори правно лице,
 ќе се казни со парична казна."

Член 149

Насловот на членот 251 и членот 251 се менуваат и гласат:

" Оштетување и неовластено навлегување во компјутерски систем

Член 251

(1) Тој што неовластено ќе избрише, измени, оштети, прикрие или на друг начин ќе направи неупотреблив компјутерски податок или програма или уред за одржување на информатичкиот систем или ќе го оневозможи или отежне користењето на компјутерски систем, податокот или програмата или на компјутерска комуникација,

ќе се казни со парична казна или со затвор до три години.

(2) Со казната од став 1 ќе се казни и тој што неовластено ќе навлезе во туѓ компјутер или систем со намера за искористување на неговите податоци или програми заради прибавување противправна имотна или друга корист за себе или за друг или предизвикување имотна или друга штета или заради пренесување на компјутерските податоци што не му се наменети и до кои неовластено дошол на неповикано лице.

(3) Тој што делата од ставовите 1 и 2 ќе ги стори спрема компјутерски систем, податоци или програми што се заштитени со посебни мерки на заштита или се користат во работењето на државни органи, јавни претпријатија или јавни установи или во меѓународни комуникации, или како член на група создадена за вршење такви дела,

ќе се казни со затвор од една до пет години.

(4) Ако со делото од ставовите 1 и 2 е прибавена поголема имотна корист или е предизвикана поголема штета,

сторителот ќе се казни со затвор од шест месеци до пет години.

(5) Ако со делото од став 3 е прибавена поголема имотна корист или е предизвикана поголема штета, сторителот ќе се казни со затвор од една до десет години.

(6) Тој што неовластено изработува, набавува, продава, држи или прави достапни на друг посебни направи, средства, компјутерски програми или компјутерски податоци наменети или погодни за извршување на делата од ставовите 1 и 2,

ќе се казни со парична казна или со затвор до една година.

(7) Обидот за делото од ставовите 1 и 2 е казнив.

(8) Посебните направи, средства, компјутерски програми или податоци наменети за извршување на делото ќе се одземат."

Член 150

По членот 251 се додаваат два нови наслова и два нови члена 251-а и 251-б, кои гласат:

" Правење и внесување на компјутерски вируси

Член 251-а

(1) Тој што ќе направи или ќе преземе од друг компјутерски вирус со намера за внесување во туѓ компјутер или компјутерска мрежа,

ќе се казни со парична казна или со затвор до една година.

(2) Тој што со употреба на компјутерски вирус ќе предизвика штета во туѓ компјутер, систем, податок или програма,

ќе се казни со затвор од шест месеци до три години.

(3) Ако со делото од став 2 е предизвикана поголема штета или делото е сторено во состав на група создадена за вршење такво дело,

сторителот ќе се казни со затвор од една до пет години.

(4) Обидот за делото од став 2 е казнив.

Компјутерска измама**Член 251-б**

(1) Тој што со намера за себе или за друг да прибави противправна имотна корист со внесување во компјутер или информатички систем неистинити податоци, со невнесување на вистинити податоци, со фалсификување на електронски потпис или на друг начин ќе предизвика неистинит резултат при електронската обработка и преносот на податоците,

ќе се казни со парична казна или со затвор до три години.

(2) Ако сторителот прибавил поголема имотна корист,

ќе се казни со затвор од три месеци до пет години.

(3) Ако сторителот прибавил значителна имотна корист,

ќе се казни со затвор од една до десет години.

(4) Тој што делото од став 1 ќе го стори само со намера да оштети друг,

ќе се казни со парична казна или со затвор до една година.

(5) Ако со делото од став 4 е предизвикана поголема штета,

сторителот ќе се казни со затвор од три месеци до три години.

(6) Тој што неовластено изработува, набавува, продава, држи или прави достапни на друг посебни направи, средства, компјутерски програми или компјутерски податоци наменети за извршување на делото од став 1,

ќе се казни со парична казна или со затвор до една година.

(7) Обидот за делото од ставовите 1 и 4 е казнив.

(8) Посебните направи, средства, компјутерски програми или податоци наменети за извршување на делото ќе се одземат.

(9) За делото од став 4 гонењето се презема по приватна тужба."

Член 151

Во членот 254 по ставот (1) се додава нов став (2), кој гласи:

"(2) Ако делото од став 1 го стори правно лице, ќе се казни со парична казна."

Член 152

Во членот 255 по ставот (1) се додава нов став (2), кој гласи:

"(2) Ако делото од став 1 го стори правно лице, ќе се казни со парична казна."

Член 153

Во насловот на членот 256 зборовите: "присилно порамнување или" се бришат.

Член 154

Во членот 256 став (1) зборовите: "во постапката за присилно порамнување или" се бришат.

Во ставот (2) зборовите: "присилно порамнување или" се бришат.

По ставот (3) се додава нов став (4), кој гласи:

"(4) Ако делото од став 1 го стори правно лице, ќе се казни со парична казна."

Член 155

Во членот 257 по ставот (3) се додава нов став (4), кој гласи:

"(4) Ако делото од став 1 го стори правно лице, ќе се казни со парична казна."

Член 156

Во членот 258 став (1) зборовите: "затвор од три месеци до пет години" се заменуваат со зборовите: "затвор најмалку една година".

Во ставот (2) по зборот "орудие" се става запирка и се додаваат зборовите: "на особено насилан начин", по зборот "штета" запирката се брише и се додаваат зборовите: "или на некое лице со умисла му е нанесена тешка телесна повреда", а зборовите: "една година" се заменуваат со зборовите: "четири години".

По ставот (3) се додава нов став (4), кој гласи:

"(4) Ако при извршувањето на делото од став 1 некое лице со умисла е лишено од живот, сторителот ќе се казни со затвор најмалку десет години или со доживотен затвор."

Член 157

Во членот 261 став (3) зборовите: "од посебно научно, историско и културно значење" се заменуваат со зборовите: "добро под привремена заштита или културно наследство".

Член 158

Насловот на Главата дваесет и четврта "КРИВИЧНИ ДЕЛА ПРОТИВ СПОМЕНИЦИ НА КУЛТУРАТА, АРХИВСКИОТ МАТЕРИЈАЛ И ПРИРОДНИТЕ РЕТКОСТИ" се заменува со насловот "КРИВИЧНИ ДЕЛА ПРОТИВ КУЛТУРНОТО НАСЛЕДСТВО И ПРИРОДНИТЕ РЕТКОСТИ".

Член 159

Насловот на членот 264 и членот 264 се менуваат и гласат:

"Оштетување или уништување на добра под привремена заштита или културно наследство или природни реткости

Член 264

(1) Тој што ќе оштети или уништи добро под привремена заштита или културно наследство или природна реткост,

ќе се казни со парична казна или со затвор до три години.

(2) Тој што без дозвола на надлежен орган ќе изврши конзерваторски или реставраторски работи или без дозвола или спротивно на забраната врши археолошки ископувања или истражувања или други истражувачки работи на добра под привремена заштита или културно наследство или природна реткост, па поради тоа тие се тешко оштетени или ќе го загубат својството,

ќе се казни со затвор од една до пет години.

(3) Ако делото од став 1 го стори правно лице, ќе се казни со парична казна."

Член 160

Насловот на членот 265 и членот 265 се менуваат и гласат:

"Присвојување на добра под привремена заштита или културно наследство или природни реткости

Член 265

(1) Тој што при археолошки ископувања, архивски истражувања, геолошко-палеонтолошки и минеролошко-петрографски истражувања, ископувања или на друг начин ќе присвои ископина, материјал или најден предмет што претставува добро под привремена заштита или културно наследство или природна реткост,

ќе се казни со затвор од една до десет години.

(2) Тој што со намера да прибави противправна имотна корист, присвои археолошки предмет, ќе се казни со затвор од една до пет години."

Член 161

Насловот на членот 266 и членот 266 се менуваат и гласат:

"Изнесување, односно извезување во странство на добра под привремена заштита или културно наследство или природни реткости

Член 266

(1) Тој што без дозвола од надлежен орган ќе изнесе, односно изведе во странство добро под привремена заштита или културно наследство или предмет што претставува природна реткост,
 ќе се казни со затвор од една до десет години.
 (2) Ако делото од став 1 го стори правно лице,
 ќе се казни со парична казна."

Член 162

По членот 266 се додаваат два нови наслови и два нови члена 266-а и 266-б, кои гласат:
 "Отуѓување на културно наследство од особено значење во државна сопственост

Член 266-а

Тој што ќе продаде, подари или на друг начин трајно ќе отуѓи културно наследство од особено значење во државна сопственост,
 ќе се казни со затвор од една до пет години.
 Забрана на увоз на украдено културно наследство

Член 266-б

Тој што ќе увезе движно културно наследство украдено од музеи, верски и други слични јавни објекти или установи на територијата на друга држава,
 ќе се казни со затвор од една до десет години."

Член 163

Насловот на членот 273 и членот 273 се менуваат и гласат:
 "Перење пари и други приноси од казниво дело

Член 273

(1) Тој што ќе пушти во оптек, ќе прими, преземе, замени или раситни пари од поголема вредност што ги прибавил со казниво дело или за кои знае дека се прибавени со казниво дело, или со конверзија или пренос на друг начин ќе прикрие дека потекнуваат од таков извор или ќе ја прикрие нивната локација, движење или сопственост,
 ќе се казни со затвор од една до десет години.

(2) Со казната од став 1 ќе се казни и тој што ќе продаде, подари или пушти во друг вид промет имот или предмети од поголема вредност прибавени со казниво дело, или ќе купи, ќе прими во залог, или на друг начин ќе прибави, прикрие или протури имот или предмети за кои знае дека се прибавени со извршување на казниво дело или со фалсификување на исправи, непријавување на факти или на друг начин ќе прикрие дека потекнуваат од таков извор, или ќе ја прикрие нивната локација, движење и сопственост.

(3) Ако делото од ставовите 1 и 2 е сторено во банкарско, финансиско или друго стопанско работење или ако со разделување на трансакцијата ја избегнува должноста за пријавување во случаите определени со закон,

сторителот ќе се казни со затвор најмалку три години.

(4) Тој што ќе го стори делото од ставовите 1, 2 и 3, а бил должен и можел да знае дека парите, имотот и другата имотна корист или предмети се прибавени со казниво дело,

ќе се казни со парична казна или со затвор до три години.

(5) Тој што делото од ставовите 1, 2 и 3 ќе го стори како член на група или друго здружение што се занимава со перење пари, противправно прибавување на имот или имотна корист, или со помош на странски банки, финансиски установи или лица,
 ќе се казни со затвор најмалку пет години.

(6) Службено лице, одговорно лице во банка, осигурително друштво, друштво што се занимава со приредување игри на среќа, менувачница, берза или друга финансиска установа, адвокат, освен кога постапува како бранител, нотар или друго лице кое врши јавни овластувања или работи од јавен интерес, што ќе го овозможи или нема да го пријави перењето пари, имот или имотна корист, за кое дознало во вршењето на својата функција или должност,
 ќе се казни со затвор најмалку три години.

(7) Ако делото од став 1 го стори правно лице,
 ќе се казни со парична казна.

(8) Парите, незаконски стекнатиот имот, предметите или друг принос од казнивото дело ќе се одземат, а ако одземањето не е можно од сторителот ќе се одземе друг имот што одговара на нивната вредност."

Член 164

Во членот 274 по ставот (4) се додава нов став (5), кој гласи:

"(5) Ако делото од став 1 го стори правно лице,
 ќе се казни со парична казна."

Член 165

Насловот на членот 275 и членот 275 се менуваат и гласат:

"Измама при работењето со хартии од вредност и удели

Член 275

(1) Тој што при преземање на акционерско друштво или пуштање во промет хартии од вредност или удели и друга документација која се однесува на хартиите од вредност или уделите, врз основа на невистинита, нецелосна или пристрасна информација лажно ќе ја прикаже имотната состојба на правното лице кое ги пушта во промет хартиите од вредност или уделите, податоците за добивката или загубите, неговото финансиско работење или други податоци за работењето на правното лице што влијаат врз пазарната вредност на хартиите од вредност или уделите, со што ќе наведе едно или повеќе лица да ги продаваат или купуваат акциите или другите хартии од вредност или уделите,
 ќе се казни со парична казна или со затвор до три години.

(2) Со казната од став 1 ќе се казни и тој што во правното лице спротивно на својата должност за чување деловна тајна, ќе соопшти на неовластено лице или на друг начин ќе искористи податок кој претставува деловна тајна што влијае врз цената на хартиите од вредност или уделите и со тоа ќе ги доведе во нееднаква положба физичките или правните лица на пазарот на хартиите од вредност или уделите.

(3) Одговорно лице во правно лице, лице со посебни овластувања, или друг вработен во правното лице кое во своето работење ќе се стекне со доверливи или други внатрешни информации од значење за работењето на правното лице и вредноста на хартиите од вредност или уделите и нив неовластено ќе ги пренесе на трето лице кое врз основа на тие информации со купување или продавање на хартии од вредност или уделите на правното лице ќе прибави за себе или за друг поголема имотна корист,

ќе се казни со затвор од една до пет години.

(4) Ако со делото од ставовите 1, 2 и 3 сторителот прибавил за себе или за друг поголема имотна корист или за друг предизвикал поголема имотна штета, или се оштетени поголем број лица,

ќе се казни со затвор од една до десет години.

(5) Ако делото од став 1 го стори правно лице,
 ќе се казни со парична казна."

Член 166

Во членот 276 по ставот (1) се додава нов став (2), кој гласи:

"(2) Ако делото од став 1 го стори правно лице,
ќе се казни со парична казна."

Ставот (2) станува став (3).

Член 167

Во членот 277 по ставот (2) се додава нов став (3), кој гласи:

"(3) Ако делото од став 1 го стори правно лице,
ќе се казни со парична казна."

Ставот (3) станува став (4).

Член 168

Членот 278 се менува и гласи:

"(1) Тој што се занимава со пренесување стоки преку царинска линија, избегнувајќи ја царинската контрола, или тој што избегнувајќи ја царинската контрола ќе пренесе стока од поголема вредност,
ќе се казни со парична казна или со затвор до четири години.

(2) Ако стоката е од значителна вредност, сторителот ќе се казни со парична казна или со затвор од шест месеци до пет години.

(3) Тој што организира банда, група или друго здружение заради вршење на делото од став 1 или за растурање на нецаринети стоки или делото го изврши вооружен со огнено оружје или со употреба на сила или закана,
ќе се казни со затвор од една до пет години.

(4) Службеното лице кое го помага, овозможува или прикрива или не ќе го спречи вршењето на делата од ставовите 1 и 2,
ќе се казни со затвор од една до десет години.

(5) Обидот за делото од став 1 е казнив.

(6) Ако делото од став 1 го стори правно лице,
ќе се казни со парична казна.

(7) Стоките што се предмет на делото од ставовите 1 до 3 и средствата за нивното пренесување и растурање, ќе се одземат, а ако нивното одземање не е можно од сторителот, ќе се одземе друг имот што одговара на нивната вредност во времето на извршување на делото.

(8) Средствата за пренесување и растурање на стоката, се одземаат и кога се во сопственост на трето лице, кое знаело или било должно и можело да знае дека ќе бидат употребени за пренесување или растурање. Средствата ќе се одземат секогаш ако се специјално конструирани, адаптирани, изменети или прилагодени на кој било начин, со цел криење на стоки."

Член 169

По членот 278 се додаваат два нови наслови и два нови члена 278-а и 278-б, кои гласат:

"Царинска измама

Член 278-а

(1) Тој што со намера самиот или некој друг да избегне целосно или делумно плаќање на давачки и даноци кои се плаќаат при увоз или извоз на кој е обврзан со закон, на царинскиот орган му даде лажни податоци за стоки и други факти од влијание за пресметката за наплата или враќање на давачките и даноците, или не исполни обврска според закон што е од влијание на пресметката на давачките и даноците кои се плаќаат при увоз или извоз или на друг начин го доведе во заблуда царинскиот орган, а износот на давачките и даноците кои се плаќаат при увоз или извоз е од поголема вредност,

ќе се казни со затвор од шест месеци до три години и со парична казна.

(2) Ако износот на давачките и даноците кои се плаќаат при увоз или извоз е од големи размери,
ќе се казни со затвор од една до пет години и со парична казна.

(3) Ако износот на давачките и даноците е од големи размери,
сторителот ќе се казни со затвор најмалку четири години и со парична казна.

(4) Обидот за делото од став 1 е казнив.

(5) Ако делото од став 1 го стори правно лице,
ќе се казни со парична казна.

Прикривање на стоки кои се предмет на криумчарење и царинска измама

Член 278-б

(1) Тој што купува, продава, растура, прима подарок, крие, прима на чување, користи или прифаќа на чување стоки со поголема вредност по било која основа и за кои знае или бил должен да знае дека се предмет на делото од член 278 и член 278-а,
ќе се казни со парична казна или со затвор до три години.

(2) Обидот за делото од став 1 е казнив.

(3) Ако делото од став 1 го стори правно лице,
ќе се казни со парична казна."

Член 170

Во членот 279 став (2) зборовите: "една до пет години" се заменуваат со зборовите: "најмалку четири години".

По ставот (2) се додава нов став (3), кој гласи:

"(3) Ако делото од став 1 го стори правно лице,
ќе се казни со парична казна."

Член 171

Во членот 280 по ставот (2) се додава нов став (3), кој гласи:

"(3) Ако делото од став 1 го стори правно лице,
ќе се казни со парична казна."

Член 172

Во членот 283 став (1) зборот "стопанска" се брише.

По ставот (1) се додава нов став (2), кој гласи:

"(2) Ако делото од став 1 го стори правно лице,
ќе се казни со парична казна."

Член 173

Во членот 284 по ставот (2) се додава нов став (3), кој гласи:

"(3) Ако делото од став 1 го стори правно лице,
ќе се казни со парична казна."

Член 174

Во членот 285 по ставот (2) се додава нов став (3), кој гласи:

"(3) Ако делото од став 1 го стори правно лице,
ќе се казни со парична казна."

Ставот (3) станува став (4).

Член 175

Во насловот на членот 286 по зборот "пронајдок" се додаваат зборовите: "или софтвер".

Член 176

Во членот 286 по ставот (1) се додаваат два нови става (2) и (3), кои гласат:

"(2) Со казната од став 1 ќе се казни тој што неовластено ќе употреби туѓ софтвер.

(3) Ако делото од став 1 го стори правно лице,
ќе се казни со парична казна."

Ставовите (2) и (3), стануваат ставови (4) и (5).

Член 177

Во членот 287 по ставот (1) се додава нов став (2), кој гласи:

"(2) Со казната од став 1 ќе се казни одговорно лице во правно лице со кое е склучен договор за сместување на стоковни резерви, кое стоките неовластено ги користи или ги оттуѓи или им ја промени намената или

складишниот простор, или на друг начин располага со стоките спротивно на договорот."

Ставот (2) станува став (3).

Член 178

Во членот 288 по ставот (4) се додава нов став (5), кој гласи:

"(5) Ако делото од став 1 го стори правно лице, ќе се казни со парична казна."

Член 179

Во членот 289 по ставот (2) се додава нов став (3), кој гласи:

"(3) Ако делото од став 1 го стори правно лице, ќе се казни со парична казна."

Член 180

Во членот 300 став (2) зборот "три" се заменува со зборот "четири".

Член 181

Во членот 307 став (1) по зборовите: "се обиде да" се додаваат зборовите: "заposedне, да".

Во ставот (2) зборот "три" се заменува со зборот "четири".

Член 182

Во членот 311 зборот "три" се заменува со зборот "четири".

Член 183

Во членот 312 став (1) зборот "три" се заменува со зборот "четири".

Член 184

Во членот 313 зборот "три" се заменува со зборот "четири".

Член 185

Во членот 314 зборот "пет" се заменува со зборот "четири".

Член 186

Во членот 315 зборот "три" се заменува со зборот "четири".

Член 187

Во членот 316 став (1) зборот "три" се заменува со зборот "четири".

Во ставовите (2) и (5) зборот "пет" се заменува со зборот "четири".

Член 188

Во членот 317 став (3) зборот "три" се заменува со зборот "четири".

Член 189

Во членот 318 по зборот "извршување" се додаваат зборовите: "или го поддржува извршувањето".

Член 190

Во членот 321 став (1) зборот "пет" се заменува со зборот "четири".

Член 191

Во членот 322 став (2) зборот "пет" се заменува со зборот "четири".

Член 192

Во членот 324 ставот (1) се менува и гласи:

"(1) Тој што создава заговор, банда, група или друго здружение на лица или организација заради вршење на кривичните дела од членовите 305 до 311, 313, 314, 315, 321 и 322 став 2,

ќе се казни со затвор најмалку четири години."

Во ставот (2) зборовите: "шест месеци" се заменуваат со зборот "една".

По ставот (4) се додава нов став (5), кој гласи:

"(5) Предметите и средствата наменети за подготвување на делата, како и средствата за финансирање на здружението се одземаат."

Член 193

Во членот 326 броевите: "305 до 309, 312 до 315 и од член 317 став 1" се заменуваат со броевите: "309, 312, 313 и 314", а зборот "една" се заменува со зборот "три".

Член 194

Во членот 329 став (2) по зборот "што" се додаваат зборовите: "надвор од случаите определени со закон".

Член 195

Во членот 341 став (1) по зборот "покана" запираката се брише и се додаваат зборовите: "или со општа покана".

Ставот (5) се менува и гласи:

"(5) Сторителот на делото од ставовите 2 и 3 кој доброволно ќе му се пријави на надлежниот државен орган, може да се казни поблаго или да се ослободи од казната."

Член 196

Во членот 353 по ставот (4) се додава нов став (5), кој гласи:

"(5) Ако делото од став 1 е сторено при вршење јавни набавки или на штета на средствата од Буџетот на Република Македонија, од јавните фондови или од други средства на државата, сторителот ќе се казни со затвор најмалку четири години."

Член 197

По членот 353 се додаваат три нови наслова и три нови члена 353-а, 353-б и 353-в, кои гласат:

"Повреда на чување на државната граница

Член 353-а

(1) Службено лице кое вршејќи ја службата на границата ќе постапи спротивно на прописите за чување на државната граница, па поради тоа ќе настапат потешки штетни последици за службата или службата е потешко загрозувана,

ќе се казни со затвор

од три месеци до три години.

(2) Ако поради делото од став 1 настапила тешка телесна повреда или имотна штета од големи размери или настапиле други тешки последици, сторителот ќе се казни со затвор од шест месеци до пет години.

(3) Ако поради делото од став 1 настапила смрт на некое лице,

сторителот ќе се казни со затвор

од една до десет години.

(4) Ако делото од став 1 е сторено од небрежност, сторителот ќе се казни со парична казна или со затвор до една година.

(5) Ако поради делото од став 4 настапила последица од став 2,

сторителот ќе се казни со парична казна

или со затвор до три години,

а ако настапила последица од став 3, сторителот ќе се казни со затвор од една до пет години.

Неизвршување наредба

Член 353-б

(1) Службено лице кое при вршење на должност што се однесува на спречување и откривање на кривични дела, фаќање на сторители на кривични дела или одржување на јавниот ред, мир и безбедноста на земјата не изврши или одбие да изврши наредба на претпоставен да преземе некое службено дејствие, па поради тоа ќе настапи потешка повреда на правата на друг, потешко нарушување на јавниот ред и мир, или значителна имотна штета,

ќе се казни со затвор

од три месеци до три години.

(2) Службено лице кое од небрежност нема да ја изврши наредбата на претпоставениот од став 1, ќе се казни со парична казна или со затвор до една година.

(3) Нема кривично дело ако службеното лице одбие да изврши незаконита наредба.

Несовесно работење во службата

Член 353-в

(1) Службено лице или одговорно лице во јавно претпријатие или јавна установа кое со повреда на законските прописи за судир на интересите или за совесно постапување при вршењето на дискреционо овластување, со пропуштање на должен надзор или на друг начин очигледно несовесно постапува во вршењето на своите овластувања и должности и со тоа ќе прибави за себе или за друг некаква корист или на друг ќе му нанесе штета,

ќе се казни со затвор

од три месеци до три години.

(2) Ако сторителот на делото од став 1 прибави поголема имотна корист или предизвика поголема имотна штета или потешко ги повреди правата на друг,

ќе се казни со затвор

од шест месеци до пет години.

(3) Ако сторителот на делото од став 1 прибави значителна имотна корист или нанесе значителна штета,

ќе се казни со затвор

од една до десет години.

(4) Со казната од ставовите 1, 2 и 3 ќе се казни и одговорно лице, одговорно лице во странско правно лице кое има претставништво во Република Македонија или лице кое врши работи од јавен интерес, ако делото е сторено во вршење на неговото посебно овластување или должност, определено со закон."

Член 198

Во членот 354 став (3) зборот "три" се заменува со зборот "четири".

Член 199

Во членот 358 по ставот (4) се додава нов став (5), кој гласи:

"(5) Ако делото од став 1 го стори правно лице, ќе се казни со парична казна."

Ставот (5) станува став (6).

Член 200

По членот 359 се додава нов наслов и нов член 359-а, кои гласат:

"Прикривање на потеклото на несразмерно стекнат имот

Член 359-а

(1) Службено лице и одговорно лице во јавно претпријатие или јавна установа кое спротивно на законската должност за пријавување на имотната состојба дава лажни податоци за своите приходи, или кога ќе се утврди дека неговиот имот значително ги надминува неговите легални и пријавени за оданочување приходи ги прикрива неговите вистински извори, ќе се казни со затвор од шест месеци до пет години и со парична казна.

(2) Имотот кој значително ги надминува приходите што ги остварува и пријавените за оданочување приходи за кои сторителот ги прикрива вистинските извори се одзема, а ако неговото одземање не е можно од сторителот се одзема друг имот што одговара на неговата вредност. Имотот се одзема и од трети лица на кои е пренесен без соодветен надоместок."

Член 201

По членот 360 се додава нов наслов и нов член 360-а, кои гласат:

"Злоупотреба на државна, службена или воена тајна

Член 360-а

(1) Службено лице кое ќе искористи податоци што претставуваат државна, службена или воена тајна со намера за прибавување за себе или за друг некаква корист или нанесување штета на друг,

ќе се казни со затвор

од три месеци до пет години.

(2) Со казната од став 1 ќе се казни тој што по престанокот на службата, со иста намера ќе ги искористи таквите податоци или ќе му ги соопшти, предаде или стори достапни на друг на користење."

Член 202

Во членот 364 по ставот (1) се додава нов став (2), кој гласи:

"(2) Со казната од став 1 ќе се казни тој што свесно ќе пропушти да пријави кривично дело од членовите 123, 141, 142, 158, 162, 165, 186, 187, 188, 215, 216, 231, 232, 236, 237, 238, 258, 259, 268, 269, 273, членовите 305 до 326, 348, 349, членовите 353 до 362, 382, 383, 394, 394-а, 396 и членовите 403 до 422."

Во ставот (2), кој станува став (3), по зборовите: "од став 1" се додаваат зборовите: " и став 2".

Член 203

По членот 366 се додава нов наслов и нов член 366-а, кои гласат:

"Поднесување лажни докази

Член 366-а

(1) Тој што во постапка пред суд или во управна постапка ќе поднесе докази за кои знае дека се лажни,

ќе се казни со затвор

од една до три години.

(2) Со казната од став 1 ќе се казни и тој што ќе отстрани или уништи докази што се од значење за постапката пред суд или управната постапка."

Член 204

По членот 368 се додава нов наслов и нов член 368-а, кои гласат:

"Незаконито влијание врз сведоци

Член 368-а

(1) Тој што со закана дека ќе нападне врз животот или телото или имот од поголем обем, со нудење поткуп, со попречување или на друг начин влијае некое лице да не се појави или да не се појави како сведок во постапка пред суд или во управна постапка, или ако е повикано како сведок да даде или да не даде исказ во определена смисла,

ќе се казни со затвор

од една до три години.

(2) Со казната од став 1 ќе се казни и тој што заради одмазда за дадениот исказ на лицето повикано како сведок или нему блиско лице ќе му одземе некое право, ќе го малтретира или телесно ќе го повреди.

(3) Ако поради делото од ставот 1 настапиле особено тешки последици за обвинетиот во кривичната постапка, или на сведокот или нему блиско лице му е нанесена тешка телесна повреда,

сторителот ќе се казни со затвор

од една до десет години."

Член 205

Во членот 375 по ставот (1) се додаваат два нови става (2) и (3), кои гласат:

"(2) Ако во вршењето на делото им е нанесена телесна повреда на лицата од став 1 или на нив блиски лица,

сторителот ќе се казни со затвор

од една до три години.

(3) Ако во вршењето на делото им е нанесена тешка телесна повреда на лицата од став 1 или на нив блиски лица,

сторителот ќе се казни со затвор

од една до десет години."

Ставот (2), кој станува став (4), се менува и гласи:
 "(4) Обидот за делата од ставовите 1, 2 и 3 е казнив."

Член 206

Во насловот на членот 376 зборовите: "мерки на безбедност" се заменуваат со зборот "казни".

Член 207

Во членот 376 став (1) зборовите: "мерка на безбедност" се заменуваат со зборот "казна".

По ставот (2) се додава нов став (3), кој гласи:

"(3) Ако делото од став 1 го стори правно лице, ќе се казни со парична казна."

Член 208

Во членот 377 став (2) зборовите: "кое врши јавни овластувања" се бришат.

Во ставот (3) зборовите: "Со казната од став 2 ќе се казни" се бришат, а точката се брише и се додаваат зборовите: "ќе се казни со затвор од една до пет години".

Во ставот (4) по зборот "сторителот" се додаваат зборовите: "на делото од ставовите 1 и 2", а точката се брише и се додаваат зборовите: "а сторителот на делото од став 3 со затвор од една до десет години".

По ставот (4) се додаваат два нови става (5) и (6), кои гласат:

"(5) Службено или одговорно лице или лице задолжено за тоа со судската одлука кое нема да постапи по правосилна судска одлука донесена во постапка за издавање на наредба на заштита на права,

ќе се казни со затвор од една до пет години.

(6) Ако делото од став (1) го стори правно лице, ќе се казни со парична казна."

Член 209

Во членот 378 по ставот (3) се додава нов став (4), кој гласи:

"(4) Ако делото од став 1 го стори правно лице, ќе се казни со парична казна."

Член 210

По членот 379 се додава нов наслов и нов член 379-а, кои гласат:

"Компјутерски фалсификат

Член 379-а

(1) Тој што со намера да ги употреби како вистински неовластено ќе изработи, внесе, измени, избрише или направи неупотребливи компјутерски податоци или програми што се одредени или подобни да служат како доказ за факти што имаат вредност за правните односи или тој што таквите податоци или програми ќе ги употреби како вистински,

ќе се казни со парична казна или со затвор до три години.

(2) Ако делото од став 1 е сторено во однос на компјутерски податоци или програми што се користат во работењето на државни органи, јавни установи, претпријатија или други правни и физички лица кои вршат работи од јавен интерес или во правниот сообраќај со странство или ако со нивната употреба е предизвикана значителна штета,

сторителот ќе се казни со затвор од една до пет години.

(3) Тој што неовластено изработува, набавува, продава, држи или прави достапни на друг посебни направи, средства, компјутерски програми или компјутерски податоци наменети или погодни за извршување на делото од став 1,

ќе се казни со парична казна или со затвор до три години.

(4) Обидот за делото од ставовите 1 и 3 е казнив.

(5) Посебните направи, средства, компјутерски програми или податоци за извршување на делото, ќе се одземат."

Член 211

Во членот 380 по ставот (1) се додава нов став (2), кој гласи:

"(2) Ако делото од став 1 го стори правно лице, ќе се казни со парична казна."

Член 212

По членот 381 се додава нов наслов и нов член 381-а, кои гласат:

"Надриписарство

Член 381-а

Тој што без регистрирана дејност за надомест дава стручна и правна помош на граѓани и правни лица, а не е адвокат,

ќе се казни со парична казна или со затвор до една година."

Член 213

Во членот 393 се додава нов став (2), кој гласи:
 "(2) Со казната од став 1 ќе се казни и тој што ќе се согласи на извршување кривично дело за кое е пропишана казна затвор од четири години или потешка казна."

Член 214

Во членот 394 став (1) зборовите: "шест месеци" се заменуваат со зборот "една".

По ставот (2) се додава нов став (3), кој гласи:

"(3) Ако групата или бандата има за цел вршење кривични дела за кои може да се изрече казна затвор од најмалку осум години, организаторот, ќе се казни со казна затвор најмалку четири години, а припадникот на групата или бандата ќе се казни со казна затвор од една до пет години."

По ставот (3), кој станува став (4), се додава нов став (5), кој гласи:

"(5) Предметите и средствата што групата или бандата ги користи за подготвување на делата, како и средствата за нивното финансирање се одземаат."

Член 215

По членот 394 се додава нов наслов и нов член 394-а, кои гласат:

"Терористичка организација

Член 394-а

(1) Тој што создава група, банда или друга злосторничка организација за извршување на кривични дела на: убиство, телесно повредување, грабнување на лица, уништување на јавни објекти, транспортни системи, објекти на инфраструктура, информациона системи и други објекти во општа употреба, грабнување на авиони или други средства за јавен транспорт, производство, поседување или трговија со нуклеарни оружја, биолошки, хемиски оружја и други видови оружја и опасни материји, пуштање на опасни радиоактивни, отровни и други опасни супстанции или предизвикување пожар или експлозија, уништување на постројки за снабдување со вода, енергија или други основни природни извори, со цел за создавање чувство на несигурност или страв кај граѓаните или за загрозување на уставниот поредок на земјата или интересите на меѓународна организација или на странска држава,

ќе се казни со затвор од најмалку осум години.

(2) Припадникот на групата, бандата или друга злосторничка организација, како и тој што обезбедува средства за финансирање или и помага на друг начин, се казнува со затвор од четири до десет години.

(3) Со казната од став 2 ќе се казни и тој што јавно повикува, поттикнува или го поддржува создавањето на терористичка организација.

(4) Сторителот на делото од став 1 кој со откривање на организацијата или на друг начин ќе го спречи извршувањето на планираните дела, ќе се казни со затвор од три месеци до три години, а може и да се ослободи од казна.

(5) Сторителот од став 2 кој ќе ја открие организацијата пред да стори во нејзин состав или за неа некое од делата предвидени во став 1, ќе се ослободи од казна.

(6) Предметите и средствата наменети за подготвување на делата, како и средствата за финансирање на организацијата, се одземаат."

Член 216

Во членот 395 став (1) по зборот "набавува" се додава записка и зборот "крие", а по зборот "оружје" се додаваат зборовите: "муниција, експлозивни материи".

По ставот (1) се додава нов став (2), кој гласи:

"(2) Ако предмет на делото од став 1 е огнено оружје, оружје чија употреба е забранета, или експлозивни или други материи од поголем обем, сторителот ќе се казни со затвор од една до пет години."

Ставот (2) станува став (3).

Во ставот (3), кој станува став (4), зборовите: "од став 1" се заменуваат со зборовите: "од ставовите 1 до 3".

Член 217

Во членот 402 став (2) зборовите: "или тој што од користољубие му овозможува на друг недозволено преминување на границата" се бришат.

По ставот (2) се додава нов став (3), кој гласи:

"(3) Тој што организира група, банда или друго здружение за вршење на делата од ставовите 1 и 2, ќе се казни со затвор од една до пет години."

Член 218

По членот 403 се додава нов наслов и нов член 403-а, кои гласат:

"Злосторство против човечноста

Член 403-а

Тој што со намера за систематско уништување на цивилно население, ќе нареди да се вршат убиства, тешки телесни повреди, физичко истребување, поробување, депортација или присилно раселување на население, затворање или друг вид лишување од слобода спровивни на меѓународното право, мачење, силување, сексуална експлоатација или ропство, присилна проституција, присилна бременост, присилна стерилизација или кој било друг вид тешко сексуално насилство, гонење на која било група или заедница врз политичка, расна, национална, етничка, културна, верска или полова основа, присилно одведување и исчезнување на лица, дискриминација и подвојување врз расна, национална, етничка, политичка, културна или друга основа и други нехумани постапки со кои намерно се предизвикува физичко или психичко страдање, или тој што со иста намера ќе изврши некое од наведените дела,

ќе се казни со затвор најмалку десет години или со доживотен затвор."

Член 219

Во членот 404 став (1) по зборот "силување" точката и записката се заменуваат со записка и се додаваат зборовите: "сексуално ропство или предизвикување на присилна бременост, насилна стерилизација или друг вид сексуално насилство", по зборовите "непристрасно судење" точката и записката се бришат и се додаваат зборовите: "или извршување на казна или погубување без претходна пресуда донесена од законски заснован суд во постапка во која се обезбедени општоприфатените судски гаранции", по зборовите: "служба или администрација" точката и записката се заменуваат со записка и се додаваат зборовите: "запишување и регрутирање на малолетници помлади од 15 години во вооружените сили или нивно користење преку активно учество во воору-

жените дејствија; искористување на присуството на цивилно население или на други заштитени лица како жив штит на определени места или подрачја на дејствување на вооружени сили", а по зборовите: "изгладнување на населението" се додаваат зборовите: "отежнување на пристапот на хуманитарна помош".

Во ставот (2) по зборовите: "да се изврши напад на" се додаваат зборовите "на културно добро што е под засилена заштита или други објекти со посебна заштита", по зборовите "заштитени со меѓународното право" се става записка и се додаваат зборовите: "згради, превозни средства, материјали и медицински единици кои користат препознатливи ознаки определени со меѓународното право или персонал, инсталации, материјали, единици или возила вклучени во обезбедување хуманитарна помош или на мировните мисии", по зборот "гаѓаат" се додаваат зборовите: "болници и места во кои се собираат болните, ранетите и други", по зборот "зони" точката и записката се заменуваат со записка и се додаваат зборовите: "градови, села, населби или згради кои не се бранети и не претставуваат воени цели;", а по зборовите: "на опстанокот на населението или" се додаваат зборовите: "на културното добро што е под засилена заштита или негова непосредна околина да се употребат како поткрепа на некоја воена акција, уништување или присвојување од поголем размер на културно добро, заштитено со меѓународно право, крадење или оттуѓување или вандалски напади на културни добра заштитени со меѓународно право".

Во ставот (3) по зборот "преселување" се додаваат зборовите: "или депортација на целото или", а по зборот "територија" записката се брише и се додаваат зборовите: "или на окупираната територија ќе пресели делови од сопственото цивилно население".

Член 220

Во членот 406 по зборот "судење" се додаваат зборовите: "или да се извршува казна или погубување без претходна пресуда на законски заснован суд и постапка во која се обезбедени општоприфатените судски гаранции или незаконски да се депортираат, преместуваат или држат во заробеништво".

Член 221

Во членот 407 став (1) по зборот "употребат" се додаваат зборовите: "отрови или отровно оружје, отровни гасови, гасови за загушување или друг вид на гасови или слични течности, материи или направи, нагазни противпешадиски мини, куршуми што лесно се шират во човечкото тело, како куршуми со тврда чаура која не го покрива целото зрно или е продупчена, оружје, проектили, материјали или друг начин на војување, кои според својата природа нанесуваат непотребни повреди или непотребни страдања или кои имаат особини, спротивни на меѓународното воено право, да не разликуваат воени од цивилни цели или други".

Член 222

По членот 407 се додаваат два нови наслова и два нова члена 407-а и 407-б, кои гласат:

"Одобрување или оправдување на геноцид, злосторства против човечноста или воени злосторства

Член 407-а

(1) Тој што по пат на информациски систем јавно ги негира, грубо ги минимизира, ги одобрува и оправдува делата од членот 403 до 407,

ќе се казни со затвор од една до пет години.

(2) Ако негирањето, минимизирањето, одобрувањето или оправдувањето е сторено со намера за поттикнување омраза, дискриминација или насилство против некое лице или група на лица поради нивната национална, етничка или расна припадност или верска определба, сторителот,

ќе се казни со казна затвор најмалку четири години.

Злоупотреба на хемиско или биолошко оружје**Член 407-б**

(1) Тој што ќе изработи или усоврши, произведе, набави, складира, продава или купува, или посредува во купување или продавање; поседува, пренесува или превезува хемиско или биолошко оружје или било какво борбено средство забрането со правилата на меѓународното право,

ќе се казни со затвор

од три месеци до три години.

(2) Тој што за време на војна или вооружен судир нареди да се употреби хемиско или биолошко оружје или било какви средства за борба или ќе води борба на начин кој е забранет со правилата на меѓународното право,

ќе се казни со казна затвор

најмалку една година.

(3) Ако поради делото од ставовите 1 и 2 настапи смрт на повеќе лица,

сторителот ќе се казни со казна затвор

најмалку пет години или доживотен затвор.

(4) Предметите од ставовите 1 и 2 и средствата за нивно правење, пренесување и растурање ќе се одземат."

Член 223

Членот 408 се брише.

Член 224

Во членот 409 став (2) зборовите: "Ако убиството од став 1 е извршено" се заменуваат со зборовите: "Тој што ќе рани или убие непријател".

Член 225

Насловот на членот 414 се заменува со нов наслов "Уништување на добра под привремена заштита или културно наследство".

Член 226

Во членот 414 став (1) по зборот "градби" се става запирка и се додаваат зборовите: "верски објекти", а зборовите: "културни или историски споменици" се заменуваат со зборовите: "добра под привремена заштита или културно наследство".

Член 227

Во членот 416 став (1) по зборовите: "телекомуникациски знаци" се става запирка и се додаваат зборовите: "знаци за културно наследство".

По ставот (1) се додава нов став (2), кој гласи:

"(2) Со казната од став 1 ќе се казни и тој што со злоупотреба на знаме на примирје, воени знаци или униформа на непријателот ќе предизвика смрт или тешка телесна повреда на некое лице."

Во ставот (2), кој станува став (3), по зборовите: "став 1" се додаваат зборовите: "и 2".

Член 228

По членот 416 се додаваат три нови наслови и три нови члена 416-а, 416-б и 416-в, кои гласат:

"Организирање на група и поттикнување на извршување геноцид и воени злосторства

Член 416-а

(1) Тој што организира група заради вршење на кривични дела од членовите 403 до 416,

ќе се казни со затвор

најмалку осум години.

(2) Тој што ќе стане припадник на групата од став 1,

ќе се казни со затвор

најмалку четири години.

(3) Припадник на групата од став 2 кој ќе ја открие групата пред да стори кривично дело во нејзиниот состав или за неа,

ќе се ослободи од казната.

(4) Тој што повикува или поттикнува на извршување кривични дела од членовите 403 до 416,

ќе се казни со затвор

од една до десет години.

Одговорност на командантите и другите претпоставени**Член 416-б**

(1) Воениот командант или лицето кое дејствува во такво својство е кривично одговорен за сите кривични дела од членовите 403 до 416-а, извршени за време на војна или каков било вооружен судир, меѓународен или внатрешен, од припадници на регуларни или парамилитарни вооружени формации под негова директна команда и контрола, ако знаел или врз основа на сите околности бил должен и можел да знае дека подготвуваат или вршат такви дела, или пропуштил да ги преземе сите неопходни и разумни мерки за да го спречи нивното извршување, или спречил или пропуштил покренување на кривично гонење на сторителите на кривичните дела.

(2) Претпоставениот е кривично одговорен за сите кривични дела од членовите 403 до 416-а, извршени за време на вооружен судир или за време на мир од неговите потчинети во вршењето на службена или друга должност или работна обврска, ако знаел или врз основа на сите околности бил должен и можел да знае дека подготвуваат или вршат такви дела, или пропуштил да ги преземе сите неопходни и разумни мерки за да го спречи нивното извршување, или спречил или пропуштил покренување на кривично гонење на сторителите на кривичните дела.

Одговорност на потчинетиот за дело извршено по наредба на претпоставениот**Член 416-в**

(1) Извршувањето на кривичните дела од членовите 403 до 416-а по наредба на воен командант или друг претпоставен не го ослободува потчинетиот од кривична одговорност.

(2) Нема да се казни потчинетиот кој ќе изврши кривично дело од членовите 404 до 416-а по наредба на претпоставениот или врз основа на законита одлука, ако имал правна обврска да се покори на наредбата или одлуката, а не знаел дека е незаконита и од сите околности не било очигледно дека е незаконита."

Член 229

Во членот 418-а ставот (1) се менува и гласи:

"(1) Тој што со сила, сериозна закана доведува во заблуди или други форми на присилба, грабнување, измама, со злоупотреба на својата положба или состојбата на бременост, немоќ или физичка или ментална неспособност на друг, или со давање или примање пари или друга корист заради добивање согласност на лице кое има контрола на друго лице врбува, превезува, пренесува, купува, продава, засолнува или прифаќа лица заради експлоатација по пат на проституција или други форми на сексуална експлоатација, порнографија, принудна работа или слугување, ропство, присилни бракови, присилна фертилизација, незаконито посвојување или нему сличен однос или недопуштено пресадување делови од човековото тело,

ќе се казни со казна затвор

најмалку четири години."

Во ставот (2) зборовите: "од став 1" се бришат, а зборот "пет" се заменува со зборот "осум".

Ставот (3) се брише.

Во ставот (4), кој станува став (3), зборовите: "шест месеци до пет" се заменуваат со зборовите: "најмалку четири".

Ставот (5) станува став (4).

Во ставот (6), кој станува став (5), бројот "5" се заменува со бројот "4", а зборот "четири" се заменува со зборот "осум" и се додаваат два нови става (6) и (7), кои гласат:

"(6) Ако делото од став 1 го стори правно лице,
ке се казни со парична казна.

(7) Предметите и превозните средства употребени за извршување на делото, се одземаат."

Член 230

По членот 418-а се додаваат два нови наслови и два нови члена 418-б и 418-в, кои гласат:

"Криумчарење на мигранти

Член 418-б

(1) Тој што со сила или со сериозна закана дека ќе нападне врз животот или телото, со грабнување, измама, од користољубие, со злоупотреба на својата службена положба или со искористување на немоќта на друг илегално пренесува мигранти преку државната граница, како и тој што прави, набавува или поседува лажна патна исправа со таква цел,

ке се казни со затвор најмалку четири години.

(2) Тој што врбува, превезува, пренесува, купува, продава, засолнува или прифаќа мигранти, ке се казни со затвор од една до пет години.

(3) Ако при вршењето на делата од ставовите 1 и 2 е загрозен животот или здравјето на мигрант, или со мигрантот се постапува особено понижувачки или сурово, или се спречува тој да ги користи правата што му припаѓаат според меѓународното право, сторителот ке се казни со затвор најмалку осум години.

(4) Ако делото од ставовите 1 и 2 е сторено со малолетно лице,

сторителот ке се казни со затвор најмалку осум години.

(5) Предметите и превозните средства употребени за извршување на делото се одземаат.

Организирање на група и поттикнување на извршување на делата трговија со луѓе и криумчарење на мигранти

Член 418-в

(1) Тој што организира група, банда или друго здружение за вршење на кривични дела од членовите 418-а и 418-б,

ке се казни со затвор најмалку осум години.

(2) Тој што ќе стане припадник на група, банда или друго здружение од став 1 или на друг начин ја помага групата, бандата или здружението,

ке се казни со затвор најмалку една година.

(3) Припадник на групата од став 1 кој ќе ја открие групата пред да стори кривично дело во нејзиниот состав или за неа,

ке се ослободи од казна.

(4) Тој што повикува, поттикнува или поддржува извршување на кривичните дела од членовите 418-а и 418-б,

ке се казни со затвор од една до десет години."

Член 231

Во членот 424 став (1) зборот "законик" се заменува со зборот "закон".

Член 232

Во членот 2 од Законот за изменување и дополнување на Кривичниот законик ("Службен весник на Република Македонија" број 4/2002) зборовите: "став 13" се заменуваат со зборовите: "став 15".

Член 233

По членот 423 се додава нов член 423-а, кој гласи:

"Член 423-а

Со Судскиот деловник се уредува постапувањето на судовите за водење на казнена евиденција согласно со членот 106 од Кривичниот законик, во рок од 30 дена од денот на влегувањето во сила на овој закон."

Член 234

Мерките на безбедност изречени со правосилна пресуда до денот на влегувањето во сила на овој закон, се извршуваат според Кривичниот законик кој важел во времето на нивното изрекување.

Член 235

Се овластува Законодавно-правната комисија на Собранието на Република Македонија да утврди прецистен текст на Кривичниот законик.

Член 236

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија", а одредбите од членот 32 кои се однесуваат на членот 58-б за условите за изрекување мерка на општокорисна работа, членот 34 кој се однесува на членот 59-а за условите на изрекување мерка на куќен затвор и одредбата на членот 49 која се однесува на членовите 96-а до 96-ѓ за казнување на правните лица, ке се применуваат од 1 септември 2004 година.

L I G J I PËR NDRYSHIMIN DHE PLOTËSIMIN E KODIT PENAL

Neni 1

Në Kodin penal ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" numër 37/96, 80/99, 4/2002 dhe 43/2003), në nenin 3 pas paragrafit (2) shtohet paragraf i ri (3) si vijon:

"(3) Nëse me këtë ligj është paraparë masë e re alternative, masa e sigurisë ose masa edukative, ajo mund të shqiptohet vetëm nëse i përgjigjet ndonjë maseje të përcaktuar më herët dhe nëse nuk është më e papërshtatshme për kryerësin."

Neni 2

Në nenin 4 fjalët: "dënimi me kusht dhe vërejtje gjyqësore" zëvendësohen me fjalët: "masa alternative".

Neni 3

Në nenin 8 para dispozitës shtohet numri (1).
Pas paragrafit (1), shtohet paragraf i ri (2), si vijon:
"(2) Dispozita nga paragrafi (1) mund të zbatohet për veprën penale për të cilën është paraparë dënim me para ose dënim me burg deri më tri vjet".

Neni 4

Në nenin 11 në paragrafin (1) pas fjalës "pakujdesi" pika fshihet dhe shtohen fjalët: "dhe gjatë kësaj ka qenë i vetëdijshëm ose ka qenë i obliguar dhe ka mundur të jetë i vetëdijshëm për veprën e ndaluar".

Neni 5

Në nenin 12 në paragrafin (1), pas fjalës "zhvillim" vihet presje dhe shtohen fjalët: "ose pengesa tjera, veçanërisht të rënda shpirtërore".

Neni 6

Në nenin 21 pas paragrafit (1), shtohet paragrafi i ri (2), si vijon:

"(2) Kryerësi ka hequr dorë nga përgatitja e veprës kur ka ndërprerë me përgatitjen e mëtejme ose e ka penguar ose seriozisht ka tentuar ta pengojë fillimin e ekzekutimit të veprës penale."

Paragrafi (2) bëhet paragraf (3).

Neni 7

Në nenin 22 pas fjalës "nëse" shtohen fjalët: "dy ose", ndërsa fjalët: "në tjetër mënyrë" zëvendësohen me fjalët: "me kontribut tjetër të veçantë ndaj ekzekutimin e veprës".

Neni 8

Pas nenit 27 shtohet titull i ri dhe neni i ri 27-a, si vijojnë:

“Përgjegjësia penale e importuesit dhe e distribuesit të mjetit për informim publik

Neni 27-a

(1) Nëse vepra penale është kryer në mjetin e informimit publik që botohet, shtypet, prodhohet ose emitoet jashtë vendit, e që shpërmdahet në vend nën kushtet e nenit 26 të këtij ligji përgjegjësi penale ka importuesi ose distribuesi i atij mjeti.

(2) Nëse importuesi ose distribuesi është person juridik ose organ shtetëror, është përgjegjës personi përgjegjës ose zyrtar në personin juridik ose organin shtetëror.”

Neni 9

Në nenin 28 lidhëza “dhe” zëvendësohet me presje, ndërsa pas numrit “27”, shtohen fjalët: “dhe 27-a”.

Neni 10

Pas nenit 28 shtohet nëntitulli i ri, titulli i ri dhe neni i ri 28-a, si vijojnë:

5. Përgjegjësia penale e personit juridik

Kushtet për përgjegjësi penale të personit juridik

Neni 28-a

(1) Në rastet të përcaktuara me Pjesën e veçantë të këtij kodi, ose me tjetër ligj me të cilin janë rregulluar veprat penale, personi juridik është përgjegjës penal nëse deri në kryerjen e veprës ka ardhur me veprim ose më lëshimin e mbikëqyrjes së obliguar nga ana e organit të administrimit ose të personit përgjegjës në personin juridik, ose të personit tjetër i cili ka qenë i autorizuar të paraqitet në emër të personit juridik në suazat e autorizimeve të tija, ose kur i ka tejkalluar autorizimet e tija për shkak të realizimit të interesit për personin juridik.

(2) Përgjegjësia penale e personit juridik nuk e përjashton përgjegjësinë e kryerësit të veprës penale.

(3) Për veprat e përcaktuara me ligj përgjegjësi penal kanë të gjithë personat juridik, me përjashtim të shtetit.

(4) Personat e huaj juridik janë përgjegjës penal nëse veprën e kanë bërë në territorin e Republikës së Maqedonisë, pa marrë parasysh se a kanë përfaqësi të tyre ose filiale e cila kryen veprimtari në territorin e saj.”

Neni 11

Nëntitulli “5. Mënyra, koha dhe vendi i kryerjes së veprës penale” bëhet nëntitull 6.

Neni 12

Në nenin 31 pas paragrafit (2), shtohet paragraf i ri (3), si vijon:

“(3) Veprimi i bashkëpjesëmarrësit është kryer si në vendin e marrjes së veprimit të kryerësit ose bashkëkryerësit, ashtu edhe në vendin ku bashkëpjesëmarrësi ka punuar ose ka qenë i obliguar të punojë”.

Neni 13

Neni 33 ndryshon si vijon:

“(1) Për vepra penale të kryerësve përgjegjës penal mund t’u shqiptohen dënimet si vijojnë:

1) dënim me burg;
2) dënim me para;
3) ndikimi i kryerjes së profesionit, veprimtarisë ose detyrës;

4) ndalimi i drejtimit të automjetit, dhe

5) dëbimi i të huajit nga vendi.

(2) Dënimi me burg mund të shqiptohet vetëm si dënim kryesor.

(3) Dënimi me para mund të shqiptohet si dënim kryesor dhe plotësues bashkarisht me dënimin me burg ose me dënimin me kusht me të cilin është përcaktuar dënimi me burg.

(4) Nëse për një veprë penale është paraparë dënim me burg ose dënim me para, si dënim kryesor mund të shqiptohet vetëm njëra nga ato, përveç kur me ligj është rregulluar se mund të shqiptohen edhe të dy dënimet.

(5) Bashkarisht me dënimin kryesor mund të shqiptohet një ose më tepër dënime plotësuese, sipas kushteve të parapara për shqiptimin e tyre në ligj. Me ligj mund të rregullohet edhe shqiptimi i obligueshëm i dënimit plotësues.

(6) Dënimi ndalim për kryerjen e profesionit, veprimtarisë ose detyrës mund të shqiptohet vetëm si dënim plotësues bashkarisht me dënimin me burg ose me dënimin me kusht me të cilin është përcaktuar dënim me burg.

(7) Dënimet ndalim i drejtimit me automjet dhe dëbimi i të huajit nga vendi mund të shqiptohen nëse kryerësit i është shqiptuar dënim me burg ose dënim me para, dënim me kusht ose vërejtje gjyqësore.

(8) Dënimi ndalim i drejtimit me automjet mund të shqiptohet edhe si dënim i vetëm i kryerësit për veprë pakujdesie për të cilën është paraparë dënim me para ose dënim me burg prej një viti, nëse veprën e ka bërë nën kushte të veçanta lehtësuese”.

Neni 14

Në nenin 35 në paragrafin (1) pas fjalëve: “15 vjet.”, shtohet fjali e re si vijon: “Për veprat penale për të cilat është rregulluar edhe dënimi burg i përgjeshëm, mund të shqiptohet dënim me burg prej 20 vjetësh”.

Paragrafi (7) ndryshohet si vijon:

“(7) Burgu mbahet në institucione për mbajtjen e dënimit të përcaktuar me ligj”.

Neni 15

Në nenin 36 pas paragrafit (4), shtohet paragraf i ri (5), si vijon:

(5) Të liruarit me kusht, gjyqi mund t’i caktojë mbikëqyrje të mbrojtur, që përbëhet prej masave të veçanta të ndihmës, përkujdesit, mbikëqyrjes ose mbrojtjes të cilat i zbaton organi social”.

Paragrafi (5) bëhet paragraf (6).

Në paragrafin (6) fjalët: “në shtëpinë ndëshkuese-përmirësuese”, zëvendësohen fjalët: “nga mbajtja e dënimit”.

Neni 16

Në nenin 37 në paragrafin (2) pas fjalëve: “dy vjet.” pika fshihet dhe shtohen fjalët: “ose nëse pas dy vërejtjeve me shkrim nga ana e organit kompetent nuk i përmbush obligimet e mbikëqyrësit mbrojtës (neni 36 paragraf 5).”

Neni 17

Neni 38 ndryshon si vijon:

“(1) Dënimi me para shqiptohet në gjoba ditore, gjatë së cilës numri i gjobave ditore nuk mundet të jetë më i vogël se pesë, as më shumë se 360 gjobave ditore.

(2) Gjyqi e llogarit numrin e gjobave ditore sipas rregullave të përgjithshme për llogaritjen e dënimit.

(3) Lartësinë e gjobave ditore gjyqi e përcakton duke i pasur parasysh rrethanat pronësore personale të kryerësit, duke u nisur nga rregulli i të hyrave të pastra ditore që kryerësi i realizon ose mund t’i realizojë, si dhe nga obligimet tjera dhe ato familjare të kryerësit dhe gjendjen e tij pronësore gjatë kohës së marrjes së vendimit gjyqësor. Vlera më e vogël e gjobës ditore është një euro në kundërvlerë në denar, dhe më e madhja 5.000 euro në kundërvlerë në denarë.

(4) Vendimi gjyqësor e përfshin shumën e dënimit me para që fitohet më shumëzimin e numrit të gjobave ditore me vlerën e përcaktuar të gjobës ditore.

(5) Nga shkak i përcaktimit të vlerës së gjobës ditore, gjyqi mund të kërkojë informim nga bankat, institucionet tjera dhe ato financiare, organet shtetërore dhe personat juridik, të cilët janë të obliguar t’i dërgojnë informatat e kërkuara dhe nuk mund të thirren në mbrojtjen e sekretit afarist dhe sekretit tjetër.

(6) Kur dënimi me para shqiptohet si dënim plotësues përkrah dënimit me burg, gjyqi e përcakton në shumë të parave, pa zbatimin e dispozitave nga paragrafët (1) deri në (5). Dënimi me para si dënim plotësues nuk mund të jetë më e vogël se 20 euro në kundërvlerë në denarë, e as më e madhe se 5.000 euro në kundërvlerë në denarë”.

Neni 18

Pas nenit 38 shtohen katër tituj të rinj dhe katër nene të reja 38-a, 38-b, 38-v dhe 38-g, si vijojnë:

“Arkëtimi i dënimit me para

Neni 38-a

(1) Në vendimin gjyqësor përcaktohet afati për pagimin e dënimit me para, i cili nuk mund të jetë më i shkurtër se 15 ditë, e as më i gjatë se tre muaj, por në rastet e arsyeshme gjyqi mund të lejojë i dënuari ta paguajë dënimin me para edhe në këste, me atë që afati i pagesës të mos jetë më i gjatë se dy vjet. Nëse kryerësi është i huaj, gjyqi do të vendosë që dënimi në para të paguhet pa shtyrje, ose në mënyrë tjetër të sigurohet pagesa e saj.

(2) Nëse i dënuari nuk e paguan dënimin me para në afatin e caktuar, gjyqi mund të përcaktojë afat të ri ose nëse vlerëson se i dënuari nuk dëshiron ta paguajë, të urdhërojë pagimin e saj me detyrim sipas procedurës së përcaktuar me ligj. Nëse dhënia e afatit të ri i cili nuk mund të jetë më i gjatë se tre muaj ose zbatimi me detyrim ngelin pa sukses, gjyqi do ta zbatojë ashtu që për secilën gjobë ditore do të përcaktojë një ditë burg ose, kur dënimi në para është shqiptuar si dënim plotësues, për secilat 20 euro të filluara në kundërvlerë në denarë do të përcaktojë një ditë burg, me atë që burgu nuk mund të jetë më i gjatë se gjashtë muaj.

(3) Nëse i dënuari paguan vetëm një pjesë nga dënimi me para, pjesa e ngelur në mënyrë proporcionale do të shndërrohet në burg, e nëse i dënuari e paguan pjesën e ngelur të dënimit me para, zbatimi i burgut do të ndërpritet.

(4) Pas vdekjes së të dënuarit dënimi me para nuk do të zbatohet.

Ndalimi i kryerjes së profesionit, veprimtarisë ose detyrës

Neni 38-b

(1) Gjyqi mund që kryerësit të cilit i ka shqiptuar dënim me burg ose dënim me kusht me të cilin është caktuar dënimi me burg t'ia ndalojë kryerjen e funksionit të caktuar ose veprimtarisë, të detyrave ose punëve të lidhura me disponimin, shfrytëzimin, administrimin dhe përdorimin me pronë ose për ruajtjen e asaj prone, nëse e ka keqpërdorur profesionin e vet, veprimtarinë ose detyrën për shkak të kryerjes së veprës penale dhe nëse në bazë të natyrës së veprës së kryer dhe rrethanave nën të cilat është kryer, mund të pritë se veprimtarinë e tillë do ta keqpërdorë për përsëritjen e veprës penale.

(2) Gjyqi e përcakton kohëzgjatjen e ndalimit nga paragrafi 1, e cila nuk mund të jetë më e shkurtër se një, e as më e gjatë se dhjetë vjet, duke llogaritur nga dita e plotfuqishmërisë së Vendimit, me atë që koha e kaluar në burg nuk llogaritet në kohën e zgjatjes së saj.

(3) Gjatë shqiptimit të dënimit me kusht, gjyqi mund të caktojë se ajo do të revokohet, nëse kryerësi e shkel ndalimin e kryerjes së profesionit, veprimtarisë apo detyrës.

Ndalimi i drejtimit me automjetit

Neni 38-v

(1) Kryerësit të veprës penale me të cilën rrezikohet komunikacioni publik, gjyqi mund t'i shqiptojë ndalim të drejtimit me automjet të llojit ose kategorisë së caktuar, nëse gjen se rrethanat në të cilat është kryer vepra ose thyerja e mëherëshme e rregullave të komunikacionit tregojnë se kryerësi mund përsëri të bëjë vepër të njëjtë.

(2) Gjatë shqiptimit të dënimit nga paragrafi (1), gjyqi mund të caktojë t'i merret patent shoferi ose t'i ndalojë dhënia e lejes për vozitje kryerësit gjatë kohëzgjatjes së ndalimit.

(3) Gjyqi do ta shqiptojë dënimin nga paragrafi (1) nëse vepra është kryer në gjendje të dehur.

(4) Gjyqi e përcakton kohëzgjatjen e ndalimit, e cila nuk mund të jetë më e shkurtër se tre muaj, e as më e gjatë se pesë vjet, duke llogaritur nga dita e plotfuqishmërisë së Vendimit, me atë që koha e kaluar në burg nuk llogaritet në kohëzgjatjen e saj. Kur kryerësi i veprës është me profesion vozitës i automjetit, kohëzgjatja e ndalimit nuk mund të jetë më e shkurtër se një, e as më e gjatë se dhjetë vjet.

(5) Nëse dënimi nga paragrafi 1 i është shqiptuar personit që ka leje të huaj për drejtimit të automjetit, ajo përfshin ndalimin për shfrytëzimin e saj në territorin e Republikës së Maqedonisë.

(6) Gjatë shqiptimit të dënimit me kusht, gjyqi mund të caktojë se ajo do të revokohet, nëse kryerësi e shkel ndalimin për drejtimit të automjetit.

(7) Gjatë shqiptimit të dënimit ndalim të drejtimit me automjet si dënim i vetëm, gjyqi njëkohësisht do të caktojë dënim me para ose dënim me burg që do të kryhet nëse kryerësi e shkel ndalimin.

Dëbimi i të huajit nga vendi

Neni 38-g

(1) Gjyqi mund që kryerësit i cili nuk është shtetas i Republikës së Maqedonisë, t'i shqiptojë dënimin, dëbim nga vendi, kur do të vlerësojë se natyra e veprës, nxitjet e kryerësit dhe rrethanat nën të cilat është krijuar tregojnë në papërshtatshmërinë e qëndrimit të mëtejshëm të kryerësit në vend.

(2) Dënimi nga paragrafi (1) i këtij neni mund të zgjasë prej një gjer dhjetë vite ose përgjithmonë, dhe fillon nga dita e dëbimit të kryerësit nga territori i Republikës së Maqedonisë.

(3) Dënimi nga paragrafi (1) i këtij neni nuk mund të shqiptohet ndaj kryerësit i cili gëzon autoritet në pajtim me marrëveshjen e ratifikuar ndërkombëtare.”

Neni 19

Në nenin 40 në paragrafin (1) në pikën 1) lidhëza “dhe” zëvendësohet me lidhëzën “ose”.

Neni 20

Në nenin 41 në paragrafin (1) pas pikës 1), shtohet pikë e re 2), si vijon:

“2) nëse për veprën penale si masë më e vogël e dënimit është paraparë burg në kohëzgjatje prej tetë ose më shumë vjet, dënimi mund të zbutet deri katër vjet burg.”

Pas pikës 2), e cila bëhet pikë 3), shtohet pikë e re 4), si vijon:

“4) nëse për veprën penale si masë më e vogël e dënimit është paraparë burg në kohëzgjatje prej katër ose më shumë vjet, dënimi mund të zbutet deri në dy vjet burg.”

Në pikën 3), e cila bëhet pikë 5) pas fjalëve: “tri vjet”, shtohen fjalët: “ose më shumë”.

Në pikën 4), e cila bëhet pikë 6) pas fjalëve: “një vit”, shtohen fjalët: “ose më shumë”.

Pikat 5) dhe 6), bëhen pika 7) dhe 8).

Në pikën 7) e cila bëhet pikë 9), fjalët: “pesë mijë denarë”, zëvendësohen me fjalët: “minimumi i përgjithshëm ligjor”.

Neni 21

Në nenin 42 në paragrafin (2) pika në fund të fjalisë fshihet dhe shtohen fjalët: “ose t'i shqiptojë dënim sporadik ndalim i drejtimit të automjetit ose dëbim i të huajit nga vendi”.

Neni 22

Pas nenit 43 shtohet titulli i ri dhe nen i ri 43-a, si vijojnë:

“Lirimi për shkak të evitimit të pasojave të dëmshme të veprës penale

Neni 43-a

Për veprën penale për të cilën është paraparë dënimi me para ose dënim me burg deri në tre vite të bërë përshkak të rrethanave veçanërisht të lehta, nëse për atë ekziston pajtimi edhe nga i dëmtuari, gjyqi mund ta lirojë nga dënimi kryerësin që deri në mbarimin e procedurës penale do ta kthejë të mirën e marrë të dëmtuarit, do ta kompensojë dënimin, ose në mënyrë tjetër do t'i kompensojë ose përmirësojë pasojat e dëmshme të veprës penale”.

Neni 23

Në nenin 44 në paragrafin (2) në pikën 4) fjalët: “250 mijë denarë, gjegjësisht një milion denarë kur një ose më tepër vepra penale janë bërë nga interesi personal”, zëvendësohen me fjalët: “600 gjoba të ditore, kur dënimet me para janë përcaktuar si kryesore, gjegjësisht 10.000 euro në kundërvlerë në denarë kur janë caktuar si dënime

plotësuese. Nëse për ndonjë veprë penale është caktuar dënim me para në gjoba ditore, ndërsa për tjetër në shumë parash, shuma e parave shndërrohet në gjobë ditore dhe dënimi i vetëm nuk guxon ta tejkalojë shumën e ditëve të përcaktura, e as 360 gjoba ditore”.

Neni 24

Në nenin 45 pas paragrafit (2), shtohen dy paragrafë të rinj (3) dhe (4), si vijojnë:

“(3) Nëse me veprimet nga paragrafët (1) dhe (2), kryerësi si pasojë e tërë realizon pasojën e ndonjë veprë të rëndë penale, do të dënohet me dënimin e paraparë për atë veprë.

(4) Dispozitat nga paragrafët (1) dhe (2) nuk zbatohen ndaj veprimeve të kryera pas ngritjes së aktakuzës”.

Neni 25

Në nenin 47 në paragrafin (3) fjalët: “dhe njëmijë denarë dënim në para”, zëvendësohen me fjalët: “një gjobë ditore ose 20 euro në kundërvlerë në denarë”.

Neni 26

Titulli i Kapitullit të katërt “DËNIM ME KUSHT DHE VËREJTJA GJYQËSORE” zëvendësohet me titullin: “MASA ALTERNATIVE”, ndërsa nëntitull 1. “Dënim me kusht”, zëvendësohet me nëntitull të ri “1. Qëllimi dhe lloji i masave alternative”

Neni 27

Titulli i nenit 48 “Qëllimi i dënimit me kusht dhe vërejtjes gjyqësore” dhe nenit 48 zëvendësohen si vijon:

“Qëllimi i masave alternative

Neni 48

Qëllimi i masave alternative është që ndaj kryerësit të veprës penale të mos zbatohet dënimi për vepra më të lehta kur ajo nuk është e detyrueshme për shkak të mbrojtjes së drejtës penale dhe kur mund të pritet se qëllimi i dënimit mund të realizohet me tërheqjen e vërejtjes me kërcnim të dënimit (dënim me kusht), vetëm paralajmërim (vërejtje gjyqësore) ose me masën e ndihmës dhe mbikëqyrjen e sjelljes të kryerësit në liri.

Neni 28

Pas nenit 48 shtohet titull i ri dhe nen i ri 48-a, si vijojnë:

“Llojet e masave alternative

Neni 48-a

Kryerësve të veprës penale mund t’u shqiptohen këto masa alternative:

- 1) dënim me kusht;
- 2) dënim me kusht me mbikëqyrje të mbrojtur;
- 3) Ndërprerje me kusht të procedurës penale;
- 4) punë me interes të përgjithshëm;
- 5) vërejtje gjyqësore, dhe
- 6) burg shtëpiak.”

Neni 29

Para titullit të nenit 49 “Dënim me kusht” shtohet nëntitull i ri 2, si vijon: “2. Dënim me kusht”

Titulli i nenit 49 “Dënim me kusht”, ndryshon si vijon: “Shtyrje me kusht e ekzekutimit të dënimit”.

Neni 30

Pas nenit 54 nëntitulli 2. “Dënim me kusht me mbikëqyrje të mbrojtur”, bëhet nëntitull 3.

Neni 31

Pas nenit 58 shtohet nëntitull i ri 4; titull i ri dhe nen i ri 58-a, si vijojnë:

“4. Ndërprerje me kusht e procedurës penale

Kushtet për ndërprerje

Neni 58-a

(1) Për veprën penale për të cilën është paraparë dënim me para ose dënim me burg deri në një vit, gjyqi mund të vendosë, pas hetimit të të akuzuarit dhe marrjes në pyetje dhe pajtueshmërisë së të dëmtuarit, ta ndërpresë procedurën, me kusht që kryerësi në afatin në të cilin zgjat ndërprerja e procedurës të mos kryejë veprë të re penale.

(2) Procedura mund me vendim gjyqësor të ndërpritet më së shumti në afat prej një viti. Afati i ndërprerjes së procedurës nuk llogaritet në afatin e parashkruar të ndjekjes penale.

(3) Nëse kryerësi gjatë afatit të kontrollit nuk bën veprë tjetër penale ose nëse në atë afat nuk zbulohet ndonjë veprë penale e bërë më herët, procedura ndërpritet.

(4) Gjatë vendosjes së zbatimit të kësaj mase, gjyqi do ta merr parasysh veçanërisht pendimin e shprehur dhe të kërkuarit falje të kryerësit, mënjanimin e pasojave të veprës dhe kompensimin e dëmit të shkaktuar nga vepra penale”.

Neni 32

Pas nenit 58-a shtohet nëntitull i ri 5; titull i ri dhe nen i ri 58-b, si vijojnë:

“5. Punë me dobi të përgjithshme

Kushtet për shqiptimin e masës së punës me dobi të përgjithshme

Neni 58-b

(1) Për vepra penale për të cilat është paraparë dënim me para ose dënim me burg gjer më tre vite gjyqi mund, me pajtim të kryerësit, t’i shqiptojë masën e punës me dobi të përgjithme në liri, nëse vepra është kryer nën rrethana lehtësuese, ndërsa kryerësi më herët nuk ka qenë i dënuar.

(2) Masa shqiptohet në kohëzgjatje prej 40 gjer 240 orë, që i dënuari është i obliguar t’i punojë pa kompensim në organin shtetëror, ndërmarrje publike, institucion publik ose organizatë humanitare, gjatë kohës së festave shtetërore, ditëve të shtunë dhe të diel dhe jo më shkurt se pesë orë në javë, në periudhë më së shumti 12 muaj. Kur ekzistojnë shkaqe të arsyeshme shëndetësore dhe personale gjyqi mund ta vazhdojë ekzekutimin e masës më së shumti edhe gjatë muaj.

(3) Kur gjyqi do të shqiptojë dënim me para gjer në 90 gjoba ditore ose 1.800 euro në kundërvlerë në denarë ose dënim me burg gjer më tre muaj, mund njëkohësisht të vendosë, me kërkesë të të dënuarit, për ndërrim të dënimit me punë të dobisë së përgjithshme, gjatë së cilës një ditë burg, gjobë ditore ose 20 euro në kundërvlerë në denarë zëvendësohen me tre orë punë të dobisë së përgjithshme me atë që shuma e përgjithshme e orëve nuk mund ta tejkalojë 240 orë. Gjatë vendosjes për ndërrimin e dënimit me masën e punës me dobi të përgjithshme, gjyqi do ta merr parasysh rëndësinë e veprës, shkallën e përgjegjësisë penale, mosdënimin e mëparshëm të kryerësit dhe kryerjen e kompensimit të dëmit ose mënjanimin e pasojave tjera të dëmshme të veprës.

(4) Mbikëqyrje mbi realizimin e obligimeve të të dënuarit bën gjyqi, në procedurë të rregulluar me ligj.

(5) Nëse i akuzuari nuk i realizon ose i realizon në mënyrë të parregullt punët e veta, gjyqi me shkrim ia tërheq vërejtjen, e nëse ai vazhdon me sjelljen e tillë, gjyqi mund të vendos ta zmadhojë numrin e orëve ose ta vazhdojë realizimin e masave për së paku tre muaj, nëse për atë ekzistojnë shkaqe të arsyeshme ose ta zëvendësojë pjesën e përcaktueshme të masës me dënim në para ose dënim me burg, ashtu që për secilën orë të tretë të punës me dobi të përgjithshme llogaritet gjobë njëditore ose një ditë burg. Gjatë vendosjes për ndërrimin me dënim në para ose dënim me burg, gjyqi do të udhëhiqet nga rëndësia e veprës, shkalla e përgjegjësisë penale dhe sjelljes të të dënuarit ndaj masës së shqiptuar të punës me dobi të përgjithshme.

(6) Nëse i dënuari nuk e kryen punën me dobi të përgjithshme, të shqiptuar si zëvendësim për dënimin me para ose dënimin me burg (paragrafi 3), gjyqi merr Vendim për realizimin e dënimit. Obligimin e punës të cilin kryerësi e realizon llogaritet në dënim, gjatë së cilës për secilat tre orë punë me dobi të përgjithshme, llogaritet një ditë burg ose një gjobë ditore ose 20 euro në kundërvlerë në denarë”.

Neni 33

Pas nenit 58 nëntitulli 3. “Vërejtja gjyqësore” bëhet nëntitull “6”.

Neni 34

Pas nenit 59 shtohet nëntitull i ri 7., titull i ri dhe nen i ri 59-a, si vijojnë:

“7. Burg shtëpiak

Kushtet e shqiptimit të burgut shtëpiak**Neni 59-a**

(1) Nëse kryerësi i veprës penale për të cilën është paraparë dënim me para ose dënim me burg gjer në një vit është plak dhe i lodhur, i sëmurë rëndë ose është grua shtatzënë, gjyqi mund të shqiptojë dënim me burg dhe njëkohësisht të vendosë, me pajtim të tij dënimin ta vuajë në burg shtëpiak. (2) Gjyqi mund ta ndërtojë dënimin me burg me dënim shtëpiak nëse ekzistojnë kushte me mjete bashkëkohore elektronike ose telekomunikative të kontrolluara realizimi i burgut shtëpiak që përbëhet në ndalimin e lëshimit të shtëpisë nga ana e të dënuarit.

(3) Mbikëqyrjen e realizimit të burgut shtëpiak e bën gjyqi, i cili mund të përcaktojë marrjen e masave të caktuara të mbikëqyrjes edhe nga policia në vendin ku gjendet shtëpia e të dënuarit me obligim për informimin e rregullt për realizimin e tyre.

(4) Nëse i dënuari nuk e respekton ndalesën për lëshimin e shtëpisë, gjyqi mund të caktojë zëvendësimin, dënimin me burg të bëhet në tërësi në institucion për kryerjen e dënimit me burg.

Neni 35

Në nenin 61 pikat 4), 5), 6) dhe 7) fshihen.

Neni 36

Në nenin 62 pas paragrafit (2), shtohet paragraf i ri (3) si vijon:

"(3) Me vendimin për shqiptimin e masave nga paragrafi (2), gjyqi mund të përcaktojë ndalim të përkohshëm për kryerjen e profesionit, veprimtarisë ose detyrës, ose ndalimin e drejtimit me automjet, të cilat zgjasin gjer sa zgjat zbatimin i masave. Vendimi i gjyqit dërgohet gjer te organi kompetent ose personi juridik në të cilin kryerësi është i punësuar, në gjyqin ose në organin i cili është kompetent për kryerjen e mbikëqyrjes për zbatimin e ndalimit për drejtim të automjetit."

Paragrafi (3) i cili bëhet paragraf (4), ndryshon si vijon:

"(4) Shërimi psikiatrik i detyrueshëm dhe ruajtja në institucion shëndetësor dhe shërimi i detyrueshëm psikiatrik në liri i shqiptohen kryerësit, stabiliteti i të cilit dukshëm është zvogëluar nëse i është shqiptuar dënimin me burg, dënim me kusht me të cilin është vërtetuar dënimin me burg ose dënimin me kusht me mbikëqyrje të mbrojtur."

Paragrafi (4) i cili bëhet paragraf (5) ndryshon si vijon:

"(5) Shërimi i detyrueshëm i alkoolistëve dhe narkomanëve, mund të shqiptohet nëse kryerësit i është shqiptuar dënimin, dënim me kusht, dënim me kusht me mbikëqyrje të mbrojtur, vërejtje gjyqësore ose lirim nga dënimin".

Neni 37

Në nenin 64 në paragrafin (1) pas fjalës "paaftësi e të gjykuarit", shtohet fjalët: "ose aftësia e të gjykuarit, bindshëm e zvogëluar".

Në paragrafin (2) pas fjalëve: "kryerës me aftësi të kufizuara të gjykimit", shtohen fjalët: "ose kryerës aftësia e të gjykuarit është zvogëluar dukshëm".

Në paragrafin (4) pas fjalës "liri" shtohen fjalët: "kur i shqiptohet kryerësit të cilin aftësia e të gjykuarit i është zvogëluar dukshëm".

Pas paragrafit (4), shtohet paragraf i ri (5), si vijon:

"(5) Kryerësit, aftësia e të gjykuarit të cilin i është zvogëluar dukshëm dhe i cili është dënuar me dënim me burg, koha e kaluar në shërim të detyrueshëm psikiatrik në liri nuk i llogaritet në dënim".

Paragrafi (5) bëhet paragraf (6).

Neni 38

Në nenin 65 në paragrafin (4), pas fjalëve: "e shqiptuar me", shtohen fjalët: "dënim, përveç dënimit me burg, ose me dënim me kusht, dënim me kusht me mbikëqyrje të mbrojtur, vërejtje gjyqësore ose lirim nga dënimin".

Neni 39

Nenet 66, 67, 68 dhe 69 fshihen.

Neni 40

Në nenin 72 në paragrafin (2) pas fjalës "burg", shtohet fjali e re, si vijon: "Të miturit mund t'i shqiptohet dënim

dënim i të huajit nga vendi, ndërsa të miturit më të vjetër edhe dënimin, ndalimi i drejtimit me automjet, nën kushtet e parapara me këtë kod"

Paragrafi (3) ndryshohet si vijon:

"(3) Masat alternative: ndërprerja me kusht e procedurës penale dhe puna me dobi të përgjithshme dhe masat e sigurisë mund t'u shqiptohen të miturve nën kushtet që i parashihet ky ligj".

Neni 41

Titulli i nenit 73 "Qëllimi i masave edukuese dhe i burgut për të mitur", zëvendësohet me titullin: "Qëllimi i masave edukuese, dënimit dhe masave alternative".

Neni 42

Në nenin 73 në paragrafin (1) fjalët: "dhe i burgut të të miturve", zëvendësohen me fjalët", të dënimit dhe masave alternative".

Neni 43

Pas nenit 91 shtohet nëntitulli i ri 4., titulli i ri dhe nenin i ri 91-a, si vijojnë:

4. Zbatimin i masave alternative**Ndërprerja me kusht e udhëheqjes së procedurës penale dhe punës me dobi të përgjithshme****Neni 91-a**

(1) Gjyqi mund të vendosë me kusht ta ndërpresë procedurën penale për veprën penale për të cilën është paraparë dënim me para ose dënim me burg prej tre vjetësh, nëse i mituri është penduar për veprën e bërë, i ka mënjanuar pasojat e veprës, e ka kompensuar dëmin dhe është pajtuar me të dëmtuarin, i cili është pajtuar me ndërprerjen e mbajtjes së procedurës, me kusht në afat prej dy vjetësh i mituri të mos bëjë veprë të ngjashme ose veprë më të rëndë penale.

(2) Gjyqi mund të shqiptojë masën e punës me dobi të përgjithshme në kohëzgjatje prej pesë gjer më njëqind orë kur është e nevojshme me këtë masë të bëhet ndikim mbi personalitetin dhe sjelljen e të miturit. Nëse i mituri nuk i plotëson obligimet e grumbulluara ose i plotëson në mënyrë të paregullt, gjyqi do ta zëvendësojë këtë masë me masën dërgim në qendrën disiplinore për të mitur, sipas kushteve të parapara për zbatimin e asaj mase".

Neni 44

Pas nenit 91, nëntitulli 4. "Zbatimin i masave të sigurisë ndaj të miturve" bëhet nëntitulli 5.

Neni 45

Në nenin 92 në paragrafin (1), pas fjalës "institucion" presja fshihet dhe shtohet lidhëza "dhe", pas fjalës "narkomanë" vihet pika, ndërsa fjalët deri në fund të fjalisë fshihen.

Në paragrafin (2), fjalia e dytë ndryshon si vijon:

"Përkrah këtyre masave, gjyqi mund të caktojë edhe ndalimin e drejtimit me automjet, e cila zgjat gjer sa zgjat zbatimin i masave (neni 62 paragrafi 3)".

Neni 46

Pas nenit 92 nëntitulli 5. "Shqiptimi i sanksioneve penale ndaj personave të moshuar për veprat të cilat i kanë kryer si të mitur", bëhet nëntitulli 6.

Neni 47

Në nenin 94 në paragrafin (2) pas fjalës "siguri" presja zëvendësohet me pikë, kurse fjalët deri në fund të fjalisë fshihen.

Neni 48

Pas nenit 94 nëntitulli 6. "Evidenca e masave edukuese dhe ndikimi i masës edukuese dhe i dënimit burgu i të miturve", bëhet nëntitulli 7.

Neni 49

Pas nenit 96 shtohet kapitulli i ri "Kapitulli i gjashtë-a", tituj të ri dhe gjashtë nene të reja 96-a, 96-b, 96-v, 96-g, 96-d dhe 96-gj, si vijojnë:

"Kapitulli i gjashtë-a"

DËNIMI I PERSONIT JURIDIK**Llojet e dënimeve**

Neni 96-a

(1) Për vepra penale të personave juridik mund të shqiptohen këto dënime:

- 1) dënim me para;
- 2) ndalimi i përkohshëm për kryerjen e veprimtarisë së caktuar;
- 3) ndalimi i përhershëm për kryerjen e veprimtarisë së caktuar; dhe
- 4) pushimi i personit juridik.

(2) Dënim me para shqiptohet në shumë e cila nuk guxon të jetë më e vogël se 100.000 denarë, as më e madhe se 30 milionë denarë. Për vepër penale të bërë nga levërdia ose për vepra penale me të cilat shkaktohet dëm më i madh në pronë, mund të parashihet dënim me para gjer në shumën e dyfishuar nga maksimumi i këtij dënimi ose në përpjestim me lartësinë e dëmit të shkaktoar ose dobisë së arritur, por më së shumti gjer në shumën e njëzetëfishit.

(3) Ndalimi i përkohshëm për kryerjen e veprimtarisë së veçantë në kohëzgjatje prej një viti gjer tre vite shqiptohet me dënim me para, nëse gjatë kryerjes së veprimtarisë të personit juridik është bërë vepër penale për të cilën për person fizik është paraparë dënim me para ose dënim me burg gjer tre vite, ndërsa nga mënyra e kryerjes së veprës del se rreziku nga përsëritja e së njëjtës ose të ngjashme.

(4) Ndalimi i përhershëm për kryerjen e veprimtarisë së veçantë, nga veprimtaritë që i kryen personi juridik, shqiptohet së bashku me dënimin me para, nëse është kryer vepër për të cilën për personin fizik është paraparë dënim me burg së paku prej tre viteve, ndërsa nga mënyra e kryerjes së veprës del rreziku për përsëritjen e asaj veprë ose vepër të ngjashme. Këtë dënim gjyqi do ta shqiptojë edhe kur është kryer vepër penale pas dënimit paraprak me të cilën personit juridik i është shqiptuar ndalim i përkohshëm për kryerjen e veprimtarisë së veçantë.

(5) Dënimi, pushim i personit juridik shqiptohet së bashku me dënimin me para, nëse është kryer vepër për të cilën për person fizik është paraparë dënim me burg prej së paku pesë vite, ndërsa nga mënyra e kryerjes së veprës del rreziku për përsëritjen e veprës së njëjtë ose vepër të ngjashme. Këtë dënim gjyqi do ta shqiptojë edhe kur kryhet vepër penale pas dënimit paraprak me të cilën personit juridik i është shqiptuar ndalim i përhershëm për kryerjen e veprimtarisë së veçantë.

(6) Dënimi, ndalim i përkohshëm ose i përhershëm për kryerjen e veprimtarisë dhe pushimi i personit juridik nuk mund t'i shqiptohet personit juridik të themeluar me ligj, si dhe partisë politike. Në bazë të aktgjykimit të plotfuqishëm me të cilin është shqiptuar dënimi pushim i personit juridik, gjyqi kompetent ndërmerr procedurë të paraparë sipas ligjit për likuidimin e personit juridik në afat prej 30 ditësh nga dita e aktgjykimit.

(7) Personi juridik për të cilin është hapur falimentimi, do të dënohet për vepra penale të kryera para hapjes së procedurës falimentuese.

Caktimi i dënimit

Neni 96-b

(1) Gjatë caktimit të dënimit gjyqi do ta merr parasysh bilancin e gjendjeve dhe bilancin e suksesit të personit juridik, llojin e veprimtarisë dhe natyrën e rëndësisë të veprës së kryer.

(2) Nëse gjyqi cakton dënim me para për dy ose më tepër vepra përnjëherësh, dënimi i vetëm nuk mund ta arrijë shumën e dënimeve të veçanta të përcaktuara, as ta tejkalojë maksimumin ligjor të dënimit të caktuar për personin juridik.

Zbatimi i dënimit me para

Neni 96-v

(1) Nëse personi i dënuar juridik nuk e paguan dënimin me para në afatin e paraparë nga gjyqi, i cili nuk guxon të jetë më i shkurtër se 15 ditë as më i gjatë se 30 ditë nga dita e plotfuqishmërisë së aktgjykimit, gjyqi do të urdhërojë zbatimin e dhunshëm.

(2) Nëse dënimi me para nuk mund të realizohet nga prona e personit juridik, për shkak se personi juridik nuk ka pronë të tillë ose ka pushuar para zbatimit të dënimit, dënimi do të realizohet nga prona e themeluesit ose themeluesve të personit juridik, në përpjestim me pjesët e depozituara, gjegjësisht në shoqërinë tregtare nga prona e aksionarëve, gjegjësisht bashkëpronarëve në përpjestim me pjesët e tyre.

(3) Dënimi me para i personave juridik të huaj kryhet nga prona e konfiskuar në Republikën e Maqedonisë ose, me zbatimin e marrëveshjes ndërkombëtare, nga prona jashtë vendit.

Dënim me kusht

Neni 96-g

(1) Gjyqi mund të caktojë shtyrjen me kusht të kryerjes së dënimit me para dhe ndalimit të kryerjes së veprimtarisë, për periudhë prej një viti gjer tre vite, kur është kryer vepër penale për të cilën është paraparë dënim me para ose dënim me burg gjer tre vite, nëse personi juridik e depoziton shumën e dënimit të shqiptuar në gjyq dhe garanton se nuk do të kryejë vepër penale gjatë afatit të kontrollit.

(2) Nëse gjatë afatit të kontrollit është kryer vepër e re penale ose është zbuluar vepër penale e kryer më herët e personit juridik, dënimi ekzekutohet.

Konfiskimi i pronës, dobisë pronësore dhe marrja e sendeve

Neni 96-d

(1) Ndaj konfiskimit të pronës dhe dobisë pronësore të fituar me vepër penale të personit juridik në mënyrë proporcionale zbatohen dispozitat prej nenit 98 gjer 100 të këtij kodi.

(2) Nëse prej personit juridik nuk mund të konfiskohet pronë ose dobi pronësore për shkak se ka pushuar para kryerjes së konfiskimit, themeluesi ose themeluesit e personave juridik, gjegjësisht te shoqëria tregtare, aksionarët ose bashkëpronarët në mënyrë solidare do të obligohen të paguajnë shumë parash që i përgjigjet dobisë pronësore të fituar.

(3) Për marrjen e sendeve nga personi juridik në mënyrë përkatëse zbatohen dispozitat nga neni 101-a nga ky kod.

Dispozitat e veçanta për parashkruarim të ndjekjes penale dhe zbatimi e dënimit

Neni 96-gj

(1) Ndjekja penale e personit juridik nuk mund të ndërmerret kur të kalojnë pesë vite nga kryerja e veprës penale.

(2) Parashkrimi i zbatimit të dënimit me para, paraqitet kur do të kalojnë tri vjet nga dita e plotfuqishmërisë së aktgjykimit me të cilin është shqiptuar.

(3) Parashkrimi i zbatimit të dënimit, ndalim i përkohshëm për kryerjen e veprimtarisë së veçantë, paraqitet kur do të kalojë koha për të cilën është shqiptuar ai dënim.

(4) Parashkrimi i zbatimit të dënimit, ndalim i përhershëm për kryerjen e veprimtarisë së veçantë, paraqitet kur do të kalojnë pesë vite nga dita e plotfuqishmërisë së aktgjykimit për të cilin është shqiptuar ai dënim.

(5) Parashkrimi i zbatimit të dënimit pushim i personit juridik, paraqitet kur do të kalojnë dhjetë vite nga dita e plotfuqishmërisë së aktgjykimit me të cilin është shqiptuar ai dënim".

Neni 50

Titulli i Kapitullit të shtatë "SEKUESTRIMI I DOBISË PRONËSORE E FITUAR ME VEPËR PENALE" ndryshon si vijon: "KONFISKIMI I PRONËS DHE DOBISË PRONËSORE DHE MARRJA E SENDEVE"

Neni 51

Pas titullit të kapitullit të shtatë shtohet nëntitulli i ri 1., si vijon: "1. Konfiskimi i pronës dhe i dobisë pronësore"

Neni 52

Në titullin e nenit 97, fjala "sekuestrim", zëvendësohet me fjalën "konfiskim".

Neni 53

Në nenin 97 në paragrafin (2) fjala "sekuestrohet", zëvendësohet me fjalën "konfiskon".

Pas paragrafit (2), shtohen dy paragrafë të rinj (3) dhe (4), si vijojnë:

"(3) Vendim për konfiskim, gjyqi do të marrë në procedurë të përcaktuar me ligj edhe kur nga pengesat faktike ose juridike nuk është e mundur mbajtja e procedurës penale sipas kryerësit të veprës penale.

"(4) Nën kushtet e përcaktuara me marrëveshje ndërkombëtare të ratifikuara, prona e konfiskuar mund t'i kthehet shtetit të huaj".

Neni 54

Në titullin e nenit 98, fjala "sekuestrim", zëvendësohet me fjalën "konfiskim".

Neni 55

Në nenin 98 paragrafi (1), ndryshon si vijon:

"(1) Nga kryerësi do të konfiskohet dobia pronësore e fituar me vepër penale që ka të bëjë në para, sende të tundshme ose të patundshme me vlerë, si dhe secila pronësi tjetër, pronë ose aktivë, të drejta materiale ose jomateriale, e nëse nuk është i mundur konfiskimi i tyre, kryerësit do t'i konfiskohet pronë tjetër që përgjigjet me dobinë e pronës së fituar".

Paragrafi (2) ndryshon si vijon:

"(2) Dobia pronësore konfiskohet edhe nga personat e tretë të cilëve u është bartur pa kompensim paraprak, nëse nuk e kanë ditur, ndërsa kanë mundur ose kanë qenë të detyruar ta dinë se është siguruar me vepër penale".

Paragrafi (3) ndryshohet si vijon:

"Sendet që janë shpallur për trashëgimi kulturore dhe raritet natyror, si dhe ato për të cilat i dëmtuari është i lidhur personalisht, konfiskohen nga personat e tretë, pa marrë parasysh atë se nuk e kanë ditur ose nuk kanë mundur, e as që kanë qenë të obliguar ta dinë se janë siguruar me vepër ndëshkuese dhe pa marrë parasysh atë se atëherë të njëjtat u janë transferuar me kompensim përkatës."

Në paragrafin (4) fjala "E sekuestuara", zëvendësohet me fjalën "E konfiskuara".

Në paragrafin (5) fjala "sekuestrim", zëvendësohet me fjalën "konfiskim".

Neni 56

Në nenin 99 në paragrafin (1) fjala "e sekuestuara", zëvendësohet me fjalën "e konfiskuara".

Në paragrafin (2) fjalët: "e sekuestuara", "sekuestron" dhe "sekuestrim", zëvendësohen me fjalët "e konfiskuara", "konfiskon" dhe "konfiskim".

Neni 57

Në titullin e nenit 100, fjala "Sekuestrim", zëvendësohet me fjalën "Konfiskim".

Neni 58

Në nenin 100 fjala "sekuestron", zëvendësohet me fjalën "konfiskon".

Neni 59

Pas nenit 100 shtohet nëntitull i ri 2., titull i ri dhe nen i ri 100-a, si vijojnë:

"2. Marrja e sendeve

Kushtet për marrjen e sendeve

Neni 100-a

(1) Askush nuk mund t'i mbajë ose përvetësojë sendet që janë fituar nga kryerja e veprës penale.

(2) Nga kryerësi i veprës penale do të merren edhe sendet që kanë qenë të dedikuara ose janë përdorur për kryerjen e veprës penale pa marrë parasysh se a janë pronë e tij ose pronë e personave të tretë nëse atë e kërkojnë interesat e sigurisë së përgjithshme, shëndeti i njerëzve ose arsyet e moralit.

(3) Sendet që janë përdorur ose kanë qenë të përdorura për kryerjen e veprës penale mund të merren nëse ekziston rrezik përsëri të përdoren për kryerjen e veprës penale. Nuk do të merren sende që janë në pronë të personave të tretë, përveç nëse e ka ditur ose ka qenë i detyruar të dijë se janë përdorur ose kanë qenë të dedikuara për kryerjen e veprës penale.

"(4) Gjyqi do të marrë vendim për marrjen e sendeve sipas procedurës të përcaktuar me ligj edhe kur nga pengesat faktike ose juridike nuk është e mundur mbajtja e procedurës penale ndaj kryerësit të veprës penale.

(5) Me zbatimin e kësaj mase nuk preket e drejta e personave të tretë për kompensimin e dëmit nga kryerësi i veprës penale.

(6) Nën kushtet e përcaktuara me marrëveshje ndërkombëtare sendet mund t'i kthehen shtetit të huaj."

Neni 60

Në nenin 101 paragrafi (1), ndryshohet si vijon:

"(1) Pasojat juridike nga dënimi që ndërlihen me dënime për vepra të caktuara penale, mund të paraqiten vetëm kur për vepër penale, kryerësit i është shqiptuar dënim me burg".

Neni 61

Në nenin 103 në paragrafin (2) fjalët: "masat e sigurisë", zëvendësohen me fjalët: "dënimet që përbëhen në ndalime dhe dënimi dëbim i të huajt nga vendi".

Neni 62

Në nenin 104 në paragrafin (1) fjalët: "vërejtje gjyqësore", zëvendësohen me fjalët: "masë alternative përveç dënimet me kusht".

Në paragrafin (3) pas fjalëve: "dënim me para", shtohen fjalët: "edhe dënimi ndalim i drejtimit me automjet, i shqiptuar si dënim i vetëm,".

Neni 63

Në nenin 105 pas paragrafit (1), shtohet paragrafi i ri (2) si vijon:

"(2) Pas skadimit të një viti nga dita e zbatimit të dënimin, ndalim i përkohshëm për kryerjen e veprimtarisë së veçantë të personit juridik, gjyqi mund të vendosë ndalimi të ndërpritet".

Në paragrafin(2) i cili bëhet paragrafi (3) fjalët: "masat e sigurisë", zëvendësohen me fjalën "dënimet", ndërsa pas fjalës "vetura", shtohen fjalët "edhe dëbimi i përkohshëm i të huajt nga vendi, si dhe të dënimin ndalim i përhershëm i ushtrimit të veprimtarisë të personit juridik".

Paragrafi (3), bëhet paragrafi (4).

Në paragrafin (4) i cili bëhet paragrafi (5) pas fjalëve: "prej 15 vite", shtohen fjalët "prej 20 vite në afat prej 20 vite".

Neni 64

Në nenin 106 në paragrafin (2) fjalët: "si dhe", zëvendësohen me fjalën "ose", ndërsa pas fjalës "e panjohur", shtohen fjalët: "si dhe për personat juridik".

Në paragrafin (4) fjalët: "masat e sigurisë", zëvendësohen me fjalët: "dënimet që kanë të bëjnë me ndalesa".

Neni 65

Në nenin 107 në paragrafin (1) pika 2) numri "15", zëvendësohet me numrin "20".

Neni 66

Në nenin 109 paragrafi 2), numri "15" zëvendësohet me numrin "20".

Neni 67

Në titullin e nenit 110 pas fjalës "siguri", shtohen fjalët: "masat alternative, konfiskimi i pronës dhe marrja e sendeve".

Neni 68

Në nenin 110 në paragrafin (2), fjalët: "marrja e sendeve", zëvendësohen me fjalët: "shërim i detyrueshëm i alkoolistëve dhe narkomanëve".

Paragrafi (3) ndryshon si vijon:

"(3) Parashkrimi i zbatimit të dënimeve ndalim i kryerjes së profesionit, veprimtarisë ose detyrës, ndalim i drejtimit me automjet dhe dëbim i përkohshëm i të huajt nga vendi, paraqitet kur do të kalojë koha për të cilën janë shqiptuar ato dënime".

Pas paragrafit (3), shtohen dy paragrafë të rinj (4) dhe (5), si vijojnë:

“(4) Parashkrimi i masave alternative të së mirës me interes të përgjithshëm dhe burgut shtëpiak paraqiten kur do të kalojnë dy vjet nga dita e aktgjykimit të plotfuqishëm me të cilin janë shqiptuar ato masa.

(5) Kryerja e masave të veçanta të konfiskimit të pronës dhe marrja e sendeve nuk parashkruhet”.

Neni 69

Në nenin 111 paragrafi (6), ndryshon si vijon:

“(6) Dispozitat nga paragrafët 2 deri në 5, në mënyrë adekuate zbatohen edhe ndaj parashkrimit të ekzekutimit të masave të sigurisë dhe masave alternative”.

Neni 70

Në nenin 112 numri “408”, zëvendësohet me numrat “407-b dhe 416-a”

Neni 71

Në nenin 114 në paragrafin (1) fjalët: “dënim me kusht”, zëvendësohen me fjalët: “masa alternative”, ndërsa fjalët: “masat e sigurisë”, zëvendësohen me fjalët: “dënimi”.

Në paragrafin (2) fjalët: “masat e sigurisë” zëvendësohen me fjalën “dënimë”.

Neni 72

Në nenin 120 në paragrafin (2), pas pikës 1), shtohet pikë e re 2), si vijon:

“2) ndaj kryerësit jashtë vendit është zbatuar masë adekuate e sigurisë, që ka të bëjë me privimin nga liria”.

Pikat 2) dhe 3), bëhen pika 3) dhe 4).

Neni 73

Në nenin 121 pas fjalëve: “edhe dënimi”, shtohen fjalët: “ose masa e sigurisë që ka të bëjë me privimin nga liria”.

Neni 74

Pas nenit 121 shtohet titulli i ri dhe nen i ri 121-a, si vijojnë:

“Zbatimi i dispozitave të këtij kodi të sanksioneve penale të shqiptuara jashtë vendit

Neni 121-a

Kur në bazë të marrëveshjes ndërkombëtare, sanksioni penal i shqiptuar jashtë vendit ekzekutohet në Republikën e Maqedonisë, në mënyrë përkatëse zbatohen dispozitat për lëshim me kusht, rehabilitim, parashkrim, amnisti dhe falje nga ky kod”.

Neni 75

Neni 122 ndryshon si vijon:

“(1) Me legjislacionin penal të Republikës së Maqedonisë nënkuptohen dispozitat e këtij kodi penal dhe dispozitat e përfshira në ligjet tjera.

(2) Me territor të Republikës së Maqedonisë nënkuptohen territori tokësor, sipërfaqet ujore brenda kufijve të saj, si dhe hapësira ajrore mbi të.

(3) Me termin person ushtarak konsiderohen: Eprorë ushtarak-officerë dhe nënoficerë, ushtarë profesional, ushtarë në shërbim ushtarak, kadetë të Akademisë ushtarake, persona në aftësim profesional dhe specializim për oficerë dhe nënoficerë, obligues ushtarak në përbërjen rezervë të Armatës së Republikës së Maqedonisë sa janë të thirrur për t'i kryer të drejtat dhe obligimet nga fusha e mbrojtjes, lidhur me kryerjen e obligimit ushtarak dhe persona civil në shërbim në Armatën e Maqedonisë.(4) Si person zyrtar, kur është theksuar si kryerës i veprës penale konsiderohet:

a) Kryetari i Republikës së Maqedonisë, ambasadorët e akredituar dhe deputetët e Republikës së Maqedonisë jashtë vendit dhe personat e emëruar nga kryetari i Republikës së Maqedonisë, funksionar i emëruar ose i zgjedhur në Kuvendin e Republikës së Maqedonisë, në Qeverinë e Republikës së Maqedonisë, në organet e drejtorisë shtetërore, në gjyqet dhe organet dhe organizatat tjera që kryejnë punë të caktuara profesionale, drejtuese, dhe punë tjera në suaza të të drejtave dhe obligimeve të Republikës, në vetqeverisjen lokale, si dhe persona të cilët ushtrojnë vazhdimisht ose përkohësisht detyrë zyrtare në këto organe ose organizata,

b) nëpunësi shtetëror i cili bën punë profesionale, juridiko-normative, ekzekutive, juridiko-mbikëqyrëse dhe punë udhëheqëse në pajtim me ligjin dhe kushtetutën

v) personi i autorizuar në personin juridik të cilit me ligj ose me dispozitë tjetër të miratuar në bazë të ligjit i është besuar kryerje e autorizimeve publike, kur detyren e kryen në suazat e atyre autorizimeve,

g) personi i cili kryen detyra të caktuara zyrtare në bazë të autorizimit të dhënë me ligj ose me dispozita tjera të miratuara në bazë të ligjit,

d) personi ushtarak kur janë në pyetje vepra penale të të cilët si kryerës është cekur personi zyrtar, dhe

gj) përfaqësues i shtetit të huaj apo i organizatës ndërkombëtare në Republikën e Maqedonisë.

(5) Si person zyrtar i huaj, kur është caktuar si kryerës i veprës penale, llogaritet personi i cili në shtet të huaj kryen ndonjërin prej funksioneve apo obligimeve të caktuara në pikat prej a) deri në d) nga paragrafi 6 i këtij neni. Personi i huaj zyrtar do të llogaritet si person zyrtar në veprat penale të të cilët si ekzekutues është caktuar personi zyrtar kur në atë gjendje ka kryer veprim zyrtar, duke vepruar në territorin e Republikës së Maqedonisë, në bazë të marrëveshjes ndërkombëtare.

(6) Me person juridik nënkuptohet: Republika e Maqedonisë, njësitë e vetadministrimit lokal, partitë politike, ndërmarrjet publike, shoqëritë tregtare, institucionet dhe shoqatat tjera, fondet, organizatat financiare dhe organizata të tjerat caktuara, të regjistruara me ligj si persona juridik, bashkësitë dhe organizata të tjera të cilave u është pranuar veprimi i personit juridik. Nën termin person i huaj juridik nënkuptojmë ndërmarrje publike, institucion, fond, bankë, shoqëri tregtare ose formë tjetër e organizimit sipas ligjeve të shtetit të huaj në kryerjen e veprimeve ekonomike, financiare, bankare, tregtare, veprimeve të shërbimit që kanë selinë në vend të huaj ose përfaqësi në Republikën e Maqedonisë, apo është themeluar si shoqëri ndërkombëtare, fond, bankë apo institucion.

(7) Si person përgjegjës në person juridik konsiderohet personi në personin juridik, prej të cilit, duke marrur parasysh funksionin e tij apo në bazë të autorizimit të posaçëm në person juridik i është besuar rreth i caktuar i punëve që i përkasin kryerjes së rregullave ligjore apo të rregullave të miratuara në bazë të ligjit apo akteve të përgjithshëm të personit juridik në administrim, shfrytëzimin dhe disponimin me pronë, udhëheqjen me ndërmarrje të prodhimit apo afariste, ndonjë tjetër proces ekonomik ose mbikëqyrja mbi ta. Si person përgjegjës llogaritet edhe personi zyrtar kur janë në pyetje vepra të të cilët si kryerës është caktuar personi përgjegjës, ndërsa nuk janë paraparë në kapitullin për vepra penale kundër obligimit zyrtar, gjegjësisht si vepra penale të personit zyrtar të parapara në ndonjë kapitull tjetër të këtij kodi. Kur ajo është paraparë në mënyrë të posaçme me këtë kod, si person përgjegjës llogaritet edhe personi që kryen funksion të posaçëm apo autorizime ose kujt i është besuar kryerja individuale e punëve të caktuara në person të jashtëm juridik, si dhe personi që është përfaqësues i personit të jashtëm juridik në Republikën e Maqedonisë.

(8) Nëse si ekzekutues i veprës penale është cekur personi zyrtar apo përgjegjës, të gjithë personat e përmendur në paragrafët 4, 5 dhe 7 mund të jenë kryerës të atyre veprave përdërisa nga tiparet ligjore të veprës së posaçme nuk del se kryerësi mund të jetë vetëm dikush nga ata persona.

(9) Personi që kryen punë me interes publik llogaritet personi që kryen funksione, obligime apo punë të interesit publik, gjegjësisht të përgjithshëm, siç janë mësues, edukatorë, mjekë, punëtorë social, gazetarë, noterë, avokat apo personi tjetër, i cili ato punë i kryen në mënyrë individuale ose në person juridik që kryen veprimtari të interesit publik gjegjësisht të interesit të përgjithshëm të përcaktuar me ligj.

(10) Si zgjedhje dhe votim llogariten zgjedhjet për përfaqësuesit e qytetarëve në Kuvendin e Republikës së Maqedonisë dhe deklarimin e qytetarëve në referendum.

(11) Dokument është çdo lëndë që është e përshtatshme ose e caktuar të shërbejë si dëshmi e ndonjë fakti që ka vlerë për marrëdhëniet juridike. Dokumenti i udhëtimit është dokumenti i dhënë nga organi kompetent, organizimi apo personi që kryen punë të interesit publik në bazë të ligjit ose ndonjë rregulle tjetër të themeluar me ligj.

12) Para janë të holla të metalta dhe të letrës që në bazë të ligjit janë në qarkullim në Republikën e Maqedonisë apo në shtet të huaj.

(13) Nën shenja me vlerë nënkuptojmë edhe shenja të huaja me vlerë.

(14) Si letra me vlerë llogariten: aksioni, fletobligacioni apo ndonjë letër tjetër me vlerë që gjendet në qarkullim në bazë të ligjit.

(15) Si lëndë e lëvizshme llogaritet çdo energji e prodhuar dhe e mbledhur për dhënie e dritës, nxehtësisë apo lëvizshmërisë, si dhe impulseve telefonike dhe mjeteve tjera për transferimin e zërit, fotografisë apo tekstit nga largësia, apo për shërbime kompjuterike.

(16) Si forcë llogaritet edhe zbatimi i hipnozës dhe mjeteve tjera madhore me qëllim që dikush të sillet kundër dëshirës së vet në gjendje të pavetëdijshme ose të paaftësohet për rezistencë.

(17) Nën termin organ social llogariten qendrat për punë sociale dhe institucionet tjera që kryejnë veprimtari sociale.

(18) Si automjet llogaritet çdo mjet komunikacioni që lëviz me motor në komunikacionin tokësor, ujor dhe ajror.

(19) Me dhunë familjare nënkuptojmë maltretim, ofendim të thellë, rrezikim të sigurisë, lëndim trupor, dhunë seksuale apo dhunë tjetër psikike dhe fizike me të cilën nxitet ndjenja e pasigurisë, rrezikim apo frikë ndaj çiftit bashkëshortor, prindërve ose fëmijëve ose personave të tjerë që jetojnë në lidhje jashtëmartesore apo martesore ose amvisëri të përbashkët, si dhe ndaj çiftit të mëparshëm bashkëshortor apo personave që kanë fëmijë të përbashkët ose që janë në marrëdhënie të afërta personale.

(20) Me grup, bandë ose shoqatë tjetër kriminelësh nënkuptojmë së paku tre persona që janë bashkuar për kryerjen e veprave penale, në numrin e të cilit hyn edhe organizatori i shoqatës.

(21) Me gjyq, gjyqtar dhe procedurë gjyqësore nënkuptojmë edhe gjyqin ndërkombëtar, kompetencën e të cilit e pranon Republika e Maqedonisë, gjyqtari dhe procedura para atij gjyqi.

(22) Me termin dehje nënkuptojmë gjendjen alkoolike në gjak mbi 1,5 gram-promil.

(23) Me gjësend eksplozues apo send tjetër vdekjeprurës nënkuptojmë çdo lloj arme ose send tjetër shpërthyes apo djegës që mund të shkaktojë vdekje, lëndim trupor ose dëm më të madh të pronës përmes lëndimit fizik, emision apo përhapje të materieve të dëmshme kimike, agjensave biologjike, substancave toksike ose të ngjashme, apo rrezatim të materieve radioaktive, si dhe çdo armë ose mekanizëm i krijuar për atë qëllim.

(24) Me vend publik nënkuptohen banesat, pjesët e banesave, oborret, objektet për kryerjen e veprimtarisë tregtare, kulturore, zyrtare, arsimore, religjioze, rekreative ose veprimtari tjetër, rrugë publike, hapësira të hapura, sipërfaqe të ujit dhe vende të tjera të hapura si dhe hyrje të numrit të pakufizuar të personave.

(25) Nën termin përfitim më i vogël pronësor, vlerë apo dëm, nënkuptojmë përfitim, vlerë ose dëm që i përgjigjet gjysmës së shumës të rrogës mesatare zyrtare të shpallur në lëmin e ekonomisë në Republikën e Maqedonisë gjatë kohës së kryerjes së veprës.

(26) Nën termin përfitim më i madh pronësor, vlerë apo dëm, nënkuptojmë përfitim, vlerë ose dëm që i përgjigjet shumës së pesë rrogave mesatare mujore në lëmin e ekonomisë në Republikë gjatë kohës së kryerjes së veprës.

(27) Nën termin përfitim i konsiderueshëm pronësor, nënkuptojmë përfitim, vlerë apo dëm që i përgjigjet shumës së 50 rrogave mesatare mujore në lëmin e ekonomisë në Republikë gjatë kohës së kryerjes së veprës.

(28) Nën termin përfitim, vlerë apo dëm me përmasa të mëdha, nënkuptojmë përfitim, vlerë ose dëm që i përgjigjet shumës prej 250 rrogave mesatare mujore në ekonomi në Republikë gjatë kohës së kryerjes së veprës.

(29) Nën termin të ardhurat e pastra ditore nënkuptojmë kompensim neto në emër rrogë ose kompensime të tjera të marrëdhënies së punës në emër rrogë, si dhe neto të ardhurat tjera të kryerjes së veprimtarisë apo pronës dhe të drejtave pronësore. Të ardhurat e pastra ditore fitohen pas heqqs të tatimeve ose

obligimeve tjera ligjore. Nëse gjyqi edhe në atë mënyrë nuk ka mundësi t'i përcaktojë të ardhurat e pastra ditore ose caktimi i tij do të nxiste prolongim të konsiderueshëm të procedurës, si bazë për përcaktimin e tij merret puna njëditore sipas rrogës mesatare në ekonomi në Republikë në tre muajt e fundit gjatë kohës së aktgjykimit.

Neni 76

Në nenin 123 në paragrafin (2), shtohet pikë e re 2) si vijon:

"2) tjetri do të privojë nga jeta gjatë kryerjes së dhunës familjare."

Në pikën 5), që bëhet pikë (6), pas fjalës "shtatzani" lidhëza "dhe" fshihet dhe shtohen fjalët: "ose person i mitur dhe"

Pikat 2), 3), 4), dhe 6) bëhen pika 3), 4), 5) dhe 7).

Neni 77

Në nenin 125 pas fjalës "fyerje" shtohen fjalët: "ose si pasojë e dhunës familjare".

Neni 78

Në nenin 130 pas paragrafit (1), shtohet paragrafi i ri (2), si vijon:

"(2) Ai që do ta kryejë veprën nga paragrafi 1 gjatë kryerjes së dhunës familjare, do të dënohet me burg prej gjashtë muajve deri në tri vjet."

Paragrafi (2) bëhet paragraf (3).

Në paragrafin (3) i cili bëhet paragraf (4) pas fjalës "padi" shtohen fjalët: "ndërsa për paragrafin (2) me propozim".

Neni 79

Në nenin 131 pas paragrafit (1), shtohet paragrafi i ri (2), si vijon:

"(2) Ai që do ta kryejë veprën nga paragrafi 1 gjatë kryerjes së dhunës familjare, do të dënohet me burg prej një deri në pesë vjet."

Paragrafi (2) bëhet paragraf (3).

Në paragrafin (3) i cili bëhet paragraf (4) fjalët: "paragrafët 1 dhe 2", zëvendësohen me fjalët: "paragrafët 1 deri në 3."

Në paragrafin (4) i cili bëhet paragraf (5) fjalët: "1 dhe 2", zëvendësohen me fjalët: "1, 2 dhe 3."

Në paragrafin (5) që bëhet paragraf (6) pas fjalës "fyerje" shtohen fjalët: "ose sikur pasojë e dhunës familjare", fjalët: "paragrafi 1" zëvendësohen me fjalët: "paragrafët 1 dhe 2", ndërsa fjalët: "paragrafët 2 dhe 3", zëvendësohen me fjalët: "paragrafët 3 dhe 4."

Neni 80

Në nenin 137 pas paragrafit (2), shtohet paragrafi i ri (3), si vijon:

"(3) Nëse veprën nga paragrafi 1 e kryen personi juridik, do të dënohet me dënim në para."

Neni 81

Në nenin 138 pas paragrafit (2), shtohet paragrafi i ri (3), si vijon:

"(3) Nëse veprën nga paragrafi 1 e kryen personi juridik, do të dënohet me dënim në para."

Neni 82

Në nenin 139 pas paragrafit (1), shtohet paragrafi i ri (2), si vijon:

"(2) Nëse vepra nga paragrafi 1 është bërë gjatë kryerjes së dhunës familjare, kryerësi do të dënohet me burg prej gjashtë muajsh deri në tri vjet."

Paragrafi (2) bëhet paragraf (3).

Në paragrafin (3), i cili bëhet paragraf (4) pas fjalës "ndjekje" shtohen fjalët: "për veprën nga paragrafi 1."

Neni 83

Në nenin 140 pas paragrafit (1), shtohet paragrafi i ri (2), si vijon:

"(2) Nëse vepra nga paragrafi 1 është bërë gjatë kryerjes së dhunës familjare, kryerësi do të dënohet me burg prej gjashtë muajve deri në tri vjet."

Paragrafët (2), (3), dhe (4) bëhen paragrafë (3), (4) dhe (5).

Në paragrafin (5), që bëhet paragraf (6), fjala "tre", zëvendësohet me fjalën "katër".

Neni 84

Në nenin 141 në paragrafin (2) fjala "tre", zëvendësohet me fjalën "katër".

Neni 85

Titulli dhe neni 142, ndryshojnë si vijon:

"Mundim i egër çnjerëzor apo veprim dhe dënim tjetër nënçmues

Neni 142

(1) Ai që në kryerjen e detyrës, si dhe ai që është i caktuar nga personi zyrtar apo në bazë të pajtueshmërisë së tij, do të përdorë forcë, kërcnim ose mjet tjetër të palejueshëm apo mënyrë të palejueshme me qëllim që të propozojë praninë ose ndonjë deklaratë tjetër nga i akuzuari, dëshmitari eksperti apo personi tjetër, ose do të shkaktojë te tjetri vuajtje të rëndë trupore apo shpirtërore që ta dënojnë si vepër penale që e ka bërë ose për të cilën është i dyshimtë ai ose personi tjetër, do ta frikësojë apo do ta detyrojë të dorëzohet nga ndonjë e drejtë, apo do të shkaktojë vuajtje të atillë për shkak të çfarëdo lloji të diskriminimit.

do të dënohet me burg prej një deri në pesë vjet."

(2) Nëse për shkak të veprës nga paragrafi 1 ka ndodhur lëndim i rëndë trupor ose veçanërisht pasoja të tjera të rënda, për të dëmtuarin

kryerësi do të dënohet me burg prej një deri në dhjetë vjet."

Neni 86

Në nenin 144 pas paragrafit (1), shtohet paragrafi i ri (2), si vijon:

"(2) Ai që do ta kryejë veprën nga paragrafi 1 gjatë kryerjes së dhunës familjare,

do të dënohet me burg prej tre muajve deri në tre vjet."

Paragrafi (2) i cili bëhet paragraf (3), ndryshon si vijon:

"(3) Me dënim nga paragrafi 2 do të dënohet ai që veprën nga paragrafi 1 do ta kryejë ndaj personit zyrtar në kryerjen e detyrës ose ndaj më shumë personave."

Pas paragrafit (3), shtohet paragrafi i ri (4), si vijon:

"(4) Ai që nëpërmjet rrugës së sistemit informatik do të kërcënohet se do të kryejë vepër penale për të cilën është shënuar dënim me burg prej pesë viteve ose dënim më i rëndë kundër ndonjë personi për shkak të përkatësisë së tij ndaj nacionalitetit të caktuar, etnik ose grupit racor apo përcaktimit fear,

do të dënohet me dënim me burg prej një deri në pesë vjet."

Neni 87

Në nenin 148 pas paragrafit (1), shtohet paragrafi i ri (2) si vijon:

"(2) Nëse veprën nga paragrafi 1 e kryen personi juridik, do të dënohet me dënim në para."

Paragrafi (2), bëhet paragraf (3).

Neni 88

Në nenin 149 në paragrafin (2) fjala "informativ", zëvendësohet me fjalën "informatik".

Pas paragrafit (4), shtohet paragrafi i ri (5) si vijon:

"(5) Nëse veprën nga paragrafi 1 e kryen personi juridik, do të dënohet me dënim në para."

Neni 89

Pas nenit 149, shtohet titulli i ri dhe nen i ri 149-a, si vijon:

"Pengimi i gasjes në sistemin informatik

Neni 149-a

(1) Ai i cili në mënyrë të paautorizuar pengon apo kufizon tjetrin në qasje në sistemin publik informatik, do të dënohet me dënim në para ose me burg deri në një vit.

(2) Nëse veprën nga paragrafi 1 i këtij neni e bën personi zyrtar gjatë kryerjes së detyrës ose personi përgjegjës në sistemin publik informatik;

do të dënohet me dënim në para ose me burg prej tre muajve deri në tre vjet.

(3) Ndjekja ndërmerret nëpërmjet padisë private."

Neni 90

Në nenin 151 në paragrafin (1) pas fjalës "stabilimente", shtohet fjala "i paautorizuar".

Pas paragrafit (4) shtohet paragrafi i ri (5), si vijon:

"(5) Personi zyrtar nga paragrafi 4 që veprën e ka bërë me urdhër të shefit dhe e ka paraqitur para se të marrë vesh se kundër tij është ngritur procedurë gjyqësore, do të dënohet me dënim në para."

Paragrafi (5) bëhet paragraf (6).

Neni 91

Në nenin 157 në paragrafi (2) pas fjalëve: "me dënim në para ose" fshihen, ndërsa pas fjalës "burg", shtohen fjalët "prej tre muajve".

Në paragrafin (3) fjala "tre" zëvendësohet me fjalën "gjashtë".

Paragrafi (5) ndryshohet si vijon:

"(5) Ekzemplarët e veprave të autorëve dhe lëndët e të drejtave të ngjashme, si dhe mjetet për riprodhim merren."

Paragrafi (6) ndryshohet si vijon:

"(6) Nëse veprën nga paragrafi 1 e kryen personi juridik, do të dënohet me dënim në para."

Në paragrafin (7), fjalët: "padi private", zëvendësohet me fjalën "propozim".

Neni 92

Në nenin 158 paragrafi (2), ndryshon si vijon:

"(2) Ai i cili do ta bëjë veprën nga paragrafi 1 me përdorimin e armës, ose me mjete tjera shpërthyesë dhe të rrezikshme, me përdorimin e dhunës ndaj dy ose më shumë personave apo grupi të organizuar, apo në rajonin e dy apo më shumë vendeve zgjedhore,

do të dënohet me burg prej një deri në dhjetë vjet."

Neni 93

Në nenin 162 pas paragrafit (2), shtohet paragrafi i ri (3), si vijon:

"(3) Nëse veprën nga paragrafi 1 e kryen personi juridik, do të dënohet me dënim në para."

Neni 94

Në nenin 166 pas paragrafit (1), shtohet paragrafi i ri (2), si vijon:

"(2) Nëse veprën nga paragrafi 1 e kryen personi juridik, do të dënohet me dënim në para."

Neni 95

Në nenin 167 pas paragrafit (1), shtohet paragrafi i ri (2), si vijon:

"(2) Nëse veprën nga paragrafi 1 e kryen personi juridik, do të dënohet me dënim në para."

Neni 96

Në nenin 170 pas paragrafit (2), shtohet paragrafi i ri (3), si vijon:

"(3) Nëse veprën nga paragrafi 1 e kryen personi juridik, do të dënohet me dënim në para."

Neni 97

Në nenin 171 pas paragrafit (1), shtohet paragrafi i ri (2), si vijon:

"(2) Nëse veprën nga paragrafi 1 e kryen personi juridik, do të dënohet me dënim në para."

Neni 98

Në nenin 172 në paragrafin (1) fjalët: "mund ta dëmtojë", zëvendësohen me fjalët "është e dëmshme për", ndërsa fjalët: "prej së paku 10.000,00 denarë" fshihen.

Në paragrafin 2 pas fjalës "televizioni", shtohen fjalët: "posta elektronike", ndërsa fjalët: "prej së paku 40.000,00 denarë" fshihen.

Në paragrafin (3) fjalët: "ose ka mundur të sjellë" dhe fjalët: "me dënim në para prej së paku 50.000,00 denarë ose", fshihen.

Paragrafi (4) ndryshon si vijon:

"(4) Nuk do të dënohet për shpifje i akuzuari nëse e dëshmon të vërtetën me deklaratën e tij, ose nëse dëshmon se ka pasur bazë themelore të besojë në të vërtetën që e ka paraqitur apo transmetuar."

Neni 99

Në nenin 173 në paragrafin (1) fjalët: "prej së paku 10.000,00 denarë", fshihen.

Në paragrafin (2) pas fjalës "televizioni", shtohen fjalët "posta elektronike", ndërsa fjalët: "prej së paku 20.000,00 denarë" fshihen.

Pas paragrafit (2), shtohet paragraf i ri (3), si vijon:

"(3) Ai i cili tjetrin në mënyrë publike do ta fyejë përmes sistemit informatik për shkak të përkatësisë së tij ndaj ndonjë grupi të caktuar etnik ose racor ose përcaktimit fetar, do të dënohet me dënim në para ose me dënim me burg deri në një vjet."

Neni 100

Në nenin 174 në paragrafin (1) fjalët: "mund ta dëmtojë", zëvendësohen me fjalët: "është e dëmshme për", ndërsa fjalët: "prej së paku 10.000,00 denarë" fshihen.

Në paragrafin (2) pas fjalës "televizioni", shtohen fjalët: "posta elektronike", ndërsa fjalët: "prej së paku 40.000,00 denarë", fshihen.

Në nenin (3) fjalët: "me dënim në para prej së paku 50.000,00 denarë", fshihen.

Neni 101

Në nenin 175 në paragrafin (1) fjalët: "prej së paku 10.000,00 denarë", fshihen.

Në paragrafin (2) pas fjalës "televizioni", shtohen fjalët: "posta elektronike", ndërsa fjalët: "prej së paku 20.000,00 denarë", fshihen.

Neni 102

Në titullin e nenit 176 numrat: 172, 173 dhe 174", zëvendësohen me numrat: "172 deri në 175".

Neni 103

Në nenin 176 paragrafi (1) ndryshon si vijon:

"(1) Nuk do të dënohet ai i cili në mënyrë eufemiste do të shprehet për tjetrin në veprën shkencore, letrare ose artistike, në kritikë serioze, në kryerjen e detyrës zyrtare, profesionin gazetaresk, veprimtarisë politike ose veprimtarisë tjetër shoqërore në mbrojtje të lirisë në shprehjen publike të mendimit ose në të drejta të tjera ose gjatë mbrojtjes të interesit publik ose interesa të tjera të arsyeshme, nëse nga mënyra e të shprehurit ose nga rrethana të tjera të veprës del se ajo nuk e ka peshën e nënçmimit ose nuk ka shkaktuar nënçmim të konsiderueshëm në nderin dhe autoritetin e personalitetit.

Paragrafi (3) ndryshon si vijon:

"(3) Për nxjerrjen dhe paraqitjen e rasteve individuale familjare që është bërë në rastet nga paragrafi 1, kryerësi nuk do të dënohet nëse e dëshmon vërtetësinë e deklaratës së tij ose nëse dëshmon se ka pasur arsye të bazuar të besojë në vërtetësinë e asaj që e ka paraqitur ose që e ka transmetuar.

Pas paragrafit (3), shtohet paragraf i ri (4) si vijon:

"(4) Nuk do të dënohet për zhvleftësim me shpifje për veprë penale ai i cili tjetrit do t'i hedhë se ka bërë veprë penale ose nëse është i gjykuar për shkak të veprës penale në mbrojtje të drejtë apo gjatë mbrojtjes së interesit publik."

Neni 104

Në titullin e nenit 177 pas fjalës "vërejtje", shtohen fjalët "ose lirim nga dënimi".

Neni 105

Në nenin 177 në paragrafin (1) fjalët: "veçanërisht" dhe "kryerësi", fshihen, pas fjalës "i dëmtuari", vihet pikë, kurse fjalët deri në fund të fjalisë fshihen.

Pas paragrafit (2), shtohet paragraf i ri (3) si vijon:

"(3) Nëse kryerësi para gjyqit i ka kërkuar falje të dëmtuarit në rastet e veprave 172 paragrafi 1 dhe 2, 173 paragrafi 1 dhe 2, 174 paragrafi 1 dhe 2 dhe 175 paragrafi 1 dhe 2; dhe në rastet e veprave penale nga nenet 172 paragrafi 1 dhe 2 dhe 174 paragrafi 1 dhe 2, edhe pse para gjyqit e ka revokuar atë që e ka thënë ose deklaruar, do të lirohet nga dënimi."

Neni 106

Në titullin e nenit 179 fjala "nacionalitetet", zëvendësohet me fjalën "pjesëtarët e bashkësive",

Neni 107

Neni 179 ndryshon si vijon:

"Ai i cili me qëllim të përqeshjes publikisht do t'i ekspozojë në përqeshje popullin maqedonas dhe pjesëtarët e bashkësive që jetojnë në Republikën e Maqedonisë do të dënohet me burg prej tre muajve deri në tri vjet."

Neni 108

Në nenin 182 fjalët: "i" dhe "Organizata e Kombeve të Bashkuara, Kryqi i Kuq Ndërkombëtar ose tjetër", fshihen, fjala "të tyre", zëvendësohet me fjalën "të saja".

Neni 109

Në nenin 184 paragrafët (2), (3) dhe (4) fshihen.

Në paragrafin (5) që bëhet paragraf (2) fjalët: "personit të vdekur." fshihen, vihet presje dhe shtohen fjalët: "adoptues, i adoptuar ose personi tjetër me të cilin personi i vdekur ka jetuar në bashkësi familjare."

Neni 110

Në nenin 185 pika në fund të fjalisë zëvendësohet me presje dhe shtohen fjalët: "përmes mjetit të njëjtë ose në mënyrë tjetër përkatëse nëse shpallja përmes atij mjeti nuk është e mundshme".

Neni 111

Në nenin 186 në paragrafin (2), fjala "tre", zëvendësohet me fjalën "katër". Paragrafi (5) fshihet.

Neni 112

Në nenin 187 paragrafi (4) fshihet.

Neni 113

Në nenin 188 në paragrafin (2), fjala "tre", zëvendësohet me fjalën "katër".

Në nenin (3) pas fjalës "pozitë" shtohen fjalët: "ose gjatë kryerjes së dhunës familjare".

Neni 114

Në nenin 189 në paragrafin (1) pas fjalës "varshmëri" shtohen fjalët: "ose me qëllim e maltrefon, frikëson apo ndaj tij vepron në mënyrë me të cilën nënçmohet dinjiteti njerëzor dhe personaliteti njerëzor,"

Neni 115

Në nenin 191 në paragrafin (6) pas numrit "5", shtohen fjalët: "ose veprat do t'i bëjë gjatë kryerjes së dhunës familjare".

Neni 116

Në nenin 194 në paragrafin (2) fjala "fëmijë" zëvendësohet me fjalët: "person i mitur", ndërsa fjalët: "së paku tre" zëvendësohen me fjalët: "prej një deri në dhjetë."

Pas paragrafit (2), shtohet paragraf i ri (3), si vijon:

"(3) Nëse vepra nga paragrafi (1) është kryer me person të mitur, kryerësi do të dënohet me burg së paku katër vjet."

Neni 117

Në nenin 204 në paragrafin (1) fjalët: "burg deri në gjashtë muaj", zëvendësohen me fjalët: "burg prej tre muajve deri në tri vjet."

Në paragrafin (2) fjalët: "dënim me para ose burg deri në një vit", zëvendësohen me fjalët: "burg prej gjashtë muajve deri në tri vjet."

Pas paragrafit (2), shtohen tre paragrafë të rinj (3), (4) dhe (5), si vijojnë:

"(3) Nëse vepra nga paragrafi 1 është kryer ndaj fëmijës,

kryerësi do të dënohet me burg prej një deri në pesë vjet.

(4) Nëse veprën nga paragrafët 1, 2 dhe 3 e kryen personi juridik do të dënohet me dënim në para.

(5) Nëse kryerësit i shqiptohet dënim me burg ose dënim me kusht me dënim me burg të vërtetuar, gjyqi do të shqiptojë edhe dënim me ndalim për kryerjen e veprimtarisë."

Neni 118

Në nenin 206 pas paragrafit (1), shtohet paragrafi i ri (2), si vijon:

"(2) Nëse veprën nga paragrafi 1 e kryen personi juridik, do të dënohet me dënim në para."

Neni 119

Në nenin 212 pas paragrafit (2), shtohet paragrafi i ri (3), si vijon:

"(3) Nëse veprën nga paragrafi 1 e kryen personi juridik, do të dënohet me dënim në para."

Paragrafi (3), bëhet paragraf (4).

Neni 120

Në nenin 213 pas paragrafit (2), shtohet paragrafi i ri (3), si vijon:

"(3) Nëse veprën nga paragrafi 1 e kryen personi juridik, do të dënohet me dënim në para."

Paragrafi (3) bëhet paragraf (4).

Neni 121

Në paragrafin 214 paragrafi (1) fjalët "dënim me para ose burgim deri në një vit", zëvendësohen me fjalët "burgim prej gjashtë muajsh deri në tre vjet."

Neni 122

Në nenin 215 pas paragrafit (3), shtohen dy paragrafë të rinj (4) dhe (5), si vijon:

"(4) Kryerësi nga paragrafi 2, me përjashtim të organizatorit, që do ta zbulojë veprën ose do të kontribuojë për zbulimin e saj, do të lirohet nga dënimi.

(5) Nëse veprën nga paragrafi 1 e kryen personi juridik, do të dënohet me dënim në para."

Paragrafi (4) i cili bëhet paragraf (6), ndryshon si vijon: Drogat narkotike, substancat psikotropike dhe prekursorët, si dhe lëndët e tundshme dhe të patundshme të përdorura për rregullim, dërgim apo shpërndarje, do të konfiskohen."

Neni 123

Në titullin e nenit 216 fjalët "edhe substancat psikotropike" fshihen.

Neni 124

Në nenin 216 në paragrafin (1) fjalët "edhe supstanca psikotropike" fshihen, ndërsa fjalët "tre muaj", zëvendësohen me fjalën "një".

Paragrafi (3) ndryshon si vijon:

"(3) Drogat narkotike, si dhe sendet e tundshme dhe të patundshme, të përdorura për bartjen apo shpërndarjen e tyre, apo të destinuara posaçërisht, ose të vëna në përdorim, do të konfiskohen."

Neni 125

Në nenin 217 në paragrafin (2) fjala "tre", zëvendësohet me fjalën "katër".

Neni 126

Titulli i Kapitullit të njëzet e dytë "VEPRA PENALE KUNDËR MJEDISIT JETËSOR", zëvendësohen me titullin: "VEPRAT PENALE KUNDËR MJEDISIT JETËSOR DHE NATYRËS".

Neni 127

Titulli i nenit 218 " Ndotja e mjedisit jetësor", zëvendësohen me titullin "Ndotja e mjedisit jetësor dhe natyrës".

Neni 128

Në nenin 218 në paragrafin (1) fjalët " prej një deri në pesë vjet", zëvendësohen me fjalët " prej katër deri në dhjetë vjet."

Pas paragrafit (4) shtohet paragrafi i ri (5), si vijon: "(5) Nëse veprën nga paragrafi 1 e kryen personi juridik, do të dënohet me dënim në para."

Neni 129

Në nenin 219 në paragrafin (2), fjalët " tre muaj deri në tre vjet", zëvendësohen me fjalët " një vit deri në pesë vjet".

Pas paragrafit (3), shtohet paragrafi i ri (4) si vijon: "(3) Nëse veprën nga paragrafi 1 e kryen personi juridik, do të dënohet me dënim në para."

Neni 130

Në nenin 220 në paragrafin (2) fjalët " tre muaj deri në tre vjet", zëvendësohen me fjalët " një vit deri në pesë vjet".

Pas paragrafit (3) shtohet paragrafi i ri (4) si vijon: "(4) Nëse veprën nga paragrafi 1 e kryen personi juridik, do të dënohet me dënim në para."

Neni 131

Në nenin 222 në paragrafin (3) fjalët " tre muaj deri në tre vjet", zëvendësohen me fjalët " një vit deri në pesë vjet".

Pas paragrafit (4) shtohet paragraf i ri (5) si vijon: "(5) Nëse veprën nga paragrafi (1) e kryen personi juridik, do të dënohet me dënim në para."

Neni 132

Në nenin 223 pas paragrafit (3), shtohet paragrafi i ri (4), si vijon:

"(4) Nëse veprën nga paragrafi 1 e kryen personi juridik, do të dënohet me dënim në para."

Neni 133

Në nenin 225 në paragrafin (1) fjalët " përmendore të kulturës", zëvendësohen me fjalët " e mirë nën mbrojtje të përkohshme, ose trashëgimi kulturorë".

Pas paragrafit (2), shtohet paragraf i ri (3), si vijon: "(3) Nëse veprën nga paragrafi 1 e kryen personi juridik, do të dënohet me dënim në para."

Neni 134

Në nenin 226 në paragrafin (2) fjalët " tre muaj deri në tre vjet", zëvendësohen me fjalët " një vit deri në pesë vjet".

Pas paragrafit (2), shtohen tre paragrafe të reja (3),(4) dhe (5) si vijojnë:

"(3) Ai që veprën nga paragrafi 1 do ta kryejë gjatë kryejës në malin privat,

do të dënohet me dënim në para ose me burg deri në një vit.

(4) Mjetet e përdorura për kryerjen e veprës, do të konfiskohen."

(5) Nëse veprën nga paragrafi 1 e kryen personi juridik, do të dënohet me dënim në para."

Neni 135

Titulli i nenit 230 "Ndotja e mjedisit jetësor me hedhurina", .

Neni 136

Në nenin 230 në paragrafin (1) pas fjalës "mjedisi", shtohet fjalët "edhe natyra".

Pas paragrafit (2) shtohet paragrafi i ri (3), si vijon:

"(3) Ai që magazinon, hedh apo shpërndan material të rrezikshëm, që përmban substanca që kanë cilësinë e shpërthimit, reaksionit, djegjes, ngacmueshmërisë, të toksicitetit infektimit, kancerogjen, mutagjenitet , teratogjenitet, ekotoksicitet ose vefi të lëshimit të gazrave helmuese përmes reaksioneve kimike dhe zbrërthim biologjik

do të dënohet me burg prej një deri në pesë vjet."

Në paragrafin (3) i cili bëhet paragraf (4) fjalët "1 dhe 2", zëvendësohen me fjalët "1, 2 dhe 3."

Pas paragrafit (4) shtohet paragrafi i ri (5), si vijon:

"(5) Nëse veprën nga paragrafi 1 e kryen personi juridik, do të dënohet me dënim në para."

Neni 137

Në nenin 231 në paragrafin (1) fjalët "gjashtë muaj", zëvendësohet me fjalën "një".

Pas paragrafit (5) shtohet paragrafi i ri (6), si vijon:

"(6) Nëse veprën nga paragrafi 1 e kryen personi juridik, do të dënohet me dënim në para."

Neni 138

Në nenin 232 pas paragrafit (2), shtohet paragrafi i ri (3), si vijon:

"(3) Nëse veprën nga paragrafi 1 e kryen personi juridik, do të dënohet me dënim në para."

Neni 139

Titulli i nenit 234 "Vepra të rënda kundër mjedisit jetësor", zëvendësohen me titullin "Vepra të rënda kundër mjedisit jetësor dhe natyrës."

Neni 140

Në nenin 235 paragrafi (4), ndryshohet si vijon:

"(4) Tentimi për veprat nga paragrafët 1 dhe 2 është i dënueshëm."

Pas paragrafit (4), shtohet paragrafi i ri (5) si vijon:

"(5) Si vledhje konsiderohet edhe marrja dru nga mali i huaj, sasia e të cilave është më e madhe se një metër kub, me qëllim të përvetësimit të kundërligjshëm."

Neni 141

Në nenin 236 në paragrafin (3) fjalët "me domethënie të veçantë shkencore kulturore dhe historike", zëvendësohen me fjalët "e mirë nën mbrojtje të përkohshme ose trashëgimi kulturore".

Neni 142

Në nenin 237 në paragrafin (2) fjala "tre", zëvendësohet me fjalën "katër".

Neni 143

Në nenin 238 në paragrafin (2) fjala "tre", zëvendësohet me fjalën "katër".

Neni 144

Në nenin 239 në paragrafin (4) fjalët "me domethënie të veçantë shkencore kulturore ose domethënie historike", zëvendësohen me fjalët "e mirë nën mbrojtje të përkohshme ose trashëgimi kulturore".

Neni 145

Në nenin 243 në paragrafin (2) fjalët "me domethënie të veçantë shkencore kulturore ose domethënie historike", zëvendësohen me fjalët "e mirë nën mbrojtje të përkohshme ose trashëgimi kulturore".

Neni 146

Në nenin 248 pas paragrafit (1), shtohet paragrafi i ri (2), si vijon:

"(2) Nëse veprën nga paragrafi 1 e kryen personi juridik, do të dënohet me dënim në para."

Neni 147

Në nenin 249 pas paragrafit (1), shtohet paragrafi i ri (2), si vijon:

"(2) Nëse veprën nga paragrafi 1 e kryen personi juridik, do të dënohet me dënim në para."

Neni 148

Në nenin 250 pas paragrafit (3), shtohet paragrafi i ri (4), si vijon:

"(4) Nëse veprën nga paragrafi 1 e kryen personi juridik, do të dënohet me dënim në para."

Neni 149

Titulli i nenit 251 dhe neni 251 ndryshojnë si vijon:

Dëmtimi dhe hyrja e paautorizuar në sistemin kompjuterik

Neni 251

(1) Ai që pa autorizim do të shlyejë, ndërrojë dëmtojë, mbulojë ose në mënyrë tjetër do të krijojë të dhëna kompjuteristike të papërdorshme, program apo

stabilmente për mirëmbajtjen e sistemit informatik, ose do ta pengojë apo ta rëndojë shfrytëzimin e sistemit kompjuteristik, të dhënat apo programin ose të komunikimit kompjuteristik,

do të dënohet me dënim në para.

ose me burg deri në tre vjet.

(2) Me dënim nga paragrafi 2 do të dënohet ai që pa autorizim do të hyjë në kompjuter apo në sistem të huaj, me qëllim fitimi prone të kundërligjshme, apo dobi tjetër, për vete ose për dikë tjetër, ose nxitje të dëmit pronësor apo dëm tjetër, ose për shkak të bartjes së të dhënave kompjuterike që nuk janë të dedikuara dhe deri te të cilat në mënyrë të paautorizuar ka ardhur nga personi i paftuar.

(3) Ai që veprat nga paragrafët 1 dhe 2 do t'i kryejë ndaj sistemit kompjuteristik, të dhënat ose programet që janë të mbrojtura me masa të veçanta të mbrojtjes, ose shfrytëzohen në punën e organeve shtetërore, ndërmarrjeve publike ose institucioneve publike ose në komunikimet ndërkombëtare, ose si anëtarë të grupit, të krijuar për kryerjen e veprave të atilla.

do të dënohet me burg

prej një deri në pesë vjet.

(4) Nëse me veprën nga paragrafët 1 dhe 2 është siguruar fitim i madh pronësor, ose është shkaktuar dëm më i madh,

kryerësi do të dënohet me burg

prej gjashtë muaj deri në pesë vjet.

(5) Nëse me veprën nga paragrafi 3 është fituar dobi më e madhe pronësore, apo është shkaktuar dëm më i madh,

kryerësi do të dënohet me burg

prej një deri në dhjetë vjet.

(6) Ai, i cili në mënyrë të paautorizuar përpunon, siguron, shet, mban ose ua bën të mundshme të tjerëve mjetet e posaçme, mjetet, programet kompjuterike ose të dhënat kompjuterike të dedikuara ose të dobishme për kryerjen e veprave nga paragrafi 1 dhe 2,

do të dënohet me dënim në para.

ose me burg deri në një vit.

(7) Tentimi për veprën nga paragrafët 1 dhe 2 është i dënueshëm.

(8) Veglat e posaçme, mjetet, programet kompjuterike ose të dhënat e dedikuara për kryerjen e veprës, do të konfiskohen."

Neni 150

Pas nenit 251, shtohen dy tituj të ri dhe dy nene të reja 251-a dhe 251-b, si vijojnë:

Bërja dhe futja e viruseve kompjuterike

Neni 251-a

(1) Ai që do të bëjë apo do të marrë nga virusi tjetër kompjuterik, me qëllim futjeje në kompjuter tjetër apo rrjet kompjuteristik,

do të dënohet me dënim në para.

ose me burg deri në një vit.

(2) Ai që me përdorimin e virusit kompjuterik do të shkaktojë dëm në kompjuter tjetër, sistem, të dhëna ose program tjetër,

do të dënohet me burg

prej gjashtë muajsh deri në tre vjet"

(3) nëse me veprën nga paragrafi 2 është shkaktuar dëm më i madh ose vepra është bërë në përbërje të grupit të formuar për kryerjen e veprës së tillë,

kryerësi do të dënohet me burg

prej një deri në pesë vjet.

(4) Tentimi për veprën nga paragrafi 2 është i dënueshëm.

Mashtrim kompjuterik

Neni 251-b

Ai, i cili me qëllim që për veten ose për dikë tjetër të sigurojë dobi të kundërligjshme pronësore, me bartjen në kompjuter ose në sistemin informatik të dhëna të pavërteta, me mosinkorporimin e të dhënave të vërteta, me falsifikim e nënshkrimin elektronik ose në mënyrë tjetër do të shkaktojë rezultat të pavërtetë gjatë përpunimit elektronik dhe bartjes të të dhënave,

do të dënohet me dënim në para.

ose me burg deri në tre vjet.

(2) Nëse kryerësi ka siguruar dobi më të madhe pronësore,

do të dënohet me burg prej tre muajve deri në pesë vjet.

(3) Nëse kryerësi ka siguruar dobi më të madhe pronësore,

do të dënohet me burg prej një deri në dhjetë vjet.

"(4) Ai, i cili veprën nga paragrafi 1 do ta bëjë vetëm me qëllim që ta dëmtojë tjetrin,

do të dënohet me dënim në para. ose me burg deri në një vjet.

(5) Nëse me veprën nga paragrafi 4 është shkaktuar dëm më i madh,

kryerësi do të dënohet me burg prej tre muajve deri në tre vjet.

(6) Ai, i cili në mënyrë të paautorizuar përpunon, siguron, shet, mban ose ia bën të kapshme tjetrit veglat e veçanta, programet kompjuterike ose të dhënat kompjuterike, të destinuara për kryerjen e veprës nga paragrafi 1,

do të dënohet me dënim në para. ose me burg deri në një vjet.

(7) Tentimi për veprën nga paragrafët 1 dhe 4 është i dënueshëm.

(8) Veglat e posaçme, mjetet, programet kompjuterike ose të dhënat e dedikuara për kryerjen e veprës, do të konfiskohen."

(9) Për veprën nga paragrafi 4 ndjekja bëhet përmes padive private.

Neni 151

Në nenin 254 pas paragrafit (1), shtohet paragrafi i ri (2), si vijon:

"(2) Nëse veprën nga paragrafi 1 e kryen personi juridik, do të dënohet me dënim në para."

Neni 152

Në nenin 255 pas paragrafit (1), shtohet paragrafi i ri (2), si vijon:

"(3) Nëse veprën nga paragrafi 1 e kryen personi juridik, do të dënohet me dënim në para."

Neni 153

Në titullin e nenit 256 fjalët "nivelizim i dhunshëm ose" fshihen.

Neni 154

Në nenin 256 në paragrafin (1) fjalët "në procedurën për nivelizim të dhunshëm ose", fshihen.

Në paragrafin (2) fjalët nivelizim i dhunshëm ose", fshihen.

Pas paragrafit (3), shtohet paragraf i ri (4), si vijon:

"(4) Nëse veprën nga paragrafi 1 e kryen personi juridik, do të dënohet me dënim në para."

Neni 155

Në nenin 257 pas paragrafit (3), shtohet paragrafi i ri (4), si vijon:

"(4) Nëse veprën nga paragrafi 1 e kryen personi juridik, do të dënohet me dënim në para."

Neni 156

Në nenin 258 në paragrafin (1) fjalët "burgim prej tre muajve deri në pesë vjet", zëvendësohen me fjalët "burgim prej së paku një viti."

Në paragrafin (2) pas fjalës "mjet" vihet presje dhe shtohen fjalët " në mënyrë të posaçme dhunshme", pas fjalës "dëm" presja fshihet dhe shtohen fjalët "ose ndonjë personi me paramendim i është shkaktuar lëndim i rëndë trupor", ndërsa fjalët "një vit" zëvendësohen me fjalët "katër vjet".

Pas paragrafit (3), shtohet paragraf i ri (4), si vijon:

"(4) Nëse gjatë kryerjes së veprës nga paragrafi 1, ndonjë person me paramendim është privuar nga jeta. kryerësi do të dënohet me burg së paku dhjetë vjet. ose me burgim të përjetshëm."

Neni 157

Në nenin 261 në paragrafin (3) fjalët " me rëndësi të posaçme shkencore historike dhe kulturore", zëvendësohen me fjalët "të mira nën mbrojtje të përkohshme ose trashëgimi kulturore".

Neni 158

Tiulli i kaptinës së njëzet e katërt "VEPRA PENALE KUNDËR PËRMENDOREVE TË KULTURËS, MATERIALIT ARKIVOR DHE RARITETEVE NATYRORE", zëvendësohen me titullin "VEPRA PENALE KUNDËR TRASHËGIMISË KULTURORE DHE RARITETEVE NATYRORE".

Neni 159

Titulli i nenit 264 dhe neni 264 ndryshojnë si vijon:

1. Dëmtimi ose shkatërrimi i të mirave nën mbrojtje të përkohshme ose trashëgimi kulturore apo raritete natyrore

Neni 264

(1) Ai, i cili do ta dëmtojë apo shkatërrojë të mirën nën mbrojtje të përkohshme ose trashëgiminë kulturore apo raritetin natyror,

do të dënohet me dënim në para. ose me burg deri në tre vjet.

(2) Ai, i cili pa lejen e organit kompetent do të kryejë punë konzervatorike ose restauruese, apo pa leje ose përkundër ndalesës kryen gërmime arkeologjike ose punë të tjera kërkimore të të mirave nën mbrojtje të përkohshme apo trashëgimi kulturore ose raritet natyror, ndaj për këtë arsye ato janë dëmtuar rëndë, ose do ta humbin cilësinë,

do të dënohet me burg prej një deri në pesë vjet.

(3) Nëse veprën nga paragrafi 1 e kryen personi juridik, do të dënohet me dënim në para."

Neni 160

Titulli i nenit 265 dhe neni 265 ndryshojnë si vijon:

1. Përvetësimi i të mirave nën mbrojtje të përkohshme ose trashëgimisë kulturore apo rariteteve natyrore

Neni 265

(1) Ai, i cili gjatë gërmimeve arkeologjike, kërkimeve arkivore, kërkimeve gjeologjike-paleontologjike dhe minerologjiko-petrografike, gërmimeve apo në mënyrë tjetër do të përvetësojë gërmime, material, apo sende të gjetura, që paraqet të mirë nën mbrojtje të përkohshme apo trashëgimi kulturore ose raritet natyror,

do të dënohet me burg prej një deri në dhjetë vjet.

(2) Ai, i cili me qëllim që të sigurojë dobi pronësore të kundërligjshme, përvetëson sende arkeologjike, do të dënohet me burg prej një deri në pesë vjet."

Neni 161

Titulli i nenit 266 dhe neni 266 ndryshojnë si vijon:

Nxjerrja, gjegjësisht eksporti në botën e jashtme i të mirave nën mbrojtje të përkohshme ose trashëgimisë kulturore apo raritetit natyror

Neni 266

(1) Ai, i cili pa leje nga organi kompetent do të nxjerrë, gjegjësisht eksportojë të mira nën mbrojtje të përkohshme në vend të huaj ose trashëgimi kulturore apo send që paraqet raritet natyror,

do të dënohet me burg prej një deri në dhjetë vjet.

(2) Nëse veprën nga paragrafi (1) e kryen personi juridik, do të dënohet me dënim në para."

Neni 162

Pas nenit 266, shtohen dy tituj të ri dhe dy nene të reja 266-a dhe 266-b, si vijojnë:

Tjetërsimi i trashëgimisë kulturore me rëndësi të veçantë në pronësi shtetërore

Neni 266-a

Ai, i cili do të shesë, dhurojë, ose në mënyrë tjetër për çdo herë do të tjetërsojë trashëgimi kulturore me rëndësi të posaçme në pronësi shtetërore, do të dënohet me burg prej një deri në pesë vjet.

Ndalimi i importit të trashëgimisë kulturore të vjedhur

Neni 266-b

Ai që do të importojë trashëgimi kulturore të tundshme, të vjedhur nga muzetë, objektet fetare dhe nga objekte dhe institucione të ngjashme publike në territorin e shtetit tjetër, do të dënohet me burg prej një deri në dhjetë vjet."

Neni 163

Titulli i nenit 273 dhe neni 273 ndryshojnë si vijon:

"Larja e parave dhe të ardhurat tjera nga vepra ndëshkuese

Neni 273

(1) Ai, i cili do të lëshojë në qarkullim, do të pranojë, ndërmarë, zëvendësojë apo do të thyej para të vlerës më të madhe që i ka siguruar me vepër ndëshkuese, ose për të cilat e di se janë të siguruar me vepër ndëshkuese, ose me konverzion apo me transfer në mënyrë tjetër, do të fshehë se rrjedhin nga burimi i tillë, apo do ta fshehë lokacionin e tyre, lëvizjen ose pronësinë,

do të dënohet me burg prej një deri në dhjetë vjet.

(2) Me dënim nga paragrafi 1 do të dënohet edhe ai që do të shesë, dhurojë ose do të lëshojë në lloj tjetër të qarkullimit pronë ose sende me vlerë më të madhe, të siguruar me vepër ndëshkuese, apo do të blejë, do të marrë peng, apo në mënyrë tjetër do të sigurojë, mbulojë ose shkatërojë pronë ose sende, për të cilat e di se janë të siguruar me kryerjen e vepër ndëshkuese, apo me falsifikimin e dokumeneteve, mosparaqitjen e fakteve apo në mënyrë tjetër do të fshehë se rrjedhin nga një burim i atillë, apo do ta mbulojë lokacionin e tyre, lëvizjen dhe pronësinë.

(3) Nëse vepra nga paragrafët 1 dhe 2 është bërë në punën bankare-financiare, ose në punë tjera afariste, ose nëse me ndarjen e transaksionit i shmangët obligimit për paraqitje, në rastet e përcaktuara me ligj, kryerësi do të dënohet me burg së paku tre vjet.

(4) Ai, i cili do ta kryej veprën nga paragrafët 1,2 dhe 3, ndërsa ka qenë i obliguar dhe ka mund ta dijë se paratë, pasuria dhe dobia tjetër pronësore apo sendet janë siguruar me vepër ndëshkuese,

do të dënohet me dënim në para ose me burg deri në tre vjet.

(5) Ai, i cili veprën nga paragrafët 1,2 dhe 3 do ta kryej si anëtar i grupit apo shoqatës tjetër, që merret me larjen e parave, sigurimin e kundërligjshëm të pasurisë, apo dobisë pronësore, ose me ndihmën e bankave të huaja, enteve financiare ose personave,

do të dënohet me burg prej së paku pesë vitesh.

(6) Personi zyrtar, personi përgjegjës në bankë, shoqëri sigurimi, shoqëri që merret me organizimin e lojërave të fafit, këmbimore, bursë ose institucion tjetër financiar, avokat, përveç kur vepron si mbrojtës, noter ose person tjetër që kryen autorizime apo punë publike, me interes publik, i cili do të mundësojë apo nuk do ta paraqesë larjen e parave, pasurinë ose dobinë pronësore, për të cilat është informuar gjatë kryerjes së funksionit ose detyrës,

do të dënohet me burg prej së paku tre vjetësh.

(7) Nëse veprën nga paragrafi 1 e kryen personi juridik,

do të dënohet me dënim në para.

(8) Paratë, pasuria e fituar në mënyrë të paligjshme, sendet, ose të ardhurat tjera nga vepra ndëshkuese do të konfiskohen, e nëse konfiskimi nuk është i mundshëm, nga kryerësi do të merret pasuria tjetër, që i përgjigjet vlerës së tyre."

Neni 164

Në nenin 274 pas paragrafit (4), shtohet paragrafi i ri (5), si vijon:

"(5) Nëse veprën nga paragrafi 1 e kryen personi juridik, do të dënohet me dënim në para."

Neni 165

Titulli i nenit 275 dhe neni 275, ndryshojnë si vijojnë:

" Mashtrimi gjatë punës me letra me vlerë ose pjesëmarrje

Neni 275

Ai, i cili gjatë marrjes së shoqërisë aksionare ose lëshimit në qarkullim të letrave me vlerë ose pjesëmarrjes dhe dokumentacionit tjetër që ka të bëjë me letrat me vlerë ose me pjesëmarrjen, në bazë të informatës jo të plotë ose të njëanshme, në mënyrë të rrejshme do ta paraqesë gjendjen pronësore të personit juridik i cili i lëshon në qarkullim letrat me vlerë ose pjesëmarrjet, të dhënat për humbjet ose fitimin, punën e tij financiare ose të dhëna të tjera për punën e personit juridik që ndikojnë në vlerën e tregut të letrave me vlerë ose të pjesëmarrjes, me çka do të ndikojë që një ose më tepër persona t'i shesin ose blejnë aksionet ose letrat tjera me vlerë ose pjesëmarrjen.

do të dënohet me dënim në para ose me burg deri në tre vjet.

(2) Me dënimin nga paragrafi 1 do të dënohet edhe ai, i cili te personi juridik në kundërshtim me obligimin për ruajtjen e sekretit afarist, do ta njoftojë personin e paautorizuar ose në mënyrë tjetër do të shfrytëzojë të dhënën e cila paraqet sekret afarist, që ndikon në çmimin e letrave me vlerë ose pjesëmarrjes dhe me këtë do t'i vendosë në pozitë të pabarabartë personat fizik ose juridik në tregun e letrave me vlerë ose të pjesëve.

(3) Personi përgjegjës te personi juridik, personi me autorizime të veçanta, ose i punësuar tjetër te personi juridik, i cili gjatë punës merr informata të besueshme ose të tjera të brendshme, me rëndësi për punën e personit juridik dhe vlerën e letrave me vlerë ose të pjesëmarrjes, dhe këto në mënyrë të paautorizuar ia bartë personit të tretë, që në bazë të këtyre informatave me blerjen ose shitjen e letrave me vlerë ose pjesëve të personit juridik do të përfitojë për vete ose për tjetrin dobi më të madhe pronësore,

do të dënohet me burg prej një deri në pesë vjet.

(4) Nëse me veprën nga paragrafët 1, 2 dhe 3 kryerësi ka përfitur për vete ose për tjetrin dobi më të madhe pronësore ose për tjetrin ka shkaktuar dëm më të madh pronësor, ose janë dëmtuar numër më i madh personash,

do të dënohet me burg prej një deri në dhjetë vjet.

(5) Nëse veprën nga paragrafi 1 e kryen personi juridik, do të dënohet me dënim në para."

Neni 166

Në nenin 276 pas paragrafit (1), shtohet paragrafi i ri (2), si vijon:

"(2) Nëse veprën nga paragrafi 1 e kryen personi juridik, do të dënohet me dënim në para."

Paragrafi (2), bëhet paragraf (3).

Neni 167

Në nenin 277 pas paragrafit (2), shtohet paragraf i ri (3), si vijon:

"(3) Nëse veprën nga paragrafi 1 e kryen personi juridik, do të dënohet me dënim në para."

Paragrafi (3), bëhet paragraf (4).

Neni 168

Neni 278 ndryshon si vijon:

"(1) Ai, i cili merret me bartjen e mallrave përmes vijës doganore, duke i ikur kontrollit doganor, ose ai i cili duke i ikur kontrollit doganor bart mall me vlerë më të madhe,

do të dënohet me dënim në para

ose me burg deri në katër vjet.

(2) Nëse malli është me vlerë të konsiderueshme,

kryerësi do të dënohet me dënim në para

ose me burg prej gjashtë muaj deri në pesë vjet.

(3) Ai i cili organizon bandë, grup ose shoqatë tjetër për kryerjen e veprës nga paragrafi 1 ose për shpërndarjen e mallrave të padoganuar ose veprën e kryen i armatosur me armë zjarri ose me përdorimin e forcës ose kërcënim, do të dënohet me burg prej një deri në pesë vjet.

(4) Personi zyrtar i cili ndihmon, mundëson ose e mbulon ose nuk e pengon kryerjen e veprave nga paragrafët 1 dhe 2,

do të dënohet me burg prej një deri në dhjetë vjet.

(5) Tentimi për veprën nga paragrafi 1 dënohet.

(6) Nëse veprën nga paragrafi 1 e kryen personi juridik, do të dënohet me dënim në para.

(7) Mallrat që janë lëndë e veprës nga paragrafët 1 deri në 3 dhe mjetet për bartjen dhe shpërndarjen e tyre, do të konfiskohen, e nëse konfiskimi i tyre nuk është i mundshëm nga kryerësi, do të konfiskohet pronë tjetër që i përgjigjet vlerës së tyre në kohën e kryerjes së veprës.

(8) Mjetet për bartjen dhe shpërndarjen e mallit, konfiskohen edhe kur janë në pronësi të personit të tretë, i cili e ka ditur ose ka qenë i obliguar dhe ka mundur ta dijë se janë për bartje dhe shpërndarje. Mjetet do të konfiskohen përherë nëse janë të konstruktuar, adaptuar, ndryshuar në mënyrë speciale ose të përshtatur në çfarëdo mënyre, më qëllim të fshehjes së mallrave.”

Neni 169

Pas nenit 278, shtohen dy tituj të rinj dhe dy nene të reja 278-a dhe 278-b, si vijojnë:

“**Mashtrimi doganor**

Neni 278-a

(1) Ai, i cili me qëllim që vet ose ndonjë tjetër t’i ikë pjesërisht ose plotësisht pagesave të shpenzimeve dhe tatimeve të cilat paguhen gjatë eksportit ose importit për të cilat obligohet me ligj, organit doganor i jep të dhëna të rrejshme për mallrat dhe fakte të tjera me ndikim për llogaritjen e pagesës ose kthimin e shpenzimeve dhe tatimeve, ose nuk e plotëson obligimin sipas ligjit që ka ndikim për llogaritjen e shpenzimeve dhe tatimeve të cilat paguhen gjatë importit ose eksportit ose në mënyrë tjetër e vë në dyshim organin doganor, ndërsa shuma e shpenzimeve dhe tatimeve të cilat paguhen gjatë importit ose eksportit është me vlerë më të madhe,

do të dënohet me burg prej gjashtë muaj deri në tre vjet dhe me dënim në para.

(2) Nëse shuma e shpenzimeve dhe tatimeve të cilat paguhen gjatë eksportit ose importit është në përmasa të mëdha,

do të dënohet me burg prej një deri në pesë vjet dhe me dënim në para.

(3) Nëse shuma e shpenzimeve dhe tatimeve është në përmasa të mëdha,

kryerësi do të dënohet me burg së paku katër vjet dhe me dënim në para.

(4) Tentimi për veprën nga paragrafi 1 dënohet.

(5) Nëse veprën nga paragrafi 1 e kryen personi juridik, do të dënohet me dënim në para.

Fshehja e mallrave të cilat janë lëndë e kontrabandës dhe mashtrimit doganor

Neni 278-b

(1) Ai i cili blen, shet, shpërndan, pranon dhuratë, fsheh, merr në ruajtje, shfrytëzon ose pranon në ruajtje mallra me vlerë më të madhe me çfarëdo baze dhe për të cilat din ose ka qenë i obliguar ta dijë se janë lëndë e veprës nga neni 278 dhe neni 278-a

do të dënohet me dënim në para ose me burg deri në tre vjet.

(2) Tentimi për veprën nga paragrafi 1 dënohet.

(3) Nëse veprën nga paragrafi 1 e kryen personi juridik, do të dënohet me dënim në para.”

Neni 170

Në nenin 279 në paragrafin (2) fjalët “një deri në pesë vjet”, zëvendësohen me fjalët “së paku katër vjet”.

Pas paragrafit (2), shtohet paragrafi i ri (3), si vijon:

“(3) Nëse veprën nga paragrafi 1 e kryen personi juridik, do të dënohet me dënim në para.”

Neni 171

Në nenin 280 pas paragrafit (2), shtohet paragrafi i ri (3), si vijon:

“(3) Nëse veprën nga paragrafi 1 e kryen personi juridik, do të dënohet me dënim në para.”

Neni 172

Në nenin 283 në paragrafin (1) fjala “ekonomike” fshihet.

Pas paragrafit (1), shtohet paragrafi i ri (2), si vijon:

“(2) Nëse veprën nga paragrafi 1 e kryen personi juridik, do të dënohet me dënim në para.”

Neni 173

Në nenin 284 pas paragrafit (2), shtohet paragrafi i ri (3), si vijon:

“(3) Nëse veprën nga paragrafi 1 e kryen personi juridik, do të dënohet me dënim në para.”

Neni 174

Në nenin 285 pas paragrafit (2), shtohet paragrafi i ri (3), si vijon:

“(3) Nëse veprën nga paragrafi 1 e kryen personi juridik, do të dënohet me dënim në para.”

Paragrafi (3) bëhet paragraf (4).

Neni 175

Në titullin e nenit 286 pas fjalës “zbulimi”, shtohen fjalët “ose softveri”.

Neni 176

Në nenin 286 pas paragrafit (1), shtohen dy paragrafë të rinj (2) dhe (3) si vijojnë:

“(2) Me dënimin nga paragrafi 1 do të dënohet ai i cili në mënyrë të paautorizuar shfrytëzon softverin e huaj.

(3) Nëse veprën nga paragrafi 1 e kryen personi juridik, do të dënohet me dënim në para.”

Paragrafët (2) dhe (3), bëhen paragrafë (4) dhe (5)).

Neni 177

Në nenin 287 pas paragrafit (1), shtohet paragrafi i ri (2), si vijon:

“(2) Me dënimin nga paragrafi 1 do të dënohet personi përgjegjës te personi juridik me të cilin është lidhur kontratë për vendosjen e rezervave të mallit, i cili mallrat në mënyrë të paautorizuar i shfrytëzon ose tjetëron ose ua ndërron destinimin ose vendin e magazinimit, ose në mënyrë tjetër disponon me mallrat në kundërshtim me marrëveshjen.”

Paragrafi (2), bëhet paragraf (3).

Neni 178

Në nenin 288 pas paragrafit (4), shtohet paragrafi i ri (5), si vijon:

“(5) Nëse veprën nga paragrafi 1 e kryen personi juridik, do të dënohet me dënim në para.”

Neni 179

Në nenin 289 pas paragrafit (2), shtohet paragrafi i ri (3), si vijon:

“(3) Nëse veprën nga paragrafi 1 e kryen personi juridik, do të dënohet me dënim në para.”

Neni 180

Në nenin 300 në paragrafin (2) fjala “tre” zëvendësohet me fjalën “katër”.

Neni 181

Në nenin 307 në paragrafin (1) pas fjalëve “tentoi të”, shtohen fjalët “tjetërsojë, të”.

Në paragrafin (2), fjala “tre” zëvendësohet me fjalën “katër”.

Neni 182

Në nenin 311 në paragrafin (1) fjala “tre”, zëvendësohet me fjalën “katër”.

Neni 183

Në nenin 312 në paragrafin (1) fjala “tre”, zëvendësohet me fjalën “katër”.

Neni 184

Në nenin 313 fjala “tre”, zëvendësohet me fjalën “katër”.

Neni 185

Në nenin 314 fjala “pesë”, zëvendësohet me fjalën “katër”.

Neni 186

Në nenin 315 fjala “tre”, zëvendësohet me fjalën “katër”.

Neni 187

Në nenin 316 në paragrafin (1) fjala “tre”, zëvendësohet me fjalën “katër”.

Në paragrafët (2) dhe (5) fjala “pesë”, zëvendësohet me fjalën “katër”.

Neni 188

Në nenin 317 në paragrafin (3) fjala “tre”, zëvendësohet me fjalën “katër”.

Neni 189

Në nenin 318 pas fjalës “zbatimi”, shtohen fjalët “ose e përkrah zbatimin”.

Neni 190

Në nenin 321 në paragrafin (1) fjala “pesë”, zëvendësohet me fjalën “katër”.

Neni 191

Në nenin 322 në paragrafin (2) fjala “pesë”, zëvendësohet me fjalën “katër”.

Neni 192

Në nenin 324 paragrafi (1), ndryshohet si vijon:

“(1) Ai i cili krijon komplot, bandë, grup ose shoqatë tjetër të personave ose organizatë për kryerjen e veprave penale nga nenet 305 deri 311, 313, 314, 315, 321 dhe 322 paragrafi 2,

do të dënohet me burg
së paku katër vjet.”

Në paragrafin (2) fjalët “gjashtë muaj”, zëvendësohet me fjalën “një”.

Pas paragrafit (4) shtohet paragrafi i ri (5), si vijon:

“(5) Sendet dhe mjetet e dedikuara për përgatitjen e veprave, si dhe mjetet për financimin e shoqatës konfiskohen.”

Neni 193

Në nenin 326 numrat “305 deri 309, 312 deri 315 dhe nga neni 317 paragrafi 1”, zëvendësohen me numrat “309, 312, 313 dhe 314”, ndërsa fjala “një” zëvendësohet me fjalën “tre”.

Neni 194

Në nenin 329 paragrafi (2) pas fjalës “që”, shtohen fjalët “jashtë rasteve të përcaktuara me ligj”.

Neni 195

Në nenin 341 paragrafi (1) pas fjalës “ftesë” fshihet presja dhe shtohen fjalët “ose me ftesë të përgjithshme”.

Paragrafi (5) ndryshohet si vijon:

“(5) Kryerësi i veprës nga paragrafët 2 dhe 3 i cili vullnetarisht i paraqitet organit kompetent shtetëror, mund të dënohet më lehtë ose të lirohet nga dënimi.”

Neni 196

Në nenin 353 pas paragrafit (4), shtohet paragrafi i ri (5), si vijon:

“(5) Nëse vepra nga paragrafi 1 është kryer gjatë furnizimeve publike ose në dëm të mjeteve të Buxhefit të Republikës së Maqedonisë, nga fondet publike ose mjetet e tjera shtetërore,

kryerësi do të dënohet me burg
së paku katër vjet.”

Neni 197

Pas nenit 353 shtohen tre tituj të rinj dhe tri nene të reja 353-a, 353-b dhe 353-v si vijojnë:

“Cënimi i ruajtjes së kufirit shtetëror

Neni 353-a

(1) Personi zyrtar, i cili duke e kryer detyrën në kufi do të veprojë në kundërshtim me rregullat për ruajtjen e kufirit shtetëror, dhe për këtë shkak do të ndodhin pasoja më të rënda të dëmshme për shërbimin ose shërbimi është rrezikuar në formë të rëndë,

do të dënohet me burg

prej tre muajve deri në tre vjet.

(2) Nëse për shkak të veprës nga paragrafi 1 ka ndodhur lëndim i rëndë trupor ose dëm pronësor në përmasa të mëdha ose kanë ndodhur pasoja tjera të rënda, kryerësi do të dënohet me burg

prej gjashtë muaj deri në pesë vjet.

(3) Nëse për shkak të veprës nga paragrafi 1 ka ndodhur vdekja e ndonjë personi, kryerësi do të dënohet me burg

prej një deri në dhjetë vjet.

(4) Nëse vepra nga paragrafi 1 është kryer nga pakujdesia,

kryerësi do të dënohet me dënim në para

ose me burg deri në një vjet.

(5) Nëse për shkak të veprës nga paragrafi 4 ka ndodhur pasoja nga paragrafi 2,

kryerësi do të dënohet me dënim në para

ose me burg deri në tre vjet.

ndërsa nëse ka ndodhur pasoja nga paragrafi 3, kryerësi do të dënohet me burg

prej një deri në pesë vjet.

Moskryerja e urdhërit

Neni 353-b

(1) Personi zyrtar i cili gjatë kryerjes së detyrës që ka të bëjë me pengimin dhe zbulimin e veprave penale kapjen e kryerësve të veprave penale ose mbajtjen e rendit publik, qetësisë dhe sigurisë së shtetit nuk e kryen ose refuzon ta kryejë urdhërin e eprorit për të ndërmarrë ndonjë veprim zyrtar, dhe për këtë do të ndodhë cënimi më i rëndë i të drejtave të tjetrit, prishje më e rëndë e rendit dhe qetësisë publike, ose dëm i konsiderueshëm pronësor,

do të dënohet me burg

prej tre muajve deri në tre vjet.

(2) Personi zyrtar i cili nga pakujdesia nuk do ta kryejë urdhërin e eprorit nga paragrafi 1,

do të dënohet me dënim në para

ose me burg deri në një vjet.

(3) Nuk është vepër penale nëse personi zyrtar refuzon ta zbatojë urdhërin e paligjshëm.

Puna e pandërgjegjshme në shërbim

Neni 353-v

(1) Personi zyrtar ose personi përgjegjës në ndërmarrjen publike ose institucionin publik i cili me shkeljen e rregullave ligjore për konflikt të interesave ose për veprim të ndërgjegjshëm gjatë kryerjes së autorizimit diskret, me anashkalim të mbikëqyrjes së obligueshme ose në mënyrë tjetër haptazi në mënyrë të pandërgjegjshme vepron në kryerjen e autorizimeve dhe detyrave të veta dhe me këtë do të përfitojë për vete ose për tjetrin ndonjë dobi ose tjetrit do t'i shkaktojë dëm,

do të dënohet me burg

prej tre muajve deri në tre vjet.

(2) Nëse kryerësi i veprës nga paragrafi 1 përfiton dobi më të madhe pronësore ose i shkakton dëm më të madh pronësor ose i cënon në mënyrë të rëndë të drejtat e tjetrit,

do të dënohet me burg

prej gjashtë muaj deri në pesë vjet.

(3) Nëse kryerësi i veprës nga paragrafi 1 përfiton dobi të konsiderueshme pronësore ose shkakton dëm të konsiderueshëm,

do të dënohet me burg

prej një deri në dhjetë vjet.

(4) Me dënimin nga paragrafët 1, 2 dhe 3 do të dënohet edhe personi përgjegjës, personi përgjegjës te personi i jashtëm juridik i cili ka përfaqësi në Republikën e Maqedonisë ose personi që kryen punë me interes publik, nëse vepra është kryer gjatë kryerjes së autorizimit të tij të veçantë ose detyrës, të përcaktuar me ligj.”

Neni 198

Në nenin 354 në paragrafin (3) fjala “tre”, zëvendësohet me fjalën “katër”.

Neni 199

Në nenin 358 pas paragrafit (4), shtohet paragrafi i ri (5), si vijon:

“(5) Nëse veprën nga paragrafi 1 e kryen personi juridik, do të dënohet me dënim në para.”

Paragrafi (5) bëhet paragraf (6).

Neni 200

Pas nenit 359 shtohet titull i ri dhe nen i ri 359-a, si vijon:

“Fshehja e prejardhjes së pasurisë së fituar tejmasë

Neni 359-a

(1) Personi zyrtar dhe personi përgjegjës në ndërmarrjen publike ose institucionin publik i cili në kundërshtim me obligimin ligjor për paraqitjen e gjendjes pronësore jep të dhëna të rrejshme për të ardhurat e tij, ose kur të vërtetohet se prona e tij në mënyrë të konsiderueshme i tejkalon të ardhurat e tij të paraqitura dhe legale për tatim i fsheh burimet e vërteta të tij,

do të dënohet me burg prej gjashtë muaj deri në pesë vjet dhe me dënim në para.

(2) Prona, e cila në mënyrë të konsiderueshme i tejkalon të ardhurat që i realizon dhe të ardhurat e paraqitura për tatim për të cilat kryerësi i fsheh burimet e vërteta konfiskohet, nëse konfiskimi i saj nuk është i mundshëm nga kryerësi, konfiskohet pronë tjetër që i përgjigjet vlerës së saj. Prona konfiskohet edhe nga personat e tretë, te të cilët është bartur pa kompensim përkatës.”

Neni 201

Pas nenit 360 shtohet titull i ri dhe nen i ri 360-a, si vijon:

“Keqpërdorimi i sekretit shtetëror, zyrtar ose ushtarak

Neni 360-a

(1) Personi zyrtar i cili do të shfrytëzojë të dhëna që paraqesin sekret shtetëror, zyrtar ose ushtarak me qëllime përfitimi për vete ose për tjetrin të ndonjë dobie ose të shkaktimin të dëmit tjetrit,

do të dënohet me burg prej tre muajve deri në pesë vjet.

(2) Me dënimin nga paragrafi 1 do të dënohet ai, i cili pas pushimit të detyrës, për qëllim të njëjtë do t'i shfrytëzojë të dhënat e atilla ose do t'ia kumtojë, dorëzojë ose bëjë të kapshme tjetrit për shfrytëzim.”

Neni 202

Në nenin 364 pas paragrafit (1), shtohet paragrafi i ri (2), si vijon:

“(2) Me dënimin nga paragrafi 1 do të dënohet ai, i cili me vetëdije anashkalon të paraqesë veprën penale nga nenet 123, 141, 142, 158, 162, 165, 186, 187, 188, 215, 216, 231, 232, 236, 237, 238, 258, 259, 268, 269, 273, nenet 305 deri 326, 348, 349, nenet 353 deri 362, 382, 383, 394, 394-a, 396 dhe nenet 403 deri 422.”

Në paragrafin (2) i cili bëhet paragrafi (3), pas fjalëve nga paragrafi “1” shtohen fjalët “dhe paragrafi 2”.

Neni 203

Pas nenit 366 shtohet titull i ri dhe nen i ri 366-a, si vijon:

“Paraqitja e dëshmimeve të rrejshme

Neni 366-a

(1) Ai i cili në procedurë gjyqësore ose në procedurë administrative paraqet dëshmi për të cilat e din se janë të rrejshme,

do të dënohet me burg prej një deri në tre vjet.

(2) Me dënimin nga paragrafi 1 do të dënohet edhe ai i cili i mënjanon ose zhduk dëshmitë që kanë rëndësi për procedurën gjyqësore ose administrative.”

Neni 204

Pas nenit 368 shtohet titull i ri dhe nen i ri 368-a, si vijon:

“Ndikimi i paligjshëm te dëshmitarët

Neni 368-a

(1) Ai i cili me kërcënim së do të sulmojë mbi jetën ose trupin ose pronën në përmasë më të madhe, duke ofruar mitë, duke penguar ose në mënyrë tjetër ndikon që ndonjë person të paraqitet ose të mos paraqitet si dëshmitar në procedurën gjyqësore ose në procedurën administrative, ose nëse është thirrur si dëshmitar të japë ose të mos japë dëshmi në një aspekt të caktuar,

do të dënohet me burg prej një deri në tre vjet.

(2) Me dënimin nga paragrafi 1 do të dënohet edhe ai që për hakmarrje për dëshminë e dhënë të personit të thirrur si dëshmitar ose personit të tij të afërt do t'ia marrë ndonjë të drejtë, do ta malltretojë ose do ta lëndojë fizikisht.

(3) Nëse për shkak të veprës nga paragrafi 1 kanë ndodhur pasoja jashtëzakonisht të rënda për të akuzuarin në procedurën penale, ose dëshmitarit ose personit të tij të afërt i është shkaktuar lëndim i rëndë trupor,

kryerësi do të dënohet me burg prej një deri në dhjetë vjet.”

Neni 205

Në nenin 375 pas paragrafit (1), shtohen dy paragrafë të rinj (2) dhe (3), si vijojnë:

“(2) Nëse në kryerjen e veprës u është shkaktuar lëndim trupor personave nga paragrafi 1 ose personave të tyre të afërt,

kryerësi do të dënohet me burg prej një deri në tre vjet.

(3) Nëse në kryerjen e veprës u është shkaktuar lëndim i rëndë trupor personave nga paragrafi 1 ose personave të tyre të afërt,

kryerësi do të dënohet me burg prej një deri në dhjetë vjet.”

Paragrafi (2) i cili bëhet paragraf (4), ndryshon si vijon:

“(4) Tentimi për veprat nga paragrafët 1 dhe 3 dënohet.”

Neni 206

Në titullin e nenit 376 fjalët “masat e sigurisë”, zëvendësohen me fjalën “dënime”.

Neni 207

Në nenin 376 në paragrafin (1) fjalët “masa e sigurisë”, zëvendësohen me fjalën “dënim”.

Pas paragrafit (2), shtohet paragraf i ri (3), si vijon:

“(3) Nëse veprën nga paragrafi 1 e kryen personi juridik, do të dënohet me dënim në para.”

Neni 208

Në nenin 377 në paragrafin (2) fjalët “i cili kryen autorizime publike” fshihen.

Në paragrafin (3) fjalët “Me dënimin nga paragrafi 2 do të dënohet” fshihen, pika fshihet dhe shtohen fjalët “do të dënohet me burg nga një deri në pesë vjet”.

Në paragrafin (4) pas fjalës “kryerësi”, shtohen fjalët “i veprës nga paragrafët 1 dhe 2”, pika fshihet dhe shtohen fjalët “ndërsa kryerësi i veprës nga paragrafi 3 me burg prej një deri në dhjetë vjet”.

Pas paragrafit (4), shtohen dy paragrafë të rinj (5) dhe (6), si vijojnë:

“(5) Personi zyrtar ose personi përgjegjës ose personi i obliguar për këtë me vendim gjyqësor, i cili nuk do të veprojë sipas aktgjykimit të plotfuqishëm gjyqësor të marrur në procedurë për dhënien e urdhërit për mbrojtjen e të drejtave,

do të dënohet me burg prej një deri në pesë vjet.

(6) Nëse veprën nga paragrafi (1) e kryen personi juridik,
do të dënohet me dënim në para.”

Neni 209

Në nenin 378 pas paragrafit (3), shtohet paragrafi i ri (4), si vijon:

“(4) Nëse veprën nga paragrafi 1 e kryen personi juridik,
do të dënohet me dënim në para.”

Neni 210

Pas nenit 379, shtohet titulli i ri dhe neni i ri 379-a, si vijojnë:

“Falsifikimi kompjuterik

Neni 379-a

(1) Ai, i cili me qëllim që t'i përdorë si të vërteta në mënyrë të paautorizuar, do të përpunojë, bartë, ndryshojë, fshijë ose i bën të papërdorshme të dhënat kompjuterike ose programet të cilat janë të dedikuara ose të dobishme të shërbejnë si dëshmi për faktet që kanë vlerë për raportet juridike ose ai i cili të dhënat e atilla ose programet do t'i shfrytëzojë si të vërteta,

do të dënohet me dënim në para.
ose me burg deri në tre vjet.

(2) Nëse vepra nga paragrafi 1 është kryer në të dhënat kompjuterike ose programet që shfrytëzohen në punën e organeve shtetërore, institucioneve publike, ndërmarrjeve ose personave të tjerë fizikë dhe juridikë, që kryejnë punë të interesit publik ose në komunikimin juridik me vendet e jashtme ose nëse me përdorimin e tyre është shkaktuar dëm i konsiderueshëm,

kryerësi do të dënohet me burg
prej një deri në pesë vjet.

(3) Ai, i cili në mënyrë të paautorizuar përpunon, blen, shet, mban ose ia bën të kapshme tjetrit veglat e veçanta, mjetet, programet kompjuterike ose të dhënat kompjuterike të dedikuara ose të dobishme për kryerjen e veprës nga paragrafi 1,

do të dënohet me dënim në para
ose me burg deri në tre vjet.

(4) Tentimi për veprën nga paragrafët 1 dhe 3 dënohet.

(5) Veglat e veçanta, mjetet, programet kompjuterike ose të dhënat për kryerjen e veprës, do të konfiskohen.”

Neni 211

Pas nenit 380 pas paragrafit (1), shtohet paragrafi i ri (2), si vijon:

“(2) Nëse veprën nga paragrafi 1 e kryen personi juridik,
do të dënohet me dënim në para.”

Neni 212

Pas nenit 381, shtohet titulli i ri dhe neni i ri 381-a, si vijojnë:

“Pseudosekretaria

Neni 381-a

Ai, i cili pa veprimtari të regjistruar për kompensim, u jep ndihmë juridike dhe profesionale qytetarëve dhe personave juridikë,

do të dënohet me dënim në para
ose me burg deri në një vit.”

Neni 213

Në nenin 393 shtohet paragraf i ri (2), si vijon:

“(2) Me dënimin nga paragrafi 1 do të dënohet edhe ai, i cili do të pajtohet për kryerjen e veprës penale, për të cilën është përcaktuar dënimin me burg prej katër vjetësh ose dënim më i rëndë.”

Neni 214

Në nenin 394 në paragrafin (1), fjalët “gjashtë muaj”, zëvendësohet me fjalën “një”.

Pas paragrafit (2), shtohet paragrafi i ri (3), si vijon:

“(3) Nëse grupi ose banda ka për qëllim kryerjen e veprave penale, për të cilat mund të shqiptohet dënimin me burg prej së paku tetë vjet, organizatori
do të dënohet me dënim me burg
së paku katër vjet,

ndërsa pjesëtari i grupit ose bandës do të dënohet
me dënim me burg prej një deri në pesë vjet.”

Pas paragrafit (3) i cili bëhet paragrafi (4) shtohet paragrafi i ri (5), si vijon:

“(5) Sendet dhe mjetet, të cilat grupi ose banda i shfrytëzon për përgatitjen e veprave, si dhe mjetet për financimin e tyre konfiskohen.”

Neni 215

Pas nenit 394, shtohet titulli i ri dhe neni i ri 394-a, si vijojnë:

“Organizata terroriste

Neni 394-a

(1) Ai i cili krijon grup, bandë ose organizatë tjetër terroriste për kryerjen e veprave penale: vrasje, lëndime trupore, grabitje të personave, shkatërrime të objekteve publike, sistemeve transportuese, objekteve të infrastrukturës, sistemeve informative dhe objekteve të tjera në përdorim të përgjithshëm, rrëmbim të aeroplanëve ose mjeteve të tjera për transport publik, prodhim, posedim ose tregti me armë nukleare, biologjike, kimike dhe lloje të tjera të armëve dhe materieve të rrezikshme ose shkaktim të zjarrit ose shpërthimit, shkatërrimi i instalimeve për furnizim të ujit, energjisë ose burimeve të tjera elementare natyrore, me qëllim të krijimit të ndjenjës së pasigurisë ose frikës te qytetarët ose për shkeljen e rendit kushtetues të vendit ose interesave të organizatës ndërkombëtare ose të shtetit të huaj,

do të dënohet me burg
prej së paku tetë vjet.

(2) Pjesëtari i grupit, bandës ose organizatës tjetër kriminale, si dhe ai i cili siguron mjete për financimin ose u ndihmon në mënyrë tjetër,

dënohet me burg
prej katër deri në dhjetë vjet.

(3) Me dënimin nga paragrafi 2 do të dënohet edhe ai i cili publikisht fton, nxit ose e përmban krijimin e organizatës terroriste.

(4) Kryerësi i veprës nga paragrafi 1 i cili me zbulimin e organizatës ose në mënyrë tjetër e pengon kryerjen e veprave të planifikuara,

do të dënohet me burg prej tre muajve deri në tre vjet,

ndërsa mund edhe të lirohet nga dënimi.

(5) Kryerësi nga paragrafi 2 i cili do ta zbulojë organizatën para se ta kryejë në përbërje të saj ose për atë, ndonjëherë nga veprat e parapara në paragrafin 1,

do të lirohet nga dënimi.

(6) Sendet dhe mjetet e dedikuara për përgatitjen e veprave, si dhe mjetet për financimin e organizatës, konfiskohen”.

Neni 216

Në nenin 395 në paragrafin (1) pas fjalës „furnizohet” shtohet presje dhe fjala “Isheh”, ndërsa pas fjalës “armët”, shtohen fjalët “municioni, materiet shpërthyesë”.

Pas paragrafit (1), shtohet paragraf i ri (2), si vijon:

“(2) Nëse lënda e veprës nga paragrafi 1 është armë e zjarrit, armë përdorimi i së cilës ndalohet, ose materie shpërthyesë ose të tjera në përmasë më të madhe,
kryerësi do të dënohet me burg
prej një deri në pesë vjet.”

Paragrafi (2), bëhet paragraf (3).

Në paragrafin (3) i cili bëhet paragraf (4), fjalët “nga paragrafi 1”, zëvendësohen me fjalët “nga paragrafi 1 deri 3”.

Neni 217

Në nenin 402 në paragrafin (2) fjalët “ose ai i cili për interes i mundëson tjetrit kalimin e kufirit në mënyrë të palejuar” fshihen.

Pas paragrafit (2), shtohet paragrafi i ri (3), si vijon:

“(3) Ai i cili organizon grup, bandë ose shoqatë tjetër për kryerjen e veprave nga paragrafët 1 dhe 2,
do të dënohet me burg
prej një deri në pesë vjet.”

Neni 218

Pas nenit 403, shtohet titulli i ri dhe neni i ri 403-a, si vijojnë:

“Krimi kundër njerëzimit

Neni 403-a

Ai i cili me qëllim të shkatërrimit sistematik të popullatës civile, do të urdhërojë të kryhen vrasje, lëndime të rënda trupore, zhdukje fizike, robërim, deportim ose zhvendosje të dhunshme të popullatës, burgosje ose lloj tjetër i privimit nga liria në kundërshtim me të drejtën ndërkombëtare, malltretim, dhunim, eksploatim seksual ose robërim, prostitucion i dhunshëm, shtatzëni të dhunshme, sterilizim të dhunshëm ose çfarëdo forme tjetër dhune e rëndë seksuale, dëbim i çfarëdo grupi ose bashkësie në baza politike, racore, nacionale, etnike, kulturore, fetare ose gjinie, rrëmbim ose zhdukje e dhunshme e personave, diskriminim ose ndarje në baza racore, nacionale, etnike, politike, kulturore ose bazë tjetër dhe veprime tjera johumane me të cilat qëllimisht shkaktohen vuajtje psikike dhe fizike, ose ai i cili me qëllim të njëjtë i kryen ndonjërin nga veprat e përmendura, do të dënohet me burg prej së paku dhjetë vjet ose me burg të përjetshëm.

Neni 219

Në nenin 404 në paragrafin (1) pas fjalës “dhunim”, pikëpresja zëvendësohet me presje dhe shtohen fjalët “robërim seksual ose shkaktim i shtatzënësisë së dhunshme, sterilizimit të dhunshëm ose llojit tjetër të dhunës seksuale”, pas fjalëve “grykim i paanshëm”, pikëpresja fshihet dhe shtohen fjalët “ose zbatimi i dënimit ose zhdukjes pa aktvendim të marrur paraprak nga gjyqi i themeluar i ligjshëm në procedurë në të cilën janë siguruar garancat e pranuar të përgjithshme gjyqësore”, pas fjalëve “shërbimi ose administrata” pikëpresja zëvendësohet me presje dhe shtohen fjalët “regjistrimi dhe rekrutimi i të miturve më të rinj se pesëmbëdhjetë vjet në forcat e armatosura ose shfrytëzimi i tyre përmes pjesëmarrjes aktive në veprimet e armatosura, shfrytëzimi i pranisë së popullatës civile ose personave tjerë të mbrojtur si mburojë e gjallë në vende ose rajone të caktuara të veprimeve të forcave të armatosura”, ndërsa pas fjalëve “urisë së popullsisë”, shtohen fjalët “vëshirësi për dërgimin e ndihmës humanitare”.

Në paragrafin (2) pas fjalëve “të sulmohet në” shtohen fjalët, “në të mirën kulturore që është në mbrojtje të përforcuar dhe objekte tjera me mbrojtje të veçantë”, pas fjalëve “të mbrojtur me të drejtën ndërkombëtare” vëhet presje dhe shtohen fjalët “ndërtesa, mjete transportuese, materiale dhe njësi medicinale të cilat mbajnë shenja dalluese të përcaktuara me të drejtën ndërkombëtare ose personel, instalime, materiale, njësi ose automjete të përfshira në sigurimin e ndihmës humanitare ose misioneve paqësore”, pas fjalës “gjuajnë” shtohen fjalët “spitale dhe vende në të cilat grumbullohen të sëmurit, të plagosurit dhe të tjerë”, pas fjalës “zona”, pikëpresja zëvendësohet me presje dhe shtohen fjalët “qytete, fshatra, vendbanime ose ndërtesa të cilat nuk mbrohen dhe nuk paraqesin caqe luftarake”, ndërsa pas fjalëve “në ekzistencën e popullatës ose”, shtohen fjalët “në të mirën kulturore që është në mbrojtje të përforcuar ose rrethina e afërt e saj të shfrytëzohen si mbështetje për ndonjë aksion luftarak, shkatërrimit ose përvetësimit të të mirës kulturore në përmasë më të madhe, të mbrojtur me të drejtën ndërkombëtare, vjedhje ose tjetërsim ose sulme vandale në të mirat kulturore të mbrojtura me të drejtën ndërkombëtare”.

Në paragrafin (3) pas fjalës “shpërngulje”, shtohen fjalët “ose deportimit të tërë ose”, ndërsa pas fjalës “territori” presja fshihet dhe shtohen fjalët “ose në territorin e okupuar do të vendosë pjesë të popullatës së vet civile”.

Neni 220

Në nenin 406 pas fjalës “grykim”, shtohen fjalët “ose të zbatohet dënimi ose zhdukja pa aktgrykim paraprak të gjyqit të themeluar ligjor dhe procedurës në të cilën janë siguruar garancitë e përgjithshme të pranuar gjyqësore ose të deportohen në mënyrë joligjore, të zhvendosen ose të mbahen në robëri”.

Neni 221

Në nenin 407 në paragrafin (1) pas fjalës “përdorin”, shtohen fjalët “helme ose armë helmuese, gazra helmues, gazra për ngulfatje ose lloj tjetër të gazrave ose lëngjeve të

ngjashme, materie ose mjete, mina shkelëse kundërtankiste, plumba që shpërndahen lehtë në trupin e njeriut, si plumbat me gëzhgojë të fortë e cila nuk e mbulon tërë plumbin ose është e shpuar, armë, projektile, materiale ose mënyrë tjetër e luftës, të cilët sipas natyrës së tyre shkaktojnë lëndime të panevojshme ose vuajtje të panevojshme ose të cilat kanë veti, në kundërshtim me të drejtën ndërkombëtare të luftës, të mos dallojnë caqet civile nga ato luftarake ose të tjera”.

Neni 222

Pas nenit 407, shtohen dy tituj të rinj dhe dy nene të reja 407-a dhe 407-b, si vijojnë:

“Lejimi ose arsyetimi i gjenocidit, krimeve kundër njerëzimit ose krimeve të luftës

Neni 407-a

(1) Ai, i cili përmes sistemit informativ i mohon publikisht, i minimizon tepër, i lejon dhe arsyeton veprat nga neni 403 deri 407,

do të dënohet me burg prej një deri në pesë vjet.

(2) Nëse mohimi, minimizimi, lejimi ose arsyetimi është kryer me qëllim për nxitjen e urrejtjes, diskriminimit ose dhunës kundër ndonjë personi ose grupi personash për shkak të përkatësisë së tyre nacionale, etnike ose racore apo fetare, kryerësi,

do të dënohet me dënim me burg së paku katër vjet.

Keqpërdorimi i armëve biologjike ose kimike

Neni 407-b

(1) Ai i cili do të përpunojë ose përsosë, prodhojë, furnizojë, magazinonjë, shesë ose blejë, ose ndërmjetëson në blerje ose shitje, posedon, bart ose transporton armë kimike ose biologjike ose çfarëdo mjeti luftarak të ndaluar me rregullat e të drejtës ndërkombëtare,

do të dënohet me burg prej tre muajve deri në tre vjet.

(2) Ai i cili gjatë luftës ose konfliktit të armatosur urdhëron përdorimin e armëve kimike ose biologjike ose çfarëdo mjeteve të luftës ose do të luftojë në mënyrë të ndaluar me rregullat e të drejtës ndërkombëtare,

do të dënohet me dënim me burg së paku një vit.

(3) Nëse për shkak të veprës nga paragrafi 1 dhe 2 kanë vdekur më shumë persona,

kryerësi do të dënohet me dënim me burg së paku pesë vjet ose me burg të përjetshëm.

(4) Sendet nga paragrafi 1 dhe 2 dhe mjetet për punimin, bartjen dhe shpërndarjen e tyre do të konfiskohen.”

Neni 223

Neni 408 fshihet.

Neni 224

Në nenin 409 në paragrafin (2), fjalët “Nëse vrasja nga paragrafi 1 është kryer”, zëvendësohen me fjalët “Ai i cili do ta vrasë ose plagosë armikun”.

Neni 225

Titulli i nenit 414 zëvendësohet me titull të ri “Shkatërrimi i të mirave në mbrojtje të përkohshme ose trashëgimisë kulturore”.

Neni 226

Në nenin 414 në paragrafin (1) pas fjalës “ndërtime” vëhet presje dhe shtohen fjalët “objekte fetare”, ndërsa fjalët “monumente kulturore ose historike”, zëvendësohen me fjalët “të mirat në mbrojtje të përkohshme ose trashëgimia kulturore”.

Neni 227

Në nenin 416 në paragrafin (1) pas fjalëve: “shenja të telekomunikacionit” vëhet preje dhe shtohen fjalët: “shenja për trashëgiminë kulturore”.

Pas paragrafit (1) shtohet paragrafi i ri (2), si vijon:

“(2) Me dënimin nga paragrafi 1 do të dënohet edhe ai i cili me keqpërdorimin e flamurit për armëpushim, shenjave të luftës ose uniformës së kundërshtarit do të shkaktojë vdekjen ose lëndim të rëndësishëm trupor të ndonjë personi.”

Në paragrafin (2) i cili bëhet paragraf (3), pas fjalëve “paragrafi 1” shtohen fjalët “dhe 2”.

Neni 228

Pas nenit 416, shtohen tre tituj të ri dhe tre nene të ri 416-a, 416-b dhe 416-v si vijojnë:

“Organizimi i grupit dhe nxitje për kryerjen e gjenocidit dhe krimeve të luftës

Neni 416-a

(1) Ai i cili organizon grup për kryerjen e veprave penale nga nenet 403 deri 416,

do të dënohet me burg

së paku tetë vjet.

(2) Ai i cili do të bëhet pjesëtar i grupit nga paragrafi 1,

do të dënohet me burg

së paku katër vjet.

(3) Pjesëtari i grupit nga paragrafi 2 i cili do ta zbulojë grupin para kryerjes së veprës penale në përbërje të tij ose për atë,

do të lirohet nga dënimi.

(4) Ai i cili fton ose nxit në kryerjen e veprave penale nga nenet 403 deri 416,

do të dënohet me burg

prej një deri në dhjetë vjet.

Përgjegjësia e komandantëve dhe eprorëve të tjerë

Neni 416-b

(1) Komandanti ushtarak ose personi që vepron në këtë cilësi ka përgjegjësi penale për të gjitha veprat penale nga neni 403 deri 416-a, të kryera gjatë kohës së luftës ose çfarëdo konflikti të armatosur, ndërkombëtar ose të brendshëm, nga pjesëtarët e formacioneve ushtarake të rregullta ose paramilitare nën komandën dhe kontrollin e tij të drejtpërdrejtë, nëse e ka ditur ose në bazë të të gjitha rrethanave ka qenë i obliguar dhe ka mundur ta dijë se përgatisin ose kryejnë vepra të atilla, ose ka anashkaluar t'i ndërmarrë të gjitha masat e domosdoshme dhe të pranueshme për ta penguar zbatimin e tyre, ose ka penguar ose ka anashkaluar ndjekjen penale të kryerësve të veprave penale.

(2) Eprori ka përgjegjësi penale për të gjitha veprat penale nga neni 403 deri 416-a, të kryera gjatë kohës së luftës ose paqës nga të nënshtuarit e tij gjatë kryerjes së detyrës zyrtare ose detyrës tjetër ose obligimit të punës, nëse e ka ditur ose në bazë të të gjitha rrethanave ka qenë i detyruar ose ka mundur ta dijë se përgatisin ose kryejnë vepra të atilla, ose ka anashkaluar t'i ndërmarrë të gjitha masat e domosdoshme dhe të pranueshme për ta penguar zbatimin e tyre, ose ka penguar ose ka anashkaluar ndjekjen penale të kryerësve të veprave penale.

Përgjegjësia e të nënshtuarit për veprën e kryer me urdhër të eprorit

Neni 416-v

(1) Kryerja e veprave penale nga neni 403 deri 416-a me urdhër të komandantit ushtarak ose eprorit tjetër nuk e liron të nënshtuarin nga përgjegjësia penale.

(2) Nuk do të dënohet i nënshtuari që do ta kryejë veprën penale nga neni 404 deri 416-a me urdhër të eprorit ose në bazë të vendimit ligjor, nëse ka patur obligim juridik t'i nënshtrohet urdhërit ose vendimit, ndërsa nuk e ka ditur se është i paligjshëm dhe sipas të gjitha rrethanave nuk është dukur se është i paligjshëm.”

Neni 229

Në nenin 418-a paragrafi (1), ndryshohet si vijon:

“(1) Ai i cili me forcë, kërcënime serioze sjell huti ose forma të tjera të detyrimit, grabitjes, mashtrimit, duke keqpërdorur pozitën e vet ose gjendjen e shtatzënësisë, pafuqisë ose paaftësisë fizike ose mentale të tjetrit, ose me

dhënien dhe marrjen e parave ose interesit tjetër për ta fituar pajtimin e personit i cili ka kontroll të personit tjetër mashtron, transporton, bart, blen, shet, strehon ose pranon persona për eksploatim përmes prostitucimit ose formave të tjera të eksploatimit seksual, pornografisë, punës së dhunshme ose të shërbyerit, robërimit, martesave të dhunshme, fertilizimit të dhunshëm, përvetësimit të paligjshëm ose raportit të ngjashëm me këtë ose transplatimit të palejuar të pjesëve të trupit të njeriut,

do të dënohet me dënim me burg

së paku katër vjet.”

Në paragrafin (2) fjalët “nga paragrafi 1” fshihen, ndërsa fjala “pesë” zëvendësohet me fjalën “tetë”.

Paragrafi (3) fshihet.

Në paragrafin (4) i cili bëhet paragrafi (3) fjalët “gjashhtë muaj deri në pesë”, zëvendësohen me fjalët “së paku katër”.

Paragrafi (5), bëhet paragraf (4).

Në paragrafin (6), i cili bëhet paragrafi (5) numri “5”, zëvendësohet me numrin “4”, ndërsa fjala “katër”, zëvendësohet me fjalën “tetë” dhe shtohen dy paragrafë të rinj (6) dhe (7), si vijojnë:

“(6) Nëse veprën nga paragrafi 1 e kryen personi juridik,

do të dënohet me dënim në para.

(7) Sendet dhe mjetet transportuese të përdorura për kryerjen e veprës, konfiskohen.”

Neni 230

Pas nenit 418-a, shtohen dy tituj të rinj dhe dy nene të reja 418-b dhe 418-v, si vijojnë:

“Trafiku me emigrantë

Neni 418-b

(1) Ai i cili me forcë ose me kërcënim serioz se do të sulmojë mbi jetën dhe trupin, me grabitje, mashtrim, për interes, me keqpërdorimin e pozitës së vet zyrtare ose me shfrytëzimin e paaftësisë së tjetrit ilegalisht bart emigrantë përtej kufirit shtetëror, si dhe ai i cili bën falsifikimin, furnizohet ose posedon dokument të rrejshëm udhëtimi, për këtë qëllim,

do të dënohet me burg

së paku katër vjet.

(2) Ai i cili mashtron, transporton, bart, blen, shet, strehon ose pranon emigrantë,

do të dënohet me burg

prej një deri në pesë vjet.

(3) Nëse gjatë kryerjes së veprave nga paragrafët 1 dhe 2 rrezikohet jeta ose shëndeti i emigrantit, ose me emigrantin vepronet posaçërisht në mënyrë poshtëruese dhe të vrazhdë, ose pengohet që ai t'i shfrytëzojë të drejtat që i takojnë sipas të drejtës ndërkombëtare,

kryerësi do të dënohet me burg

së paku tetë vjet.

(4) Nëse vepra nga paragrafët 1 dhe 2 është kryer me person të mitur,

kryerësi do të dënohet me burg

së paku tetë vjet.

(5) Sendet dhe mjetet transportuese të përdorura për kryerjen e veprës, konfiskohen.

Organizimi i grupit dhe nxitje për kryerjen e veprave tregti me njerëz dhe trafik me emigrantë

Neni 418-v

(1) Ai, i cili organizon grup, bandë ose shoqatë tjetër për kryerjen e veprave penale nga paragrafët 418-a dhe 418-b,

do të dënohet me burg

së paku tetë vjet.

(2) Ai, i cili do të bëhet pjesëtar i grupit, bandës ose shoqatës tjetër nga paragrafi 1 ose në mënyrë tjetër e ndihmon grupin, bandën ose shoqatën,

do të dënohet me burg

së paku një vit.

(3) Pjesëtari i grupit nga paragrafi 1 i cili do ta zbulojë grupin para kryerjes së veprës penale në përbërje të tij ose për atë,

do të lirohet nga dënimi.

(4) Ai, i cili fton, nxit ose përkrah kryerjen e veprave penale nga nenet 418-a dhe 418-b, do të dënohet me burg prej një deri në dhjetë vjet.”

Нени 231

Нë nenin 424 në paragrafin (1) fjala “kod”, zëvendësohet me fjalën “ligj”.

Нени 232

Нë nenin 2 të Ligjit për ndryshimin dhe plotësimin e Kodit penal (“Gazeta Zyrtare e RM-së”, nr. 4/2002), fjalët “paragrafi 13” zëvendësohen me fjalët “paragrafi 15”.

Нени 233

Pas nenit 423 shtohet neni i ri 423-a, si vijon:

“Нени 423-a

Me Rregulloren e Gjyqit rregullohet veprimi i gjyqeve për mbajtjen e evidencës ndëshkuese sipas nenit 106 të Kodit penal, në afat prej 30 ditësh nga dita e hyrjes në fuqi të këtij ligji.”

Нени 234

Masat e sigurisë të shqiptuara me aktgjykim të plotfuqishëm deri në ditën e hyrjes në fuqi të këtij ligji, zbatohen sipas Kodit penal, i cili ka qenë në fuqi në kohën e shqiptimit të tyre.

Нени 235

Autorizohet Komisioni juridiko-ligjvënës i Kuvendit të Republikës së Maqedonisë ta verifikojë tekstin e spastruar të Kodit penal.

Нени 236

Ky ligj hyn në fuqi në ditën e tetë nga dita e shpalljes në “Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë”, ndërsa dispozitat nga neni 32 që kanë të bëjnë me nenin 58-b për kushtet e shqiptimit të masave për punën me dobi të përgjithshme, neni 34 që ka të bëjë me nenin 59-a për kushtet e shqiptimit të masave burg shtëpiak dhe dispozita e nenit 49 që ka të bëjë me nenet 96-a deri 96-gj për dënimin e personave juridik, do të zbatohen nga 1 shtatori i vitit 2004.

347.

Врз основа на член 75 ставови 1 и 2 и член 82 став 1 од Уставот на Република Македонија, вршителот на функцијата претседател на Република Македонија и претседател на Собранието на Република Македонија, издава

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ПРЕОБРАЗБА НА ЕЛЕКТРОСТОПАНСТВО НА МАКЕДОНИЈА АКЦИОНЕРСКО ДРУШТВО ЗА ПРОИЗВОДСТВО, ПРЕНОС И ДИСТРИБУЦИЈА НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА ВО ДРЖАВНА СОПСТВЕНОСТ

Се прогласува Законот за преобразба на Електро-стопанство на Македонија Акционерско друштво за производство, пренос и дистрибуција на електрична енергија во државна сопственост, што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 24 март 2004 година.

Бр. 07-1314/1
24 март 2004 година
Скопје

Вршител на функцијата
Претседател
на Република Македонија,
Претседателот на Собранието
на Република Македонија,
д-р **Љупчо Јордановски**, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
д-р **Љупчо Јордановски**, с.р.

ЗАКОН

ЗА ПРЕОБРАЗБА НА ЕЛЕКТРОСТОПАНСТВО НА МАКЕДОНИЈА АКЦИОНЕРСКО ДРУШТВО ЗА ПРОИЗВОДСТВО, ПРЕНОС И ДИСТРИБУЦИЈА НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА ВО ДРЖАВНА СОПСТВЕНОСТ

Член 1

Со овој закон се уредува преобразбата на Електро-стопанство на Македонија - Акционерско друштво за производство, пренос и дистрибуција на електрична енергија во државна сопственост (во понатамошниот текст: АД Електростопанство на Македонија).

Член 2

Под преобразба, во смисла на овој закон, се подразбира реструктурирање и приватизација на АД Електростопанство на Македонија на начин и под услови утврдени со овој закон.

Член 3

Одредбите од Законот за трговски друштва соодветно ќе се применуваат врз реструктурирањето на АД Електростопанство на Македонија, ако со овој закон поинаку не е уредено.

Член 4

Реструктурирањето на АД Електростопанство на Македонија ќе се изврши согласно со одлука на Владата на Република Македонија за поделба на друштвото во две акционерски друштва, и тоа:

- Електростопанство на Македонија, Акционерско друштво за производство, дистрибуција и снабдување со електрична енергија, во државна сопственост, со скратено име АД ЕСМ и

- Оператор на електропреносниот систем на Македонија, Акционерско друштво за пренос на електрична енергија и управување со електроенергетскиот систем, во државна сопственост, со скратено име АД МЕПСО.

Реструктурирањето од ставот 1 на овој член го опфаќа и основањето на трговски друштва од страна на друштвата од ставот 1 на овој член.

Член 5

Во постапката за реструктурирање средствата, вработените, правата и обврските на АД Електростопанство на Македонија ќе се поделат согласно со планот за поделба, и тоа:

а) средствата, вработените, правата и обврските поврзани со дејноста производство и дистрибуција на електрична енергија ќе се пренесат на АД ЕСМ и

б) средствата, вработените, правата и обврските поврзани со дејноста за пренос на електрична енергија и управување со електроенергетскиот систем ќе се пренесат на АД МЕПСО.

Член 6

Реструктурирањето на АД Електростопанство на Македонија не може да биде на штета на побарувањата на трети лица кон АД Електростопанство на Македонија по било која правна основа.

Член 7

Приватизацијата на АД ЕСМ и/или на друштвата основани од него може да се изврши преку продажба на дел или на сите акции на АД ЕСМ и/или на друштвата основани од него, во една или повеќе трансакции на инвеститор, и тоа:

- преку склучување на договор за продажба на малцински пакет на акции со меѓународни финансиски институции,

- преку тендер во кој е вклучена претквалификација, на начин и по постапка што ги пропишува Владата на Република Македонија и/или

- на друг начин утврден со закон.

Под инвеститор, во смисла на став 1 од овој член, се подразбира (а) било кое домашно или странско правно лице и (б) меѓународна финансиска институција чиј капитал е во сопственост на повеќе суверени држави и во чии основачки акти се јавува и Република Македонија како земја членка.

Приватизацијата на АД ЕСМ и/или на друштвата основани од него може да вклучи и пренос на акции, бесплатно или по повластена цена, од основната главнина на АД ЕСМ и/или на друштвата основани од него на лицата кои до 31 декември 2003 година биле во работен однос во АД Електростопанство на Македонија. Владата на Република Македонија со одлука ќе го утврди процентот, начинот, условите и критериумите за распределба на акциите од овој став.

Член 8

Реструктурирањето на АД Електростопанство на Македонија и приватизацијата на АД ЕСМ и/или на друштвата основани од него се врши врз основа на претходно донесена одлука, односно други акти сврзани со процесот на преобразбата од страна на Владата на Република Македонија, засновани на начелата на транспарентност, недискриминираност, објективност и согласно со пазарните услови.

Член 9

Правата на АД Електростопанство на Македонија, дозволите, одобренјата и другите акти сврзани со вршењето на дејноста по реструктурирањето на АД Електростопанство на Македонија се пренесуваат на друштвата од членот 4 на овој закон.

Член 10

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија".

L I G J I

PËR TRANSFORMIMIN E ELEKTROEKONOMISË SË MAQEDONISË - SHOQËRI AKSIONARE PËR PRODHIM, BARTJE DHE DISTRIBUIM TË ENERGIJË ELEKTRIKE NË PRONË SHPETËRORE

Neni 1

Me këtë Ligj rregullohet transformimi i Elektroekonomisë së Maqedonisë - Shoqëri aksionare për prodhim, bartje dhe distribuim të energjisë elektrike në pronë shtetërore (në tekstin e mëtejme: SHA Elektroekonomia e Maqedonisë).

Neni 2

Me transformim, sipas këtij ligji nënkuptohet реструктуририми dhe приватизими i SHA Elektroekonomia e Maqedonisë, në mënyrën dhe kushtet e përcaktuara me këtë ligj.

Neni 3

Dispozitat e Ligjit për shoqëritë tregtare, në mënyrë адекуате, do të збатohen në реструктуририми e SHA Elektroekonomia e Maqedonisë, nëсе me këtë ligj nuk është rregulluar ndryshe.

Neni 4

Реструктуририми i SHA Elektroekonomia e Maqedonisë do të bëhet në pajtim me Vendimin e Qeverisë së Republikës së Maqedonisë për ndarjen e shoqërisë në dy shoqëri aksionare, edhe atë:

- Elektroekonomija e Maqedonisë, Shoqëria aksionare për prodhim, distribuim dhe furnizim me energji elektrike, në pronë shtetërore, me emrin e shkurtë SHA EEM; dhe

- Operatori i sistemit për bartjen e energjisë elektrike të Maqedonisë, Shoqatë aksionare për bartje të energjisë elektrike dhe administrim me sistemin elektroenergjetik, në pronë shtetërore, me shkurtësën SHA MEPSO.

Реструктуририми nga параграфи 1 i këtij neni e përfshin edhe themelimin e shoqërisë tregtare nga ana e shoqërive nga параграфи 1 i këtij neni.

Neni 5

Në procedurën e реструктуририми mjetet, të punësuarit, të drejtat dhe obligimet e SHA Elektroekonomia e Maqedonisë do të ndahen në pajtim me planin për ndarje, edhe atë:

a) Mjetet, të punësuarit, të drejtat dhe obligimet, lidhur me veprimtarinë prodhimin dhe distribuimin e energjisë elektrike do të бартен në SHA EEM; dhe

b) Mjetet, të punësuarit, të drejtat dhe obligimet lidhur me veprimtarinë për bartjen e energjisë elektrike dhe administrimin me sistemin elektroenergjetik do të бартен në SHA MEPSO.

Neni 6

Реструктуририми i SHA Elektroekonomia e Maqedonisë nuk mund të jetë në дëm të kërkesave të personave të трет ndaj SHA Elektroekonomia e Maqedonisë, mbi çfarëdo baze juridike.

Neni 7

Приватизими i SHA EEM dhe/ose shoqërive të themeluara nga ajo, mund të bëhet përmes shitjes të një pjese ose të të gjithë aksioneve të SHA EEM dhe/ose të shoqërive të themeluara nga ajo, në një ose më shumë transakcione, edhe atë:

- përmes lidhjes së marrëveshjes për shitje të pakos me pakicë të aksioneve, me institucionet financiare ndërkombëtare.

- përmes tenderit, në të cilin është përfshirë rikualifikimi, në mënyrën dhe procedurën që i rregullon Qeveria e Republikës së Maqedonisë, dhe/ose

- në mënyrë tjetër të përcaktuar me ligj.

Me investitor, sipas параграфит 1 të këtij neni nënkuptohet: (a) cilido qoftë person fizik ose juridik, i huaj ose i vendit, dhe (b) institucion financiar ndërkombëtar, kapitali i të cilit është në pronë të më shumë shteteve sovrane, dhe në aktet themeluese të të cilave paraqitet edhe Republika e Maqedonisë, si vend anëtar.

Приватизими i SHA EEM dhe/ose i shoqërive të themeluara nga ajo mund të përfshijë edhe bartjen e aksioneve, pa pagesë ose me çmim të beneficuar nga kryegjëja bazë e SHA EEM dhe/ose shoqërive të themeluara nga ajo, personave të cilët deri më 31 dhjetor 2003 kanë qenë në marrëdhënie pune në SHA Elektroekonomia e Maqedonisë. Qeveria e Republikës së Maqedonisë me Vendim do ta përcaktojë përqindjen, mënyrën, kushtet dhe kriteret për ndarjen e aksioneve nga ky параграф.

Neni 8

Реструктуририми i SHA Elektroekonomia e Maqedonisë dhe приватизими i SHA EEM dhe/ose i shoqërive të themeluara nga ajo, bëhet përmes marrjes të Vendimit парипрак, гјегјесисит актеве тјера të lidhura me procesin e transformimit nga ana e Qeverisë së Republikës së Maqedonisë, të mbështetura në parimet e transparencës, mosdiskriminimit, објективитетит dhe në pajtimит me kushtet e tregut.

Neni 9

Тë drejtat e SHA Elektroekonomia e Maqedonisë, lejet dhe aktet тјера që kanë të bëjnë me kryerjen e veprimtarisë lidhur me реструктуририми e SHA Elektroekonomia e Maqedonisë, бартен në shoqëritë nga neni 4 i këtij ligji.

Neni 10

Ky ligj hyn në fuqi ditën e tetë nga dita e shpalljes në "Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë".

348.

Врз основа на член 75 ставови 1 и 2 и член 82 став 1 од Уставот на Република Македонија, вршителот на функцијата претседател на Република Македонија и претседател на Собранието на Република Македонија, издава

У К А З
ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНУ-
ВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ПРЕМИНУВАЊЕ НА ДР-
ЖАВНАТА ГРАНИЦА И ЗА ДВИЖЕЊЕ
ВО ГРАНИЧНИОТ ПОЈАС

Се прогласува Законот за изменување на Законот за преминување на државната граница и за движење во граничниот појас,

што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 24 март 2004 година.

Бр. 07-1313/1
24 март 2004 година
Скопје

Вршител на функцијата
Претседател
на Република Македонија,
Претседателот на Собранието
на Република Македонија,
д-р **Љупчо Јордановски**, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
д-р **Љупчо Јордановски**, с.р.

З А К О Н
ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ПРЕМИНУ-
ВАЊЕ НА ДРЖАВНАТА ГРАНИЦА И ЗА ДВИЖЕЊЕ
ВО ГРАНИЧНИОТ ПОЈАС

Член 1

Во Законот за преминување на државната граница и за движење во граничниот појас ("Службен весник на Република Македонија" број 36/92, 12/93 и 11/94), во членот 2 став 2 зборовите: "или министерот за одбрана," се бришат.

Член 2

Во членот 9 став 3 зборовите: "урбанизам, градежништво, сообраќај и екологија" се заменуваат со зборовите: "транспорт и врски".

Член 3

Во членот 32 став 2 точка 2 зборовите: "и припадниците на Армијата на Република Македонија" се бришат.

Во ставот 3 зборовите: "во согласност со министерот за одбрана" се бришат.

Член 4

Во членот 33 став 5 зборовите: "во согласност со министерот за одбрана" се бришат.

Член 5

Во членот 34 став 2 се брише.

Член 6

Во членот 37 став 3 зборовите: "единица на Армијата на Република Македонија" се заменуваат со зборовите: "полициска станица на граничната полиција на Министерството за внатрешни работи".

Член 7

Во членот 42 став 1 зборовите: "За изградба на објект во граничен појас, потребна е и согласност од Министерството за одбрана" се бришат.

Во ставот 2 запирката по зборот "премини" се заменува со точка, а зборовите до крајот на реченицата се бришат.

Член 8

Во членот 45 став 1 зборовите: "Министерство за одбрана и" се бришат.

Во ставот 2 зборовите: "министерот за одбрана и" се бришат.

Член 9

Во членот 46 зборовите: "Граничните единици на Армијата на Република Македонија" се заменуваат со зборовите: "Граничната полиција на Министерството за внатрешни работи", зборот "обезбедуваат" се заменува со зборот "обезбедува", а зборот "вршат" се заменува со зборот "врши".

Член 10

Во членот 47 став 1 зборот "одбрана" се заменува со зборовите: "внатрешни работи".

Во ставот 3 зборовите: "граничната единица на Армијата на Република Македонија" се заменуваат со зборовите: "граничната полиција на Министерството за внатрешни работи", а зборовите: "Армијата на Република Македонија" се заменуваат со зборовите: "граничната полиција на Министерството за внатрешни работи".

Член 11

Во членот 48 став 1 зборот "одбрана" се заменува со зборовите: "внатрешни работи".

Член 12

Во членот 54 ставот 2 се брише.
Во ставот 3 зборот "ставовите" се заменува со зборот "ставот", а зборовите: "и 2" се бришат.

Член 13

Во членот 55 зборовите: "граничните единици на Армијата на Република Македонија и" се заменуваат со зборовите: "граничната полиција на", а зборот "вршат" се заменува со зборот "врши".

Член 14

Во членот 64 ставот 1 се менува и гласи:
"Подзаконски прописи за начинот на вршењето контрола на преминувањето на државната граница, за движењето и престојот на граничните премини за утврдувањето и решавањето на граничните инциденти и на други повреди на државната граница, за водењето евиденција и за известувањето, за движењето, престојот, населувањето и режимот на ловот и риболовот во граничниот појас донесува министерот за внатрешни работи."

Член 15

Во членот 65 став 1 во воведната реченица зборовите: "50 до 100 плати" се заменуваат со зборовите: "150 000 до 300 000 денари".

Во ставот 2 зборовите: "пет до петнаесет плати" се заменуваат со зборовите: "30 000 до 50 000".

Во ставот 3 зборовите: "заштитна мерка" се заменуваат со зборовите: "мерка на безбедност".

Член 16

Во членот 66 став 1 во воведната реченица зборовите: "две до две и пол плати" се заменуваат со зборовите: "20 000 до 25 000 денари".

Во ставот 2 во воведната реченица зборовите: "десет до петнаесет плати" се заменуваат со зборовите: "40 000 до 50 000 денари".

Во ставот 3 зборовите: "заштитна мерка" се заменуваат со зборовите: "мерка на безбедност".

Член 17

Во членот 67 во воведната реченица зборовите: "една до две плати" се заменуваат со зборовите: "10 000 до 20 000 денари".

Во точката 2 зборовите: "гранична единица на Армијата на Република Македонија" се заменуваат со зборовите: "гранична полиција на Министерството за внатрешни работи".

Во точката 3 зборовите: "гранична единица на Армијата на Република Македонија" се заменуваат со зборовите: "гранична полиција на Министерството за внатрешни работи", а зборовите: "Армијата на Република Македонија" се заменуваат со зборовите: "гранична полиција на Министерството за внатрешни работи".

Член 18

Во членот 68 став 1 зборовите: "една половина плата" се заменуваат со зборовите: "5 000 денари".

Член 19

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија", а ќе се применува во однос на обезбедувањето на државната граница кон: Република Грција од 1 мај 2004 година, Република Бугарија од 1 ноември 2004 година, Србија и Црна Гора од 1 мај 2005 година и Република Албанија од 1 ноември 2005 година.

L I G J I PËR NDRYSHIMIN E LIGJIT PËR KALIMIN E KUFIRIT SHTETËTOR DHE PËR LËVIZJE NË BREZIN KUFITAR

Neni 1

Në Ligjin për kalimin e kufirit shtetëror dhe për lëvizje në brezin kufitar ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë", numër 36/92, 12/93 dhe 11/94), në nenin 2 paragrafi 2 fjalët: "ose ministri i Mbrojtjes," fshihen.

Neni 2

Në nenin 9 paragrafi 3 fjalët: "urbanizëm, ndërtime, komunikacion dhe ekologji" zëvendësohen me fjalët: "transport dhe lidhje".

Neni 3

Në nenin 32 paragrafi 2 pika 2 fjalët: "edhe pjesëtarët e Armatës së Republikës së Maqedonisë" fshihen.

Në paragrafin 3 fjalët: "në pajtim me ministrin e Mbrojtjes" fshihen.

Neni 4

Në nenin 33 paragrafi 5 fjalët: "në pajtim me ministrin e Mbrojtjes" fshihen.

Neni 5

Në nenin 34 paragrafi 2 fshihet.

Neni 6

Në nenin 37 paragrafi 3 fjalët: "njësia e Armatës së Republikës së Maqedonisë" zëvendësohen me fjalët: "stacioni policor i policisë kufitare i Ministrisë së Punëve të Brendshme".

Neni 7

Në nenin 42 paragrafi 1 fjalët: "Për ndërtim të objektit në brezin kufitar, nevojitet edhe pëlqimi i Ministrisë së Mbrojtjes" fshihen.

Në paragrafin 2 presja pas fjalës "kalimet" zëvendësohet me pikë, ndërsa fjalët deri në fund të fjalisë fshihen.

Neni 8

Në nenin 45 paragrafi 1 fjalët: "Ministria e Mbrojtjes dhe" fshihen.

Në paragrafin 2 fjalët: "ministri i Mbrojtjes dhe" fshihen.

Neni 9

Në nenin 46 fjalët: "Njësiti kufitare të Armatës së Republikës së Maqedonisë" zëvendësohen me fjalët: "Policia kufitare e Ministrisë së Punëve të Brendshme", fjala "sigurojnë" zëvendësohet me fjalën "siguron", ndërsa fjala "kryejnë" zëvendësohet me fjalën "kryen".

Neni 10

Në nenin 47 paragrafi 1 fjala "mbrojtje" zëvendësohet me fjalët: "punë të brendshme".

Në paragrafin 3 fjalët: "njësia kufitare e Armatës së Republikës së Maqedonisë" zëvendësohen me fjalët: "policia kufitare e Ministrisë së Punëve të Brendshme", ndërsa fjalët: "Armata e Republikës së Maqedonisë" zëvendësohen me fjalët: "policia kufitare e Ministrisë së Punëve të Brendshme".

Neni 11

Në nenin 48 paragrafi 1 fjala "mbrojtje" zëvendësohet me fjalët: "punë të brendshme".

Neni 12

Në nenin 54 paragrafi 2 fshihet.
Në paragrafin 3 fjala "paragrafët" zëvendësohet me fjalën "paragrafi", ndërsa fjalët: "dhe 2" fshihen.

Neni 13

Në nenin 55 fjalët: "njësiti kufitare të Armatës së Republikës së Maqedonisë dhe" zëvendësohen me fjalët: "policia kufitare e", ndërsa fjala "kryejnë" zëvendësohet me fjalën "kryen".

Neni 14

Në nenin 64 paragrafi 1 ndryshohet si vijon:
"Dispozitat nënligjore për mënyrën e kryerjes së kontrollit të kalimit të kufirit shtetëror, për lëvizje dhe qëndrim në vendkalimet kufitare për konfirmimin dhe zgjidhjen e incidenteve kufitare dhe cenimeve të tjera të kufirit shtetëror, për mbajtjen e evidencës dhe për informimin, për lëvizjen, qëndrimin, popullzimin dhe regjimin e gjuetisë dhe peshkimit në brezin kufitar i miraton ministri i Punëve të Brendshme."

Neni 15

Në nenin 65 paragrafi 1 në fjalinë hyrëse fjalët: "50 deri 100 rroga" zëvendësohen me fjalët: "150 000 deri 300 000 denarë".

Në paragrafin 2 fjalët: "pesë deri pesëmbëdhjetë rroga" zëvendësohen me fjalët: "30 000 deri 50 000 denarë".

Në paragrafin 3 fjalët: "masë mbrojtëse" zëvendësohen me fjalët: "masë sigurimi".

Neni 16

Në nenin 66 paragrafi 1 në fjalinë hyrëse fjalët: "dy deri më dy rroga e gjysmë" zëvendësohen me fjalët: "20 000 deri 25 000 denarë".

Në paragrafin 2 në fjalinë hyrëse fjalët: "dhjetë deri pesëmbëdhjetë rroga" zëvendësohen me fjalët: "40 000 deri 50 000 denarë".

Në paragrafin 3 fjalët: "masa mbrojtëse" zëvendësohen me fjalët: "masa e sigurisë".

Neni 17

Në nenin 67 në fjalinë hyrëse fjalët: "një deri në dy rroga" zëvendësohen me fjalët: "10 000 deri 20 000 denarë".

Në pikën 2 fjalët: "njësia kufitare e Armatës së Republikës së Maqedonisë" zëvendësohen me fjalët: "policia kufitare e Ministrisë së Punëve të Brendshme".

Në pikën 3 fjalët: "njësia kufitare e Armatës së Republikës së Maqedonisë" zëvendësohen me fjalët: "policia kufitare e Ministrisë së Punëve të Brendshme", ndërsa fjalët: "Armata e Republikës së Maqedonisë" zëvendësohen me fjalët: "policia kufitare e ministrisë së Punëve të Brendshme".

Neni 18

Në nenin 68 paragrafi 1 fjalët: "një gjysmë rroge" zëvendësohen me fjalët: "5000 denarë".

Neni 19

Ky ligj hyn në fuqi në ditën e tetë nga dita e shpalljes në "Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë", ndërsa do të zbatohet sa i përket sigurimit të kufirit shtetëror ndaj: Republikës së Greqisë prej 1 maj 2004, Republikës së Bullgarisë prej 1 nëntor 2004, Serbisë dhe Malit të Zi prej 1 maj 2005 dhe Republikës së Shqipërisë prej 1 nëntor 2005.

349.

Врз основа на член 75 ставови 1 и 2 и член 82 став 1 од Уставот на Република Македонија, вршителот на функцијата претседател на Република Македонија и претседател на Собранието на Република Македонија, издава

У К А З**ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА АДМИНИСТРАТИВНИТЕ ТАКСИ**

Се прогласува Законот за изменување и дополнување на Законот за административните такси, што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 24 март 2004 година.

Бр. 07-1316/1
24 март 2004 година
Скопје

Вршител на функцијата
Претседател
на Република Македонија,
Претседателот на Собранието
на Република Македонија,
д-р **Љупчо Јордановски**, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
д-р **Љупчо Јордановски**, с.р.

ЗАКОН**ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА АДМИНИСТРАТИВНИТЕ ТАКСИ****Член 1**

Во Законот за административните такси ("Службен весник на Република Македонија" бр. 17/93, 20/96, 7/98, 13/2001 и 24/2003), во членот 29 ставови 1, 2 и 3 зборовите: "САД долари" се заменуваат со кратенката "ЕВРА".

Член 2

Во членот 37, во Тарифата на административните такси, во одделот под А. во колона 3 зборовите: "САД долари" се заменуваат со кратенката "ЕВРА".

Во тарифниот број 5 точка 2 зборот "долари" се заменува со кратенката "ЕВРА".

Точката 9 и тарифните броеви 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106 и 107 се менуваат и гласат:

"9. Такси за стекнување и одржување во важност на патент, индустриски дизајн, трговска марка, право на користење на заштитениот географски назив и топографија на интегрални кола.

Тарифен број 89

За пријава со која се бара заштита на патент, индустриски дизајн, трговска марка, право на користење на заштитениот географски назив и топографија на интегрални кола, и тоа:

1) за пријава со која се бара заштита на патент, вклучувајќи ја и важноста за првите две години	800
2) за пријава со која се бара заштита на индустриски дизајн:	
- ако пријавата содржи еден индустриски дизајн	500
- ако пријавата содржи два или повеќе индустриски дизајни, за вториот и за секој следен	200
3) за пријава со која се бара заштита на трговска марка:	
- ако списокот на стоки или услуги опфаќа до три класи на меѓународна класификација на производи и услуги	600
- ако списокот на стоки или услуги опфаќа повеќе од три класи на меѓународната класификација на производи и услуги, за секоја натамошна класа уште по	100

4) за пријава со која се бара заштита на колективна и сертификатна марка	2.000
5) за пријава со која се бара признавање на право на користење на заштитениот географски назив	600
6) за барање за меѓународно регистрирање на трговска марка (Мадридски аранжман)	1.000
7) за барање за меѓународна пријава на патент (Договор за соработка во областа на патентите)	2.700
8) за пријава за признавање на правото на топографија на интегрални кола	3.000

Забелешка:

1. Лицата кои не се во работен однос, а се евидентирани како невработени, пензионерите, инвалидите, учениците и студентите, самостојните уметници и војниците на отслужување на воениот рок ги плаќаат таксите предвидени во точките 1 и 2 на овој тарифен број во износ намален за 50%.
2. Во поглед на утврдувањето на својството самостоен уметник од ставот 1 на оваа забелешка се применуваат прописите за пензиското осигурување што се однесуваат на самостојните уметници.

Тарифен број 90

За одржување на правата од основната пријава на патентот, односно од основниот патент на име годишна такса, и тоа:

1) за третата година-сметајќи од денот на поднесувањето на пријавата	800
2) за четвртата година - сметајќи од денот на поднесувањето на пријавата	1.000
3) за петтата година - сметајќи од денот на поднесувањето на пријавата	1.200
4) за шестата година - сметајќи од денот на поднесувањето на пријавата	1.400
5) за седмата година - сметајќи од денот на поднесувањето на пријавата	1.600
6) за осмата година - сметајќи од денот на поднесувањето на пријавата	1.800
7) за деветтата година - сметајќи од денот на поднесувањето на пријавата	2.000
8) за десеттата и секоја следна до дваесеттата година сметајќи од денот на поднесувањето на пријавата	3.000

За одржување на правото од дополнителната пријава на патентот, односно од дополнителниот патент, годишната такса од ставот 1 на овој тарифен број ќе се намали за 30%.

Забелешка:

1. Важи одредбата на забелешката кон тарифниот број 89.

2. Годишната такса за одржување на правото од пријавата, односно од патентот се уплатува до почетокот на годината за која се уплатува таксата.

3. Ако годишната такса не се плати во определениот рок може да се плати во рок од три месеци од денот на истекот на тој рок, со наплата на редовната такса зголемена за 25%, а може да се плати и во продолжен рок од шест месеци од денот на истекот на дополнителниот рок од три месеци и тоа во двоен износ.

4. Ако дополнителниот патент се прогласи за основен патент за наредната година се плаќа таксата која според овој тарифен број се плаќа за основниот патент.

Тарифен број 91		стапката по пријава за признавање на право од индустриска сопственост	
За барање за продолжување на важењето на индустриски дизајн, трговска марка и право на користење на заштитениот географски назив	300	1) за прво барање	500
		2) за секое наредно барање	1.000
Тарифен број 92		Тарифен број 99	
За одржување на важењето на индустрискиот дизајн, трговската марка, правото на користење на заштитениот географски назив и топографија на интегрални кола, се плаќа такса и тоа:		За барање за престанување на важењето на патент и трговска марка во случај на некористење, за предлог за огласување за ништовно решение за признавање на право од индустриска сопственост	3.000
1) за одржување во важност на индустрискиот дизајн за секој период од пет години, и тоа:		Забелешка:	
- за првиот индустриски дизајн	2.000	Важи забелешката кон тарифниот број 89	
- за вториот и секој следен од серијата	800	Тарифен број 100	
2) за одржување во важност на трговска марка за секој период од десет години:		За решение по барање за упис на пренос на право или лиценца за пријавен или признат патент, односно пријавен или одобрен индустриски дизајн или трговска марка или топографија на интегрални кола	500
- такса за десет години	4.000	Тарифен број 101	
- за секоја класа на производ, односно класа на услуги	1.000	За барање за откажување од пријавено, односно признаено право од индустриска сопственост	100
3) за одржување на колективна марка за секој период од десет години:		Тарифен број 102	
- такси од десет години	6.000	За решение по барање за упис на која и да е друга промена на пријавено или признаено право од индустриска сопственост	300
- за секоја класа на производи односно класа на услуги	1.200	Тарифен број 103	
4) за правото на користење на заштитениот географски назив:		За барање за објавување на пријава пред истекот на рок од 18 месеци од денот на поднесувањето на пријавата	3.000
- за период од пет години од денот на уписот на овластениот корисник во регистарот на корисниците	4.000	За барање во случај на спор во врска со повреда на право од пријавата, пријавата да се земе во постапка преку ред	3.000
5) за топографија на интегрални кола	8.000	Забелешка:	
Забелешка:		Важи забелешката кон тарифниот број 89	
1. Важи забелешката кон тарифниот број 89.		Тарифен број 104	
2. Ако таксата не се плати во определениот рок може да се плати во рок од три месеци од денот на истекот на тој рок со наплата на редовната такса зголемена од 25%, а може да се плати и во продолжен рок од шест месеци од денот на истекот на дополнителниот рок од три месеци и тоа во двоен износ.		За барање пријава на патент да се претвори во пријава на индустриски дизајн или обратно	300
Тарифен број 93		За секоја дополнителна промена која ја врши подносителот на пријавата, во случаите кога тоа е дозволено	300
За упис во регистарот на застапниците	5.000	Тарифен број 105	
Тарифен број 94		За барање:	
Годишна такса за обнова во регистарот на застапниците	3.000	1) дополнителна пријава на патент, односно дополнителен патент да стане основна пријава, односно основен патент	600
Тарифен број 95		2) дополнителна пријава, односно дополнителен патент да се врзе за нова основна пријава, односно за нов основен патент	400
За потврди и уверенија за податоците во врска со пријавени или признаени права од индустриска сопственост	500	Тарифен број 106	
За уверенија на трговски марки заштитени сообразно со Мадридскиот аранжман за меѓународно регистрирање на трговските марки	450	За приговор на објавена пријава за трговска марка и индустриски дизајн	1.500
Тарифен број 96		Тарифен број 107	
За уверение за право на првенство	550	За барање за издавање на присилна лиценца	3.000
Тарифен број 97		Во одделот Б. Конзуларни такси зборовите: „САД долари“ се заменуваат со кратенката „ЕВРА“.	
За одлука по предлог за враќање во поранешна состојба за пријавени или признаени права од индустриска сопственост	1.000	Во тарифниот број 134 став 2 точки 1), 2) и 3) зборовите: „САД \$“ се заменуваат со кратенката „ЕВРА“.	
Тарифен број 98		Член 3	
За барање за продолжување на рокот што се определува во текот на по-		Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.	

L I G J I
PËR NDRYSHIMIN DHE PLOTËSIMIN E LIGJIT
PËR TAKSAT ADMINISTRATIVE

Neni 1

Në Ligjin për taksat administrative ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë", numër 17/93, 20/96, 7/98, 13/2001 dhe 24/2003), në nenin 29 në paragrafët 1, 2 dhe 3 fjalët: "dollarë të SHBA-ve" zëvendësohen me shkurtesën "EURO".

Neni 2

Në nenin 37, në Tarifën e taksave administrative, në seksionin nën A, në kolonën 3 fjalët: "dollarë të SHBA-ve" zëvendësohen me shkurtesën "në EURO".

Në numrin tarifor 5 pikën 2 fjala "dollarë" zëvendësohet me shkurtesën "EURO".

Pika 9, dhe numrat tariforë 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106 dhe 107 ndryshojnë si vijon:

9. Taksat për marrjen dhe ruajtjen në vlefshmëri të patentës, disenjit industrial, markës tregtare, të drejtën e shfrytëzimit të emërtimit të mbrojtur gjeografik dhe topografisë së qarqeve integrale

Numri tarifor 89

Për fletëparaqitje me të cilën kërkohet mbrojtja e patentës, disenjit industrial, markës tregtare, e drejta e shfrytëzimit të emërtimit të mbrojtur gjeografik dhe topografisë së qarqeve integrale, si vijon:

1) për fletëparaqitje me të cilën kërkohet mbrojtja e patentës, duke përfshirë edhe vlefshmërinë për dy vitet e para

800

2) për fletëparaqitje me të cilën kërkohet mbrojtja e disenjit industrial:
- nëse fletëparaqitja përmban një disenj industrial

500

- nëse fletëparaqitja përmban dy ose më tepër disenje industriale, për të dytin dhe secilin që vijon

200

3) për fletëparaqitje me të cilën kërkohet mbrojtja e markës tregtare:

- nëse lista e mallrave ose shërbimeve përfshin deri në tri klasa të klasifikimit ndërkombëtar të prodhimeve dhe shërbimeve

600

- nëse lista e mallrave ose shërbimeve përfshin më shumë se tri klasa të klasifikimit ndërkombëtar të prodhimeve dhe shërbimeve, për çdo klasë të mëtejme edhe nga

100

4) për fletëparaqitje me të cilën kërkohet mbrojtja e markës kolektive dhe certifikuese

2.000

5) për fletëparaqitje me të cilën kërkohet njohja e të drejtës së shfrytëzimit të emrit të mbrojtur gjeografik

600

6) për kërkesë për regjistrimin ndërkombëtar të markës tregtare (Aranzhmani i Madridit)

1.000

7) për kërkesë për fletëparaqitje ndërkombëtare të patentës (Marrëveshja për bashkëpunim në lëmin e patentëve)

2.700

8) për fletëparaqitje për pranimin e të drejtës së topografisë së qarqeve integrale

3.000

Vërejtje:

1. Personat të cilët nuk janë në marrëdhënie pune, e janë të evidentuar si të papunë, pensionistët, invalidët, nxënësit dhe studentët, artistët e pavarur dhe ushtarët në shërbimin ushtarak i paguajnë taksat e parapara në pikën 1 dhe 2 të këtij numri tarifor në shumë të zvogëluar për 50%.

2. Sa i përket përcaktimit të cilësisë artist i pavarur nga paragrafi 1 i kësaj vërejtjeje zbatohen dispozitat për sigurimin pensional që kanë të bëjnë për artistët e pavarur.

Numri tarifor 90

Për ruajtjen e të drejtave nga fletëparaqitja themelore e patentës, respektivisht nga patenta themelore në emër të taksës vjetore, si vijon:

1) për vitin e tretë – duke llogaritur nga dita e dorëzimit të fletëparaqitjes

800

2) për vitin e katërt – duke llogaritur nga dita e dorëzimit të fletëparaqitjes

1.000

3) për vitin e pestë – duke llogaritur nga dita e dorëzimit të fletëparaqitjes

1.200

4) për vitin e gjashtë – duke llogaritur nga dita e dorëzimit të fletëparaqitjes

1.400

5) për vitin e shtatë – duke llogaritur nga dita e dorëzimit të fletëparaqitjes

1.600

6) për vitin e tetë – duke llogaritur nga dita e dorëzimit të fletëparaqitjes

1.800

7) për vitin e nëntë – duke llogaritur nga dita e dorëzimit të fletëparaqitjes

2.000

8) për vitin e dhjetë dhe çdo vit vijues deri në vitin e njëzetë, duke llogaritur nga dita e dorëzimit të fletëparaqitjes

3.000

Për ruajtjen e së drejtës nga fletëparaqitja plotësuese e patentës, respektivisht patentës plotësuese, taksa vjetore nga paragrafi 1 i këtij numri tarifor do të zvogëlohet për 30%.

Vërejtje:

1. Vlen dispozita e vërejtjes nga numri tarifor 89.

2. Taksa vjetore për ruajtjen e së drejtës nga fletëparaqitja, respektivisht të patentës paguhet deri në fillim të vitit për të cilin paguhet taksa.

3. Nëse taksa vjetore nuk paguhet në afatin e caktuar mund të paguhet në afat prej tre muajve nga dita e skadimit të këtij afati, me pagesën e taksës së rregullt të zmadhuar për 25%, ndërsa mund të paguhet edhe në afat të vazhduar prej gjashtë muajsh nga dita e skadimit të afatit plotësues prej tre muajve dhe në shumë të dyfishuar.

4. Nëse patenta plotësuese shpallet për patentë themelore për vitin e ardhshëm paguhet taksa e cila sipas këtij numri tarifor paguhet për patentën themelore.

Numri tarifor 91

Për kërkesën për vazhdimin e vlefshmërisë të disenjit industrial, markës tregtare dhe të drejtë e shfrytëzimit të emërtimit të mbrojtur gjeografik

300

Numri tarifor 92

Për ruajtjen e vlefshmërisë të disenjit industrial, markës tregtare, të drejtën e shfrytëzimit të emërtimit të mbrojtur gjeografik dhe topografisë së qarqeve integrale, paguhet taksa si vijon:

1) për mbajtjen e vlefshmërisë së disenjit industrial për çdo periudhë pesëvjeçare, si vijon:

- për disenjin e parë industrial

2.000

- për të dytin dhe secilin që vijon nga seria

800

2) për ruajtjen e vlefshmërisë të markës tregtare për çdo periudhë prej dhjetë vitesh

- taksa për dhjetë vjet

4.000

- për çdo klasë prodhimesh, respektivisht klasë shërbimesh

1.000

3) për ruajtjen e markës kolektive, për çdo periudhë dhjetëvjeçare:

- taksa për dhjetë vjet

6.000

- për çdo klasë të prodhimeve, respektivisht klasë të shërbimeve

1.200

4) për të drejtën e shfrytëzimit të emrit të mbrojtur gjeografik:

- për periudhën pesëvjeçare nga dita e regjistrimit të shfrytëzuesit të autorizuar në regjistrin e shfrytëzuesve

4.000

5) për topografinë e qarqeve integrale Vërejtje: 1. Vlen vërejtja nga numri tarifor 89 2. Nëse taksa nuk paguhet në afatin e caktuar mund të paguhet në afat prej tre muajve nga dita e skadimit të këtij afati me pagesën e taksës së rregullt të zmadhuar për 25%, ndërsa mund të paguhet edhe në afat të vazhduar prej gjashtë muajsh nga dita e skadimit të afatit plotësues prej tre muajve edhe atë në shumë të dyfishtë.	8.000	Numri tarifor 103
Numri tarifor 93		
Për regjistrim në regjistrin e përfaqësuesve	5.000	Për kërkesën për shpalljen e fletëparaqitjes para skadimit të afatit prej 18 muajve nga dita e dorëzimit të fletëparaqitjes 3.000
Numri tarifor 94		Për kërkesën në rast të kontestit lidhur me cenimin e të drejtës nga fletëparaqitja, fletëparaqitja të merret në procedurë jashtë radhës 3.000
Taksa vjetore për përtëritjen në regjistrin e përfaqësuesve	3.000	Vërejtje: Vlen vërejtja nga numri tarifor 89.
Numri tarifor 95		Numri tarifor 104
Për vërtetime dhe certifikata për të dhënat lidhur me të drejtat e paraqitura ose të pranuar nga pronësia industriale	500	Për kërkesën që fletëparaqitja për patentë të shndërrohet në fletëparaqitje për disenj industrial ose anasjelltas 300
Për certifikatat e markave tregtare, të mbrojtura sipas Aranzhmanit të Madridit për regjistrimin ndërkombëtar të markave tregtare	450	Për çdo ndryshim plotësues të cilin e bën paraqitësi i fletëparaqitjes, në rast kur kjo është e lejuar 300
Numri tarifor 96		Numri tarifor 105
Për certifikatë për të drejtën në përparësi	550	Për kërkesë: 1) fletëparaqitja plotësuese e patentës respektivisht patenta plotësuese të bëhet fletëparaqitje themelore respektivisht patentë themelore 600
Numri tarifor 97		2) fletëparaqitja plotësuese respektivisht patenta plotësuese të lidhet me fletëparaqitje të re themelore, respektivisht patentë të re themelore 400
Për vendimin e propozimit për kthimin në gjendjen e mëparshme për të drejtat e paraqitura ose të pranuar nga pronësia industriale	1.000	Numri tarifor 106
Numri tarifor 98		Për kundërshtim ndaj fletëparaqitjes së shpallur për markën tregtare dhe disenjin industrial 1.500
Për kërkesën për vazhdimin e afatit i cili caktohet gjatë procedurës nga fletëparaqitja për pranimin e të drejtës nga pronësia industriale	500	Numri tarifor 107
1) për kërkesën e parë	1.000	Për kërkesë për dhënie e licencës së dhunshme 3.000
2) për çdo kërkesë të ardhshme	1.000	Në seksionin B. Taksat konzullare fjalët "dollarë të SHBA-ve" zëvendësohen me shkurtesën "EURO". Në numrin tarifor 134 në paragrafin 2 pikat 1), 2) dhe 3) fjalët "dollarë të SHBA-VE" zëvendësohen me shkurtesën "EURO".
Numri tarifor 99		Neni 3 Ky ligj hyn në fuqi ditën e tetë nga dita e shpalljes në "Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë".
Për kërkesën për shuarjen e vlefshmërisë së patentës dhe markës tregtare në rast kur nuk shfrytëzohet, për propozimin për shpalljen e vendimit për pavlefshmëri për pranimin e të drejtës të pronësisë industriale	3.000	350. Врз основа на член 75 ставови 1 и 2 и член 82 став 1 од Уставот на Република Македонија, вршителот на функцијата претседател на Република Македонија и претседател на Собранието на Република Македонија, издава
Vërejtje: Vlen vërejtja nga numri tarifor 89		У К А З ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ДАНОКОТ НА ДОДАДЕНА ВРЕДНОСТ
Numri tarifor 100		Се прогласува Законот за изменување и дополнување на Законот за данокот на додадена вредност, што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 24 март 2004 година.
Për vendimin e kërkesës për regjistrimin e bartjes të së drejtës ose licencës për patentën e paraqitur ose të pranuar, respektivisht disenjin industrial ose markën tregtare të paraqitur ose të pranuar ose topografinë e qarqeve integrale	500	Бр. 07-1319/1 24 март 2004 година Скопје
Numri tarifor 101		Вршител на функцијата Претседател на Република Македонија, Претседателот на Собранието на Република Македонија, д-р Љупчо Јордановски , с.р.
Për kërkesën për heqje dorë nga e drejta e paraqitur, respektivisht e pranuar e pronësisë industriale	100	Претседател на Собранието на Република Македонија, д-р Љупчо Јордановски , с.р.
Numri tarifor 102		
Për vendimin nga kërkesa për regjistrimin e çfarëdo ndryshimi tjetër të së drejtës së paraqitur ose të pranuar të pronësisë industriale	300	

ЗАКОН ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКО- НОТ ЗА ДАНОКОТ НА ДОДАДЕНА ВРЕДНОСТ

Член 1

Во Законот за данокот на додадена вредност ("Службен весник на Република Македонија" број 44/99, 59/99, 86/99, 11/2000, 8/2001 и 21/2003), по членот 9 се додава нов член 9-а, кој гласи:

"Член 9-а

(1) Како еден даночен обврзник, регистриран за данокот на додадена вредност, согласно со членот 51 од овој закон, можат да бидат и повеќе лица регистрирани за данокот на додадена вредност, кои така ќе одлучат заради нивната сопственичка, организациска или управувачка поврзаност.

(2) Кога надлежниот даночен орган, ќе утврди постоење на одредена сопственичка, организациска или управувачка поврзаност меѓу одделни лица, кои се посебни даночни обврзници регистрирани за данокот на додадена вредност, со решение ќе им наложи да се регистрираат како еден даночен обврзник, доколку кај овие лица утврди нарушување на даночните принципи или можност за нивно нарушување.

(3) Правата и обврските за данокот на додадена вредност на одделните лица кои се посебни даночни обврзници регистрирани за данокот на додадена вредност и кои ќе се регистрираат како еден даночен обврзник, се пренесуваат на новиот даночен обврзник.

(4) Министерот за финансии донесува поблиски прописи со кои ќе ги утврди критериумите, врз основа на кои може да се утврди постоење на сопственичка, организациска и управувачка поврзаност, ќе го уреди начинот на примената на одредбите од Законот за данокот на додадена вредност за субјектите наведени во ставовите (1) и (2) на овој член и ќе ги утврди случаите на нарушување на даночните принципи и можноста за нивно нарушување."

Член 2

Во членот 25 во воведната реченица зборовите: "во личниот багаж" се бришат.

Во точката 3 бројот "5.000" се заменува со бројот "15.000".

Член 3

Во членот 51 став 6 по втората реченица се додава трета реченица, која гласи:

"Во случаите од членот 9-а став 2 на овој закон, надлежниот даночен орган врши упис во регистарот на обврзници на данокот на додадена вредност, веднаш по утврдувањето."

Во ставот 7 во првата реченица по зборот "реченица" сврзникот "и" се брише, се става записка, а по зборовите: "став 4" се додаваат зборовите: "и на став 6 трета реченица".

Во ставот (9) по точката б) се додава нова точка в), која гласи:

"в) ќе настапат случаите од членот 9-а ставови (1) и (2) на овој закон".

Член 4

Во членот 24 од Законот за изменување и дополнување на Законот за данокот на додадена вредност ("Службен весник на Република Македонија" број 21/2003), зборовите: "ќе се стават во промет" се заменуваат со зборовите: "прометот ќе се изврши".

Член 5

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија".

L I G J I PËR NDRYSHIMIN DHE PLOTËSIMIN E LIGJIT PËR TATIMIN MBI VLERËN E SHTUAR

Neni 1

Në Ligjin për tatimin mbi vlerën e shtuar ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" numër 44/99, 59/99, 86/99, 11/2000, 8/2001 dhe 21/2003), pas nenit 9 shtohet nen i ri 9-a, si vijon:

"Neni 9-a

(1) Si një obligues tatimor, i regjistruar për tatimin mbi vlerën e shtuar, në pajtim me nenin 51 të këtij ligji, mund të jenë edhe më shumë persona të regjistruar për tatimin mbi vlerën e shtuar, të cilët ashtu do të vendosin për shkakt të lidhshmërisë së tyre pronësore, organizative ose administruese.

(2) Kur organi kompetent tatimor, do të konstatojë ekzistimin e ndonjë lidhjeje pronësore, organizative ose administruese midis personave të caktuar, të cilët janë obligues të veçantë tatimor të regjistruar për tatimin mbi vlerën e shtuar, me vendim do t'i detyrojë të regjistrohen si një obligues tatimor, nëse te këta persona konstaton çrregullimin e parimeve tatimore ose mundësi për çrregullimin e tyre.

(3) Të drejtat dhe obligimet për tatimin mbi vlerën e shtuar të personave të caktuar të cilët janë obligues të veçantë tatimorë të regjistruar për tatimin mbi vlerën e shtuar dhe të cilët do të regjistrohen si një obligues tatimor, barten në obliguesin e ri tatimor.

(4) Ministri i Financave miraton rregulla më të përafërta me të cilat do t'i përcaktojë kriteret, në bazë të të cilave mund të konfirmohet ekzistimi i lidhshmërisë pronësore, organizative dhe administruese, do ta rregullojë mënyrën e zbatimit të dispozitave të Ligjit për tatimin mbi vlerën e shtuar, për subjektet e përmendura në paragrafët (1) dhe (2) të këtij neni, dhe do t'i konstatojë rastet e çrregullimit të parimeve tatimore dhe mundësinë për çrregullimin e tyre."

Neni 2

Në nenin 25 në fjalinë hyrëse fjalët: "në bagazhin personal" fshihen.

Në pikën 3 numri "5.000" zëvendësohet me numrin "15.000".

Neni 3

Në nenin 51 paragrafi 6 pas fjalisë së dytë shtohet fjali e tretë si vijon:

"Në rastet nga neni 9-a, paragrafi 2 të këtij ligji, organi kompetent tatimor bën regjistrimin në regjistrin e obliguesve të tatimit mbi vlerën e shtuar, menjëherë pas konstatimit".

Në paragrafin 7, në fjalinë e parë pas fjalës "fjali", lidhëza "dhe" fshihet, vihet presje, kurse pas fjalëve: "paragrafi 4", shtohen fjalët: "dhe në paragrafin 6 fjalia e tretë".

Në paragrafin (9), pas pikës b), shtohet pikë e re v) si vijon:

"v) do të krijohen rastet nga neni 9-a paragrafët (1) dhe (2) të këtij ligji".

Neni 4

Në nenin 24 të Ligjit për ndryshimin dhe plotësimin e Ligjit për tatimin mbi vlerën e shtuar ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë", numër 21/2003), fjalët: "do të lëshohen në qarkullim" zëvendësohen me fjalët: "qarkullimi do të bëhet".

Neni 5

Ky ligj hyn në fuqi ditën e tetë nga dita e shpalljes në "Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë".

351.

Врз основа на член 75 ставови 1 и 2 и член 82 став 1 од Уставот на Република Македонија, вршителот на функцијата претседател на Република Македонија и претседател на Собранието на Република Македонија, издава

У К А З
ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНУ-
ВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА
УТВРДУВАЊЕ И НАПЛАТА НА ЈАВНИТЕ
ПРИХОДИ

Се прогласува Законот за изменување и дополнување на Законот за утврдување и наплата на јавните приходи,

што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 24 март 2004 година.

Бр. 07-1318/1
24 март 2004 година
Скопје

Вршител на функцијата
Претседател
на Република Македонија,
Претседателот на Собранието
на Република Македонија,
д-р **Љупчо Јордановски, с.р.**

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
д-р **Љупчо Јордановски, с.р.**

ЗАКОН
ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКО-
НОТ ЗА УТВРДУВАЊЕ И НАПЛАТА
НА ЈАВНИТЕ ПРИХОДИ

Член 1

Во Законот за утврдување и наплата на јавните приходи ("Службен весник на Република Македонија" број 13/2001, 61/2002, 24/2003 и 77/2003), во членот 36 став (1) по зборот "одеднаш" зборовите: "освен за данокот на додадена вредност" се бришат.

Член 2

Во членот 36-а по зборот "гаранција" се става запирка, сврзникот "и" се брише, а по зборот "депозит" се додаваат зборовите: "или обезбеди друг инструмент за обезбедување на плаќање".

Член 3

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија".

L I G J I
PËR NDRYSHIMIN DHE PLOTËSIMIN E LIGJIT
PËR PËRCAKTIMIN DHE ARKËTIMIN E TË
HYRAVE PUBLIKE

Neni 1

Në Ligjin për përcaktimin dhe arkëtimin e të hyrave publike ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë", numër 13/2001, 61/2002, 24/2003 dhe 77/2003), në nenin 36 paragrafi (1) pas fjalës "menjëherë" fjalët: "përveç për tatimin mbi vlerën e shtuar" fshihen.

Neni 2

Në nenin 36-a pas fjalës "garanci" vihet presje, lidhëza "dhe" fshihet ndërsa pas fjalës "depozitë" shtohen fjalët: "ose siguron instrument tjetër për sigurimin e pagesës".

Neni 3

Ky ligj hyn në fuqi ditën e tetë nga dita e shpalljes në "Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë".

352.

Врз основа на член 75 ставови 1 и 2 и член 82 став 1 од Уставот на Република Македонија, вршителот на функцијата претседател на Република Македонија и претседател на Собранието на Република Македонија, издава

У К А З
ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНУ-
ВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА
ВНАТРЕШНИ РАБОТИ

Се прогласува Законот за изменување и дополнување на Законот за внатрешни работи, што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 24 март 2004 година.

Бр. 07-1315/1
24 март 2004 година
Скопје

Вршител на функцијата
Претседател
на Република Македонија,
Претседателот на Собранието
на Република Македонија,
д-р **Љупчо Јордановски, с.р.**

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
д-р **Љупчо Јордановски, с.р.**

ЗАКОН
ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКО-
НОТ ЗА ВНАТРЕШНИ РАБОТИ

Член 1

Во Законот за внатрешни работи ("Службен весник на Република Македонија" број 19/95, 55/97, 38/2002 и 33/2003), во членот 1 став 1 алинејата 9 се менува и гласи:

"- заштита на државната граница, контрола на преминување преку државната граница и престој во граничниот појас;"

Член 2

Во членот 7-а став 1 по зборот "полицијата" се додаваат зборовите: ",граничната полиција".

Член 3

Во членот 8 став 1 зборовите: "контрола на преминување преку државна граница" се бришат.

Член 4

По членот 11 се додава нова потточка "1.2. Гранична полиција" и нов член 11-а, кои гласат:

"Член 11-а

Работите на заштитата на државната граница, контролата на преминувањето преку државната граница, утврдување и решавање на граничните инциденти и други повреди на државната граница и други работи утврдени со закон, ги врши граничната полиција.

Граничните полицајци се униформирани дел на Министерството кои на униформата носат ознаки на чинот и се вооружени и опремени."

Потточката "1.2. Криминалистичка полиција" станува потточка 1.3..

Член 5

Во членот 24 став 2 точка 1 по зборот "полицијата" се додаваат зборовите: ",граничната полиција".

Член 6

Во членот 47 ставот 1 се менува и гласи:
"За извршување на работите и задачите на припадниците на резервниот состав им припаѓаат следниве надоместоци:

- плата;
- трошоци за превоз, исхрана и сместување;
- еднократна парична помош во случај на смрт, повреда или оштетување на организмот;

- погребни и други трошоци и
- други надоместоци на плата утврдени во Колективниот договор на Министерството.

По ставот 1 се додаваат четири нови става 2,3,4 и 5 кои гласат:

"Припадниците на резервниот состав, кои се во работен однос или вршат самостојна дејност, примаат паричен надоместок по основа на невработеност или примаат пензија, имаат право на паричен надоместок во висина на плата или надоместок исплатен за последниот месец пред повикувањето или ангажирањето на кои е пресметан и уплатен придонес за пензиско и инвалидско осигурување, односно во висина на пензијата.

Припадниците на резервниот состав кои не се во работен однос имаат право на паричен надоместок во висина на платата на работник на Министерството на работното место полицаец, за полно работно време и проречен учиник.

Припадниците на резервниот состав имаат право и на разлика од надоместокот од ставот 2 на овој член до висината на платата на работник на Министерството на работното место полицаец, доколку надоместокот е понизок од платата.

Висината на другите надоместоци од ставот 1 на овој член се утврдува согласно со Колективниот договор на Министерството."

Ставовите 2 и 3 стануваат ставови 6 и 7.

Член 7

Во членот 74 став 1 по точката 2) се додава нова точка 3), која гласи:

"3) вршењето на работите на граничната полиција;".
Точките 3,4,5,6,7 и 8 стануваат точки 4,5,6,7,8 и 9.

Член 8

Министерството за внатрешни работи ќе ги преземе припадниците на Армијата на Република Македонија кои ги исполнуваат условите за работа во граничната полиција.

Член 9

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија".

L I G J I PËR NDRYSHIMIN DHE PLOTËSIMIN E LIGJIT PËR PUNË TË BRENDSHME

Neni 1

Në Ligjin për punë të brendshme ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" numër 19/95, 55/97, 38/2002 dhe 33/2003), në nenin 1 paragrafi 1 alineja 9 ndryshon si vijon:

"- mbrojtja e kufirit shtetëror, kontrolli gjatë kalimit nëpër kufirin shtetëror dhe qëndrimi në brezin kufitar;".

Neni 2

Në nenin 7-a paragrafi 1, pas fjalës "policia", shtohen fjalët: "policia kufitare".

Neni 3

Në nenin 8 paragrafi 1, fjalët: "kontrolli i kalimit nëpër kufirin shtetëror" fshihen.

Neni 4

Pas nenit 11 shtohet nënpikë e re "1.2. Policia kufitare" dhe nen i ri 11-a, si vijojnë:

"Neni 11-a

Punët për mbrojtjen e kufirit shtetëror, kontrollin e kalimit nëpër kufirin shtetëror, verifikimi dhe zgjidhja e incidenteve kufitare dhe cenimeve tjera dhe çështjet tjera të përcaktuara me ligj, i kryen policia kufitare.

Policët kufitar janë pjesë e uniformuar e Ministrisë, të cilët në uniformë mbajnë shenja të gradës dhe janë të armatosur dhe të pajisur".

Nënpika "1.2. Policia kriminalistike" bëhet nënpikë 1.3..

Neni 5

Në nenin 24 paragrafi 2 pika 1, pas fjalës "policia", shtohen fjalët: "policia kufitare".

Neni 6

Në nenin 47 paragrafi 1 ndryshon si vijon:
"Për kryerjen e punëve dhe detyrave, pjesëtarëve të përbërjes rezervë u takojnë këto kompensime:

- rrogë;
- harxhimet për transport, ushqim dhe vendosje;
- ndihmë financiare e njëhershme në rast vdekjeje, lëndimit ose dëmtimit të organizmit;
- harxhimet e varrimit dhe harxhime tjera, dhe
- kompensime tjera të rrogës, të përcaktuara në Marrëveshjen kolektive të Ministrisë.

Pas paragrafit 1 shtohen katër paragrafë të rinj 2, 3, 4 dhe 5, si vijojnë:

"Pjesëtarët e përbërjes rezervë të cilët janë në marrëdhënie të rregullt pune ose ushtrojnë veprimtari të pavarur, marrin kompensim në para në bazë të papunësisë ose marrin pension, kanë të drejtë kompensimi në para në lartësinë e rrogës ose kompensim të paguar për muajin e fundit para thirrjes ose angazhimit, për të cilën është llogaritur dhe paguar kontributi për sigurim pensional dhe invalidor, gjegjësisht në lartësinë e pensionit.

Pjesëtarët e përbërjes rezervë të cilët nuk janë në marrëdhënie pune, kanë të drejtë kompensim në para në lartësinë e rrogës së punëtorit në Ministri në vend pune polic, për orar të plotë pune dhe kontribut mesatar.

Pjesëtarët e përbërjes rezervë kanë të drejtë edhe në kompensim të dallimit nga paragrafi 2 të këtij neni gjer në lartësinë e rrogës të punëtorit të Ministrisë në vend pune polic, nëse kompensimi është më i ulët se rroga.

Lartësia e kompensimeve tjera nga paragrafi 1 të këtij neni përcaktohet në pajtim me Marrëveshjen kolektive të Ministrisë."

Paragrafët 2 dhe 3 bëhen paragrafë 6 dhe 7.

Neni 7

Në nenin 74 paragrafi 1, pas pikës 2) shtohet pikë e re 3), si vijon:

"3) kryerja e punëve të policisë kufitare;".

Pikat 3, 4, 5, 6, 7 dhe 8 bëhen pika 4, 5, 6, 7, 8 dhe 9.

Neni 8

Ministria e Punëve të Brendshme do t'i marrë pjesëtarët e Armatës së Republikës së Maqedonisë të cilët i përbushin kushtet për punë në policinë kufitare.

Neni 9

Ky ligj hyn në fuqi ditën e tetë nga dita e shpalljes në "Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë".

353.

Vrz основа на член 75 ставови 1 и 2 и член 82 став 1 од Уставот на Република Македонија, вршителот на функцијата претседател на Република Македонија и претседател на Собранието на Република Македонија, издава

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ЈАВНИТЕ НАБАВКИ

Се прогласува Законот за јавните набавки, што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 26 март 2004 година.

Бр. 07-1359/1
26 март 2004 година
Скопје

Вршител на функцијата
Претседател
на Република Македонија,
Претседателот на Собранието
на Република Македонија,
д-р Љупчо Јордановски, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
д-р Љупчо Јордановски, с.р.

ЗАКОН ЗА ЈАВНИТЕ НАБАВКИ

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Цели и опфат на законот

Член 1

(1) Со овој закон се уредува начинот и постапката за вршење на јавните набавки кај:

- органите на државната власт и органите на единиците на локалната самоуправа;

- правните лица основани за специфична намена за задоволување на потребите од јавен интерес, што немаат стопански или профитен карактер и кои, во најголем дел, се финансирани од страна на органите на државната власт и органите на единиците на локалната самоуправа или се подложни на контрола на работењето од страна на органите на државната власт и органите на единиците на локалната самоуправа, или во кои повеќето од половината членови на управниот, надзорниот или друг орган се именувани од страна на органите на државната власт и органите на единиците на локалната самоуправа;

- јавните претпријатија, акционерските друштва и друштва со ограничена одговорност во кои државата или единиците на локалната самоуправа имаат доминантно директно или индиректно влијание преку сопственост над нив, односно ако поседуваат поголем дел од капиталот на друштвото, имаат мнозинство гласови на акционерите и именуваат повеќе од половина од членовите од управниот или надзорниот одбор на претпријатието и друштвото и

- здруженија на граѓани и фондации на кои со закон им се дадени јавни овластувања.

(2) Со овој закон се уредуваат и посебниот начин и постапки за вршење на јавни набавки кај правните лица кои вршат една или повеќе дејности, во областа на водоснабдувањето, енергетиката, транспортот, телекомуникациите, комуналните услуги или јавните претпријатија, врз основа на специјални или ексклузивни права доделени од надлежните органи на државната власт и органите на единиците на локалната самоуправа согласно со закон.

(3) Списоците на субјектите од ставовите (1) и (2) на овој член ги утврдува министерот за финансии.

(4) Овој закон се однесува и на правните лица - инвеститори кои добиле директни или индиректни субвенции за извршување на набавки во врска со работи во износ поголем од 50% од вредноста на работите од субјектите од ставот (1) на овој член.

(5) Со овој закон се основа и се утврдуваат надлежностите на Бирото за јавни набавки (во натамошниот текст: Биро).

Дефиниции

Член 2

Одделни поими употребени во овој закон го имаат следново значење:

1. "Набавувач" се субјектите наведени во членот 1 ставови (1), (2) и (4) на овој закон;

2. "Јавна набавка" е збир на активности што ги извршува набавувачот, кои се во врска со стекнување на стоки, добивање на услуги, или извршување на работи;

3. "Групна набавка" е набавка која е од интерес за повеќе набавувачи;

4. "Понудувач" е домашно или странско правно или физичко лице-снабдувач или обезбедувач на стоки, услуги или работи, кое поднесува понуда;

5. "Кандидат" е лице кое е покането од набавувачот да поднесе понуда;

6. "Стока" се подвижни предмети од сите видови, вклучувајќи ги и полупроизводите, суровините и резервните делови, индустриските и други постројки,

правата на интелектуална или индустриска сопственост (патенти, лиценци, пренос на технологија и софтверски програми);

7. "Услуга" е секоја друга активност која не е стока или работа, со која се обезбедуваат услови за вршење на функцијата или производството;

8. "Опрема" е средство за обезбедување на услови за извршување на функцијата и процесот на производството;

9. "Работи" се сите активности поврзани за градба на објекти согласно со законските прописи со кои се регулира градбата или активностите кои, како целина, сами по себе се доволни да исполнат одредена економска или техничка функција;

10. "Понуда" е предлог од понудувачот изготвен за набавувачот според неговото дефинирано барање и е основа за склучување на договор за испорака на стоки, услуги или извршување на работи;

11. "Техничка документација" е елаборат со кој од техничка страна се разработува технолошко-производствената и експлоатационата концепција на стоките и услугите (објекти или инвестициона опрема и уреди) и се даваат техничките решенија за изградбата, односно производството. Техничката документација содржи еден или повеќе проекти, технички опис на опремата, инвестицијата, уредите, претпресметката со опис на работите и условите;

12. "Техничка спецификација" е техничко барање содржано во тендерската документација со кое се дефинираат карактеристиките на одредени работи, материјали, стоки или услуги и кои би одговорице за намената за која ќе ги употреби набавувачот. Техничките спецификации опфаќаат квалитет, изведба, безбедност или димензии, како и барања применливи за материјалот, производот, услугата во поглед на обезбедувањето на квалитетот, терминологијата, символите, тестирањето и методите на тестирањата, толкувањето, означувањето и етикетањето. За набавка на работи, тие вклучуваат и прописи за проектирање и градење, услови за тестирање, надзор и прифаќање на технички и методи за изградба и други технички услови кои набавувачот може да ги пропише во поглед на довршените работи и материјалите или деловите што се вклучени во нив;

13. "Стандард" е техничка спецификација одобрена од страна на надлежно тело за стандардизација за постојана и трајна примена;

14. "Европски стандард" е стандард одобрен од Европскиот комитет за стандардизација (CERN) или од Европскиот комитет за електротехничка стандардизација (Cenelec), како европски стандард (EN) или документ за хармонизација (HD) согласно со заедничките прописи на овие организации или од Европскиот институт за стандардизација во телекомуникацијата (ETSI), според неговите сопствени прописи како Европски телекомуникациски стандард (ETS);

15. "Македонскиот стандард" е стандард кој е усвоен од орган надлежен за стандардизација и е достапен на јавноста;

16. "Меѓународен стандард" е стандард кој е усвоен од меѓународна организација за стандардизација и е достапен за јавноста;

17. "Интерен стандард" е стандард на трговски друштва или други правни лица, доколку таквите стандарди не се опфатени со македонски или со меѓународни стандарди;

18. "Европски технички атест" е техничка оценка на соодветноста за употреба на даден производ за определена намена, заснована врз исполнувањето на суштинските барања за градежни работи, според суштинските карактеристики на производот и дефинираните услови за примена и употреба. Тие се издаваат од надлежен орган назначен за таа цел од државата;

19. "Заедничка техничка спецификација", е техничка спецификација утврдена во согласност со по-

стапките признаени од државите членки на ЕУ, со цел на единствена примена во сите држави членки и која е објавена во "Службениот весник на Европската заедница";

20. "Отворен повик" е постапка во која сите заинтересирани субјекти можат да поднесат понуди по објавен повик;

21. "Ограничен повик" е постапка во која понуди можат да поднесат само оние кандидати кои се поканети од набавувачот;

22. "Постапка со преговарање" е постапка во која набавувачите ги консултираат кандидатите по свој избор и се преговара за условите за набавката со еден или повеќе од нив;

23. „Тендерска документација“ е документација што ја изготвува набавувачот со цел понудувачите да достават понуда;

24. "Конкурс за изработка на проект" е постапка која му овозможува на набавувачот да купи план, главно во областа на просторното планирање, урбанистичкото планирање, архитектурата и градежништво, или обработка на податоци, план или проект, избран од страна на жири комисија, врз основа на конкурс со или без доделување на награди;

25. "Договор за јавна набавка" е договор склучен по спроведена постапка уредена со овој закон во писмена форма, меѓу набавувачот и понудувачот, за испорака на стоки, вршење на услуги или за извршување на работи;

26. "Комисија за јавни набавки" е тело на набавувачот кое ја спроведува постапката за јавната набавка;

27. "Прифатлива понуда" е понуда која е доставена во рокот утврден во огласот за јавна набавка и за која по отворањето на понудите, а врз основа на прегледот и оцената е утврдено дека во потполност ги исполнува сите барања од тендерската документација и тендерските спецификации и одговара на сите критериуми, условите и евентуалните барања за способноста на понудувачите;

28. "Рамковен договор" е договор меѓу набавувачот и носителот на набавката, извршителот на работите или давачот на услугите (понудувач), со кој се утврдуваат условите за sukcesивно извршување на набавката во текот на определен период и

29. "Одговорно лице" е функционер кој раководи со државен орган, градоначалник на единицата на локалната самоуправа, директор на правно лице и овластено лице на здруженија на граѓани или фондации на кои им е определено јавно овластување.

Исклучоци

Член 3

(1) Одредбите на овој закон не се применуваат на јавните набавки за делот кој има одбранбен и безбедносен карактер на земјата, се прогласени за државна тајна и се однесуваат за купување на оружје, воена опрема и специјална оперативна техника, согласно со закон.

(2) Со акт на Владата на Република Македонија (во натамошниот текст: Владата) се определуваат набавките од ставот (1) на овој член.

(3) За набавките од ставот (2) на овој член, набавувачите се должни најдоцна до крајот на јануари од тековната година, за своите годишни планови за набавка во тековната година да ја известат Владата.

Член 4

Одредбите на овој закон не се однесуваат на јавните набавки за кои се обезбедени средства од меѓународни организации (донатори и заемодавачи), доколку за нив се пропишани посебни услови за набавка од страна на донаторите и заемодавачите.

Член 5

Одредбите на овој закон не се однесуваат и за набавки за:

- купување или изнајмување на земјиште, градежни објекти или друга недвижност или права кои произлегуваат од истите, освен ако за нивно купување или земање под наем е потребно обезбедување на финансиски средства (кредити или заеми);

- финансиски услуги во врска со издавањето, продајбата, купувањето или преносот на хартија од вредност или други финансиски инструменти, брокерските услуги и услугите на Народната банка на Република Македонија;

- купување, развој, продукција или копродукција на програмски материјали од страна на радио или телевизиски куќи и за термините на радио и телевизиското емитување на програма;

- услуги за говорна телефонија, телекс, радиотелефонија, пејджерски и сателитски услуги;

- услуги за посредување при вработување;

- услуги за развој и истражување, освен кога истражувањето набавувачот го користи за комерцијални цели и

- доделување на концесија.

Начело за обезбедување на еднаква положба на понудувачите

Член 6

(1) При јавните набавки се обезбедува фер конкуренција, еднаква и недискриминаторска положба на понудувачите, транспарентност и јавност.

(2) Набавувачот не смее да врши дискриминација во поглед на државјанството на понудувачот или земјата на потеклото на стоката.

Доверливост на податоците од понудите

Член 7

(1) Набавувачот е должен доверливо да ги чува сите податоци на понудувачите содржани во понудите, кои се означени како доверливи согласно со закон.

(2) Набавувачот ги чува во тајност имињата на понудувачите и поднесените понуди, сè до утврдениот рок за отворање на понудите.

(3) При објавувањето и доставувањето на техничките спецификации до понудувачот, набавувачот може да побара од него заштита на доверливите информации кои произлегуваат од нив.

Забрана за преговори

Член 8

(1) Се забрануваат какви било преговори меѓу набавувачот и понудувачот, при отворениот и ограничениот повик во врска со цените и изменување на доставената понуда.

(2) Набавувачот може да бара од понудувачот да даде објаснување на понудата, без можност за нејзино менување.

(3) Понудувачот објаснувањето го дава пред комисијата и тоа се внесува во записникот.

Забрана за деливост на јавната набавка и намалување на проценетата вредност

Член 9

(1) Јавната набавка не смее да се дели на делови или да се врши намалување на нејзината проценета вредност, со цел да се избегне одредена постапка утврдена со овој закон.

(2) Деталните правила за проценетата вредност на набавката ги пропишува министерот за финансии.

II. ЈАВНА НАБАВКА

Планирање и обезбедување на средства

Член 10

(1) Набавувачот започнува со постапка за јавна набавка, само доколку има претходно планирано и обезбедено средства со буџет, финансиски план или со инвестициона програма.

(2) Ако јавната набавка трае неколку години, тогаш обврските што пристигнуваат во следните години, набавувачот ги планира во буџетот, финансискиот план или со инвестиционата програма за соодветната година.

Планирање и утврдување на потребата од набавка

Член 11

(1) Врз основа на утврдените извори за финансирање, набавувачот донесува план за своите вкупни потреби за набавки во тековната година по видови на производи (стоки), услуги и работи, со кој ја определува и динамиката за реализација на набавките и постапката за јавна набавка која ќе се користи.

(2) Планот од ставот (1) на овој член до крајот на јануари од тековната година го донесува лицето кое е овластено, односно органот кој е надлежен да одлучува за распоредувањето и користењето на средствата на набавувачот согласно со закон.

(3) Набавувачот по донесувањето на планот во рок од пет дена од денот на донесувањето истиот го доставува до Бирото. Заедно со планот набавувачот до Бирото доставува и претходно (индикативно) известување за јавните набавки што планира да ги изврши во текот на годината заради објавување на веб страницата за јавни набавки.

(4) Известувањето од ставот (3) на овој член содржи: податоци за набавувачот, видот, количината на набавките, очекуваниот почеток и ориентациониот рок на набавките, зависно од тоа која од утврдените постапки со овој закон ќе се користи.

(5) Известувањето од ставот (3) на овој член, нема да се објави ако со објавувањето на таквите информации се оневозможува спроведувањето на законот или на друг начин би било спротивно на јавниот интерес или ако би штетело на законитите деловни интереси на набавувачите, или би можело да наштети на конкуренцијата на понудувачите.

(6) Бирото проверува дали доставениот план за јавни набавки е во согласност со одредбите и постапките на овој закон.

(7) Формата и содржината на годишниот план за јавни набавки ја пропишува министерот за финансии.

Одлука за јавна набавка

Член 12

(1) За потребата од јавна набавка лицето кое е овластено, односно органот кој е надлежен да одлучува за распоредувањето и користењето на средствата на набавувачот, донесува одлука.

(2) Со одлуката за потребата на одделната набавка се утврдува предметот (видот) и количината на набавката, износот и изворот на средствата потребни за реализација на набавката, вклучувајќи ги и трошоците за даноци, царини и други јавни давачки, начинот и постапката за извршување на набавката, критериумите за избор на најповолен понудувач и органот, односно овластеното лице за спроведување на постапката и потребата дали набавката ќе се врши со меѓународен тендер.

(3) Ако вредноста на набавката на стоки и услуги е поголема од 400.000 евра во денарска противвредност и за работи чија набавна вредност е поголема од 1.000.000 евра во денарска противвредност, постапката за набавка задолжително се спроведува со објавување на меѓународен тендер.

(4) Постапката за набавка со објавување на меѓународен тендер, може да се спроведе и под износите од ставот (3) на овој член по оценка на набавувачот.

Групна набавка

Член 13

Групната набавка се врши координирано преку еден набавувач од името на група на набавувачи кои имаат потреба од ист вид на набавка, по претходно склучен договор за извршување на групна набавка.

Понуда од група на понудувачи

Член 14

(1) Во постапката за набавка од група на понудувачи, кои не мора да се поврзани во законска правна форма со цел да ја поднесат понудата, истите можат да поднесат заедничка понуда, потпишана од сите членови на групата или од еден член на групата врз основа на претходна писмена согласност за негово овластување за поднесување на заедничката понуда.

(2) Доколку групата на понудувачи од ставот (1) на овој член биде избрана како носител на набавката, договорот за набавката ќе го потпишат сите членови на групата или само овластениот член на групата, при што набавувачот може да бара од нив да се поврзат во соодветна законска правна форма. Избраната група на понудувачи солидарно и поединечно одговара за исполнување на обврските од договорот.

Компетентност на понудувачите

Член 15

Понудувачите во постапката за јавна набавка треба да ги докажат финансиско-економската способност, професионалната и техничката компетентност, менаџерската способност, искуството и репутацијата и соодветниот потребен персонал за да ја изврши (подготви) набавката.

Чување на документација

Член 16

Набавувачот ја чува документацијата создадена во текот на постапките за јавни набавки за временски период, пропишан со прописите за архивско и канцелариско работење.

Регистар на постапките за јавни набавки

Член 17

(1) Набавувачот води регистар на постапките за јавните набавки.

(2) Регистарот содржи податоци за:

- бројот и датумот на одлуката за набавка;
- предметот и вредноста на набавката;
- видот на постапката за набавка;
- бројот на поднесените понуди и нивната вредност;
- бројот на прифатливи понуди;
- најниската и највисоката цена на понудите;
- применети критериуми при изборот;
- одлуката за избор на најповолен понудувач;
- цената на избраната понуда;
- името, презимето и адреса на избраниот понудувач;
- поднесените жалби од понудувачи;
- резултатите од жалбите и
- бројот, датумот и вредноста на склучениот договор и анексот на договорот.

(3) Податоците од ставот (2) на овој член се внесуваат во регистарот во рок од десет дена по потпишувањето на договорот.

(4) Набавувачот податоците од регистарот за извршените набавки задолжително ги доставува до Бирото во рок од 30 дена од потпишувањето на договорот.

(5) Формата и содржината на образецот и начинот на водењето на регистарот за извршените набавки кај набавувачите од членот 1 на овој закон ги пропишува министерот за финансии.

Единствен регистар и подрегистри

Член 18

(1) Податоците од членот 17 став (2) на овој закон се внесуваат во единствен регистар и подрегистри на ниво на Републиката, што ги води Бирото за јавни набавки и се објавуваат на веб страницата за јавните набавки.

(2) Добиените податоци од членот 17 став (2) на овој закон се внесуваат во подрегистар за јавните набавки на:

- корисниците и единките корисници на средства од Буџетот на Република Македонија;
- корисниците и единките корисници на средства од буџетите на вонбуџетските фондови;
- корисниците и единките корисници на средства од буџетите на единиците на локалната самоуправа;
- агенциите, јавните установи и служби, други органи и организации основани од Републиката;
- здруженијата на граѓаните и фондацииите и
- јавните претпријатија и на правните лица кои вршат дејност од областа на водоснабдувањето, енергетиката, транспортот, телекомуникациите и комуналните услуги.

(3) Формата и содржината на образецот и начинот на водење на единствениот регистар од ставот (1) на овој член, ги пропишува министерот за финансии.

Валута во понудата

Член 19

(1) Вредноста на набавката во понудата се изразува во денари.

(2) Доколку како понудувач се јавува странско правно или физичко лице, понудата може да се изрази и во друга (конвертабилна) валута, која се пресметува по курсната листа на Народната банка на Република Македонија (среден курс), што се применува на денот на отворањето на понудите.

Орган за спроведување на постапката за набавка

Член 20

(1) Постапката за јавна набавка ја спроведува постојана комисија за јавна набавка (во натамошниот текст: комисија), што ја формира одговорното лице на набавувачот.

(2) Комисијата од ставот (1) на овој член е составена од претседател и најмалку двајца членови и нивни заменици од редот на вработените кај набавувачот.

(3) Покрај постојниот состав на комисијата, во зависност од природата и специфичноста на набавката, во работата на комисијата можат да бидат вклучени и други стручни лица.

(4) Во зависност од обемот, карактерот и специфичноста на набавките, набавувачот може да формира повеќе комисии.

(5) Претседателот и членовите на комисијата и нивните заменици се именуваат за време од две години, но не повеќе од два мандата. Одговорното лице кај набавувачот може членовите на комисијата да ги разреши и пред завршување на нивниот мандат, ако постапуваат спротивно на одредбите на овој закон, ако несовесно и ненавремено ги извршуваат работите кои им се доверени, како и на нивно барање.

(6) Претседателот, членовите на комисијата и нивните заменици се должни да ја почитуваат постапката и роковите утврдени со овој закон.

Конфликт на интереси

Член 21

(1) Конфликт на интереси кај одговорното лице, раководните лица, членовите и стручните лица на комисијата за јавни набавки кај набавувачот постои, односно тие не можат да учествуваат во постапката за јавна набавка, ако:

- се во брачна врска, директно сродство, индиректно сродство до второ колено или се поврзани со посвојување, старателство или туторство со понудувачот, со неговиот законски ополномоштеник или со членови на неговите управни, надзорни или други органи и раководни тела;

- во текот на последните три години биле вработени или биле изведувачи по тендер, или биле членови на органите на управување на понудувачот и

- или се во друг законски, или фактички однос со понудувачот.

(2) Лицата кои постапуваат од името на набавувачот, кои вршат набавки во постапката за јавни набавки, по отворањето на понудите поднесуваат изјава во писмена форма за постоењето или непостоењето на случаите од ставот (1) на овој член. Потпишаните изјави се составен дел на документацијата за соодветната јавна набавка.

(3) При постоењето на случаите од ставот (1) на овој член, или со непотпишување на изјава од ставот (2) на овој член, ќе се из земе тоа лице од постапката за јавна набавка.

(4) Физичко лице кое е раководно лице на понудувачот, не може лично (непосредно) да биде носител на набавките.

Исклучување на понудувач, отфрлање и поништување на одлука

Член 22

(1) Набавувачот ќе го исклучи понудувачот ако има на располагање веродостоен доказ (правосилна судска пресуда) дека понудувачот на вработен кај набавувачот дал или ветил подарок во паричен или непаричен облик, понудил вработување или каква било друга корист, предмет или услуга, како обид да се влијае на одлучувањето или на натамошниот тек на постапката за јавна набавка.

(2) Набавувачот ќе ја отфрли понудата, доколку понудувачот понуди или даде определена поволност со погрешно претставување на факти и со тоа се обиде да стекне определена предност во однос на другите понудувачи.

(3) Набавувачот е должен за отфрлањето на понудата, поради причините од ставот (2) на овој член, писмено да го извести понудувачот и Бирото за јавни набавки заради евиденција.

(4) Набавувачот ќе ја отфрла понудата доставена од правно или физичко лице, доколку тоа за негови потреби ја изготвило тендерската документација или дел од неа.

(5) Набавувачот ќе ја поништи одлуката за набавка, доколку околностите од претходните ставови на овој член ќе бидат откриени по нејзиното донесување.

Однесување на службените лица

Член 23

Лице кај набавувачот, кое е вклучено во планирање, подготовка и спроведување на постапка за јавни набавки и во администрирање на имплементацијата на договорите за јавни набавки е должно:

а) непристрасно да ги врши своите задачи за да обезбеди правичен конкурентен пристап до јавните набавки од страна на понудувачите;

б) секогаш да дејствува во интерес и во согласност со целите и постапките пропишани со овој закон;

в) секогаш да избегнува конфликт на интереси и несоодветност во извршувањето на неговите задачи и во неговото однесување;

г) да не извршува и не помага незаконски дејствија, вклучувајќи барање или прифаќање на несоодветни поволности и

д) да ги чува доверливо информациите до кои доаѓа во однос на постапките за јавни набавки и на понудите на понудувачите.

III. БИРО ЗА ЈАВНИ НАБАВКИ

Член 24

(1) Бирото за јавни набавки е орган на државната управа без својство на правно лице во состав на Министерството за финансии.

(2) Бирото за својата работа одговара пред Владата и пред министерот за финансии.

Член 25

Бирото за јавни набавки се грижи за развојот на системот за јавни набавки, преку обезбедување на законитост, рационалност, ефикасност и транспарентност во спроведувањето на јавните набавки и за поттикнување на конкуренцијата и рамноправноста на понудувачите во постапките за јавни набавки.

Член 26

(1) Со работата на Бирото раководи директор.

(2) Директорот го именува и разрешува Владата на предлог на министерот за финансии, за период од четири години.

(3) Директорот може да биде разрешен и пред завршувањето на периодот од ставот (2) на овој член, доколку не работи во согласност со овој закон и други закони, поднесе оставка или покаже незадоволителни резултати во работењето.

Член 27

(1) Директорот на Бирото раководи и го претставува Бирото за јавни набавки, организира и обезбедува законито и ефикасно вршење на работите и задачите и презема мерки во надлежност на Бирото во согласност со закон.

(2) Директорот на Бирото треба да има високо образование од областа на правото или економијата и работно искуство од најмалку пет години.

Член 28

(1) Бирото ги врши следниве работи:

- иницира предлози за донесување на законски и други акти од областа на јавните набавки до министерот за финансии;

- го следи и анализира спроведувањето на законите и другите прописи за јавни набавки, функционирањето на системот на јавните набавки и иницира промени за подобрување на системот на јавните набавки;

- дава мислења во врска со одредбите и примената на овој закон;

- обезбедува совети и дава помош на субјектите за набавки;

- подготвува стандардна тендерска документација и стандардни формулари за постапките за отворен и ограничен повик и за постапката со преговарање;

- води единствен регистар и подрегистар за набавките на набавувачите и истите ги одржува и ажурира и ги прави достапни до јавноста преку веб страницата за јавни набавки;

- за констатираните неправилности при спроведувањето на јавните набавки презема мерки за што веднаш ја информира Владата и министерот за финансии;

- утврдува минимални услови за професионалните квалификации за лицата кои вршат стручни работи за јавните набавки;

- организира и врши обука за едукација на државните службеници и на други стручни лица во врска со јавните набавки според претходно донесена програма;

- соработува со меѓународните институции и други странски субјекти за работите поврзани со развојот на системот на јавните набавки;

- остварува меѓународна соработка во врска со системот на јавните набавки и ја планира и ја координира странска техничка помош на полето на јавните набавки;

- поднесува годишен извештај до Владата за неговите активности во остварувањето на системот на јавните набавки и во функционирањето на системот на јавните набавки;

- дава упатства и изготвува практикуми, прирачници и коментари на правилата за јавни набавки и издава билтен;

- го назначува експертот кој ќе ја провери регуларноста на постапката за јавна набавка, по барање на понудувачот за вредност висока од 30.000 евра во денарска противвредност и

- други работи во согласност со овој закон.

(2) Бирото соработува со субјектите од членот 1 на овој закон и со трговските друштва, професионални институции за истражување или со експерти за одделни области, во врска со јавните набавки.

(3) Програмата и начинот на спроведувањето на обуката од ставот (1) алинеја 9 на овој член ја пропишува министерот за финансии.

IV. НАЧИНИ НА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ПОСТАПКИТЕ ЗА ЈАВНИ НАБАВКИ

ОПШТИ ОДРЕДБИ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ПОСТАПКИТЕ ЗА ЈАВНИ НАБАВКИ

Видови на постапки за јавни набавки

Член 29

Јавна набавка се спроведува со следниве постапки:

- отворен повик;
- ограничен повик;
- постапка со преговарање;
- конкурс за изработка на проект и
- ограничен повик за консултантски услуги.

Начин на објавување на повик

Член 30

(1) Повикот за набавки согласно со членот 29 од овој закон со постапка на отворен, ограничен повик, конкурс за изработка на проекти и ограничен повик за консултантски услуги, набавувачот задолжително го објавува во "Службен весник на Република Македонија".

(2) Повикот од ставот (1) на овој член ЈП "Службен весник на Република Македонија" е должно да го објави најдоцна во рок од десет дена од денот на приемот.

(3) Повикот од ставот (1) на овој член може да се објавува и на веб страницата за јавни набавки на Бирото без надоместок, во рок од три дена по доставувањето во електронска верзија.

(4) Кога набавката се врши со одлука за меѓународен тендер согласно со членот 12 од овој закон, набавувачот повикот го објавува и во официјалниот весник на Европската унија, а по потреба и во официјални средства за јавно информирање во земји кои не се членки на Европската унија што ќе ги одбере набавувачот.

(5) Во услови на неистовремено објавување на повикот, важи рокот во повикот објавен во "Службен весник на Република Македонија".

Правила за дефинирање на техничките елементи при јавните набавки

Член 31

(1) Карактеристиките за техничките спецификации што понудувачот ги нуди во понудата за набавката, треба да се во согласност со стандардите на Република Македонија.

нија, кои се применуваат со стандардите на Европската унија или со повикување на Европските технички атести, или со заедничките технички спецификации.

(2) Набавувачот е должен точно да ги определи техничките спецификации на предметот на набавката, пред објавување на повикот.

(3) При доставувањето на техничките спецификации до понудувачите кои се извршители на работи или давачи на услуги, набавувачот може да побара од понудувачите заштита на доверливиот карактер на техничките спецификации од нивна злоупотреба.

Член 32

(1) Техничките спецификации претставуваат задолжителен дел на тендерската документација.

(2) Набавувачот ги дефинира техничките спецификации во согласност со техничките прописи и стандарди кои се во сила во Република Македонија, Европската унија и со меѓународните стандарди.

Член 33

Набавувачот може да отстапи од членот 32 на овој закон, ако:

- стандардите, европските технички атести или заедничките технички спецификации за производот што се нуди не вклучуваат никаква одредба што би барала тој да биде во сообразност со тие стандарди, атести и заедничките технички спецификации;

- примената на одредбите на членот 32 од овој закон ја попречува примената на почетната фаза на заемното признавање на атести за типови опрема, за телекомуникациски терминали или за стандардизацијата во подрачјето на информатичката технологија и телекомуникациите или други инструменти на Европската унија во специфичните подрачја на услуги и производи;

- употребата на стандардите, европските технички атести или заедничките технички спецификации би го обврзала набавувачот да набави материјали кои се несоодветни со опремата што веќе е во употреба или би причинила несоодветни трошоци, односно би создала технички проблеми и

- проектот има иновативна природа, за која не би можеле да се применат европските стандарди, европските технички атести или заедничките технички спецификации.

Член 34

(1) Набавувачот е должен во отворениот повик објавен во "Службениот весник на Европската заедница", во "Службениот весник на Република Македонија" или во тендерските документи, како и во својата интерна документација да ги наведе причините за постапување согласно со членот 33 на овој закон.

(2) Во отсуство на европските стандарди, европските технички атести или заедничките технички спецификации, техничките спецификации ќе бидат дефинирани со повикување на македонските технички спецификации, македонските стандарди и македонските атести за кои е потврдено дека се сообразени со основните барања за техничко усогласување, што се однесуваат на начинот и методот на пресметување и изведување на работите и употребата на материјалите.

Член 35

Кога набавувачите ќе бараат атести за потврдување на нивната компатибилност со барањата на квалитетот издадени од надлежен орган, тие треба да се повикуваат на системот за потврда на квалитетот според стандардите на Република Македонија МКС ЕН ИСО-9000, кој ги исполнува барањата од македонските стандарди МКС ЕН-4500.

Содржина на тендерската документација

Член 36

(1) Набавувачот ја подготвува тендерската документација на начин кој ќе му овозможи на понудувачот да достави исправна понуда.

(2) Тендерската документација од ставот (1) на овој член се изработува согласно со потребите на набавувачот усогласени со пропишаните стандарди и правила за соодветните видови на набавки за стоки, услуги и работи.

(3) Тендерската документација треба да биде достапна до сите заинтересирани понудувачи.

(4) Во тендерската документација набавувачот не смее дадените технички карактеристики на предметот на набавката да ги специфицира на точно одредена марка, модел или тип, потекло на производството и слично.

(5) Кога набавувачот не може во тендерската документација да го опише предметот на набавката на начин спецификациите да бидат доволно разбирливи за понудувачите, наведувањето на елементите како што се заштитна марка, патент, тип или производителот мора да биде означено со зборовите "или еквивалентно".

(6) Тендерската документација за отворениот повик и за втората фаза од ограничениот повик содржи:

1) покана за поднесување на понуда;

2) инструкции до понудувачите за подготовката на понудата;

3) образец на понудата;

4) образец на изјава со која понудувачите ги прифаќаат условите од повикот;

5) модел на договор;

6) тип, технички карактеристики (спецификации), квалитет, количина и опис на предметот на набавка (опис на стоките, работите или услугите), начин на спроведување на контрола и обезбедување на гаранции за квалитет, рок на извршување, место на извршување или испораката на предметот на набавката и слично;

7) техничка документација и планови;

8) образец за начинот на пополнување на фактурата

и

9) наведување на видовите на финансиска гаранција со која понудувачите ќе го обезбедат исполнувањето на своите обврски.

(7) Тендерската документација може да содржи и други елементи кои во зависност од предметот на набавката се неопходни за изготвување на понудата.

(8) Тендерската документација во првата фаза од ограничениот повик содржи:

1) покана за поднесување на пријава;

2) инструкции (упатство) до понудувачите за подготовката на пријавата;

3) образец на пријавата и

4) образец за утврдување на квалификациите и инструкциите за начинот на докажување на квалификацијата на понудувачите.

(9) Податоците содржани во тендерската документација мораат да бидат исти со податоците содржани во повикот.

(10) Задолжителните елементи на тендерската документација ги пропишува министерот за финансии.

Увид во тендерската документација и доставување

Член 37

(1) По објавувањето на отворениот повик, односно во втората фаза на ограничениот повик, набавувачот на сите заинтересирани понудувачи им дозволува увид во тендерската документација.

(2) Набавувачот во рок од три дена од денот на приемот на барањето им ја доставува тендерската документација на понудувачите кои ја побарале, а доколку во огласот предвидел надомест за нејзиното добивање, тендерската документација им се доставува на понудувачите веднаш по извршената уплата на надоместокот.

(3) Надоместокот за тендерската документација треба да ги покрива само трошоците на набавувачот за нејзината изработка.

Изменување и дополнување на документацијата

Член 38

(1) Во случај кога е фиксирано времето за прием на понудите, а во меѓувреме се извршени изменувања или дополнувања на тендерската документација, набавувачот измените треба веднаш да ги достави до сите понудувачи кои подигнале тендерска документација и тоа бесплатно.

(2) Во случаите од ставот (1) на овој член, набавувачите можат да го продолжат крајниот рок за доставување на понудите, доколку понудувачите тоа го бараат.

(3) По истекот на рокот за прием на понудите, набавувачот не може да врши изменување и дополнување на тендерската документација.

Член 39

(1) Набавувачот е должен да одговори на сите дополнителни прашања кои понудувачите можат да ги постават во врска со тендерската документација, под услов прашањата да бидат поднесени шест дена пред крајниот рок за поднесување на понуди.

(2) Набавувачот веднаш, во писмена форма, одговара на прашањата, а одговорот веднаш, без надомест, го доставува до сите понудувачи кои подигнале тендерска документација, при што не смее да го наведе името на понудувачот кој побарал појаснување.

Документи за финансиска и економска способност

Член 40

(1) За својата финансиска и економска способност, понудувачот обезбедува и доставува со понудата соодветени документи и тоа:

- доказ за бонитет од Централниот регистар;
- потврда од Управата за јавни приходи за платени даноци, придонеси и други јавни давачки;
- документ за регистрирана дејност од надлежниот суд за правно лице;
- дозвола од надлежен орган за работење (дејност) за физичко лице;
- потврда дека не е отворена постапка за стечај или ликвидација и
- уверение дека со правосилна пресуда не му е изречена мерка на безбедност забрана на вршење на дејност.

(2) Документите од ставот (1) на овој член не смеат да бидат постари од шест месеца, а се доставуваат во оригинал или копија заверена од понудувачот. На барање на набавувачот, доколку е доставена копија понудувачот е должен да го достави оригиналниот документ на увид.

(3) Содржината на документот за бонитет за домашниот понудувач ја пропишува министерот за финансии.

(4) Мислењето на документот за бонитет кој го издава Централниот регистар, може да биде позитивно и негативно. Во случај на дадено негативно мислење од страна на Централниот регистар, набавувачот го исклучува понудувачот од натамошната постапка.

(5) Странско правно или физичко лице, кое се јавува како понудувач, доставува ревизорски извештај, кој треба да биде позитивен и да биде издаден од странска реформирана институција, регистрирана за вршење на ревизија. Ревизорскиот извештај содржи податоци за вкупното економско работење на странскиот понудувач во последните три години.

Техничка способност

Член 41

(1) Техничката способност на понудувачот може да се утврди преку техничко-технолошкиот бонитет изразен со:

- список на главни испораки на стоки, работи или извршени услуги во последните три години со износи-те, датумите и примачите;

- потврда издадена од набавувач за кого е извршена претходна набавка на стоки и услуги во последните три години, односно пет години во случај на изведување на работи, за соодветноста, навременоста и квалитетното извршување на набавката од страна на понудувачот;

- опис на техничките постројки на понудувачот, мерките што ги презел за обезбедување на квалитетот и истражувачки погони;

- изјава за техничкиот персонал и други експерти кои работат за понудувачот и кои ќе бидат одговорни за реализација на договорот, како и изјава за лицата задолжени за контрола на квалитетот;

- мостри, опис или фотографии на производот што треба да се набави, чија автентичност треба да се потврди, доколку тоа ќе го побара набавувачот;

- потврди (сертификати) издадени од надлежни органи, организација или други правни лица за контрола на квалитетот со кои ќе се потврди сообразноста на производот, односно на услугата со техничките спецификации или стандардите барани во тендерската документација;

- извештај за испитување во случај кога производителите (услугите или работите), кои треба да се набават се сложени или кога во исклучителни случаи се наменети за посебни цели. Испитувањето го вршат претставници на набавувачот или од името на набавувачот надлежен орган на државата во која е седиштето на понудувачот. Испитувањето се однесува на производните можности на понудувачот, а по потреба и на неговите капацитети за истражување и развој и начинот на обезбедување на квалитетот и

- каталози за основните технички карактеристики и упатства за ракување со техничките средства и опрема.

(2) Набавувачот може да бара во тендерската документација и во повикот да бидат специфицирани доказите од ставот (1) на овој член за техничката способност кои сака да ги добие, со цел да утврди дали понудувачот поседува потребен техничко-технолошки бонитет и ресурси како минимум критериуми за задоволително извршување на набавката.

(3) Набавувачот има право да побара на самото место да ги провери доказите од ставот (2) на овој член.

Член 42

Ако понудувачите се од странство, набавувачот треба да провери дали документите со доказите се издадени од надлежни органи од земјата од која доаѓаат.

Читање на понудите

Член 43

(1) Отворањето на понудите кај отворениот повик и во втората фаза од ограничениот повик е јавно.

(2) Јавното отворање на понудите започнува на место и во време определено во повикот, но не подоцна од еден час по истекот на рокот за доставување на документацијата.

(3) При читањето на понудите, покрај другите податоци задолжително треба да се прочита:

- името на понудувачот;
- цената на понудата и валутата во која е искажана понудата;
- евентуално дадениот попуст и
- понудената гаранција.

Лица кои учествуваат на јавното отворање

Член 44

(1) На јавното отворање на понудите кај отворениот повик и во втората фаза од ограничениот повик, присуствуваат членовите на комисијата на набавувачот во полн состав и претставниците на понудувачите.

(2) Претставниците на понудувачите треба на комисијата да ѝ предадат писмено овластување од понудувачот за нивно учество на јавното отворање на понудите.

Отворање на понудите

Член 45

(1) Комисијата при отворањето на понудите, најнапред проверува дали се доставени документите за економската и финансиската состојба, како и за техничката способност на понудувачот за извршување на предметот на набавката. Нивната анализа ќе се изврши во фазата на евалуацијата. Набавувачот може да ги покажи понудувачите да ги дополнат или појаснат писмено поднесените документи во рок од три дена, доколку се во прашање пропусти кои битно не влијаат на постапката.

(2) Комисијата ќе пристапи кон јавно читање на понудите, доколку утврди дека најмалку двајца понудувачи имаат комплетна документација.

(3) Набавувачот може да ја запре постапката по јавниот повик, доколку не се доставени исправни, соодветни и прифатливи понуди, за што се известуваат сите понудувачи.

Записник за јавното отворање на понудите

Член 46

(1) Комисијата е должна за постапката на јавното отворање на понудите да води записник во кој се внесуваат следниве податоци:

- 1) податоци за набавувачот;
- 2) место и време на отворање на понудите;
- 3) бројот на повикот и предмет на набавката;
- 4) име и презиме на членовите на Комисијата за јавни набавки и на овластените претставници на набавувачите;
- 5) бројот на примените понуди;
- 6) називот (име) и адресата на понудувачите, односно шифрата на понудувачот, ако конкурсот е анонимен според редоследот на доставувањето на понудите;
- 7) понудените цени и попустите и
- 8) забелешките на понудувачите.

(2) Записникот го потпишуваат сите членови на Комисијата за јавни набавки.

(3) Копија од записникот за јавното отворање на понудите, ќе биде доставена до сите понудувачи кои тоа ќе го побараат и чии понуди се отворени на јавното отворање на понудите во рок од пет дена од денот на приемот на барањето за доставување на записникот.

(4) Министерот за финансии ја пропишува постапката на отворањето на понудите кај отворениот повик и ограничениот повик и го пропишува образецот за водење на записник за отворањето на понудите.

Разгледување, оценување и споредување на понудите (евалуација)

Член 47

(1) Комисијата, пред да пристапи кон разгледување, оценување и споредување на понудите ја проверува комплетноста и валидноста на документацијата за финансиската, економската и техничката способност на понудувачите.

(2) Понудувачите кои поднеле некомплетна и невалидна документација, се исклучуваат од постапката и нивните понуди нема да се разгледуваат.

(3) Разгледувањето, оценувањето и споредувањето на понудите го врши Комисијата за јавни набавки на набавувачот.

(4) Комисијата при оценувањето на понудите ја проверува нивната содржина, односно нивната исправност, соодветност и прифатливост.

(5) Неисправните, несоодветните и неприфатливите понуди Комисијата ги одбива и за тоа веднаш ги известува понудувачите.

(6) Комисијата ги оценува понудите кои во целост се прифатливи во согласност со членот 2 став (1) точка 27 од овој закон и се во согласност со условите од тендерската документација и повикот.

(7) Оценувањето на понудите се врши исклучиво во согласност со критериумите наведени во тендерската документација.

(8) Комисијата по извршеното оценување ќе пристапи кон рангирање на понудите и изготвување на предлог за избор на најповолен понудувач, доколку се добиени најмалку две прифатливи понуди.

Исклучување на понудувач

Член 48

(1) Од учество во постапката по повик се исклучува понудувачот, ако:

- а) не е регистриран во соодветниот судски регистар, за дејност за која се однесува јавната набавка;
- б) физичкото лице - понудувач нема дозвола од надлежен орган за негово работење (дејност);
- в) е отворена постапка за стечај или е во процес на ликвидација;
- г) со правосилна пресуда му е изречена мерка на безбедност забрана на вршење на дејност;
- д) има неплатени даноци, придонеси и други јавни давачки;
- е) нема доставено комплетни документи што се бараат со повикот и
- е) доставил документација за учество по утврдениот рок во јавниот повик.

(2) Одредбата од ставот (1) на овој член се применува и на лицата кои имаат својство на подизведувачи според членот 49 од овој закон.

(3) Критериумите или условите за исклучување на понудувачите од ставот (1) на овој член, еквивалентно се применуваат и за понудувачите од странство, кои не доставиле идентични документи од соодветни домашни или странски институции.

Подизведувач

Член 49

Во понудата по отворениот повик, понудувачот е должен да достави задолжително податоци за трето лице (подизведувач), за делот на понудата што го доверува за извршување со поддоговор на тоа лице, во спротивно не може да ангажира подизведувач.

Критериуми за избор на најповолна понуда

Член 50

(1) Критериуми за избор на најповолна понуда во зависност од видот на набавката можат да бидат:

- само најниската цена или
- економски најповолната понуда во поглед на цената, рокот на испорака, начинот на плаќање, оперативните трошоци, ефикасноста, квалитетот, естетските и функционалните карактеристики, техничките квалитети, гаранцискиот и постгаранцискиот период, постпродажните сервиси и давањето техничка помош (за резервни делови и слично).

(2) Набавувачот во повикот и во тендерската документација ќе ги определи критериумите за оценување што ќе ги применува, а кои можат да бидат изразени во бодови или во парични вредности.

(3) Набавувачот по објавувањето, односно доставувањето на повикот не смее да ги менува критериумите, односно при оценувањето може да ги примени само оние критериуми кои се објавени во повикот и во тендерската документација.

(4) Кога се применуваат критериумите од ставот (1) alineја 2 на овој член, набавувачот во повикот ќе го утврди вреднувањето на секој критериум со одреден број бодови, по редоследот на нивната важност, така што вкупното вреднување треба да биде од 1 до 100 бода.

(5) Методологиите за изразување на критериумите во бодови и во парични вредности од ставот (2) на овој член ги пропишува министерот за финансии.

Деливост на набавката

Член 51

(1) Во случај ако од набавувачот е дадена можност набавката да биде делива понудувачите треба да наведат дали нивната понуда се однесува на целата набавка или само на некој дел од неа.

Невообичаена ниска цена

Член 52

(1) Доколку одделна понуда содржи невообичаена ниска цена која значително отстапува во однос на проценетата вредност на набавката, набавувачот не смее да ја отфрли таа понуда пред да побара од понудувачот писмено известување во кое ќе ги објасни причините за таквата цена од својата понуда. Набавувачот ќе ги земе предвид објаснувањата кои се оправдани на објективна основа, вклучувајќи ја економичноста на методот на извршување на договорот или одбраното техничко решение или исклучително повољните услови кои се на располагање на понудувачот за извршување на набавката или оригиналноста на извршувањето на предметот на набавката.

(2) Ако понудувачот писмено не ја објасни причината за понудената цена од ставот (1) на овој член во рок од седум дена од денот на доставувањето на известувањето или ако Комисијата не ги прифати неговите причини, неговата понуда ќе биде отфрлена.

(3) Комисијата писмено ќе го извести понудувачот дека е исклучен од постапката со давање на образложение за причините на својата одлука и тоа известување ќе биде дел од документацијата на отворениот повик.

Извештај за разгледување, оценување и споредување на понудите (евалуација)

Член 53

(1) Набавувачот за секоја набавка прави писмен извештај кој содржи особено:

- број на повикот;
- предмет и вредност на набавката;
- име и адреса на седиштето на пријавените понудувачи кои поднеле понуди според редоследот од записникот од јавното отворање на понудите;
- аналитички приказ на бараните и доставените докази што се однесуваат на способноста на понудувачот, оцена на способноста и прифатливост на понудата;
- цена на понудата и попустите;
- критериуми и вреднување на критериумите за утврдување на најповолната понуда, доколку дополнителните критериуми, покрај цената, се предвидени со тендерската документација и нивна пресметка за секоја понуда;
- оцена и мислење на стручните лица доколку такви биле вклучени во работата на комисијата;
- ранг-листа на понудите, во зависност од бројот на освоени бодови;
- образложение за предлогот на најповолната понуда;
- образложение на причините, доколку постапката не завршила со предлог за избор на најповолна понуда и
- датум на изготвувањето на извештајот и потпис на сите членови на комисијата.

(2) Одговорното лице кај набавувачот треба да го почитува извештајот на Комисијата во кој е содржан предлогот за избор на најповолната понуда, освен ако утврди дека предлогот е изготвен спротивно на критериумите во тендерската документација.

Одлука за избор

Член 54

(1) Одлуката за избор или за неизбор на најповолна понуда, односно за поништување на повикот ја донесува одговорното лице кај набавувачот во писмена форма.

(2) Одлуката од ставот (1) на овој член содржи број на повикот и податоци за набавувачот, број и датум на одлуката за потреба од јавната набавка, податоци за јавниот повик, начинот на набавката и законската основа за користење на наведениот начин, предмет на набавката, податоци за избраниот понудувач, причините за изборот или неизборот, односно за поништување на повикот, упатство за правна заштита и потпис на одговорното лице кај набавувачот.

(3) Одлуката од ставот (1) на овој член се доставува до сите понудувачи.

(4) Извештајот на Комисијата и податоците кои се однесуваат за прегледувањето, објаснувањето, оценувањето, споредувањето и предлогот за избор можат да им бидат дадени на увид на понудувачите по приемот на одлуката за избор на најповолна понуда до истекот на рокот за вложување на жалба.

Известување за изборот на најповолна понуда

Член 55

Набавувачот веднаш по извршениот избор на најповолната понуда, во писмена форма го известува секој елиминиран понудувач или кандидат, веднаш по изборот на најповолната понуда за причините за неизборот на неговата понуда, како и за носителот на избраната најповолна понуда.

А. ОТВОРЕН ПОВИК

Член 56

Отворен повик е постапка за набавка во која сите заинтересирани субјекти можат да поднесат понуда во согласност со претходно дефинираните барања од страна на набавувачот предвидени во тендерската документација.

Содржина на огласот

Член 57

Огласот за отворениот повик задолжително содржи:

- 1) име, адреса и седиште на набавувачот, броеви на телефони и на телефакси;
- 2) број на повикот;
- 3) опис на предметот на набавката и количината;
- 4) место на испорака, на изведување на работите или на извршување на услугите;
- 5) наведување на можноста да се подели набавката на делови, во зависност од видот на стоката, опремата и услугата;
- 6) место и услови за издавање на тендерската документација, износот и начинот на плаќање на сумата која треба да се плати за да се добие документацијата;
- 7) крајниот датум за прием на понудите и адресата на која понудите се испраќаат;
- 8) лица овластени да учествуваат на отворањето на понудите;
- 9) датум, час и место на отворање на понудите;
- 10) барања за поднесување на гаранција за извршување на договорот;

11) докази и документација кои на понудувачот му се потребни за докажување на економско-финансиската и техничката способност;

12) период на важност на понудата;

13) критериуми за избор на најповолен понудувач, односно за доделување на договорот;

14) опис на начинот на изработка на понудата, облик и содржина на понудата и

15) други податоци кои се однесуваат на предметот на набавката.

Рок за прием на понудите во отворен повик

Член 58

(1) На отворениот повик крајниот рок за прием на понудата определен од страна на набавувачот не може да биде покус од 52 дена од денот на испраќањето на повикот за објавување. Во случај на забрзана постапка, рокот не може да биде покус од 36 дена од денот на испраќањето на повикот за објавување.

(2) Забрзана постапка се спроведува во случај кога известувањето за планираните годишни набавки на набавувачот е објавено претходно најмалку два месеца на веб страницата на Бирото или кога итноста на набавката бара нејзино извршување во пократки рокови од предвидените во редовна постапка.

(3) Набавувачот во рамките на роковите утврден во ставот (1) на овој член, го определува крајниот датум на приемот на понудата. Крајниот рок за поднесување на понудите се изразува како специфичен датум и време и се определува според природата на јавните набавки, вклучувајќи ги разумните потреби на набавувачот, времето кое е потребно за подготовка на понудите, дали се очекуваат странски понудувачи и дали минималните временски рокови се во согласност со преземениите обврски од страна на Владата.

(4) Ако јавниот повик е објавен во официјалниот весник на Европската унија и во другите официјални средства за информирање надвор од Европската унија (меѓународен тендер), крајниот рок за поднесување на понуди не може да биде помал од 52 дена од денот на испраќањето на повикот за објавување.

(5) Набавувачот може најмалку пет дена пред истекут на крајниот рок за прием на понудата, да го продолжи крајниот рок, доколку еден или повеќе понудувачи не се во можност да ги достават понудите до крајниот рок, што е резултат на објективни причини. Доколку набавувачот ги прифати објективните причини, го објавува продолжувањето на крајниот рок во средствата за јавно информирање во кои бил објавен повикот.

(6) Во случај кога за набавката е потребно да се прегледа обемна техничка спецификација, посета на локација или контрола на самото место заради увид и консултаци, овие околности ќе се земат предвид за адекватно определување на роковите од ставот (1) на овој член за што набавувачот писмено ги известува понудувачите.

(7) Понудите што ќе пристигнат кај набавувачот по утврдениот краен рок за нивно пристигнување, ќе се сметаат за задоцнети и се враќаат на понудувачот.

Б. ОГРАНИЧЕН ПОВИК

Член 59

Набавувачот спроведува постапка на ограничен повик кога врз основа на објавен повик за економско-финансиската и техничката способност на пријавените кандидати и врз основа на утврдени критериуми врши избор на одреден број кандидати кои според негова оценка би биле способни и квалификувани со сигурност да ја извршат набавката.

Фази во ограничениот повик

Член 60

(1) Набавка преку ограничен повик се спроведува во две фази.

(2) Набавувачот во првата фаза:

- јавно објавува повик до сите заинтересирани лица да достават барања за учество во постапката за набавка;

- ја утврдува нивната економско-финансиска и техничка способност и

- избира доволен број на способни кандидати за да обезбеди вистинска конкуренција, а најмалку три.

(3) Во втората фаза набавувачот упатува писмена покана без јавно објавување до сите избрани способни кандидати да достават понуда.

(4) Со писмената покана набавувачот до избраните способни кандидати им ја доставува тендерската документација.

(5) Само повиканите кандидати можат да достават понуда.

Содржина на огласот за ограничен повик

Член 61

(1) Огласот за ограничен повик задолжително содржи:

1) име, адреса и седиште на набавувачот, броеви на телефони и на телефакси;

2) број на повикот;

3) намерата на набавувачот да изврши одреден вид на набавка;

4) докази и документација кои на понудувачот му се потребни за докажување на економско-финансиската и техничката способност;

5) крајниот датум за прием на барањата и адресата на која треба да се испраќаат;

6) минимумот на критериуми врз основа на кои набавувачот ќе ја оценува способноста за извршување на набавката и

7) рокот за донесување на одлуката за квалификација на пријавените кандидати.

(2) Рокот за доставување на барањата во ограничениот повик не може да биде покус од 37 дена од денот на испраќањето на повикот.

Одлучување за способноста на кандидатите во првата фаза

Член 62

(1) Комисијата одлучува за способноста на кандидатите врз основа на критериуми што се објавени во повикот.

(2) Комисијата при одлучувањето за способноста на кандидатите не смее да применува дискриминаторски и други дополнителни финансиски, технички и административни услови што не се предвидени со повикот.

(3) Комисијата ќе го исклучи кандидатот за кој ќе оцени дека доставените документи во врска со докажувањето на неговата способност се лажни, неточни или некомплетни и за тоа веднаш писмено го известува со образложение.

(4) Комисијата утврдува листа на економско-финансиски и технички најспособни кандидати, чиј број треба да биде доволен за да обезбеди вистинска конкуренција, но не помалку од три.

(5) Врз основа на утврдената листа од Комисијата одговорното лице кај набавувачот донесува одлука за кандидатите до кои ќе достави писмена покана за поднесување на понуди.

(6) Одлуката од ставот (5) на овој член се донесува најдоцна во рок до три месеца од денот на доставувањето на барањата.

(7) Ако набавувачот оцени дека за донесување на одлука за способноста на кандидатите е потребно подолг рок од рокот утврден во ставот (6) на овој член, тогаш во рок од 30 дена од денот на доставувањето на барањата, ќе ги известува сите кандидати за причините за продолжување на рокот.

(8) Набавувачот во рок од десет дена од денот на донесувањето на одлуката ги известува сите кандидати кои доставиле барања со образложение за причините за донесувањето на одлуката.

(9) Незадоволните кандидати имаат право на приговор.

Одлучување за избор во втората фаза

Член 63

Набавувачот до кандидатите утврдени во одлуката од членот 62 став (5) на овој закон доставува писмена покана за поднесување на понуда, која содржи:

- адреса на набавувачот;
- повикување на објавениот повик;
- предмет на набавката;
- содржина на понудата;
- критериуми за избор на најповолен понудувач и нивно бодирање;
- крајниот рок за поднесување на понудата;
- време и место за подигање и износот и условите за плаќање на тендерската документација и
- местото, денот и часот на одржувањето на јавното отворање на понудите.

Рок за прием на понудите

Член 64

Рокот за примање на понудите определен од набавувачот не може да биде покусок од 40 дена од денот на испраќањето на писмената покана. Во случај на итност рокот за прием на понудите не може да биде покусок од 30 дена од денот на испраќањето на писменото барање.

Член 65

Набавувачот врши избор на најповолен кандидат врз основа на критериумите утврдени во писмената покана од членот 63 на овој закон.

В. ПОСТАПКА ЗА НАБАВКА СО ПРЕГОВАРАЊЕ

Член 66

(1) Постапката за јавната набавка со преговарање е исклучителна постапка и може да се примени само во ограничени случаи предвидени со овој закон, а по претходна согласност од Бирото.

(2) Претходната согласност се бара со писмено барање во кое се наведени причините и образложението за потребата од ваков начин на набавка, докази за исполнување на условите за примената за овој начин на набавка, вредноста на набавката и други податоци за набавката.

(3) Бирото може да побара од набавувачот да го дополни своето барање и да достави друга документација во одреден рок.

(4) Бирото ќе одговори на барањето на набавувачот во рок од осум дена од денот на приемот на барањето, односно од приемот на дополнувањето на барањето и друга документација.

(5) Претходната согласност за спроведување на овој начин на набавка важи до крајот на тековната година.

(6) Ако Бирото одбие да даде претходна согласност набавувачот е должен да спроведе постапка со јавно објавување.

Постапка за набавка со преговарање без претходно објавување на јавен оглас

Член 67

(1) Јавната набавка може да се спроведе со постапка со преговарање кога:

- по претходно спроведени две постапки на отворен или ограничен повик немало доволен број понуди или соодветни понуди, под услов содржината од тендерската документација од овие повици суштински да не е изменета;

- поради технички, интелектуални или изведбени причини или од причини поврзани со заштита на ексклузивните права регистрирани во Министерството за економија или Стопанската комора на Република Македонија, набавката може да ја изврши само одреден давач на услуга или изведувач на работи или испорачател на стоки;

- од причини од крајна итност предизвикани од настани што не можат да ги предвидат набавувачот, ниту пак треба да му се припишат како пропуст на набавувачот или од настани (елементарни непогоди, епидемии, заразни заболувања или настани предизвикани од виша сила) поради кои не може да се почитува рокот пропишан за отворената или ограничената постапка;

- кога набавувачот мора да изврши дополнителни испораки од страна на првобитниот понудувач заради делумна замена на вообичаените добра или инсталации; проширување на постојните добра или инсталации каде што промената на понудувачот би го обврзала набавувачот да купи материјал кој има поинакви технички карактеристики што би резултирало со некомпатибилност или несразмерни технички тешкотии во функционирањето и одржувањето;

- кога заради непредвидени околности е потребно да се извршат неопходни дополнителни работи кои не биле вклучени во договорот кој се разгледува или кој е склучен, под услов:

а) дополнителните работи да не можат да бидат технички или економично одделени од основниот договор без поголеми проблеми за набавувачот и

б) дополнителните работи, иако можат да се одделат од извршувањето на основниот договор, се неопходни за неговите подоцнежни фази, односно за неговото извршување.

(2) Вкупниот износ на набавките доделени за дополнителни работи од ставот (1) алинеи 4 и 5 на овој член не смеат да надминат 20% од износот на основниот договор, а должината на овие набавки, како и на продолжените набавки не смее да надмине три години.

Г. КОНКУРС ЗА ИЗРАБОТКА НА ПРОЕКТ

Член 68

(1) Набавката на проект или план од областа на просторното и урбанистичкото планирање, архитектурата, градежништвото и обработката на податоците, набавувачот ја врши врз основа на спроведен конкурс.

(2) Конкурсот за проект набавувачот е должен да го објави согласно со членот 30 од овој закон.

(3) Конкурсот содржи особено: назив на набавувачот, опис на проектот, краен рок за прием на проектот, место на поднесување на проектот, критериуми за избор на најдобар проект, доколку е потребно назначување на стручната подготовка на кандидатите од кои се очекува изработка на проектот, доколку е потребно наведување на имињата на жири комисијата, податоци за евентуално доделување на награди и други информации кои ќе ги определи набавувачот.

(4) Учество во конкурсот е анонимно.

(5) Бројот на пријавените кандидати на конкурсот треба да обезбеди вистинска конкуренција и тој не треба да биде помал од три.

(6) Проектот или планот го избира независна жири комисија составена исклучиво од физички лица кои се независни од учесниците на конкурсот и не можат да учествуваат на конкурсот.

(7) Кога од учесниците на конкурсот се бара посебна стручна квалификација тогаш најмалку една третина од членовите на жири комисијата мора да имаат исти или соодветни стручни квалификации како кандидатите.

(8) Жири комисијата е независна во одлучувањето при изборот на најдобар проект врз основа на критериумите утврдени во конкурсот.

(9) Набавувачот јавно го објавува во средствата за јавно информирање резултатот од спроведениот конкурс, како и податоците на учесникот чиј проект е избран.

Д. ОГРАНИЧЕН ПОВИК ЗА КОНСУЛТАНТСКИ УСЛУГИ

Ограничен повик за консултантски услуги

Член 69

(1) Ограничен повик за консултантски услуги се однесува на интелектуални услуги (студии, проекти, истражувања, испитувања, експерименти, проучувања - индустриски студии и користење на авторско право), а кои водат кон избор на способен кандидат во соодветната област.

(2) Во ограничениот повик за консултантски услуги се определува предметот на услугата од ставот (1) на овој член, условите (критериумите) што треба да ги исполнат авторите - кандидати на конкурсот и слично.

(3) Ограничен повик за консултантски услуги се спроведува според постапките за ограничен повик согласно со овој закон.

Член 70

(1) Понудувачите на интелектуалните услуги со понудата доставуваат проекти, студии, дела, патенти, лиценци и друго, со кои ја потврдуваат компетентноста и способноста за вршење на консултантската услуга која е предмет на набавката.

(2) Доколку консултантските услуги имаат степен на тајност, истите треба да бидат назначени со степенот на доверливоста и придружени со безбедносни мерки.

Член 71

(1) Понудите за консултантски услуги ги разгледува жири комисија определена од набавувачот. Една третина од членовите на жирито се избираат еднадвор и тоа од областа на бараната услуга и имаат консултативен глас.

(2) Жири комисијата може да спроведе интервју со секој понудувач за интелектуалните услуги, при што секој понудувач - кандидат може да го допрецизира, да го докомплетира или да го измени својот предлог.

(3) Понудувачот - кандидат кон понудата го приложува и барањето за награда, односно цената на услугата која треба да биде образложена и која не смее да се обелоденува.

(4) Наградата, односно цената може да биде намалена од набавувачот, доколку услугата не е квалитетно извршена.

(5) Жири комисијата изготвува записник со образложено мислење кое го доставува до набавувачот.

Ѓ. НАБАВКА ОД МАЛА ВРЕДНОСТ

Член 72

(1) Набавка од мала вредност набавувачот во текот на годината може да спроведе за купување на стоки, услуги и работи од помал обем и вредност, во износ до 3.000 евра во денарска противвредност, при што треба да обезбеди најмалку три понуди, од кои ќе ја избере најповолната понуда.

(2) Набавката од ставот (1) на овој член набавувачот може да ја изврши само еднаш во текот на годината за одреден вид или група на стоки, услуги и работи.

(3) Набавувачот начините на набавката од ставот (1) на овој член ги регулира со свој интерес акт.

(4) Со актот од ставот (3) на овој член набавувачот ќе го утврди организациониот облик или лицето кое ќе биде одговорно за собирање на понудите од кандидатите, начинот на собирање на понудите (по писмен пат, факс, електронска пошта и слично), начинот за извршување на договорот доколку е склучен и контрола на неговото извршување, особено во рамките на гарантниот период.

(5) За набавките од овој член набавувачот води евиденција.

Член 73

Набавка за прехранбени производи, градинарски артикли на пазар, канцелариски материјали и други ситни набавки може да се изврши само со фактура, односно сметкопотврда, чиј износ месечно не е поголем од 100 евра во денарска противвредност.

V. НАБАВКИ КАЈ ЈАВНИТЕ ПРЕТПРИЈАТИЈА, ДРУШТВАТА ВО СОПСТВЕНОСТ НА ДРЖАВАТА И ТРГОВСКИТЕ ДРУШТВА КОИ ВРШАТ ДЕЛНОСТ ОД ЈАВЕН ИНТЕРЕС ВО ОБЛАСТА НА ВОДОСТОПАНСТВОТО, КОМУНАЛНИТЕ УСЛУГИ, ЕНЕРГЕТИКАТА, ТРАНСПОРТОТ И ТЕЛЕКОМУНИКАЦИЈИТЕ

Член 74

Правните лица во областа на водостопанството, комуналните услуги, енергетиката, транспортот и телекомуникациите при вршењето на набавките за свои потреби соодветно ги применуваат одредбите од овој закон.

Член 75

(1) Набавувачите од членот 74 на овој закон по пат на отворен или ограничен повик вршат набавка за остварување на нивната основна дејност чија проценета вредност не е помала од:

а) 100.000 евра во денарска противвредност - за набавки од понудувачи во врска со:

- производството и транспортот на електрична енергија, гас или топлинска енергија, вода за пиење и комунални услуги;

- снабдување со вода за пиење, електрична енергија, гас или топлинска енергија до соодветните мрежи;

- отстранување на отпадните води;

- наводнување и одводнување;

- истражување или вадење на нафта, гас, јаглен или други цврсти горива;

- изградба на воздушни терминали, пристаништа (езерски или речни) или други транспортни терминали и

- користење на мрежите наменети да дадат услуги во областа на железничкиот транспорт, автоматските системи, автобусите и жичарниците;

б) 150.000 евра во денарска противвредност - за набавки од понудувачи во врска со обезбедување на телекомуникациски услуги и

в) 1.000.000 евра во денарска противвредност - за набавки од понудувачи кои извршуваат јавни работи (изградба на патишта -магистрални и регионални, пруги, хидро, односно термо централи и слично).

(2) При пресметувањето на проценетата вредност на овие набавки, се земаат предвид и услугите на осигурувањето, премијата, банкарските и другите финансиски услуги, котизации, провизии, камати, како и други работи и услуги што се неопходни за извршувањето на набавките.

Член 76

(1) При спроведување на постапка со ограничен повик одлучувањето за способноста на кандидатите во првата фаза се заснова на условите утврдени во членот 62 од овој закон.

(2) Условите можат да се засноваат врз објективна потреба на набавувачите за намалување на бројот на пријавените кандидати на ниво кое е оправдано со потребата и да се постигне рамнотежа меѓу одделни карактеристики на постапката за доделување на набавката и средствата. Бројот на избраните кандидати мора да се земе предвид, заради потребата од обезбедување на соодветна конкуренција.

(3) Набавувачот ги известува пријавените кандидати за својата одлука во однос на квалификациите во разумен рок. Ако за донесување на одлуката за квалификација е потребно време подолго од шест месеца од презентирањето на документацијата, набавувачот во рок од два месеца од доставувањето на документација-

та ќе го извести пријавениот кандидат, за причините со кои се оправдува подолгиот период и за датумот до кој неговата понуда ќе биде прифатена или одбиена.

(4) При донесувањето на одлуката за квалификација набавувачот не може:

- да им наметнува на некои одделни кандидати услови од административно-техничка или финансиска природа кои не им ги наметнува на другите кандидати и
- да бара докази кои ги дуплираат објективно доказните материјали кои веќе ги имаат на располагање.

(5) Кандидатите чија квалификација е одбиена, се известуваат за причината за одбивањето. Причините мораат да се засноваат врз објективни услови за квалификација од ставот (1) на овој член.

Член 77

(1) Набавувачите од членот 74 на овој закон можат да користат постапка со преговарање според условите и постапките утврдени во членот 66 од овој закон, како и во случаите:

- на набавка која се доделува врз основа на рамковен договор;
- за набавка кога постои можност да се обезбеди со искористување на некоја посебна поволна можност што е достапна само за многу кратко време по цена значително пониска од вообичаената пазарна цена и
- за купување на стоки од носител на набавка кој ги затвора деловните активности.

VI. НАЧИН НА ДОСТАВУВАЊЕ НА ПОНУДИТЕ ПРИ НАБАВКА

Член 78

Доставување на понудите при набавка се врши до набавувачот преку пошта, со предавање во архивата на набавувачот или со предавање на комисијата на самото место, но најдоцна до денот и часот на јавното отворање на понудите, утврдено во објавениот повик.

Член 79

(1) Понудата и другата документација се доставуваат во затворен коверт, на кој во горниот лев агол треба да стои ознаката "не отворај" и бројот на повикот.

(2) Во средината на ковертот треба да биде назначена точната адреса на набавувачот.

(3) Ковертот не смее да содржи никаква ознака со која би можел да се идентификува испраќачот - понудувачот.

Член 80

(1) Понудата се доставува во еден оригинален примерок кој треба да биде заверен и потпишан (секоја страница) од страна на одговорното лице на понудувачот.

(2) Понудата треба да ги содржи сите податоци назначени во повикот.

(3) Во цената на понудените стоки и услуги со странско потекло, задолжително се внесува и износот на царинските и други давачки.

VII. ГАРАНЦИЈА

Член 81

(1) За набавка со отворен и ограничен повик и со постапка за преговарање чија вредност изнесува над 150.000 евра во денарска противвредност, набавувачот задолжително треба да побара понудувачите да дадат гаранција за учество во вид на депонирани средства или банкарска гаранција.

(2) Набавувачот го утврдува износот на гаранцијата, кој не смее да биде помал од 3% и поголем од 5% од вкупната вредност на набавката.

(3) Документот со кој се докажува гаранцијата е дел од понудата.

Член 82

Набавувачот е должен по склучувањето на договорот со најповолниот понудувач, на понудувачите кои учествувале во изборот на најповолен понудувач во рок од седум дена да им го врати депонираниот износ од гаранцијата.

Член 83

Гаранцијата од членот 81 на овој закон се наплатува во корист на набавувачот ако понудувачот е повикан да склучи договор по извршен избор на најповолен понудувач, а тој одбие да го стори тоа и доколку учесникот во постапката ја повлече понудата по отворањето.

VIII. СКЛУЧУВАЊЕ НА ДОГОВОРИ

Член 84

(1) Во рок од пет дена од денот на донесувањето на одлуката за избор на најповолен понудувач, а пред склучување на договорот, набавувачот корисник и единка корисник на средства од Буџетот на Република Македонија, е должен да поднесе писмено барање до Министерството за финансии за добивање на потврда за обезбедени финансиски средства и согласност за пристапување кон склучување на договор.

(2) Министерството за финансии е должно во рок од седум дена од денот на добивањето на барањето да постапи по истото и доколку планираните средства за конкретната набавка се обезбедени со Буџетот на Република Македонија за тековната година, да ја издаде потврдата и согласноста од ставот (1) на овој член, а ако средствата не се обезбедени писмено да го извести набавувачот корисник и единка корисник на средства од Буџетот на Република Македонија дека не може да пристапи кон склучување на договорот.

(3) Набавувачот корисник и единка корисник на средства од Буџетот на Република Македонија, е должен пред пристапување кон склучување на договорот, да го извести понудувачот за потребата од добивање на потврда и согласност од ставот (1) на овој член.

(4) Понудувачот е должен пред склучување на договорот да побара примерок од потврдата и согласност од ставот (1) на овој член.

(5) Доколку се склучи договор спротивно на одредбите од ставовите (1), (2), (3) и (4) на овој член, договорот се смета за ништовен.

(6) Набавувачот и понудувачот се должни да постапат согласно со ставовите (1), (3) и (4) на овој член и во случаите на склучување на анекс на главниот договор.

Член 85

(1) По донесувањето на одлуката за избор на најповолна понуда набавувачот е должен по писмен пат најдоцна во рок од седум дена да го извести понудувачот дека е избран на носител на набавката.

(2) За изборот на најповолна понуда, писмено се известуваат и сите други понудувачи учесници во постапката во рокот од ставот (1) на овој член, во кое се соопштува името на носителот на набавката, предметот на набавката и други податоци.

(3) Во рок од седум дена од денот на истекот на рокот за поднесување на жалба, односно од денот на коначноста на одлуката по жалбата, се потпишува договор.

(4) Од страна на набавувачот договорот го потпишува одговорното лице или лице овластено од него, а од страна на носителот на набавката - овластен потписник.

(5) Во рок од 30 дена по потпишувањето на договорот од ставот (4) на овој член набавувачот изготвува известување за склучениот договор и го објавува на веб страницата за јавни набавки.

(6) Известувањето од ставот (5) на овој член содржи податоци за набавувачот, предметот на набавката, спроведената постапка, избраниот понудувач и договорената цена.

Член 86

Заради водење на единствена евиденција на јавните набавки во Бирото, субјектите од членот 1 на овој закон се должни да достават примерок од склучениот договор за јавни набавки чија вредност изнесува над 3.000 евра во денарска противвредност, во рок од 15 дена од денот на склучувањето на договорот.

Член 87

При набавките кај кои предметот на набавката се испорачува sukcesивно, а кога избраниот носител на набавката не го испорачува предметот на набавка согласно со договорот, или кога ќе се откаже да го потпише договорот, набавувачот го раскинува договорот и може да склучи договор со второрангираниот понудувач или да спроведе нова постапка за набавка.

Член 88

(1) Во договорот се предвидува давање на банкарска гаранција како средство со кое набавувачот се обезбедува дека понудувачот навремено, квалитетно и според условите од договорот ќе ја изврши набавката.

(2) Авансно плаќање се врши во услови кога на пазарот не може да се набават производи и услуги и кога со тоа се постигнува пониска продажна цена.

(3) За субјектите од членот 1 на овој закон авансот не може да биде поголем од 20% од вредноста на договорот.

(4) Набавувачот пред исплатата на авансот од ставот (3) на овој член задолжително обезбедува банкарска гаранција од понудувачот во висина на договорениот аванс.

Член 89

(1) Договорите за набавка се сметаат за ништовни, ако:

- се склучени без претходно спроведена постапка за јавна набавка;

- набавувачот спровел постапка за набавка спротивно на условите кои се утврдени со овој закон или склучиле договор со понудувач кој не е избран за носител на набавката;

- набавувачите вршат набавки или овластиле трето лице или лице кое не е набавувач согласно со овој закон, со цел да се избегне неговата примена и

- набавувачот склучи договор без претходно да обезбеди потврда за обезбедени финансиски средства и согласност за пристапување кон склучување на договор.

(2) Договорите од ставот (1) на овој член за ништовни ги прогласува надлежниот суд.

IX. ПРАВНА ЗАШТИТА ВО ПОСТАПКИТЕ ЗА ЈАВНИ НАБАВКИ

Член 90

(1) Правната заштита за повреди на закон во постапките за јавни набавки се обезбедува со надзор и контрола врз основа на начелата на законитост, итност, достапност, ефикасност и двостепеност.

(2) Правната заштита се обезбедува во сите фази на постапката за јавни набавки, преку вложување на правен лек до Комисијата за жалби по јавни набавки на Владата на Република Македонија (во натамошниот текст: Комисија за жалби).

(3) Правната заштита обезбедува недискриминација на лицата кои учествувале во постапката за јавна набавка и кои сметаат дека е сторена повреда на овој закон.

Член 91

(1) Незадоволните понудувачи во текот на целата постапка, како и лицата кои подигнале тендерска документација, можат да поднесуваат приговори за начинот на работата и за начинот на разгледувањето и оценувањето на доставените понуди до Комисијата за јавни набавки.

(2) Комисијата за јавни набавки доколку оцени дека поднесениот приговор е оправдан, може да го прифати и да го коригира своето работење.

(3) Доколку Комисијата за јавни набавки не го прифати приговорот, истиот го доставува до Комисијата за жалби.

(4) Приговори можат да се поднесат во рок од два дена од денот на дознавањето на повредата за која се приговара.

(5) Одговорот по поднесениот приговор се дава во рок од три дена од денот на неговото поднесување, односно доставување до Комисијата за жалби.

(6) До одлучувањето по приговорот Комисијата за јавни набавки ја прекинува својата работа.

Член 92

(1) Незадоволниот учесник од изборот на најповолна понуда, за исклучување од првата фаза кај ограничениот повик, за исклучување на отворениот повик, како и лицата кои подигнале тендерска документација можат да изјават жалба до Комисијата за жалби во рок од седум дена од денот на приемот на известувањето.

(2) Жалбата од ставот (1) на овој член се доставува преку комисијата што ја водела првостепената постапка во два примерока, од кои едниот примерок се доставува до Бирото. Жалбата се доставува по пат на препорачана пошта.

(3) Комисијата што ја водела првостепената постапка, жалбата, со образложение по жалбените наводи и со копии од целокупната документација за водената постапка за јавните набавки, ја доставува до Комисијата за жалби.

(4) Поднесувањето на жалба го задржува извршувањето на одлуката за избор на носител на набавката, до правосилноста на одлуката по жалбата.

(5) Во вршењето на работите Комисијата за жалби е должна да ги заштити податоците поврзани со државната, воената и деловната тајна и да ги употребува документите во согласност со степенот на нивната доверливост.

Член 93

(1) Со цел да се заштитат интересите на понудувачите и да се обезбеди непристрасност во одлучувањето по жалбите, експерт ја проверува регуларноста на постапката за јавни набавки, за вредност повисока од 30.000 евра во денарска противвредност, кој го назначува Бирото од листата која се чува во Министерството за финансии. Барање за определување на експерт доставува понудувачот до Бирото.

(2) Листата на експерти се изготвува од Министерството за финансии.

(3) На експертот набавувачите му обезбедуваат пристап до целокупната документација, истиот ја разгледува и во рок од осум дена од денот на поднесувањето на жалбата составува писмено мислење во врска со наводите од жалбата за прекршоците во текот на постапката за јавна набавка и го доставува до Комисијата за жалби.

(4) Доколку експертот оцени дека жалбата се однесува на правилната примена на овој закон, може на набавувачот и на жалителот, како странки, да им понуди да учествуваат во постапка на помирување.

(5) Секоја странка треба писмено да се изјасни дали се согласува со постапката за помирување и помирител да биде експертот.

(6) Доколку ја прифатат постапката на помирување странките пред помирителот ќе го изнесат своето видување во усна или писмена форма со цел да се постигне договор за помирување.

(7) Доколку странките не постигнат договор за помирување, жалбата заедно со целата документација и мислењето на експертот се доставуваат до Комисијата за жалби.

(8) Ако експертот од ставот (1) на овој член не изготви мислење, Комисијата за жалби по јавни набавки одлучува без таквото мислење.

(9) Трошоците за извршената ревизија на експертот ги поднесува субјектот којшто побарал негово ангажирање, а за постапката за помирување трошоците ги сноси двете странки подеднакво.

(10) Начинот, условите и постапката за избор на експертите од ставот (1) на овој член ги пропишува министерот за финансии.

Член 94

(1) Комисијата за жалби е должна во рок од 15 дена од денот на приемот на жалбата да се произнесе во рамките на жалбените наводи.

(2) Комисијата од ставот (1) на овој член ќе ја отфрли жалбата ако жалбата е ненавремена, а доколку не ја отфрли, го зема предметот во решавање.

Член 95

Комисијата за жалби ќе ја одбие жалбата како неоснована, кога:

- ќе утврди дека постапката што му претходела на изборот на најповолна понуда е спроведена согласно со овој закон или
- ќе најде дека во првостепената постапка имало недостатоци, кои битно не можеле да влијаат врз одлучувањето за избор на најповолна понуда.

Член 96

(1) Комисијата за жалби ќе го поништи решението за избор на најповолна понуда ако утврди дека:

- првостепениот орган погрешно ги оценил понудите и придружната документација или
- првостепениот орган извршил избор на најповолна понуда со погрешна примена на критериумите за избор на најповолна понуда.

(2) Во случај на поништување на решението за избор на најповолна понуда, Комисијата за жалби е должна да му укаже на првостепениот орган кои околности треба да ги има предвид во натамошното постапување. Првостепениот орган е должен да постапи по укажувањата и најдоцна во рок од 15 дена да изврши избор на најповолна понуда, за што веднаш ја известува Комисијата за жалби.

Член 97

(1) Комисијата за жалби ќе ја поништи спроведената постапка ако утврди дека првостепената комисија погрешно ги применила одредбите од овој закон при спроведувањето на постапката.

(2) Во случај на поништување на спроведената постапка, Комисијата за жалби е должна веднаш да го известува првостепениот орган и да му укаже кои околности треба да ги има предвид во натамошното постапување.

Член 98

(1) Комисијата за жалби за својата одлука ги известува подносителот на жалбата и комисијата што ја водела првостепената постапка.

(2) Одлуката на Комисијата за жалби е конечна.

(3) По конечността на одлуката на Комисијата за жалби подносителот на жалбата има право да бара заштита пред надлежниот основен суд.

Член 99

(1) Комисијата за жалби е самостојна во својата работа.

(2) Комисијата за жалби е составена од претседател и четворица членови и нивни заменици од редот на афирмирани и познати стручни лица (адвокати, нотари, комерцијални ревизори, инженери и слично), кои ги именува и разрешува Владата на Република Македонија за период од две години, со право на повторен избор за уште две години.

(3) Членот на Комисијата од ставот (2) на овој член не може да биде лице именувано од Собранието на Република Македонија и од Владата на Република Македонија.

(4) За претседател на Комисијата за жалби се избира лице со исти квалификации како и за избор на судија на основен суд.

(5) Претседателот и членот на Комисијата од ставот (2) на овој член можат да бидат разрешени пред истекот на мандатот за кој се избрани по иста постапка како и за нивниот избор, само доколку им е изречена казна за кривично дело против имотот, ако издадат деловна тајна со која се стекнале во текот на работењето во Комисијата за жалби и ако поднесат доброволна писмена оставка.

(6) Претседателот и членовите на Комисијата за жалби, како и нивните заменици, за својата работа во Комисијата имаат право на надоместок кој го утврдува Владата.

Член 100

Комисијата за жалби донесува деловник за својата работа.

Член 101

Комисијата за жалби е самостојна во својата работа и најмалку два пати во текот на годината ја информира Владата за својата работа преку подготвени извештаи, кои се објавуваат на веб страницата за јавни набавки.

X. НАДЗОР

Член 102

Владата, врз основа на извештаите од Бирото, еднаш годишно го информира Собранието на Република Македонија за бројот и за видот на спроведените постапки за јавни набавки, висината на средствата за јавните набавки, како и за евентуалните проблеми во спроведувањето на набавките.

Член 103

(1) Надзор на спроведување на одредбите на овој закон врши Министерството за финансии и Бирото.

(2) Инспекцискиот надзор се врши преку централната внатрешна ревизија.

(3) Надзорот од ставовите (1) и (2) на овој член се врши во поглед на:

- обезбедувањето на средства за набавка;
- спроведувањето на постапките на набавките;
- организирањето на органите за спроведување на набавките;
- евиденцијата на набавките;
- оформувањето на документацијата за набавките и
- реализацијата на договорите.

Член 104

(1) Доколку во вршењето на надзорот се утврдат неправилности и недостатоци во спроведувањето на постапката за набавка која е во тек, централниот внатрешен ревизор ќе донесе решение со кое ќе се одредат мерки и рокови за нивно отстранување.

(2) Доколку во определениот рок не се отстранат неправилностите и недостатоците утврдени од централниот внатрешен ревизор се наредува запирање на започнатата постапка за набавка.

(3) Против решението од ставот (1) на овој член, може да се изјави жалба до Комисијата за жалби.

Член 105

Ако во вршењето на надзорот се утврди дека со повредата на постапката за набавки е сторен прекршок или кривично дело, без одлагање се поднесува барање за поведување на прекршочна, односно кривична постапка.

XI. КОНТРОЛА НА КОРИСТЕЊЕТО НА СРЕДСТВАТА

Член 106

(1) Контролата на користењето на средствата за набавки на набавувачите од членот 1 на овој закон се врши согласно со Законот за државната ревизија.

(2) За наодите од надзорот од членот 103 на овој закон се известува Бирото.

ХII. КАЗНЕНИ ОДРЕДБИ

Член 107

Со парична казна од 150.000 до 300.000 денари ќе се казни за прекршок правното лице набавувач, освен државните органи и органите на единиците на локалната самоуправа, ако:

- донесе одлука (решение) за јавна набавка спротивно на одредбите на членот 3 ставови 1 и 2 од овој закон;
- не обезбеди фер конкуренција меѓу понудувачите и еднаква положба на понудувачите во постапката на набавките (член 6);
- доверливо не ги чуваат податоците на понудувачите (член 7);
- ги открие пред трети лица техничките спецификации и информации во врска со цената и други пазарни информации (член 8);
- изврши делење или намалување на јавна набавка (член 9);
- не донесе план за јавни набавки и не ја утврди динамиката за реализација и не го достави во утврдениот рок до Бирото (членови 10 и 11);
- не донесе одлука (решение) за јавна набавка (член 12);
- не води евиденција (регистар) на набавките (член 17);
- не формира орган за спроведување на постапка за набавка (член 20 став (1));
- набавувачот дозволи во улога на учесник во постапката за јавна набавка да се јави лице спротивно на членот 21 од овој закон (член 22);
- набавувачот не го исклучи понудувачот и не ја отфрли понудата во случаите од член 22 на овој закон;
- не го објави повикот за набавка (член 30) и
- примерок од договорот не биде доставен во Бирото за јавни набавки во утврдениот рок (член 86).

Член 108

(1) Со парична казна од 25.000 до 50.000 денари ќе се казни за прекршок одговорното лице во правното лице, ако:

- врши преговори со понудувачот, открива пред трети лица технички спецификации, информации во врска со цената и други пазарни информации (член 8);
- дозволи во постапката за јавна набавка да учествуваат членови на Комисијата, одговорни и раководни лица кај набавувачот и членови на нивното потесно семејство (член 21);
- не ја одбие понудата, доколку понудувачот на вработен кај набавувачот дал или ветил подарок во каква било форма или каква било услуга (член 22);
- огласот за отворениот повик не биде подготвен согласно со членот 36 на овој закон;
- во огласот по отворениот повик и во тендерската документација ги специфицира техничките карактеристики на предметот на набавката на точно одредена марка, модел или тип, потекло на производство и слично (член 36 став (4));
- рокот за прием на понудите по отворен повик се утврди спротивно на членот 58 од овој закон;
- изборот на најповолен понудувач го изврши без да ја провери економската и финансиската состојба, како и техничката способност на понудувачот за извршување на предметот на понудата (членови 40 и 41);
- од постапката за набавка не го исклучи понудувачот (членови 48 и 62 став (3));
- не постапува според условите објавени во отворениот повик и не ги запазува критериумите за избор на најповолен понудувач (членови 50 и 65);
- изврши набавка преку ограничен повик без да ја спроведе постапката по фази (член 60);

- не ги известат сите кандидати кои доставиле економско-финансиска и техничка документација за избраните најспособни кандидати за втората фаза (член 62 став (8)), и

- ја реализира постапката со преговарање спротивно на одредбите на членовите 66 и 67 од овој закон.

Член 109

Со парична казна од 25.000 до 50.000 денари ќе се казни за прекршоците од членот 108 на овој закон и службеното лице, како и претседателот и членовите на комисиите и нивните заменици, доколку не ја почитуваат постапката и роковите утврдени со овој закон.

Член 110

(1) Постапката за прекршоците од овој закон не може да се поведе ниту да се води ако поминат три години од денот на сторувањето на прекршокот.

(2) Застарувањето се прекинува со секое процесно дејствие што се презема заради гонење на сторителот на прекршокот.

(3) По секој прекин застарувањето започнува повторно да тече.

(4) Застарувањето на прекршочното гонење настанува во секој случај по изминувањето на пет години од денот на сторувањето на прекршокот.

ХIII. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 111

Постапките за набавките започнати пред денот на влегувањето во сила на овој закон ќе бидат завршени во согласност со прописите што важеле пред влегувањето во сила на овој закон.

Член 112

Бирото за јавни набавки ќе се конституира и ќе започне со работа најдоцна до 31 октомври 2004 година.

Член 113

Подзаконските прописи утврдени со овој закон ќе се донесат во рок од шест месеци, освен методологијата за изразување на критериумите во парични вредности од членот 50 став (5) на овој закон, која ќе се донесе најдоцна во рок од 18 месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 114

Со денот на влегувањето на сила на овој закон престанува да важи Законот за јавни набавки ("Службен весник на Република Македонија" број 26/98, 50/2001, 2/2002 и 24/2003).

Член 115

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија".

LI GJI PËR FURNIZIME PUBLIKE

I. DISPOZITAT E PËRGJITHSHME

Qëllimet dhe dimensionit i ligjit

Neni 1

(1) Me këtë ligj rregullohet mënyra dhe procedura e kryerjes së furnizimit publik te:

- organet e pushtetit shtetëror dhe organet e njësisve të vetadministrimit lokal;

- personat juridik të themeluar për destinim specifik, për plotësimin e nevojave me interes publik, që nuk kanë karakter ekonomik ose profitabil, dhe të cilët në pjesën më të madhe janë të financuar nga organet e pushtetit shtetëror dhe organet

e vetadministrimit lokal, ose i janë nënshtruar kontrollit të punës nga organet e pushtetit shtetëror dhe organet e njësisive të vetadministrimit lokal, ose te të cilët më shumë se gjysma e anëtarëve të organit drejtues, mbikëqyrës, ose organi tjetër janë të emëruar nga organet e pushtetit shtetëror dhe organet e njësisive të vetadministrimit lokal;

- ndërmarrjet publike, shoqëritë aksionare dhe shoqëritë me përgjegjësi të kufizuar, në të cilat shteti ose njësitë e vetadministrimit lokal kanë ndikim dominant të drejtpërdrejtë ose të tërthortë përmes pronësisë ndaj tyre, respektivisht nëse posedojnë pjesën më të madhe të kapitalit të shoqërisë, kanë shumicën e votave të aksionarëve dhe emërojnë më shumë se gjysmën e anëtarëve të këshillit drejtues ose mbikëqyrës të ndërmarrjes dhe shoqërisë, dhe

- shoqatat e qytetarëve dhe fondacionet, të cilave me ligj u janë dhënë autorizime publike.

(2) Me këtë ligj rregullohen edhe mënyra e veçantë dhe procedurat për kryerjen e furnizimeve publike, te personat privat, të cilët kryejnë një ose më tepër veprimtari, në fushën e furnizimit me ujë, energjetikës, transportit, telekomunikimeve, shërbimeve komunale ose ndërmarrjeve publike, në bazë të të drejtave speciale ose ekskluzive, të marrura nga organet kompetente të pushtetit shtetëror ose organet e njësisive të vetadministrimit lokal, sipas ligjit.

(3) Listat e subjekteve nga paragrafi (1) dhe paragrafi (2) të këtij neni i verifikon ministri i Financave.

(4) Ky ligj vlen edhe për personat privat-investitorë, të cilët kanë marrur subvencione të drejtpërdrejta ose të ndërmjetme, për kryerjen e furnizimeve për punët në shumë më të madhe se 50% nga vlera e punëve të subjekteve nga paragrafi (1) i këtij neni.

(5) Me këtë ligj themelohet dhe përcaktohen kompetencat e Byrosë për furnizime publike (në tekstin e mëtejshëm: Byroja).

Definicionet

Neni 2

(1) Shprehjet e veçanta që përdoren në këtë ligj, kanë kuptimin si vijon:

1. "Furnizues" janë subjektet të shënuar në nenin 1, paragrafët 1, 2 dhe 4 të këtij ligji;

2. "Furnizimi publik" është tërësia e aktiviteteve që i kryen furnizuesi, për marrjen e mallrave, shfrytëzimin e shërbimeve, ose kryerjen e punëve;

3. "Furnizimi grupor" është furnizimi me interes për më tepër furnizues;

4. "Ofertuesi" është personi fizik ose juridik, i vendit ose i huaj, i cili siguron ose furnizon me mallra, shërbime ose punë, i cili paraqet ofertë;

5. "Kandidati" është personi i ftuar nga furnizuesi të paraqesë ofertë;

6. "Malli" janë sendet e luajtshme të të gjitha llojeve, përfshirë edhe gjysmëproduktet, lëndët e para dhe pjesët rezerve, instalimet industriale dhe të tjera, e drejta e pronësisë intelektuale ose industriale (patentët, licencat, bartja e teknologjisë dhe programeve të softverit);

7. "Shërbimi" është çdo aktivitet tjetër që nuk është punë ose mall, me të cilin sigurohen kushtet për kryerjen e funksionit ose prodhimit;

8. "Pajisja" është mjeti për sigurimin e kushteve për kryerjen e funksionit dhe procesit të prodhimit;

9. "Punët" janë të gjitha aktivitetet për ndërtimin e objekteve sipas dispozitave ligjore, me të cilat rregullohet ndërtimi ose aktivitetet, të cilat, si tërësi, vetë janë të mjaftueshme të plotësojnë një funksion të caktuar teknik ose ekonomik;

10. "Oferta" është propozimi i ofertuesit i përgatitur për furnizuesin sipas kërkesës së tij të defunuar dhe është bazë për lidhjen e marrëveshjes për dërgimin e mallrave, shërbimeve ose kryerjen e punëve;

11. "Dokumentacioni teknik" është elaborat me të cilin nga aspekti teknik përpunohet koncepti prodhues-teknologjik dhe eksploatues i mallrave dhe shërbimeve (objekteve ose pajisjes investuese dhe stabilimenteve) dhe jepen zgjidhjet teknike për ndërtimin, respektivisht prodhimin. Dokumentacioni teknik përmban një ose më

tepër projekte, përshkrimin teknik të pajisjes, investimin, stabilimentet, paralogarinë me përshkrimin e punëve dhe kushteve;

12. "Specifikimi teknik" është kërkesa teknike që e përmban dokumentacioni i tenderit, me të cilin definohen karakteristikat e punëve të caktuara, materialet, mallrat ose shërbimet, dhe të cilat janë adekuate për destinimin për të cilin do t'i shfrytëzojë furnizuesi. Specifikimet teknike përfshijnë kualitetin, kryerjen, sigurinë ose dimensionet, si dhe kërkesat e zbatueshme për materialin, prodhimin, shërbimin në aspektin e sigurimit të kualitetit, terminologjisë, simboleve, testimit dhe metodat e testimit, shënimin dhe etiketimin. Për furnizimin me punë ata përfshijnë edhe rregullat për projektimin dhe ndërtimin, kushtet për testimin, mbikëqyrjen dhe pranimin e teknikave dhe metodave për ndërtim, dhe kushte të tjera teknike të cilat furnizuesi mund t'i përcaktojë në aspektin e punëve të kryera dhe materialeve ose pjesëve të përfshira në to;

13. "Standardi" është specifikimi teknik i lejuar nga trupi kompetent, për standardizim, për zbatim të përhershëm dhe afatgjatë;

14. "Standardi evropian" është standardi i lejuar nga Komiteti Evropian për standardizim (CERN), ose nga Komiteti evropian për standardizim elektroteknik (Cenelec), si standard evropian (EN) ose dokument për harmonizim (HD), sipas dispozitave të përbashkëta të këtyre organizatave ose nga Instituti evropian për standardizim në telekomunikime (ETSI), sipas dispozitave të tij si Standard evropian i telekomunikimeve (ETS);

15. "Standardi maqedonas" është standard i miratuar nga organi kompetent për standardizim dhe i është ofruar opinionit;

16. "Standardi ndërkombëtar" është standard i miratuar nga organizata ndërkombëtare për standardizim dhe i është ofruar opinionit;

17. "Standardi intern" është standard i shoqërive tregtare ose personave të tjerë juridik, nëse standarde të këllillë nuk janë të përfshirë me standartet maqedonase ose me standartet ndërkombëtare;

18. "Atesti teknik evropian" është vlerësimi teknik për përshtatshmërinë për përdorimin e një prodhimi me destinim të caktuar, bazuar në përbushjen e kërkesave esenciale për punët ndërtuese, sipas karakteristikave esenciale të prodhimit dhe kushteve të definuara për përdorim dhe zbatim. Ato lëshohen nga organi kompetent i caktuar nga shteti, për këtë qëllim;

19. "Specifikimi teknik i përbashkët", është specifikim teknik i verifikuar sipas procedurave të pranuar nga shtetet anëtare të UE-së, me qëllim të zbatimit të unifikuar në të gjitha shtetet anëtare, dhe i cili është shpallur në "Gazetën Zyrtare të Bashkësive Evropiane";

20. "Ftesa publike" është procedura në të cilën të gjitha subjektet e interesuara mund të paraqesin ofertat pas ftesës së shpallur;

21. "Apeli i kufizuar" është procedura në të cilën oferta mund të paraqesin vetëm ata kandidatë, të cilët janë të ftuar nga furnizuesi;

22. "Procedura me marrëveshje" është procedura në të cilën furnizuesit i konsullojnë kandidatët me zgjedhje të vet, dhe negociojnë për kushtet e furnizimit me njërin ose më tepër prej tyre;

23. "Dokumentacioni i tenderit" është dokumentacioni të cilin e përgatit furnizuesi, me qëllim që ofertuesit të paraqesin ofertën;

24. "Konkursi për përgatitjen e projektit" është procedura e cila i mundëson furnizuesit ta blejë planin, kryesisht në lëmin e planifikimit hapësinor, planifikimit urbanistik, arkitekturës dhe ndërtimtarisë, ose përpunimit të të dhënave, planit ose projektit, të zgjedhur nga komisioni i jurisë, në bazë të konkursit, me ose pa ndarjen e shpërblimeve;

25. "Marrëveshja për furnizimin publik" është marrëveshje e lidhur pas zbatimit të procedurës së rregulluar me këtë ligj në formë të shkruar, ndërmjet furnizuesit dhe ofertuesit, për dërgimin e mallrave, kryerjen e shërbimeve ose për kryerjen e punëve;

26. "Komisioni për furnizimet publike" është trup i furnizuesit i cili e zbaton procedurën për furnizimin publik;

27. "Oferta e pranuar" është oferta e paraqitur në afatin e caktuar në shpalljen për furnizimin publik, dhe për të cilën pas hapjes së ofertave, në bazë të shqyrtimit dhe vlerësimit, është vërtetuar se në tërësi i plotëson të gjitha kushtet, nga dokumentacioni i tenderit dhe specifikimeve të tenderit, dhe i përgjigjet të gjitha kriterëve, kushteve dhe kërkesave eventuale për aftësinë e ofertuesve;

28. "Marrëveshja kornizë" është marrëveshje ndërmjet furnizuesit dhe bartësit të furnizimit, kryerësit të punëve ose dhënësit të shërbimeve (ofertuesit), me të cilën përcaktohen kushtet për kryerjen suksesive të furnizimit gjatë një periudhe të caktuar; dhe

29. "Personi përgjegjës" është funksionar i cili udhëheq me organin shtetëror, prefekti i njësisë së vetadministrimit lokal, drejtori i personit juridik dhe personi i autorizuar i shoqatave të qytetarëve ose fondacioneve, të cilave u është caktuar autorizimi publik.

Përfashtime

Neni 3

(1) Dispozitat e këtij ligji nuk zbatohen për furnizimet publike, për pjesën që ka karakterin mbrojtës dhe të sigurisë për vendin, të shpallura si sekret shtetëror, dhe që kanë të bëjë me blerjen e armëve, pajisjes ushtarake dhe teknikës speciale operative, sipas ligjit.

(2) Me aktin e Qeverisë së Republikës së Maqedonisë (në tekstin e mëtejshëm: Qeveria) përcaktohen furnizimet nga paragrafi (1) i këtij neni.

(3) Për furnizimet nga paragrafi 2 i këtij neni, furnizuesit janë të obliguar më së voni deri në fund të janarit të vitit vijues, për planet e tyre vjetore të furnizimit të vitit vijues ta njoftojnë Qeverinë.

Neni 4

(1) Dispozitat e këtij ligji nuk kanë të bëjnë për furnizimet publike për të cilat janë siguruar mjete nga organizatat ndërkombëtare (donatorë dhe huadhënës), nëse për ato janë caktuar kushte të veçanta për furnizim nga donatorët dhe huadhënësit.

Neni 5

Dispozitat e këtij ligji nuk kanë të bëjnë edhe për furnizime me:

- blerjen ose huazimin e tokës, objekteve të ndërtuara ose paluejtshmëri tjetër, ose të drejtat që dalin prej tyre, përveç nëse për blerjen e tyre ose marrjen me qira duhet siguruar mjete financiare (kredi ose hua);

- shërbimet financiare lidhur me dhënen, shitjen, blerjen ose bartjen e letrave me vlerë, ose instrumenteve të tjera financiare, shërbimeve të brokerëve dhe shërbimeve të Bankës Popullore të Republikës së Maqedonisë;

- blerjen, zhvillimin, produktionin ose koproduktionin e materialeve programore nga shtëpitë radiotelevizive, dhe për terminet e emitimit të programeve radiotelevizive;

- shërbimet për bisedat telefonike, teleksin, radiotelefoninë, shërbimet satelitore dhe të pejxherëve;

- shërbimet për ndërmjetësim gjatë punësimit;
- shërbimet për zhvillim dhe hulumtim, përveç nëse hulumtimet furnizuesi i shfrytëzon për qëllime komerciale;
- ndarjen e koncesionit.

Parimi për sigurimin e pozitës së njëjtë të ofertuesve

Neni 6

(1) Gjatë furnizimeve publike sigurohet konkurrenca fer, pozita e njëjtë dhe jodiskriminuese e ofertuesve, transparenca dhe mënyra publike.

(2) Furnizuesi nuk guxon të bëjë diskriminim ndaj shtetësisë së ofertuesit ose vendit të prejardhjes së mallit.

Besueshmëria e të dhënave nga ofertat

Neni 7

(1) Furnizuesi është i obliguar në mënyrë të besueshme t'i ruajë të gjitha të dhënat e ofertuesve që i përmbajnë ofertat, të cilat janë të shënuara si të besueshme sipas ligjit.

(2) Furnizuesi i ruan në mënyrë sekrete emrat e ofertuesve dhe ofertat e paraqitura, deri në afatin e caktuar për hapjen e ofertave.

(3) Gjatë shpalljes dhe paraqitjes së specifikimeve teknike të ofertuesit, furnizuesi mund të kërkojë nga ai mbrojtjen e informatave të besueshme, të cilat dalin nga ato.

Ndalesa për negociata

Neni 8

(1) Ndalohe çfarëdo negociata ndërmjet furnizuesit dhe ofertuesit, gjatë ftesës së hapur dhe të kufizuar, për çmimet dhe ndryshimet e ofertës së paraqitur.

(2) Furnizuesi mundet të kërkojë nga ofertuesi të japë sqarim për ofertën, pa mundësi për ndryshimin e saj.

(3) Ofertuesi sqarimin e jep para komisionit dhe ai shënohet në procesverbal.

Ndalesa për ndarjen e furnizimit publik dhe zvogëlimin e vlerës së përcaktuar

Neni 9

(1) Furnizimi publik nuk guxon të ndahet në pjesë, ose të bëhet zvogëlimi i vlerës së saj të përcaktuar, më qëllim që të shmangët ndonjë procedurë e përcaktuar me këtë ligj.

(2) Rregullat detale për vlerën e përcaktuar të furnizimit i përcakton ministri i Financave.

II. FURNIZIMI PUBLIK

Planifikimi dhe sigurimi i mjeteve

Neni 10

(1) Furnizuesi e fillon procedurën e furnizimit publik, vetëm nëse paraprakisht ka planifikuar dhe siguruar mjete nga buxheti, plani financiar ose programi investues.

(2) Nëse furnizimi publik zgjat disa vjet, atëherë obligimet që arrijnë në vitet e ardhshme, furnizuesi i planifikon me buxhetin, planin financiar ose programin investues për vitin përkatës.

Planifikimi dhe verifikimi i nevojës për furnizim

Neni 11

(1) Në bazë të burimeve të përcaktuara për financim, furnizuesi miraton planin për nevojat e tij të përgjithshme për furnizime në vitin vijues, sipas llojeve të prodhimeve (mallrave), shërbimeve dhe punëve, me të cilin e përcakton edhe dinamikën për realizimin e furnizimeve dhe procedurën për furnizim publik, e cila do të shfrytëzohet.

(2) Planin nga paragrafi 1 i këtij neni, deri në fund të janarit të vitit vijues e miraton personi i autorizuar, respektivisht organi i cili është kompetent për të vendosur për shpërndarjen dhe shfrytëzimin e mjeteve të furnizuesit, sipas ligjit.

(3) Furnizuesi pas miratimit të planit, në afat prej pesë ditësh nga dita e miratimit, të njëjtin ia paraqet Byrosë. Bashkë me planin, furnizuesi Byrosë paraprakisht (në mënyrë indikative), i paraqet njoftimin për furnizimet publike, që planifikon t'i kryejë gjatë vitit, për shpallje në veb-faqen për furnizime publike.

(4) Njoftimi nga paragrafi 3 i këtij neni, përmban: të dhëna për furnizuesin, llojin, sasinë e furnizimeve, fillimin e pritur dhe afatin orientues të furnizimeve, varësisht se cila nga procedurat e përcaktuara me këtë ligj, do të shfrytëzohet.

(5) Njoftimi nga paragrafi 3 i këtij neni nuk do të shpallet, nëse me shpalljen e informatave të këtilla nuk mundësohet zbatimi i ligjit, ose në mënyrë tjetër do të ishte në kundërshtim me interesin publik, ose do t'i dëmtojë interesat e ligjshme afariste të furnizuesve, ose do të mund ta dëmtojë konkurrencën e ofertuesve.

(6) Byroja kontrollon se plani i paraqitur për furnizimet publike a është në pajtim me dispozitat dhe procedurat e këtij ligji.

(7) Formën dhe përmbajtjen e planit vjetor për furnizimet publike, e përcakton ministri i Financave.

Vendimi për furnizim publik

Neni 12

(1) Për nevojën për furnizim publik, personi i autorizuar, respektivisht organi i cili është kompetent për të vendosur për shpërndarjen dhe shfrytëzimin e mjeteve të furnizuesit, merr Vendim.

(2) Me Vendimin, për nevojën e furnizimit të caktuar, përcaktohet lënda (lloji) dhe sasia e furnizimit, shuma dhe burimi i mjeteve të nevojshme për realizimin e furnizimit, duke përfshirë edhe shpenzimet e tatimeve, doganës dhe shpenzime të tjera publike, mënyrën dhe procedurën për kryerjen e furnizimit, kriteret për zgjedhjen e ofertuesit më të favorshëm, dhe organin respektivisht personin e autorizuar për zbatimin e procedurës, dhe nevojën, nëse furnizimi do të kryhet me tender ndërkombëtar.

(3) Nëse vlera e furnizimit të mallrave dhe shërbimeve është më e madhe se 400.000 euro në kundërvlerë me denarë, dhe për punë vlera furnizuese e të cilës është më e madhe se 1.000.000 euro në kundërvlerë me denarë, procedura për furnizim obligativisht zbatohet me shpalljen e tenderit ndërkombëtar.

(4) Procedura për furnizim me shpalljen e tenderit ndërkombëtar, mund të zbatohet edhe nën shumat nga paragrafi 3 i këtij neni, sipas vlerësimit të furnizuesit.

Furnizimi grupor

Neni 13

Furnizimi grupor kryhet në mënyrë të koordinuar, përmes një furnizuesi në emër të një grupi të furnizuesve, të cilët kanë nevojë për llojin e njëjtë të furnizimit, pas marrëveshjes së lidhur paraprakisht për kryerjen e furnizimit grupor.

Oferta nga një grup ofertuesish

Neni 14

(1) Në procedurën për furnizimin nga një grup ofertuesish, të cilët nuk duhet doemos të jenë të lidhur në formë juridike ligjore, me qëllim që ta paraqesin ofertën, të njëjtit mund të paraqesin ofertë të përbashkët, të nënshkruar nga të gjithë anëtarët e grupit ose nga një anëtar i grupit, në bazë të pajtimit paraprak me shkrim, për autorizimin e tij për paraqitjen e ofertës së përbashkët.

(2) Nëse grupi i ofertuesve nga paragrafi 1 i këtij neni zgjedhet si bartës i furnizimit, marrëveshjen e furnizimit do ta nënshkruajnë të gjithë anëtarët e grupit, ose vetëm anëtar i autorizuar i grupit, me ç' rast furnizuesi mund të kërkojë nga ata të lidhen në formën përkatëse ligjore juridike. Grupi i zgjedhur i ofertuesve, në mënyrë solidare dhe individualisht, përgjigjen për obligimet e marrëveshjes.

Kompetenca e ofertuesve

Neni 15

Ofertuesit në procedurën për furnizim publik duhet ta dëshmojnë aftësinë financiare-ekonomike, kompetencën teknike dhe profesionale, aftësinë e menaxhimit, përvojën dhe reputacionin, dhe personelin e nevojshëm përkatës, për ta kryer (përgatitur) furnizimin.

Ruajtja e dokumentacionit

Neni 16

Furnizuesi e ruan dokumentacionin e krijuar gjatë procedurave për furnizimet publike, për periudhën kohore, të rregulluar me dispozitat e punës arkivore dhe zyrave.

Regjistri i procedurave për furnizimet publike

Neni 17

(1) Furnizuesi mban regjistrin e procedurave për furnizimet publike.

- (2) Regjistri përmban të dhëna për:
- numrin dhe datën e Vendimit për furnizim;
 - lëndën dhe vlerën e furnizimit;
 - llojin e procedurës për furnizim;

- numrin e ofertave të paraqitura dhe vlerën e tyre;
- numrin e ofertave të pranueshme;
- vlerën më të ulët dhe më të lartë të ofertave;
- kriteret e zbatuara gjatë zgjedhjes;
- Vendimin për zgjedhjen e ofertuesit më të favorshëm;
- çmimin e ofertës së zgjedhur;
- emrin, mbiemrin dhe adresën e ofertuesit të zgjedhur;
- ankesat e paraqitura nga ofertuesit,
- rezultatet nga ankesat;
- numrin, datën dhe vlerën e marrëveshjes së lidhur dhe aneksin e marrëveshjes.

(3) Të dhënat nga paragrafi 2 i këtij neni, futen në regjistrin në afat prej 10 ditëve, pas nënshkrimit të marrëveshjes.

(4) Furnizuesi, të dhënat nga regjistri për furnizimet e kryera, obligativisht i paraqet në Byro, në afat prej 30 ditëve nga nënshkrimi i marrëveshjes.

(5) Formën dhe përmbajtjen e formularit dhe mënyrën e mbajtjes së regjistrit për furnizimet e kryera të furnizuesit nga neni 1 i këtij ligji, i përcakton ministri i Financave.

Regjistri unik dhe nënregjistrat

Neni 18

(1) Të dhënat nga paragrafi 2 i nenit 17 të këtij ligji futen në regjistrin unik dhe nënregjistrat në nivel të Republikës, që i mban Byroja për furnizimet publike dhe shpallen në veb-faqen për furnizimet publike.

(2) Të dhënat e marrura nga paragrafi 2 i nenit 17 të këtij ligji, futen në nënregjistrin e furnizimeve publike për:

- shfrytëzuesit dhe individët shfrytëzues të mjeteve nga Buxheti i Republikës së Maqedonisë;
- shfrytëzuesit dhe individët shfrytëzues të mjeteve nga buxhetet dhe fondet jashtë buxheteve;
- shfrytëzuesit dhe individët shfrytëzues të mjeteve nga buxhetet e njësisve të vetadministrimit lokal;
- agjencitë, institucionet publike dhe shërbimet, organe të tjera dhe organizata të themeluara nga Republika;
- shoqatat e qytetarëve dhe fondacionet; dhe
- ndërmarrjet publike dhe personat juridikë, të cilët kryejnë veprimtari nga lëmi i furnizimit me ujë, energjetikës, transportit, telekomunikimeve dhe shërbimeve komunale.

(3) Formën dhe përmbajtjen e formularit dhe mënyrën e mbajtjes së regjistrit unik nga paragrafi 1 i këtij neni, i përcakton ministri i Financave.

Valuta në ofertë

Neni 19

- (1) Vlera e furnizimit në ofertë shprehet me denarë.
- (2) Nëse si ofertues paraqitet personi i huaj, fizik ose juridik, oferta mund të shprehet edhe me valutë tjetër (konvertibile), e cila llogaritet sipas listës së kursit të Bankës Popullore të Republikës së Maqedonisë (kursi i mesëm), që zbatohet në ditën e hapjes së ofertave.

Organi për zbatimin e procedurës për furnizim;

Neni 20

(1) Procedurën për furnizimin publik e zbaton komisioni i përhershëm për furnizim publik (në tekstin e mëtejme: komisioni) të cilin e formon personi përgjegjës i furnizuesit.

(2) Komisioni nga paragrafi (1) i këtij neni përbëhet nga kryetari dhe së paku dy anëtarë dhe zëvendësit e tyre, nga radhët e të punësuarve të furnizuesit.

(3) Përveç përbërjes së përhershme të komisionit, varësisht nga natyra dhe specifika e furnizimit, në punën e komisionit mund të inkuadrohen edhe persona të tjerë profesional.

(4) Varësisht nga vëllimi, karakteri dhe specifikat e furnizimeve, furnizuesi mund të formojë më tepër komisione.

(5) Kryetari dhe anëtarët e komisionit dhe zëvendësit e tyre, emërohen në kohëzgjatje për dy vjet, por jo më shumë se dy mandate. Personi përgjegjës të furnizuesit, anëtarët e komisionit mund t'i shkarkojë edhe para skadimit të

mandatit të tyre, nëse veprojnë në kundërshtim me dispozitat e këtij ligji, nëse nuk i kryejnë me kohë dhe me vetëdije punët e besuara, si dhe me kërkesë e tyre.

(6) Kryetari, anëtarët e komisionit dhe zëvendësit e tyre, janë të obliguar ta respektojnë procedurën dhe afatet e përcaktuara me këtë ligj.

Konflikti i interesave

Neni 21

(1) Konflikti i interesave te personi përgjegjës, personat udhëheqës, anëtarët dhe personat profesional të komisionit për furnizime publike te furnizuesi ekziston, respektivisht ata nuk mund të marrin pjesë në procedurën për furnizim publik, nëse:

- janë në lidhje martesore, lidhje të drejtpërdrejta familjare, lidhje familjare të brezit të dytë ose lidhje me adoptim, përkujdesje ose tutorësi me ofertuesin, me të autorizuarin e tij ligjor ose me anëtarët organeve drejtuese, mbikëqyrëse ose organeve të tjera dhe trupave udhëheqës të tij;

- gjatë tri viteve të fundit kanë qenë të punësuar, ose kanë qenë realizues të tenderit, ose kanë qenë anëtarë të organeve të administrimit të ofertuesit;

- ose janë në lidhje tjetër ligjore ose faktike me ofertuesin.

(2) Personat të cilët veprojnë në emër të furnizuesit, të cilët bëjnë furnizime në procedurën për furnizime publike, pas hapjes së ofertave paraqesin deklaratë me shkrim, për ekzistimin apo mosekzistimin e rasteve nga paragrafi (1) i këtij neni. Deklaratat e nënshkruara janë pjesë përbërëse e dokumentacionit për furnizimin publik përkatës.

(3) Nëse ekzistojnë rastet nga paragrafi (1) i këtij neni, ose me mosnënshkrimin e deklaratës nga paragrafi (2) i këtij neni, do të përjashtohet ai person nga procedura e furnizimit publik.

(4) Personi fizik i cili është person udhëheqës i ofertuesit, nuk mundet personalisht (drejtpërdrejtë) të jetë bartës i furnizimeve.

Përjashtimi i ofertuesit, refuzimi dhe abrogimi i Vendimit

Neni 22

(1) Furnizuesi do ta përjashtojë ofertuesin nëse ka në disponim dëshmi të vërtetë (aktvendim të plotfuqishëm gjyqësor), se ofertuesi të punësuarit te furnizuesi i ka dhënë ose premtuar dhuratë, në formë monetare ose jomonetare, i ka ofruar punësim ose çfarëdo dobie tjetër, send ose shërbim, si orvatje për të ndikuar në vendosje ose në punën e mëtejme të procedurës së furnizimit publik.

(2) Furnizuesi e hedh poshtë ofertën, nëse ofertuesi ofron ose jep privilegj të caktuar me paraqitjen e gabueshme të fakteve, dhe me këtë orvatet të arrijë përparësi të caktuar ndaj ofertuesve të tjerë.

(3) Furnizuesi është i obliguar ta hedh poshtë ofertën për arsye nga paragrafi 2 i këtij neni, ta njoftojë me shkrim ofertuesin dhe Byronë për furnizime publike, për evidentim.

(4) Furnizuesi e hedh poshtë ofertën e paraqitur nga personi fizik ose juridik, nëse ai për nevojat e veta e ka përgatitur dokumentacionin e tenderit ose pjesë nga ai.

(5) Furnizuesi do ta abrojë Vendimin për furnizim, nëse rrethanat nga paragrafët paraprak të këtij neni zhbulohen para miratimit të tij.

Sjellja e personave zyrtarë

Neni 23

(1) Personi te furnizuesi, i cili është i inkuadruar në planifikimin, përgatitjen dhe zbatimin e procedurës për furnizime publike dhe në administrimin e implementimit të marrëveshjeve për furnizime publike, obligohet:

a) në mënyrë të paanshme t'i kryejë detyrat e tij, për të siguruar qasje të drejtë konkurruese te furnizimet publike, nga ofertuesit;

b) përherë të veprojnë në interes dhe pajtim me qëllimet dhe procedurat e përcaktuara me këtë ligj;

v) përherë t'i shmangët konfliktit të interesave dhe divergjencave në kryerjen e detyrave të tij dhe në sjelljen e tij;

g) të mos kryejë dhe mos ndihmojë veprime të paligjshme, duke përfshirë kërkesat ose pranimin e privilegjeve të papërshtatshme; dhe

d) t'i ruajë si të besueshme informatat, të cilat i merr lidhur me procedurat për furnizimet publike dhe me ofertat e ofertuesve.

III. BYROJA PËR FURNIZIMET PUBLIKE

Neni 24

(1) Byroja për furnizimet publike është organ i administratës shtetërore, pa cilësinë e personit juridik, në kuadër të Ministrisë së Financave.

(2) Byroja, për punën e vet, i përgjigjet Qeverisë dhe ministrit të Financave.

Neni 25

Byroja për furnizimet publike kujdeset për zhvillimin e sistemit për furnizimet publike, përmes sigurimit të ligjshmërisë, racionalitetit, efikasitetit dhe transparencës në zbatimin e furnizimeve publike, dhe për nxitjen e konkurrencës dhe barazisë së ofertuesve në procedurat e furnizimeve publike.

Neni 26

(1) Me punën e Byrosë udhëheq drejtori.

(2) Drejtorin e emëron dhe shkarkon Qeveria, me propozim të ministrit të Financave, në kohëzgjatje prej katër vitesh.

(3) Drejtori mund të shkarkohet edhe para mbarimit të kohëzgjatjes nga paragrafi 2 i këtij neni, nëse nuk punon sipas këtij ligji dhe ligjeve të tjera, jep dorëheqje ose tregon rezultate të pamjaftueshme në punë.

Neni 27

(1) Drejtori i Byrosë udhëheq dhe e përfaqëson Byronë për furnizimet publike, organizon dhe siguron kryerjen efikase dhe të ligjshme të punëve dhe detyrave, dhe ndërmerr masa nga kompetenca e Byrosë, sipas ligjit.

(2) Drejtori i Byrosë duhet të ketë arsimim sipëror nga lëmi i derjtësisë ose ekonomisë, dhe përvojë pune së paku pesë vjet.

Neni 28

Byroja i kryen punët si vijon:

- inicon propozime për miratimin e akteve ligjore dhe të tjera, nga lëmi i furnizimeve publike te ministri i Financave;

- e përcjell dhe analizon zbatimin e ligjeve dhe dispozitave të tjera për furnizimet publike, funksionimin e sistemit të furnizimeve publike, dhe inicon ndryshime për përmirësimin e sistemit të furnizimeve publike;

- jep mendime për dispozitat dhe zbatimin e këtij ligji;

- siguron këshilla dhe u jep ndihmë subjekteve për furnizime;

- përgatit dokumentacionin standard të tenderit dhe formularët standarde për procedurat për ftesën e hapur dhe të kufizuar, dhe për procedurën e negociatave;

- mban regjistri unik dhe nënregjistri për furnizimet e furnizuesve, dhe të njëjtit i mirëmban dhe azhuron, dhe i bën të kapshëm për opinionin përmes veb-faqes për furnizimet publike;

- përparësitë e konstatuara gjatë zbatimit të furnizimeve publike, ndërmerr masa, për të cilat menjëherë e informon Qeverinë dhe ministrin e Financave;

- përcakton kushtet minimale për kualifikimet profesionale, për personat të cilët kryejnë punë profesionale për furnizimet publike;

- organizon dhe kryen trajnimin për edukimin e nëpunësve shtetërorë dhe personave të tjerë profesional, lidhur me furnizimet publike, sipas programit të miratuar paraprak;

- bashkëpunon me institucionet ndërkombëtare dhe subjekte tjera të huaja, për punët lidhur me zhvillimin e sistemit të furnizimeve publike;

- realizon bashkëpunim ndërkombëtar lidhur me sistemin e furnizimeve publike, dhe planifikon e koordinon ndihmën teknike nga jashtë në lëmin e furnizimeve publike;

- paraqet raport vjetor në Qeveri për aktivitetet e tij, në realizimin e sistemit të furnizimeve publike, dhe në funksionimin e sistemit të furnizimeve publike;

- jep udhëzime dhe përgatit praktikume, doracakë dhe shpjegime të rregullave për furnizimet publike, dhe boton buletin;

- emëron ekspertin, i cili do ta kontrollojë rregullshmërinë e procedurës për furnizim publik, me kërkesën e ofertuesit për vlerë më të madhe se 30.000 euro me kundërvlerë në denarë; dhe

- punë të tjera sipas këtij ligji.

(2) Byroja bashkëpunon me subjektet nga neni 1 i këtij ligji, edhe me shoqëritë tregtare, institucionet profesionale për kërkime, ose me ekspertë për lëmi të caktuara, lidhur me furnizimet publike.

(3) Programin dhe mënyrën e zbatimit të trajnimit nga paragrafi 1 alinea 9 e këtij neni, i përcakton ministri i Financave.

IV. MËNYRAË PËR ZBATIMIN E PROCEDURAVE PËR FURNIZIME PUBLIKE

DISPOZITAT E PËRGJITHSHME PËR ZBATIMIN E PROCEDURAVE PËR FURNIZIME PUBLIKE

Llojet e procedurave për furnizimet publike

Neni 29

(1) Furnizimi publik realizohet me procedurat vijuese:

- apel i hapur;
- apel i kufizuar;
- procedurë me negociata
- konkurs për hartimin e projektit; dhe
- apel i kufizuar për shërbime konsultative.

Mënyra e shpalljes së apelit

Neni 30

(1) Apelin për furnizime, në pajtim me nenin 29 të këtij ligji me procedurë të apelit të hapur, të kufizuar, konkursin për hartimin e projekteve dhe apeli e kufizuar për shërbime konsultuese, furnizuesi obligativisht e shpall në "Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë".

(2) Apeli nga paragrafi (1) i këtij neni NP "Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" është e detyruar ta publikojë më së voni në afat prej dhjetë ditëve nga dita e pranimit.

(3) Apeli nga paragrafi (1) i këtij neni mund të shpallet edhe në veb-faqen për furnizime publike të Byrosë për kompensim, në afat prej tre ditëve, pas dorëzimit të versionit elektronik.

(4) Kur furnizimi bëhet me Vendim për tender ndërkombëtar në pajtim me nenin 12 të këtij ligji, furnizuesi, Apelin e shpall edhe në Gazetën zyrtare të Unionit Evropian, dhe sipas nevojës edhe në mjetet zyrtare për informim publik, në vende, të cilat nuk janë anëtare të Unionit Evropian, që do t'i zgjedh furnizuesi.

(5) Në kushtet e shpalljes të apelit në kohë jo të njëjtë, vlen afati në Apelin e shpallur në "Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë".

Rregullat për definimin e elementeve teknike gjatë furnizimeve publike

Neni 31

(1) Karakteristikat e specifikimeve teknike që ofertuesi i ofron në ofertën e furnizimit, duhet të jenë në pajtim me standardet e Republikës së Maqedonisë, që zbatohen me standardet e Unionit Evropian ose me Apelin e atesteve teknike evropiane, ose me specifikimet e përbashkëta teknike.

(2) Furnizuesi është i obliguar që saktësisht t'i përcaktojë specifikimet teknike të lëndës së furnizimit, para shpalljes së apelit.

(3) Gjatë dorëzimit të specifikimeve teknike, ofertuesve, të cilët janë ekzekutues të punëve ose dhënëse të shërbimeve, furnizuesi mund të kërkojë nga ofertuesit mbrojtjen e karakterit të besueshmërisë të specifikimeve teknike nga keqpërdorimi i tyre.

Neni 32

(1) Specifikimet teknike paraqesin pjesë të obligueshme të dokumentacionit të tenderit.

(2) Furnizuesi i definon specifikimet teknike në pajtim me rregullat dhe standardet teknike, të cilat janë në fuqi në Republikën e Maqedonisë, Unionin Evropian dhe me standardet ndërkombëtare.

Neni 33

(1) Furnizuesi mund të të heqë dorë nga neni 32 i këtij ligji, nëse:

- standardet, atestet teknike evropiane ose specifikimet e përbashkëta teknike për prodhimin që ofrohet nuk përfshijnë asnjë dispozitë, që do të kërkonte ai të jenë në përputhje me ato standarde, ateste dhe specifikimet e përbashkëta teknike;

- zbatimi i dispozitave të nenit 32 të këtij neni e pengon zbatimin e fazës fillestare të njohjes së përbashkët të atesteve për llojet e pajisjeve për terminale të telekomunikimit ose për standardizimin në fushën e teknologjisë së informatikës dhe telekomunikimeve ose instrumentet tjera të Unionit Evropian, në lëmenjtë specifik të prodhimeve dhe shërbimeve;

- Përdorimi i standardeve, atesteve teknike evropiane ose i specifikimeve të përbashkëta teknike, do ta obligonin furnizuesin të sigurojë materiale, që janë joadekuate me pajisjen që është në përdorim, ose që do të shkaktonte harxhime joadekuate, gjegjësisht do të kishte shkaktuar probleme teknike, dhe

- projekti ka natyrë inovuese, për të cilën nuk do të mundëj të zbatoheshin standardet evropiane, atestet teknike evropiane ose specifikimet e përbashkëta teknike.

Neni 34

(1) Furnizuesi është i obliguar që në apelin publik, të shpallur në Gazetën Zyrtare të Bashkësisë Evropiane, në "Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë" ose në dokumentet e tenderit, si dhe në dokumentacionin e tij intern, t'i theksojë arsyet për veprim, në pajtim me nenin 33 të këtij ligji.

(2) Në mungesë të standardeve evropiane, atesteve teknike evropiane ose specifikimeve të përbashkëta teknike, specifikimet teknike do të definohen duke u thirrur në specifikimet teknike maqedonase, standardet maqedonase dhe atestet maqedonase, për të cilat është vërtetuar se janë në përputhje me kërkesat elementare për harmonizim teknik, që kanë të bëjnë me mënyrën dhe metodën e llogaritjes dhe realizimit të punëve dhe përdorimit të materialeve.

Neni 35

Kur furnizuesit do të kërkojnë ateste për konfirmimin e kompatibilitetit të tyre me kërkesat e cilësisë, të lëshuara nga organi kompetent, ata duhet të thirren në sistemin për konfirmimin e cilësisë, sipas standardeve të Republikës së Maqedonisë MKS EN ISO- 9000 që i përmbushë kërkesat e standardeve maqedonase MKS EN-4500.

Përbajtja e dokumentacionit të tenderit

Neni 36

(1) Furnizuesi e përgatit dokumentacionin e tenderit, në atë mënyrë që do t'i mundësojë ofertuesit të paraqesë ofertë të drejtë.

(2) Dokumentacioni i tenderit nga paragrafi 1 i këtij neni hartohet në pajtim me nevojat e furnizuesit, të harmonizuara me rregullat dhe standardet e parapara për llojet adekuate të furnizimeve për mallra, shërbime dhe punë.

(3) Dokumentacioni i tenderit duhet të jetë i kapshëm për të gjithë ofertuesit e interesuar.

(4) Në dokumentacionin e tenderit, furnizuesi, karakteristikat e dhëna teknike të lëndës së furnizimit nuk guxon t'i specifikojë në markën e përcaktuar saktësisht, modelin ose tipin, prejardhjen e prodhimit dhe ngjajshëm.

(5) Kur furnizuesi, në dokumentacionin e tenderit nuk mundet ta përshkruajë lëndën e furnizimit, në mënyrë që specifikimet të jenë të mjaft të kuptueshme për ofertuesit, theksimi i elementeve, siç janë marka siguroese, patentit, tipi ose prodhuesi, doemos duhet të jenë të shënuara me fjalët: "ose ekuivalente".

(6) Dokumentacioni i tenderit për Apelin e hapur dhe për fazën e dytë të Apelit të kufizuar, përmban:

- 1) ftesën për paraqitjen e ofertës;
- 2) instruksionet për ofertuesit për përgatitjen e ofertës;
- 3) formularin e ofertës;
- 4) formularin e deklaratës, me të cilën ofertuesit i pranojnë kushtet e Apelit;
- 5) modelin e marrëveshjes;
- 6) tipin, karakteristikat teknike (specifikimet), cilësinë, sasinë dhe përshkrimin e lëndës së furnizimit (përshkrimin e mallrave, punëve ose shërbimeve), mënyrën e zbatimit të kontrollit dhe sigurimin e garancive për cilësi, afatin e realizimit, vendin e realizimit ose dërgimin e lëndës së furnizimit e tjerë;
- 7) dokumentacionin teknik dhe planet;
- 8) formularin për mënyrën e plotësimit të faturës;
- 9) theksimin e llojeve të garantimit financiar, me të cilat ofertuesit do ta sigurojnë përmbushjen e obligimeve të tyre.

(7) Dokumentacioni i tenderit mund të përmbajë edhe elemente tjera, të cilat varësisht nga lënda e furnizimit, janë të domosdoshme për përgatitjen e ofertës.

(8) Dokumentacioni i tenderit në fazën e parë të Apelit të kufizuar, përmban:

- 1) ftesën për paraqitjen e ofertës;
- 2) instruksione (udhëzime) për ofertuesit për përgatitjen e ofertës;
- 3) formularin e ofertës;
- 4) formularin për konfirmimin e kualifikimeve dhe instruksione për mënyrën e dëshmimit të kualifikimit, ofertuesve.

(9) Të dhënat e përfshira në dokumentacionin e tenderit, doemos duhet të jenë të njëjta me të dhënat e përfshira në Apel.

(10) Elementet e domosdoshme të dokumentacionit të tenderit i rregullon ministri i Financave.

Shikimi në dokumentacionin e tenderit dhe dorëzimi

Neni 37

(1) Pas shpalljes së Apelit të hapur, gjegjësisht në fazën e dytë të Apelit të kufizuar. Furnizuesi, të gjithë ofertuesve të interesuar ju lejon shikimin në dokumentacionin e tenderit.

(2) Furnizuesi, në afat prej tre ditësh nga dita e pranimit të kërkesës, ua dorëzon dokumentacionin e tenderit ofertuesve, të cilët e kanë kërkuar, e nëse në shpallje ka paraparë kompensim për marrjen e saj, dokumentacioni i tenderit u dorëzohet ofertuesve menjëherë pas pagesës së bërë të kompensimit.

(3) Kompensimi për dokumentacionin e tenderit duhet t'i mbulojë vetëm shpenzimet e furnizuesit për hartimin e saj.

Ndryshimi dhe plotësimi i dokumentacionit

Neni 38

(1) Në rastet, kur është fiksuar koha për pranimin e ofertave, e ndërkohë janë bërë ndryshime ose plotësime të dokumentacionit të tenderit, furnizuesi, ndryshimet duhet menjëherë t'ua paraqesë të gjithë ofertuesve, të cilët kanë marrë dokumentacion tenderi, edhe atë pa pagesë.

(2) Në rastet nga paragrafi (1) i këtij neni, furnizuesit mund ta vazhdojnë afatin e fundit për dorëzimin e ofertave, nëse ofertuesit e kërkojnë atë.

(3) Pas skadimit të afatit për pranimin e ofertave, furnizuesi nuk guxon të bëjë ndryshime dhe plotësime në dokumentacionin e tenderit.

Neni 39

(1) Furnizuesi është i detyruar të përgjigjet në të gjitha pyetjet plotësuese, që mund t'i parashtrijë ofertuesit lidhur me dokumentacionin e tenderit, me kusht që pyetjet të paraqiten 6 (gjashtë) ditë para afatit të fundit për paraqitjen e ofertave.

(2) Furnizuesi, menjëherë, në formë të shkruar, përgjigjet në pyetjet, ndërsa përgjigjen, menjëherë, pa kompensim, ua dërgon të gjithë ofertuesve, të cilët kanë ngritur dokumentacion tenderi, me ç' rast nuk guxon ta paraqesë emrin e ofertuesit, që ka kërkuar sqarim.

Dokumentet për aftësinë financiare dhe ekonomike

Neni 40

(1) Për aftësinë e tij financiare dhe ekonomike, ofertuesi, së bashku me ofertën, siguron dhe paraqet dokumente përkatëse, edhe atë:

- dëshmi për bonitet nga Regjistri qendror;
- vërtetim nga Drejtoria e të Hyrave Publike për tatimet e paguara, kontributet dhe shpenzimet tjera publike;
- dokument për veprimtari të regjistruar, nga Gjyqi kompetent, për person juridik;
- leje nga organi kompetent për punë (veprimtari) për personin fizik;
- vërtetim se nuk është hapur procedurë falimentimi ose likuidimi; dhe
- Vërtetim se me aktgjykim të plotëfuqishëm nuk i është shqiptuar masa e sigurisë- ndalimi i kryerjes së veprimtarisë.

(2) Dokumentet nga paragrafi (1) të këtij neni nuk guxojnë të jenë më të vjetra se gjashtë muaj, ndërsa paraqiten në formë origjinale ose kopje të vërtetuara nga ofertuesi. Me kërkesë të ofertuesit, nëse është dërguar kopje, ofertuesi është i obliguar ta paraqesë dokumentin original për shikim.

(3) Përmbajtjen e dokumentit për bonitet për ofertuesin e vendit e rregullon ministri i Financave.

(4) Mendimi për dokumentin e bonitet, të cilin e jep Regjistri qendror, mund të jetë pozitiv dhe negativ. Në rast të dhënies së mendimit negativ nga ana e Regjistrat qendror, furnizuesi e përjashton ofertuesin nga procedura e mëtejme.

(5) Personi i huaj, juridik ose fizik, që paraqitet si ofertues, paraqet raport revizor, i cili duhet të jetë pozitiv dhe të jetë i lëshuar nga institucioni i huaj me renome, i regjistruar për kryerjen e revizionit. Raporti revizor përmban të dhëna për punën e përgjithshme ekonomike të ofertuesit të huaj, gjatë tre viteve të fundit.

Aftësia teknike

Neni 41

(1) Aftësia teknike e ofertuesit mund të konstatohet përmes bonitetit tekniko-teknologjik, e shprehur me:

- listë të dërgesave kryesore të mallrave, punëve ose shërbime, të kryera gjatë tre viteve të fundit me shumat, datat dhe pranuesit;
- vërtetim, të lëshuar nga furnizuesi, për të cilën është bërë furnizimi paraprak i mallrave dhe shërbimeve gjatë tre viteve të fundit, gjegjësisht pesë viteve, në rastin e kryerjes të punëve, për përshatshmërinë, kryerjen me kohë dhe me cilësi të furnizimit, nga ana e ofertuesit;
- përshkrimin e aparateve teknike të ofertuesit, masave që i ka ndërmarë për sigurimin e cilësisë dhe reparteve kërkuese;
- deklaratë për personelin teknik dhe ekspertëve tjerë, të cilët punojnë për ofertuesin dhe të cilët do të jenë përgjegjës për realizimin e marrëveshjes, si dhe deklaratë për personat, të ngarkuar për kontrollin e cilësisë;
- mostra, përshkrim ose fotografi të prodhimit që duhet të sigurohet, autenticiteti i të cilit duhet të vërtetohet, nëse atë e kërkon furnizuesi;
- vërtetime (certifikata), të lëshuara nga organet kompetente, organizata ose persona tjerë juridikë, për kontrollin e cilësisë, me të cilat do të vërtetohet përputhshmëria e prodhimit, gjegjësisht e shërbimit me specifikimet teknike ose standardet e kërkuara në dokumentacionin e tenderit;

- raport për hulumtim, në rastin kur prodhimet (shërbimet ose punët), që duhet të sigurohen janë të ndërlikuara, ose kur në rastet e veçanta janë destinuar për qëllime të veçanta. Hulumtimin e bëjnë përfaqësues të furnizuesit ose në emër të furnizuesit, organ kompetent i shtetit, në të cilën është selia e ofertuesit. Hulumtimi ka të bëjë me mundësitë prodhuese të ofertuesit, ndërsa sipas nevojës edhe të kapaciteteve të tij për hulumtim dhe zhvillim, dhe për mënyrën e sigurimit të cilësisë; dhe

- katalogje për karakteristikat themelore teknike dhe udhëzime për përdorim me mjetet dhe pajisjet teknike.

(2) Furnizuesi mund të kërkojë që në dokumentacionin e tenderit dhe në Apel, të jenë të specifikuar dëshmitë nga paragrafi 1 i këtij neni, për aftësinë teknike, të cilat dëshiron ti fitojë, me qëllim që të konstatojë se a posedon ofertuesi bonitet të nevojshëm tekniko-teknologjik dhe resurse, si minimum kritere, për realizimin e kënaqshëm të furnizimit.

(3) Furnizuesi ka të drejtë, që në vet vendin të kërkojë t'i provojë dëshmitë nga paragrafi 2 i këtij neni.

Neni 42

Nëse ofertuesit janë nga jashtë, furnizuesi duhet të vërtetojë se a thua dokumentet me dëshmitë janë lëshuar nga organet kompetente të vendit, prej nga vijnë.

Leximi i ofertave

Neni 43

(1) Hapja e ofertave në apelin e hapur dhe në fazën e dytë në apelin e kufizuar është publike.

(2) Hapja publike e ofertave fillon në vend dhe në kohë të caktuar në apelin, por jo më vonë se një orë pas skadimit të afatit për dorëzimin e dokumentacionit.

(3) Gjatë leximit të ofertave, përveç të dhënave tjera detyrimisht duhet të lexohet:

- emri i ofertuesit;
- çmimi i ofertës dhe valuta në të cilën është dhënë oferta;
- lirimi eventual i dhënë; dhe
- garancia e ofruar.

Personat të cilët marrin pjesë në hapjen publike

Neni 44

(1) Në hapjen publike të ofertave tek apeli i hapur dhe në fazën e dytë në apelin e kufizuar marrin pjesë: anëtarët e komisionit të furnizuesit në përbërje të plotë dhe përfaqësuesit e ofertuesve.

(2) Përfaqësuesit e ofertuesve duhet komisionit t'i dërgojnë autorizim me shkrim nga ofertuesi për pjesëmarrjen e tyre gjatë hapjes publike të ofertave.

Hapja e ofertave

Neni 45

(1) Komisioni gjatë hapjes së ofertave në fillim kontrollon a janë dërguar dokumentet për gjendjen ekonomike dhe financiare, si dhe për aftësinë teknike të ofertuesit për realizimin e lëndës së ofertës. Analiza e tyre do të bëhet gjatë fazës së evaluimit. Furnizuesi mund t'i thëret ofertuesit t'i plotësojnë ose sqarojnë me shkrim dokumentet e dërguara në afat prej tre ditëve nëse janë në pyetje lëshime të cilat nuk ndikojnë bindshëm në procedurë.

(2) Komisioni do të fillojë me leximin publik të ofertave, nëse konstaton se së paku dy ofertues kanë dokumentacion komplet.

(3) Furnizuesi mund ta ndërpresë procedurën pas apelit publik, nëse nuk janë dërguar oferta të drejta, adekuate dhe të pranueshme, për të cilën njoftohen të gjithë ofertuesit.

Procesverbal për hapjen publike të ofertave

Neni 46

(1) Komisioni është i detyruar për procedurën e hapjes publike të ofertave të mbajë procesverbal në të cilin futen këto të dhëna:

- 1) të dhënat për furnizuesin;
- 2) vendi dhe koha e hapjes së ofertave;
- 3) numri i apelit dhe lënda e furnizimit;
- 4) emri dhe mbiemri i anëtarëve të Komisionit për furnizime publike dhe të përfaqësuesve të autorizuar të furnizuesve;

5) numri i ofertave të pranuar;

6) emërtimi (emri) dhe adresa e ofertuesve, gjegjësisht, shifra e ofertuesit, nëse konkursi është anonim sipas renditjes së dërgesës së ofertave;

7) çmimet e ofruara dhe lirimet; dhe

8) vërejtjet e ofertuesve.

(2) Procesverbalin e nënshkruajnë të gjithë anëtarët e Komisionit për furnizime publike.

(3) Një kopje e procesverbalit për hapjen publike të ofertave do të dërgohet tek të gjithë ofertuesit të cilët atë do ta kërkojnë dhe ofertat e të cilëve janë hapur gjatë hapjes publike të ofertave në afat prej pesë ditëve nga dita e pranimit të kërkesës për dërgimin e procesverbalit.

(4) Ministri i Financave e rregullon procedurën e hapjes së ofertave tek apeli publik dhe apeli i kufizuar dhe e rregullon formularin për mbajtjen e procesverbalit për hapjen e ofertave.

Shqyrtimi, notimi dhe krahasimi i ofertave (evaluimi)

Neni 47

(1) Komisioni, para se të fillojë me shqyrtimin, vlerësimin dhe zbatimin e ofertave, e kontrollon dokumentacionin a është komplet dhe valid për aftësinë financiare, ekonomike dhe teknike të ofertuesve.

(2) Ofertuesit që kanë paraqitur dokumentacion jokomplet dhe jovalid përjashtohen nga procedura dhe ofertat e tyre nuk do të shqyrtohen.

(3) Shqyrtimin, vlerësimin dhe realizimin e ofertave e bën Komisioni për furnizime publike i furnizuesit.

(4) Komisioni gjatë vlerësimit të ofertave e kontrollon përmbajtjen e tyre, gjegjësisht rregullshmërinë, adekuativitetin dhe pranueshmërinë e tyre.

(5) Ofertat e parregullta, joadekuate dhe të papranueshme, Komisioni i refuzon dhe për këtë menjëherë i informon ofertuesit.

(6) Komisioni i vlerëson ofertat të cilat tërësisht janë të pranueshme në pajtim me nenin 2 paragrafi (1) pika 27 të këtij ligji dhe janë në pajtim me kushtet e dokumentacionit të tenderit dhe apelit.

(7) Vlerësimi i ofertave bëhet kryesisht në pajtim me kriteret e theksuara në dokumentacionin e tenderit.

(8) Komisioni pas vlerësimit të bërë do të fillojë me rangimin e ofertave dhe përgatitjes së propozimit për zgjedhjen e ofertuesit më të volitshëm nëse kanë arritur së paku dy oferta të pranueshme.

Përjashtimi i ofertuesit

Neni 48

(1) Nga pjesëmarrja në procedurë me apel përjashtohet ofertuesi kur:

- a) nuk është i regjistruar në regjistrin e duhur gjyqësor, për veprimtari për të cilën ka të bëjë furnizimi publik;
- b) personi fizik - ofertues nuk ka leje nga organi kompetent për punën e tij (veprimtarinë);
- c) është hapur procedura për falimentim ose është në proces për likuidim;
- d) Me aktgjykim të plotëfuqishëm i është shqiptuar masa e sigurisë - ndalimi i kryerjes së veprimtarisë;
- e) nëse ka tatime të papaguara, kontribute dhe shpenzime tjera publike;
- dh) nëse nuk ka dorëzuar dokumente komplete që kërkohen me apel; dhe

e) ka dorëzuar dokumentacion për pjesëmarrje pas afatit të përcaktuar në apel publik.

(2) Dispozita nga paragrafi (1) i këtij neni zbatohet edhe ndaj personave të cilët kanë cilësinë e nënrealizuesit sipas nenit 49 të këtij ligji.

(3) Kriteret ose kushtet për përjashtimin e ofertuesve nga paragrafi (1) i këtij neni në mënyrë ekuivalente zbatohen edhe për ofertuesit nga vendet e huaja, të cilët nuk kanë dorëzuar dokumente identike nga institucionet adekuate të vendit ose të huaja.

Nënrealizuesi

Neni 49

(1) Në ofertë pas thirrjes së hapur, ofertuesi është i obliguar të dërgon detyrimisht të dhëna për personin e tretë (nënrealizuesin), për pjesën e ofertës që e që e beson për kryerjen me nënmarrëveshje të atij personit, në të kundërtën nuk mund të angazhojë nënrealizues.

Kriteret për zgjedhjen e ofertës më të volitshme

Neni 50

(1) Kriteret për zgjedhjen e ofertës më të volitshme, varësisht nga lloji i furnizimit mund të jenë:

- vetëm çmimi më i ulët, ose
- oferta më e volitshme ekonomike në pikëpamje të çmimit, afatit të dërgimit, mënyrës së pagesës, harxhimeve operative, efikasitetit, kualitetit, karakteristikave estetike dhe funksionale, kualiteteve teknike, periudhës garantuese dhe postgarantuese, serviseve postshitëse dhe dhënies së ndihmës teknike (për pjesët rezerve, e tjerë).

(2) Furnizuesi në apelin dhe në dokumentacionin e tenderit do t'i përcaktojë kriteret për vlerësimin që do t'i zbatojë, e të cilat mund të jenë të shprehura në pikë ose në vlera parash.

(3) Furnizuesi pas shpalljes, gjegjësisht dërgimit të thirrjes nuk guxon t'i ndërrojë kriteret, gjegjësisht gjatë vlerësimit mund t'i zbatojë vetëm ato kritere të cilat janë shpallur në apel dhe në dokumentacionin e tenderit.

(4) Kur zbatohen kriteret nga paragrafi 1, alineja 2 e këtij neni, furnizuesi në apel do ta përcaktojë vlerën e secilit kriter me numër të caktuar pikësh, sipas renditjes së vlefshmërisë së tyre, ashtu që vlerësimi i përgjithshëm duhet të jetë prej 1 deri më 100 pikë.

(5) Metodologjitë për shprehjen e kriteve në pikë dhe në vlera parash nga paragrafi 2 i këtij neni i rregullon ministri i Financave.

Ndashmëria e furnizimit

Neni 51

Në rast nëse nga furnizuesi është dhënë mundësia që furnizimi të jetë i ndarë, ofertuesit duhet të theksojnë nëse oferta e tyre ka të bëjë për tërë furnizimin ose vetëm për ndonjë pjesë të tij.

Çmimi i ulët i jashtëzakonshëm

Neni 52

(1) Nëse oferta e caktuar përmban çmim të ulët të jashtëzakonshëm i cili dukshëm është larg vlerës së vlerësuar të furnizimit, furnizuesi nuk guxon ta hedhë atë ofertë para se të kërkojë nga ofertuesi informim me shkrim në të cilën do ti sqarojë arsyet për çmimin e tillë në ofertën e tij. Furnizuesi do t'i marrë parasysh sqarimet të cilat janë të arsyeshme në baza objektive, duke e inkuadruar metodën me nikoqirllëk të kryerjes së marrëveshjes ose zgjedhjen e zgjedhur teknike ose kushtet jashtëzakonisht të volitshme të cilat janë në disponim të ofertuesit për kryerjen e furnizimit ose origjinaliteti i kryerjes së lëndës për furnizim.

(2) Nëse ofertuesi me shkrim nuk e sqaron arsyen për çmimin e ofuar nga paragrafi 1 i këtij neni në afat prej 7 ditëve nga dita e dorëzimit të informatës ose nëse Komisioni nuk i pranon arsyet e tij, oferta e tij do të refuzohet.

(3) Komisioni me shkrim do ta informojë ofertuesin se është i përjashtuar nga procedura me dhënie e arsyetimit për shkaqet e vendimit të vet dhe ky informim do të jetë pjesë nga dokumentacioni i apelit të hapur.

Raporti për shqyrtimin, vlerësimin dhe krahasimin e ofertave (evaluimi)

Neni 53

(1) Furnizuesi për secilin furnizim bën raport me shkrim i cili përmban sidomos:

- numrin e apelit;
- lëndën dhe vlerën e furnizimit;

- emrin dhe adresën e selisë të ofertuesve të paraqitur të cilët kanë paraqitur ofertë sipas rendit të procesverbalit të hapjes publike të ofertave;

- pasqyrë analitike të dëshmimeve të kërkuara dhe të dorëzuara që kanë të bëjnë për aftësinë e ofertuesit, vlerësimin e aftësisë dhe përshatshmërisë së ofertës;

- çmimi i ofertës dhe lirimet;
- Kriteret dhe vlerësimi i kriteve për përcaktimin e ofertës më të volitshme, nëse kriteret plotësuese, përveç çmimit, janë paraparë me dokumentacionin e tenderit edhe llogaria e tyre për secilën ofertë;

- vlerësimi dhe mendimi i personave profesionist nëse janë angazhuar të tillë në punën e komisionit;

- rang lista e ofertave, varësisht nga numri i pikëve themelore;

- data e përgatitjes së raportit dhe nënshkrimi i të gjithë anëtarëve të komisionit.

(2) Personi përgjegjës te furnizuesi duhet ta respektojë raportin e Komisionit në të cilin përfshihet propozimi për zgjedhjen e ofertës më të volitshme, përveç nëse konstaton se propozimi është i përgatitur në kundërshtim me kriteret në dokumentacionin e tenderit.

Vendimi për zgjedhje

Neni 54

(1) Vendimin për zgjedhjen ose moszgjedhjen e ofertës më të volitshme, gjegjësisht për anulimin e apelit e merr personi përgjegjës i furnizuesit në formë të shkruar.

(2) Vendimi nga paragrafi 1 i këtij neni përmban numrin e apelit dhe të dhëna për furnizuesin, numrin dhe datën e vendimit për nevojë të furnizimit publik, të dhëna për apelin publik, mënyrën e furnizimit dhe bazën ligjore për shfrytëzimin e mënyrës së përmendur, lëndën e furnizimit, të dhënat për ofertuesin e zgjedhur, arsyet për zgjedhjen ose moszgjedhjen, gjegjësisht për anulimin e thirrjes, udhëzim për siguri juridike dhe nënshkrim të personit përgjegjës te furnizuesi.

(3) Vendimi nga paragrafi 1 i këtij neni dërgohet te të gjithë ofertuesit.

(4) Raporti i Komisionit dhe të dhënat që kanë të bëjnë me shqyrtimin, sqarimin, vlerësimin, krahasimin dhe propozimin për zgjedhje mund t'u jepen në shikim ofertuesve pas pranimit të Vendimit për zgjedhjen e ofertës më të volitshme deri në kalimin e afatit për paraqitjen e ankesës.

Njoftimi për zgjedhjen e ofertës më të volitshme

Neni 55

Furnizuesi menjëherë pas kryerjes së zgjedhjes të ofertës më të volitshme, me shkrim e lajmëron çdo ofertues të eliminuar apo kandidatin, menjëherë pas zgjedhjes së ofertës më të volitshme për arsyet e moszgjedhjes të ofertës së tij, si dhe për bartësin e ofertës së zgjedhur më të volitshme.

A. APELI I HAPUR

Neni 56

(1) Apeli i hapur është procedurë për furnizim në të cilën të gjithë subjektet e interesuara mund të dorëzojnë ofertë, në pajtim me kërkesat paraprakisht të definuara nga ana e furnizuesit, të parapara në dokumentacionin e tenderit.

Përmbajtja e shpalljes

Neni 57

Shpallja për Apelin e hapur, doemos duhet të përmbajë:

- 1) emrin, adresën dhe selinë e furnizuesit, numrat e telefonave dhe telefaksave;
- 2) numrin e apelit;
- 3) përshkrimin e lëndës së furnizimit dhe sasinë;
- 4) vendin e dërgesës, kryerjes së punëve apo realizimit të shërbimeve;
- 5) përmendjen e mundësisë për ndarjen e furnizimit në pjesë, varësisht nga lloji i mallit, pajisjes dhe shërbimit;

6) vendin dhe kushtet për dhënien e dokumentacionit të tenderit, shumën dhe mënyrën e pagesës së shumës që duhet të paguhet për marrjen e dokumentacionit;

7) datën e fundit për pranimin e ofertave dhe adresën ku dërgohen ofertat;

8) personat e autorizuar për të marrë pjesë në hapjen e ofertave;

9) datën, orën dhe vendin e hapjes së ofertave;

10) kërkesën për paraqitjen e garancisë për realizimin e marrëveshjes;

11) dëshminë dhe dokumentacionin që i duhen ofertuesit për argumentimin aftësisë ekonomiko-financiare dhe teknike;

12) periudhën e vlefshmërisë së ofertës;

13) kriteret për zgjedhjen e ofertuesit më të volitshëm, gjegjësisht për ndarjen e marrëveshjes;

14) përshkrimin e mënyrës së hartimit të ofertës, formën dhe përmbajtjen e ofertës;

15) të dhëna të tjera që kanë të bëjnë me lëndën e furnizimit.

Afati për pranimin e ofertave në apelin e hapur

Neni 58

(1) Në apelin e hapur afati i fundit për pranimin e ofertës, i caktuar nga furnizuesi nuk mund të jetë më i shkurtër se 52 ditë nga dita e dorëzimit të apelit për shpallje. Në rast të procedurës së përsheptuar, afati nuk mund të jetë më i shkurtër se 36 ditë nga dita e dorëzimit të apelit për shpallje.

(2) Procedura e përsheptuar zbatohet në rastet kur njoftimi për furnizimet e planifikuara vjetore të furnizuesit është shpallur paraprakisht së paku dy muaj në veb-faqen e Byrosë ose kur urgjenca e furnizimit kërkon realizimin e saj në afate më të shkurtëra nga ato të paraparart në procedurë të rregullt.

(3) Furnizuesi në kuadër të afateve të përcaktuara në paragrafin 1 të këtij neni, e cakton datën e fundit të pranimit të ofertës. Afati i fundit për dorëzimin e ofertave shprehet si datë dhe kohë specifike dhe caktohet sipas natyrës së furnizimeve publike, duke përfshirë edhe nevojat e arsyeshme të furnizuesit, kohën e nevojshme për përgatitjen e ofertave, a priten ofertues të huaj, dhe a janë në pajtim afatet minimale kohore me obligimet e ndërmarrura nga Qeveria.

(4) Nëse apeli i hapur është i shpallur në gazetën zyrtare të Unionit Evropian dhe në mjetet tjera zyrtare për informim jashtë Unionit Evropian (tenderi ndërkombëtar), afati i fundit për dorëzimin e ofertave nuk mund të jetë më i vogël se 52 ditë nga dita e dërgimit të apelit për shpallje.

(5) Furnizuesi mundet së paku pesë ditë para skadimit të afatit të fundit për pranimin e ofertës, ta vazhdojë afatin e fundit, nëse një apo më shumë ofertues nuk kanë mundësi t'i dërgojnë ofertat deri në afatin e fundit, që është rezultat i arsyeve objektive. Nëse furnizuesi i pranon arsyet objektive, e shpall vazhdimin e afatit të fundit në mjetet e informimit publik, ku ka qenë i shpallur apeli.

(6) Në rastet kur për furnizimin është e nevojshme të shqyrtohet specifikim i madh teknik, vizita e lokacionit apo kontrolli i vet vendit, për shkak të shikimit dhe konsultimeve, këto rrethana do të merren parasysh për caktim adekuat të afateve nga paragrafi 1 i këtij neni, për të cilin furnizuesi, me shkrim, do t'i njoftojë ofertuesit.

(7) Ofertat që do të arrijnë te furnizuesi pas caktimit të afatit të fundit për arritjen e tyre, do të llogariten si të vonura dhe i kthehen ofertuesit.

B. APELI I KUFIZUAR

Neni 59

Furnizuesi zbaton procedurë të apelit të kufizuar, kur në bazë të apelit të shpallur për aftësi ekonomiko-financiare dhe teknike të kandidatëve të paraqitur, dhe në bazë të kriterëve të përcaktuara bën zgjedhjen e numrit të caktuar të kandidatëve, të cilët sipas vlerësimit të tij do të ishin të aftë dhe të kualifikuar që me siguri ta kryejnë furnizimin.

Fazat në apelin e kufizuar

Neni 60

(1) Furnizimi përmes apelit të kufizuar zbatohet në dy faza.

(2) Furnizuesi në fazën e parë:

- publikisht shpall apeli për të gjithë personat e interesuar, që të dorëzojnë kërkesë për të marrë pjesë në procedurën për furnizim;

- e përcakton aftësinë e tyre ekonomiko-financiare dhe teknike; dhe

- zgjedh numër të mjaftueshëm të kandidatëve të aftë që të sigurojë konkurrencë të vërtetë, e së paku tre.

(3) Në fazën e dytë furnizuesi dërgon ftesë me shkrim, pa shpallje publike ndaj të gjithë kandidatëve të zgjedhur dhe të aftë, për të dorëzuar ofertë.

(4) Me ftesë me shkrim, furnizuesi kandidatëve të zgjedhur dhe të aftë ua dërgon dokumentacionin e tenderit.

(5) Vetëm kandidatët e ftuar mund të paraqesin ofertë.

Përmbajtja e shpalljes për apelin të kufizuar

Neni 61

(1) Shpallja për apelin të kufizuar doemos duhet të përmbajë:

1) emrin, adresën dhe selinë e furnizuesit, numrat e telefonave dhe telefaksave;

2) numrin e ftesës;

3) qëllimin e furnizuesit të realizojë ndonjë lloj të furnizimit;

4) dëshminë dhe dokumentacionin, që i duhen ofertuesit për argumentimin e aftësisë ekonomiko-financiare dhe teknike;

5) datën e fundit për pranimin e kërkesave dhe adresën ku duhet të dërgohen;

6) minimumin e kriterëve në bazë të të cilave furnizuesi do ta vlerësojë aftësinë për realizimin e furnizimit; dhe

7) afatin për marrjen e Vendimit për kualifikimin e kandidatëve të paraqitur.

(2) Afati për dorëzimin e kërkesave në apelin e kufizuar nuk mund të jetë më i shkurtër se 37 ditë nga dita e dorëzimit të ftesës.

Vendosja për aftësinë e kandidatëve në fazën e parë

Neni 62

(1) Komisioni vendos për aftësinë e kandidatëve në bazë të kriterëve që janë shpallur në apelin.

(2) Komisioni gjatë vendosjes për aftësinë e kandidatëve nuk guxon të zbatojë kushte diskriminuese dhe kushte të tjera plotësuese financiare, teknike dhe administrative, që nuk janë paraparë me apelin.

(3) Komisioni do ta përfshijë kandidatin për të cilin do të vlerësojë se dokumentet e dorëzuara në lidhje me vërtetimin e aftësisë së tij janë të rrejshme, të pasakta apo jokomplete dhe për këtë menjëherë e njofton me shkrim, me arsyetim.

(4) Komisioni përcakton listën e kandidatëve më të aftë ekonomiko-financiar dhe teknik, numri i të cilëve duhet të jetë i mjaftueshëm që të sigurojë konkurrencë të vërtetë, por jo më pak se tre.

(5) Në bazë të listës së përcaktuar nga Komisioni, personi përgjegjës te furnizuesi merr Vendim për kandidatët të cilëve cilët do t'iu dërgojë ftesë me shkrim për paraqitjen e ofertave.

(6) Vendimi nga paragrafi 5 i këtij neni merret më së voni në afat prej tre muajve nga dita e dorëzimit të kërkesave.

(7) Nëse furnizuesi vlerëson se për marrjen e Vendimit për aftësinë e kandidatëve është i nevojshëm afat më i gjatë nga afati i përcaktuar në paragrafin 6 të këtij neni, atëherë në afat prej 30 ditësh nga dita e dërgimit të kërkesës, do t'i njoftojë të gjithë kandidatët për shkaqet e vazhdimin.

(8) Furnizuesi, në afat prej 10 ditëve nga dita e marrjes së Vendimit i njofton të gjithë kandidatët që kanë dorëzuar kërkesa me arsyetim, për shkaqet e marrjes së Vendimit.

(9) Kandidatët e pakënaqur kanë të drejtë kundërshtimi.

Vendosja për zgjedhje në fazën e dytë

Neni 63

Furnizuesi, kandidatëve të caktuar në Vendimin e nenit 62 paragrafi 5 i këtij ligji, u dërgon ftesë me shkrim, për dorëzimin e ofertës, e cila përmban:

- adresën e furnizuesit;
- thirrjen në apelin e shpallur;
- lëndën e furnizimit;
- përmbajtjen e ofertës;
- kriteret për zgjedhjen e ofertuesit më të volitshëm dhe poentimin e tyre;
- afatin e fundit për dorëzimin e ofertës;
- kohën dhe vendin për ngritje dhe shumë dhe kushtet për pagesën e dokumentacionit të tenderit, dhe
- vendin, ditën dhe orën e mbajtjes së hapjes publike të ofertave.

Afati për pranimin e ofertave

Neni 64

Afati për pranimin e ofertave, i caktuar nga furnizuesi, nuk mund të jetë më i shkurtër se 40 ditë nga dita e dërgimit të ftesës me shkrim. Në rast urgjence, afati i pranimit të ofertave nuk mund të jetë më i shkurtër se 30 ditë nga dita e dërgimit të kërkesës me shkrim.

Neni 65

Furnizuesi bën zgjedhjen e kandidatit më të mirë, në bazë të kriterëve të përcaktuara në ftesën me shkrim, nga neni 63 i këtij ligji.

C. PROCEDURA PËR FURNIZIM ME NEGOCIATA

Neni 66

(1) Procedura për furnizimin publik me negociata, është procedurë e jashtëzakonshme dhe mund të zbatohet vetëm në raste të kufizuara, të parapara me këtë ligj, dhe pëlqim paraprak të Byrosë.

(2) Pëlqimi paraprak kërkohet me kërkesë me shkrim, ku përmenden shkaqet dhe arsyeja e nevojës për mënyrën e këtillë të furnizimit, dëshmi për përmbushjen e kushteve për zbatimin e kësaj mënyre të furnizimit, vlerën e furnizimit dhe të dhëna të tjera për furnizimin.

(3) Byroja mund të kërkojë nga furnizuesi ta plotësojë kërkesën e tij, dhe të dërgojë dokumentacion tjetër në afat të caktuar.

(4) Byroja do t'i përgjigjet kërkesës së furnizuesit në afat prej 8 ditëve nga dita e pranimit të kërkesës, gjegjësisht nga pranimi i plotësimit të kërkesës dhe dokumentacionit tjetër.

(5) Pëlqimi paraprak për zbatimin e kësaj mënyrë të furnizimit, vlen deri në fund të vitit në vijim.

(6) Nëse Byroja refuzon të japë pëlqim paraprak, furnizuesi është i obliguar të zbatojë procedurë me shpallje publike.

Procedura për furnizim me negociata, pa shpallje paraprake të ankandit publik

Neni 67

(1) Furnizimi publik mund të zbatohet me procedurë negociatash, kur:

- pas zbatimit të dy procedurave paraprake, me ftesë të hapur apo të kufizuar nuk ka pasur numër të mjaftueshëm të ofertave apo të ofertave përkatëse, me kusht që përmbajtja e dokumenteve të tenderit të këtyre ftesave të mos jetë e ndryshuar;

- për arsye teknike, intelektuale, ose për shkaqe që kanë të bëjnë me mbrojtjen e të drejtave ekskluzive, të regjistruara në Ministrinë e Ekonomisë apo Odën Ekonomike të Republikës së Maqedonisë, furnizimin mund ta kryejë vetëm një dhënës i caktuar i shërbimeve, kryerës i punëve, ose dërgues i mallrave;

- për arsye urgjencash të skajshme, të shkaktuara nga ngjarjet, që s'ka mund t'i parashohë furnizuesi, e as që duhet t'i përshkruhen si lëshim furnizuesit, apo nga ngjarjet (fatkeqësi elementare, epidemi, sëmundje ngjithëse

apo ngjarje të shkaktuara nga fuqia madhore), për shkak të të cilave nuk mund të respektohet afati i caktuar për procedurë të hapur apo të kufizuar;

- furnizuesi domos duhet të bëjë dërgesa plotësuese nga ofertuesi i parë, për arsye të zëvendësimit të pjesshëm të të mirave të zakonshme apo instalimeve; zgjerimit të të mirave ekzistuese apo instalimeve, ku ndërimi i ofertuesit do ta obligonte furnizuesin të blejë material, që ka karakteristika të ndryshme teknike, që do të rezultonte me jocompatibilitet apo me vështirësi teknike joproportionale, në funksionim apo mirëmbajtje;

- për shkak të rrethanave të paparashikueshme duhet të kryhen punë të domosdoshme plotësuese, që nuk kanë qenë të përfshira në marrëveshjen që shqyrtohet, ose që është lidhur me kusht:

a) punët plotësuese të mos mund të jenë të ndara ekonomikisht apo teknikisht, nga marrëveshja themelore, pa probleme të mëdha për furnizuesin; dhe

b) punët plotësuese, edhe pse mund të ndahen nga realizimi i marrëveshjes themelore, janë të domosdoshme për fazat e saj të mëvonshme, përkatësisht për realizimin e saj.

(2) Shuma e përgjithshme e furnizimeve, të dara për punët plotësuese nga paragrafi 1 alinetë 4 dhe 5 të këtij neni, nuk guxojnë të tejkalojnë 20 % e shumës të marrëveshjes themelore, kurse gjatësia e këtyre furnizimeve si dhe furnizimeve të vazhdueshme, nuk guxon t'i tejkalojë tri vjet.

C. KONKURS PËR HARTIMIN E PROJEKTTIT

Neni 68

(1) Sigurimin projektit apo planit nga sfera e planifikimit hapësinor apo urbanistik, arkitektura, ndërtimtaria dhe përpunimi i të dhënave, furnizuesi e realizon në bazë të konkursit të zbatuar.

(2) Konkursin për projekt, furnizuesi është i obliguar ta shpall në pajtim me nenin 30 të këtij ligji.

(3) Konkursi sidomos përmban: emrin e furnizuesit, përshkrimin e projektit, afatin e fundit për pranimin e projektit, vendin e dërgimit të projektit, kriteret për zgjedhjen e projektit më të mirë, nëse është i nevojshëm përcaktimi i përgatitjes profesionale të kandidatëve, nga të cilët pritet hartimi i projektit, nëse nevojitet përmendja e emrave të komisionit të jurisë, të dhëna për ndarje eventuale të shpërblimeve dhe informata të tjera që do t'i caktojë furnizuesi.

(4) Pjesëmarrja e konkursit është anonime.

(5) Numri i kandidatëve të paraqitur në konkurs duhet të sigurojë konkurrencë të vërtetë, dhe ai nuk duhet të jetë më i vogël se tre.

(6) Projektin apo planin e zgjedh komisioni i pavarur i jurisë, i përbërë ekskluzivisht nga personat fizik që janë të pavarur nga pjesëmarrësit e konkursit dhe nuk mund të marrin pjesë në konkurs.

(7) Kur nga pjesëmarrësit e konkursit kërkohet kualifikim i posaçëm profesional, atëherë së paku një e treta e anëtarëve të komisionit të jurisë është e domosdoshme të kenë kualifikime profesionale të njëjta, apo përkatëse sikurse kandidatët.

(8) Komisioni i jurisë është i pavarur në vendosjen gjatë zgjedhjes së projektit më të mirë, në bazë të kriterëve të përcaktuara në konkurs.

(9) Furnizuesi e shpall publikisht në mjetet e informimit publik rezultatit e konkursit të zbatuar, si dhe të dhënat e pjesëmarrësit, projekti i të cilit është zgjedhur.

D. APEL I KUFIZUAR PËR SHËRBIME KONSULTATIVE

Apel i kufizuar për shërbime konsultative.

Neni 69

(1) Apeli i kufizuar për shërbime konsultative u përket shërbimeve intelektuale (studime, projekte, kërkime, ekspertiza, eksperimente, analiza-studime industriale dhe shfrytëzimi i të drejtës së autorsisë), e të cilat çojnë kah zgjedhja e kandidatit të aftë në lëmin përkatës.

(2) Në apelin e kufizuar për shërbime konsultative caktohet lënda e shërbimit nga paragrafi 1 i këtij neni, kushtet (kriteret) që duhet t'i plotësojnë autorët - kandidatët të konkursit dhe ngjashëm.

(3) Apel i kufizuar për shërbime konsultative zbatohet sipas procedurave për apel të kufizuar në pajtim me këtë ligj.

Neni 70

(1) Ofertuesit e shërbimeve intelektuale me ofertën dorëzojnë projekte, studime, vepra, patenta, licenca etj., me të cilat e vërtetojnë kompetencën dhe aftësinë për kryerjen e shërbimit konsultativ që është lëndë e furnizimit.

(2) Nëse shërbimet konsultative kanë shkallë të sekretit, të njëjtat duhet të shënohen me shkallën e besueshmërisë dhe të shoqëruara me masa të sigurisë.

Neni 71

(1) Ofertat për shërbimet konsultative i shqyrton komisioni i jurisë i caktuar nga furnizuesi. Një e treta e anëtarëve të jurisë zgjedhen nga jashtë dhe atë nga sfera e shërbimit të kërkuar dhe kanë votë konsultative.

(2) Komisioni i jurisë mund të realizojë intervistë me çdo ofertues për shërbimet intelektuale, gjatë së cilës çdo kandidat-ofertues mund edhe më ta precizojë, ta komplettojë apo ta ndryshojë propozimin e tij.

(3) Ofertuesi-kandidat ofertës ia bashkangjet edhe kërkesën për shpërbllim, gjegjësisht çmimin e shërbimit që duhet të arsyetohet dhe i cili nuk guxon të tregohet.

(4) Shpërbllimi, gjegjësisht çmimi mund të ulet nga furnizuesi, nëse shërbimi, nuk është kryer me kualitet.

(5) Komisioni i jurisë përgatit procesverbal me mendim të arsyetuar të cilin ia dorëzon furnizuesit.

Dh. FURNIZIMI ME VLERË TË VOGËL

Neni 72

(1) Furnizim me vlerë të vogël, furnizuesi gjatë vitit, mund të realizojë për blerjen e mallrave, për shërbime dhe punë me vëllim dhe vlerë të vogël, në shumë deri në 3.000 euro në kundërvlerë në denarë, gjatë të cilit duhet të sigurojë së paku tri oferta, prej të cilave do ta zgjedhë ofertën më të favorshme.

(2) Furnizimin nga paragrafi (1) të këtij neni furnizuesi mund ta realizojë vetëm një herë gjatë vitit për lloj apo grup të caktuar mallrash, shërbimesh dhe punësh.

(3) Furnizuesi, mënyrat e furnizimit nga paragrafi 1 të këtij neni i rregullon me akt të vetë intern.

(4) Me aktin nga paragrafi (3) të këtij neni, furnizuesi do ta përcaktojë formën organizative apo personin që do të jetë përgjegjës për grumbullimin e ofertave nga kandidatët, mënyrën e grumbullimit të ofertave (me shkrim, telefon, faks, postë elektronike dhe ngjashëm), mënyrën e zbatimit të marrëveshjes nëse është lidhur dhe kontrolli i realizimit të tij, e sidomos gjatë periudhës së garantuar.

(5) Për furnizimet e këtij neni, furnizuesi mban evidencë.

Neni 73

Furnizim për produkte ushqimore, artikuj kopshtarë në treg, materiale për zyra dhe furnizime tjera të vogla mund të realizohet vetëm me faturë, gjegjësisht fletëpagesë, shuma mujore e së cilës nuk është më e madhe se 100 euro në kundërvlerën në denarë.

V. FURNIZIME TE NDËRMARRJET PUBLIKE, SHOQËRITË NË PRONËSI TË SHTETIT DHE SHOQËRITË TREGTARE QË KRYEJNË VEPRIMTARI ME INTERES PUBLIK NË LËMIN E EKONOMISË SË UJËRAVE, SHËRBIMEVE KOMUNALE, ENERGETIKËS, TRANSPORTIT DHE TELEKOMUNIKACIONIT

Neni 74

Personat juridik në lëmin e ekonomisë së ujërave shërbimeve komunale, energjetikës, transportit dhe telekomunikacionit gjatë realizimit të furnizimeve për nevoja të veta, në mënyrë përkatëse i zbatojnë dispozitat e këtij ligji.

Neni 75

(1) Furnizuesit nga neni 74 të këtij ligji përmes apelit të hapur apo të kufizuar bëjnë furnizim për realizimin e veprimtarisë së tyre themelore vlera e çmuar e të cilit nuk është më e vogël se:

a) 100.000 euro në kundërvlerë në denarë - për furnizime nga ofertuesit në lidhje me:

- prodhimin dhe transportin e: energjisë elektrike, gazit apo energjisë ngrohëse, ujit për pije dhe shërbimeve komunale;

- furnizimin me ujë për pije, energji elektrike, gaz apo energji ngrohëse, në rrjetat përkatëse;

- heqjen e ujërave të ndotura;

- ujitjen dhe kullimin;

- kërkimin apo nxjerrjen e naftës, gazit qymyrit ose lëndëve djegëse tjera të ngurta;

- ndërtimin e terminaleve ajrore, porteve (të liqeneve apo të lumenjve) apo terminale të tjera për transport, dhe

- shfrytëzimin e rrjeteve të dedikuara të japin shërbime në lëmin e: transportit hekurudhor, sistemit automatik, autobusëve dhe teleferikët.

b) 150.000 euro në kundërvlerë në denarë - për furnizime nga ofertuesit në lidhje me sigurimin e shërbimeve telekomunikative, dhe

c) 1.000.000 euro në kundërvlerë në denarë - për furnizime nga ofertuesit që kryejnë punë publike (ndërtimin e rrugëve - magjistrale dhe rajonale, hekurudha, hidro përkatësisht termo centrale dhe ngjashëm).

(2) Gjatë llogaritjes së vlerës së çmuar të këtyre furnizimeve, merren parasysh edhe shërbimet e sigurimit, premia, shërbimet bankare dhe shërbimet tjera financiare, kuotizimet, provizionet, kamata, si dhe punë dhe shërbime të tjera që janë të domosdoshme për realizimin e furnizimeve.

Neni 76

(1) Gjatë zbatimit të procedurës me apel të kufizuar vendosja për aftësinë e kandidatëve në fazën e parë mbështetet në kushtet e përcaktuara në nenin 62 të këtij ligji.

(2) Kushtet mund të mbështeten në nevojën objektive të furnizuesve për zvogëlimin e numrit të kandidatëve të paraqitur në nivel që është i arsyeshëm me nevojën, dhe të arrihet baraspeshë ndërmjet disa karakteristikave të procedurës për ndarjen e furnizimit dhe mjeteve. Numri i kandidatëve të zgjedhur duhet të merret parasysh, për shkak të nevojës së sigurimit të konkurrencës përkatëse.

(3) Furnizuesi i njofton kandidatët e paraqitur për vendimin e tij në lidhje me kualifikimet në afat të arsyeshëm. Nëse për marrjen e Vendimit për kualifikim nevojitet kohë më e gjatë se gjashtë muaj për prezentimin e dokumentacionit, furnizuesi në afat prej dy muajve nga dorëzimi i dokumentacionit do ta lajmërojë kandidatët e paraqitur, për shkak të cilat arsyetohet periudha më e gjatë dhe për datën deri kur do të pranohet apo do të refuzohet oferta e tij.

(4) Gjatë marrjes së vendimit për kualifikim furnizuesi nuk mundet:

- t'u imponojë disa kandidatëve kushte të natyrës administrative-teknike apo financiare të cilat nuk ua imponon kandidatëve të tjerë; dhe

- të kërkojë dëshmi që i dyfishojnë objektivisht materialet dëshmuese të cilat tani më i kanë në disponim.

(5) Kandidatët, kualifikimi i të cilëve është refuzuar, njoftohen për shkaqet e refuzimit. Arsyet duhet të mbështeten në kushtet objektive për kualifikim nga paragrafi 1 i këtij neni.

Neni 77

Furnizuesit nga neni 74 të këtij ligji mund të shfrytëzojnë procedurë me bisedim sipas kushteve dhe procedurave të përcaktuara në nenin 66 të këtij ligji, si dhe në rastet:

- të furnizimit që jepet në bazë të Marrëveshjes kornizë;

- për furnizim kur ekziston mundësia të sigurohet me shfrytëzimin e ndonjë mundësie të volitshme të veçantë që është e arritshme për kohë shumë të shkurtër me çmim dukshëm më të ulët nga çmimi i rëndomtë i tregut; dhe

- për blerjen e mallrave nga bartësi i furnizimit që i mbyll aktivitetet afariste.

VI. MËNYRA E DËRGIMIT TË OFERTAVE GJATË FURNIZIMIT

Neni 78

Dorëzimi i ofertave gjatë furnizimit deri te furnizuesi kryhet nëpërmjet postës, me dorëzimin në arkiv të furnizuesit apo me dorëzim komisionit në vetë vendin, më së voni deri në ditën dhe orën e hapjes publike të ofertave, të përcaktuar në apelin e shpallur.

Neni 79

(1) Oferta dhe dokumentacioni tjetër dërgohen me zarf të mbyllur, në të cilin, në këndin e majtë lart duhet të jetë shenja "mos e hap" dhe numri i apelit.

(2) Në mesin e zarfit duhet të shënohet adresa e furnizuesit.

(3) Zarfi nuk guxon të përmbajë asnjë shenjë me të cilën do të mund të identifikohet dërguesi-ofertuesi.

Neni 80

(1) Oferta dërgohet në një ekzemplar origjinal që duhet të jetë i vërtetuar dhe i nënshkruar (çdo faqe) nga personi përgjegjës i ofertuesit.

(2) Oferta duhet t'i përmbajë të gjitha të dhënat e theksuara në apel.

(3) Në çmimin e mallrave dhe shërbimeve të ofruara me origjin të huaj, domosdo të shënohet edhe shumata e shpenzimeve doganore dhe shpenzimet tjera.

VII. GARANCIA

Neni 81

(1) Për furnizim me apel të hapur dhe të kufizuar dhe me procedurë me bisedime, shumata e të cilit është mbi 150.000 euro në kundërvlerë në denarë, furnizuesi domosdo duhet të kërkojë ofertuesit të japin garanci për pjesëmarrje në formë të mjeteve të deponuara apo garanci bankare.

(2) Furnizuesi e përcakton shumën e garancisë, që nuk guxon të jetë më e vogël se 3 % dhe më e madhe se 5 % nga vlera e përgjithshme e furnizimit.

(3) Dokumenti me të cilin vërtetohet garancia është pjesë e ofertës.

Neni 82

Furnizuesi është i obliguar pas lidhjes së marrëveshjes me ofertuesin më të volitshëm, ofertuesve që kanë marrë pjesë në zgjedhjen e ofertuesit më të volitshëm, në afat prej 7 ditëve t'ua kthejë shumën e deponuar të garancisë.

Neni 83

Garancia e nenit 81 e këtij ligji arkëtohet në dobi të furnizuesit nëse ofertuesi është i fuar të lidhë marrëveshje pas zgjedhjes së bërë për ofertues më të volitshëm, ndërsa ai refuzon ta bëjë këtë dhe nëse pjesëmarrësi në procedurë e tërheq ofertën pas hapjes.

VIII. LIDHJA E MARRËVESHJEVE

Neni 84

(1) Në afat prej 5 ditëve nga dita e marrjes së Vendimit për zgjedhjen e ofertuesit më të volitshëm, ndërsa para lidhjes së marrëveshjes, furnizuesi shfrytëzues dhe individit shfrytëzues i mjeteve të Buxhetit të Republikës së Maqedonisë, është i obliguar të paraqesë kërkesë me shkrim në Ministrinë e Financave, për marrjen e vërtetimit për mjetet e siguruarat financiare dhe pëlqim për qasje në lidhjen e marrëveshjes.

(2) Ministria e Financave është e obligueshme që në afat prej 7 ditësh nga dita e marrjes së kërkesës të veprojë sipas së njëjtës dhe nëse mjetet e planifikuara për furnizim konkret janë siguruar me Buxhetin e Republikës së Maqedonisë, për vitin në vijim, ta lëshojë vërtetimin dhe pëlqimin nga paragrafi 1 i këtij neni, e nëse mjetet nuk janë siguruar, ta njoftojë me shkrim furnizuesin shfrytëzues dhe shfrytëzuesin individ të mjeteve të Buxhetit të Republikës së Maqedonisë se nuk mund t'i qaset lidhjes së marrëveshjes.

(3) Furnizuesi shfrytëzues dhe shfrytëzuesi individ të mjeteve nga Buxheti i Republikës së Maqedonisë, është i obliguar që para qasjes së lidhjes të marrëveshjes, ta njoftojë ofertuesin për nevojën e marrjes së vërtetimit dhe pëlqimit nga paragrafi 1 i këtij neni.

(4) Ofertuesi është i obliguar që para lidhjes së marrëveshjes të kërkojë një ekzemplar të vërtetimit dhe pëlqimit nga paragrafi 1 i këtij neni.

(5) Nëse lidhet marrëveshja në kundërshtim me dispozitat nga paragrafët 1, 2, 3 dhe 4 të këtij neni, marrëveshja konsiderohet e pavlefshme.

(6) Furnizuesi dhe ofertuesi janë të obliguar të veprojnë në pajtim me paragrafët 1, 3 dhe 4 të këtij neni edhe në rastet e lidhjes së aneksit të marrëveshjes kryesore.

Neni 85

(1) Pas marrjes së Vendimit për zgjedhje të ofertës më të volitshme, furnizuesi është i obliguar që me shkrim, më së voni në afat prej 7 ditësh, ta lajmërojë ofertuesin se është i zgjedhur si bartës i furnizimit.

(2) Për zgjedhjen e ofertës më të volitshme, me shkrim lajmërohen edhe të gjithë ofertuesit tjerë, pjesëmarrës në procedurën në afatin nga paragrafi 1 i këtij neni, në të cilin kumtohet emri i bartësit të furnizimit, lëndës së furnizimit dhe të dhëna tjera.

(3) Në afat prej 7 ditësh nga dita e skadimit të afatit për paraqitjen e ankesës, gjegjësisht nga dita e definitivitetit të Vendimit sipas ankesës, nënshkruhet marrëveshje.

(4) Nga ana e furnizuesit, marrëveshjen e nënshkruan personi përgjegjës ose, personi i autorizuar nga ai, ndërsa nga ana e bartësit të furnizimit – nënshkruet i autorizuar.

(5) Në afat prej 30 ditësh pas nënshkrimit të marrëveshjes nga paragrafi 4 i këtij neni, furnizuesi përpilon njoftim për marrëveshjen e lidhur dhe, e shpall në veb faqen për furnizime publike.

(6) Njoftimi nga paragrafi 5 i këtij neni, përmban të dhëna për: furnizuesin, lëndën e furnizimit, procedurën e zbatuar, ofertuesin e zgjedhur dhe çmimin e kontraktuar.

Neni 86

Për shkak të mbajtjes së evidencës unike të furnizimeve publike në Byro, subjektet nga neni 1 i këtij ligji, janë të obliguar të dorëzojnë kopje nga marrëveshja e lidhur për furnizime publike, vlera e të cilave është mbi 3.000 euro në kundërvlerë në denarë, në afat prej 15 ditësh nga dita e lidhjes së marrëveshjes.

Neni 87

Gjatë furnizimeve, te të cilat lënda e furnizimit dërgohet suksesivisht, dhe kur bartësi i zgjedhur i furnizimit nuk e dorëzon lëndën e furnizimit konform marrëveshjes, ose kur heq dorë nga nënshkrimi i marrëveshjes, furnizuesi e prishë marrëveshjen dhe, mund të lidhë marrëveshje me ofertuesin e ranguar në vend të dytë ose, të zbatojë procedurë të re për furnizim.

Neni 88

(1) Në marrëveshje parashihet dhënia e garancisë bankare, si mjet me të cilin furnizuesi sigurohet se ofertuesi do ta kryejë furnizimin në kohë, me cilësi dhe sipas kushteve të marrëveshjes.

(2) PAGESA me avanc kryhet në kushtet, kur në treg nuk mund të sigurohen prodhime dhe shërbime, dhe kur me atë arrihet çmim më i ulët i shitjes.

(3) Për subjektet nga neni 1 i këtij ligji, avanci nuk mund të jetë më i madh se 20% nga vlera e marrëveshjes.

(4) Furnizuesi, para pagesës së avancit nga paragrafi 3 i këtij neni, domosdo siguron garanci bankare nga ofertuesi, në lartësi të avancit të kontraktuar.

Neni 89

(1) Marrëveshjet për furnizim, konsiderohen jovalide:
- nëse janë lidhur pa procedurë të zbatuar paraprakisht për furnizim publik;
- nëse furnizuesi ka zbatuar procedurë për furnizim, në kundërshtim me kushtet që janë të përcaktuara me këtë ligj ose, kanë lidhur marrëveshje me ofertues i cili nuk është i zgjedhur si bartës i furnizimit;

- nëse furnizuesit kryejnë furnizime ose, kanë autorizuar personë të tretë ose, person i cili konform këtij ligji, nuk është furnizues, me qëllim që t'i shmangët zbatimit të tij; dhe

- nëse furnizuesi ka lidhur marrëveshje pa siguruar paraprakisht vërtetim për mjete financiare të siguruara dhe pëlqim për qasje ndaj lidhjes së marrëveshjes.

(2) Marrëveshjet nga paragrafi 1 i këtij neni, i shpall të pavlefshme gjyqi kompetent.

IX. MBROJTJE JURIDIKE NË PROCEDURAT PËR FURNIZIME PUBLIKE

Neni 90

(1) Mbrojtja juridike për shkelje të ligjit në procedurat për furnizimet publike, sigurohet me mbikëqyrje dhe kontroll në bazë të parimeve për ligjshmëri, urgjencë, arritshmëri, efikasitet dhe dyshkallësi.

(2) Mbrojtja juridike, sigurohet në të gjitha fazat e procedurës për furnizime publike, nëpërmjet dorëzimit të mjetit juridik te Komisioni për ankesa, sipas furnizimeve publike të Qeverisë të Republikës së Maqedonisë (në tekstin e mëtejme: Komisioni për ankesa).

(3) Mbrojtja juridike, siguron jodiskriminim e personave që kanë marrë pjesë në procedurën për furnizime publike, dhe të cilat konsiderojnë se është bërë shkelje e këtij ligji.

Neni 91

(1) Ofertuesit e pakënaqur, gjatë tërë procedurës, si edhe personat të cilët kanë ngritur dokumentacion tenderi, mund të paraqesin kundërshtim për mënyrën e punës dhe, për mënyrën e shqyrtimit dhe vlerësimit të ofertave të dërguara te Komisioni për furnizime publike.

(2) Në qoftë se Komisioni për furnizime publike, vlerëson se kundërshtimi i paraqitur është i arsyeshëm, mundet ta pranojë dhe ta korrigjojë punën e vet.

(3) Në qoftë se, Komisioni për furnizime publike nuk e pranon kundërshtimin, të njëjtin ia dërgon Komisionit për ankesa.

(4) Kundërshtimet mund të paraqiten në afat prej dy ditë, nga dita e njoftimit për shkeljen, për të cilën kundërshtohet.

(5) Përgjigja për kundërshtimin e paraqitur, jepet në afat prej tre ditësh, nga dita e paraqitjes së tij, gjegjësisht dërgimit te Komisioni për ankesa.

(6) Deri në vendosjen sipas kundërshtimit, Komisioni për furnizime publike e ndërpret punën e vetë.

Neni 92

(1) Pjesëmarrësi i pakënaqur nga zgjedhja e ofertës më të volitshme, për përjashtim nga faza e parë të thirrja e kufizuar, për përjashtim të thirrjes së hapur, si edhe personat të cilët kanë ngritur dokumentacion tenderi, mund të paraqesin ankesë te Komisioni për ankesa, në afat prej 7 ditësh nga dita e pranimit të njoftimit.

(2) Ankesa nga paragrafi 1 i këtij neni, dorëzohet nëpërmjet komisionit, i cili e ka udhëhequr procedurën e shkallës së parë, në dy kopje, prej të cilave një kopje i dorëzohet Byrosë. Ankesa dorëzohet me anë të postës së rekomanduar.

(3) Komisioni i cili e ka udhëhequr procedurën e shkallës së parë, ankesën, me arsyetimin sipas konstatimeve të ankesës dhe, me kopje të dokumentacionit të përgjithshëm për procedurën e udhëhequr për furnizimet publike, e dorëzon te Komisioni për ankesa.

(4) Paraqitja e ankesës e ndalon ekzekutimin e Vendimit për zgjedhje të bartësit të furnizimit, deri në plotfuqishmërinë e Vendimit sipas ankesës.

(5) Në kryerjen e punëve, Komisioni për ankesa është i obliguar t'i mbrojë të dhënat në lidhje me sekretin shtetëror, ushtarak dhe afarist dhe, t'i përdorë dokumentet në pajtim me shkallën e besueshmërisë së tyre.

Neni 93

(1) Me qëllim që të mbrohen intereset e ofertuesve dhe, të sigurohet paanshmëri në vendosjen sipas ankesave, rregullshmërinë e procedurës për furnizime publike, në

vlerë më të lartë se 30.000 euro në kundërvlerë në denarë, e kontrollojnë ekspertit, të cilin e emëron Byroja nga lista e cila ruhet në Ministrinë e Financave. Kërkesë, Byros, për përcaktimin e ekspertit, i dorëzohet ofertuesi.

(2) Lista e ekspertëve përgatitet nga Ministria e Financave.

(3) Ekspertit, furnizuesit i sigurojnë qasje në dokumentacionin e tërë, të njëjtin e shqyrton dhe, në afat prej 8 ditë nga dita e paraqitjes së ankesës, përpilon mendim me shkrim në lidhje me konstatimet nga ankesa, për kundërvajtjet gjatë procedurës për furnizim publik dhe, ia dorëzon Komisionit për ankesa.

(4) Në qoftë se ekspertit vlerëson se ankesa ka të bëjë me zbatimin e rregullt të këtij ligji, furnizuesit dhe ankesit, si palë, mund t'ju ofrojë të marrin pjesë në procedurën e pajtimit.

(5) Çdo palë, duhet të deklarohet me shkrim se a pajtohet me procedurën për pajtim dhe, pajtue të jetë ekspertit.

(6) Në qoftë se e pranojnë procedurën e pajtimit, palët para pajtuesit do ta paraqesin mendimin e tyre me gojë ose në formë të shkruar, me qëllim që të arrihet marrëveshje për pajtim.

(7) Në qoftë se palët nuk arrijnë marrëveshje për pajtim, ankesa, bashkë me dokumentacionin e tërë dhe, mendimin e ekspertit, i dorëzohet Komisionit për ankesa.

(8) Nëse ekspertit nga paragrafi 1 i këtij neni, nuk përgatit mendim, Komisioni për ankesa për furnizime publike, vendos pa mendimin e tillë.

(9) Shpenzimet për revizionin e kryer të ekspertit, i paguan subjekti, i cili e ka kërkuar angazhimin e tij, ndërsa për procedurën e pajtimit, shpenzimet i paguajnë të dyja palët, njësoj.

(10) Mënyrën, kushtet dhe procedurën për zgjedhjen e ekspertëve nga paragrafi 1 i këtij neni, i përcakton ministri i Financave.

Neni 94

(1) Komisioni për ankesa është i obliguar në afat prej 15 ditëve nga dita e pranimit të ankesës, të prononcohet në suaza të konstatimeve nga ankesa.

(2) Komisioni nga paragrafi 1 i këtij neni, do ta refuzojë ankesën, nëse ankesa nuk është dorëzuar me kohë, e nëse nuk e refuzon, e merr lëndën për zgjidhje.

Neni 95

Komisioni për ankesa, do ta refuzojë ankesën si të papabazë, kur:

- do të konstatojë se procedura që i ka paraprirë zgjidhjes së ofertës më të volitshme, është zbatuar në pajtim me këtë ligj, ose

- do të konstatojë se në procedurën e shkallës së parë, ka pasur mangësi, të cilat nuk kanë mundur qenësisht të ndikojnë gjatë vendosjes për zgjedhjen e ofertës më të volitshme.

Neni 96

(1) Komisioni për ankesa, do ta abrogojë Vendimin për zgjedhje të ofertës më të volitshme, nëse konstaton se:

- organi i shkallës së parë, gabimisht i ka vlerësuar ofertat dhe dokumentacionin shoqëruar, ose

- organi i shkallës së parë, ka bërë zgjidhje të ofertës më të mirë me zbatim të gabueshëm të kriterëve për zgjidhje të ofertës më të volitshme.

(2) Në rast të abrogimit të Vendimit për zgjidhje të ofertës më të volitshme, Komisioni për ankesa është i obliguar t'ia bëjë me dije organit të shkallës së parë, se cilat rrethana duhet t'i ketë parasysh, në veprimin e mëtejme. Organi i shkallës së parë, është i obliguar të veprojë sipas udhëzimeve dhe, më së voni në afat prej 15 ditësh, të bëjë zgjidhjen e ofertës më të volitshme, për çka menjëherë e njofton Komisionin për ankesa.

Neni 97

(1) Komisioni për ankesa, do ta abrogojë procedurën e zbatuar nëse, konstaton se komisioni i shkallës së parë, i ka zbatuar gabimisht dispozitat e këtij ligji, gjatë zbatimit të procedurës.

(2) Në rast të abrogimit të procedurës së zbatuar, Komisioni për ankesa është i obliguar që menjëherë ta njoftojë organin e shkallës së parë dhe, ta udhëzojë se cilat rrethana duhet t'i ketë parasysh, në veprimin e mëtejshëm.

Neni 98

(1) Komisioni për ankesa, për Vendimin e tij i njofton parashtruesit e ankesës dhe komisionin i cili e ka udhëhequr procedurën e shkallës së parë.

(2) Vendimi i Komisionit për ankesa është definitiv.

(3) Pas definitivitetit të Vendimit të Komisionit për ankesa, parashtruesi i ankesës ka të drejtë të kërkojë mbrojtje para gjyqit themelor kompetent.

Neni 99

(1) Komisioni për ankesa është i pavarur në punën e tij.

(2) Komisioni për ankesa është i përbërë nga kryetari dhe katër anëtarë dhe nga zëvendësit e tyre, nga radhët e personave profesionistë të afirmuar dhe të dëshmuar (avokatë, noterë, revizorë komercialist, inxhinierë dhe ngjashëm) të cilët i emëron dhe i shkarkon Qeveria e Republikës së Maqedonisë, për një periudhë dyvjeçare, me të drejtë rrizgjedhjeje edhe për dy vjet.

(3) Anëtarët i Komisionit nga paragrafi (2) i këtij neni, nuk mund të jetë person i emëruar nga Kuvendi i Republikës së Maqedonisë dhe nga Qeveria e Republikës së Maqedonisë.

(4) Për kryetar të Komisionit për ankesa zgjedhet person me kualifikime të njëjta, si edhe për zgjedhjen e gjyqtarit në gjykatën themelore.

(5) Kryetari dhe anëtarët i Komisionit nga paragrafi (2) i këtij neni, mund të shkarkohen para skadimit të mandatit për të cilin janë zgjedhur me procedurë të njëjtë si edhe gjatë zgjedhjes së tyre, vetëm nëse u është shqiptuar dënim për veprë penale kundër pronës; nëse zbulojnë fshhtësi afariste, të cilën e kanë përvetësuar gjatë punës në Komisionin për ankesa, dhe nëse në mënyrë vullnetare paraqesin dorëheqje, me shkrim.

(6) Kryetari dhe anëtarët e Komisionit për ankesa si edhe zëvendësit e tyre, për punën e tyre në Komision kanë të drejtë kompensimi, të cilin e përcakton Qeveria.

Neni 100

Komisioni për ankesa nxjerr Rregullore për punën e tij.

Neni 101

Komisioni për ankesa është i pavarur në punën e tij, dhe së paku dy herë gjatë vitit e informon Qeverinë për punën e tij përmes raporteve të përgatitura, të cilat publikohen në veb-faqen për furnizime publike.

X. MBIKËQYRJA

Neni 102

Qeveria, sipas raporteve të Byrosë, një herë në vit e informon Kuvendin e Republikës së Maqedonisë për numrin dhe llojin e procedurave të realizuara për furnizime publike, lartësinë e mjeteve për furnizimet publike, si edhe për problemet eventuale gjatë realizimit të furnizimeve.

Neni 103

(1) Mbiqëqyrjen për zbatimin e dispozitave të këtij ligji e bën Ministria e Financave dhe Byroja.

(2) Inspektimi mbiqëqyrës kryhet përmes revizionit qendror të brendshëm.

(3) Mbiqëqyrja nga paragrafët 1 dhe 2 të këtij neni, bëhet në drejtim të:

- sigurimit të mjeteve për furnizim;
- zbatimit të procedurave të furnizimeve;
- organizimit të organeve për zbatimin e furnizimeve;
- evidencës së furnizimeve;
- formimit të dokumentacionit për furnizimet, dhe
- realizimit të marrëveshjeve.

Neni 104

(1) Në qoftë se gjatë kryerjes së mbiqëqyrjes konstatohen parregullsi dhe mangësi në zbatimin e procedurës për furnizim e cila është në rrjedhë e sipër, revizori qendror i brendshëm do të marrë Vendim me të cilin do të përcaktohen masat dhe afatet për shmangien e tyre.

(2) Në qoftë se në afatin e përcaktuar nuk shmangen parregullsitë dhe mangësitë e konstatuara nga revizori qendror i brendshëm, urdhërohet të ndërpritet procedura e filluar për furnizim.

(3) Kundër Vendimit nga paragrafi (1) i këtij neni, mund të paraqitet ankesë pranë Komisionit për ankesa.

Neni 105

Nëse gjatë kryerjes së mbiqëqyrjes konstatohet se me cenimin e procedurës për furnizime është bërë kundërvajtje ose veprë penale, pa shtyrje paraqitet kërkesë për ngritje të procedurës për kundërvajtje, gjegjësisht procedurës penale.

XI. KONTROLI I SHFRYTËZIMIT TË MJETEVE

Neni 106

(1) Kontrollin e shfrytëzimit të mjeteve për furnizime të furnizuesve nga neni 1 i këtij ligji, bëhet në përputhje me Ligjin për Revizionin shtetëror.

(2) Për konstatimet nga mbiqëqyrja nga neni 103 i këtij ligji, njoftohet Byroja.

XII. DISPOZITA NDËSHKUESE

Neni 107

Me dënim në para, prej 150.000 deri më 300.000 denarë, do të dënohet për kundërvajtje personi juridik furnizues, përveç organeve shtetërore të njësisë të vetadministrimit lokal nëse:

- merr Vendim për furnizim publik në kundërshtim me dispozitat e nenit 3 (neni 3 paragrafi 1 dhe paragrafi 2);
- nuk siguron fer konkurrencë ndërmjet ofertuesve dhe pozitë të njëjtë të ofertuesve në procedurën e furnizimeve (neni 6);
- në besim nuk i ruajnë të dhënat e ofertuesve (neni 7);
- para personave të tretë i zbulon specifikatat teknike dhe informatat në lidhje me çmimin dhe informata tjera të tregut (neni 8);
- bën ndarjen ose zvogëlimin e furnizimit publik (neni 9);
- nuk miraton plan për furnizime publike dhe nuk e përcakton dinamikën e realizimit dhe nëse nuk e dorëzon në afatin e përcaktuar në Byro (neni 10 dhe 11);
- nuk merr Vendim për furnizim publik (neni 12);
- nuk mban evidencë (regjistër) për furnizimet (neni 17);
- nuk formon organ për zbatimin e procedurës për furnizim (neni 20 paragrafi 1);
- nëse furnizuesi lejon që në rolin e pjesëmarrësit në procedurën për furnizim publik të paraqitet person në kundërshtim me nenin 21 të këtij ligji (neni 22);
- nëse furnizuesi nuk e përjashton ofertuesin dhe nuk e hedh poshtë ofertën në rastet nga neni 22 (neni 22);
- nuk e shpall thirrjen për furnizim (neni 30); dhe
- nëse një ekzemplar nga marrëveshja në afatin e caktuar nuk dorëzohet pranë Byrosë për furnizime publike (neni 86).

Neni 108

Me dënim në para, prej 25.000 deri më 50.000 denarë, do të dënohet për kundërvajtje personi përgjegjës pranë personit juridik nëse:

- bën negociata me ofertuesin, zbulon para personave të tretë specifikacione teknike, informata në lidhje me çmimin dhe informata tjera të tregut (neni 8);
- lejon që në procedurën për furnizim publik të marrin pjesë anëtarë të Komisionit, persona përgjegjës dhe udhëheqës pranë furnizuesit dhe anëtarë të familjes së tyre më të ngushtë (neni 21);
- nuk e refuzon ofertën, nëse ofertuesi, të punësuarit pranë furnizuesit i jep ose i ka premtuar dhuratë në çdo lloj forme ose çdo lloj shërbimi (neni 22);
- nëse shpallja për thirrjen e hapur nuk përgatitet konform nenit 36;

- nëse në shpalljen pas thirrjes së hapur dhe në dokumentacionin e tenderit i specifikon karakteristikat teknike të sendit në furnizim të markës, modelit ose llojit saktësisht të përcaktuar, prejardhjen e prodhimit dhe ngjashëm (neni 36 paragrafi 4);

- nëse afati i pranimit të ofertave pas thirrjes së hapur përcaktohet në kundërshtim me nenin 58;

- zgjedhjen e ofertuesit më të volitshëm e realizon pa e kontrolluar gjendjen ekonomike dhe financiare, si dhe gjendjen teknike të ofertuesit për realizimin e sendit të ofertës (neni 40 dhe neni 41);

- nëse nga procesi i furnizimit nuk e përjashton ofertuesin (neni 48 dhe neni 62 paragrafi 3);

- nuk vepron sipas kushteve të shpallura në thirrjen e hapur dhe nuk i ka parasysh kriteret për të zgjedhur ofertues më të volitshëm (neni 50 dhe neni 65);

- realizon furnizim përmes thirrjes të kufizuar pa e zbatuar procedurën nëpër faza (neni 60);

- nuk i lajmëron të gjithë kandidatët që kanë dorëzuar dokumentacion ekonomik-financiar dhe teknik për kandidatët më të aftë të zgjedhur për fazën e dytë (neni 62 paragrafi 8), dhe

- e realizon procedurën me negociata në kundërshtim me dispozitat e nenit 66 dhe neni 67.

Neni 109

Me dënim në para prej 25.000 deri në 50.000 denarë, do të dënohet për kundërvajtjet nga neni 108 i këtij ligji, edhe personi zyrtar, si edhe kryetari dhe anëtarët e komisioneve dhe zëvendësit e tyre, nëse nuk e respektojnë procedurën dhe afatet e përcaktuara me këtë ligj.

Neni 110

(1) Procedura për kundërvajtjet nga ky ligj nuk mund të ngritet e as të mbahet nëse kalojnë tre vjet nga dita e kryerjes së kundërvajtjes.

(2) Parashkrimi ndërpritet me çdo veprim në proces që ndërmerret për shkak të ndjekjes së kryerësit të kundërvajtjes.

(3) Pas çdo ndërprerjeje, parashkrimi përsëri fillon të rrjedhë.

(4) Në çdo rast, parashkrimi i ndjekjes kundërvajtëse shfaqet pas kalimit të kohës pesë vjeçare nga dita e kryerjes së kundërvajtjes.

XIII. DISPOZITA KALIMTARE DHE PËRFUNDIMTARE

Neni 111

Procedurat e furnizimeve të filluara para ditës së hyrjes në fuqi të këtij ligji, do të përfundohen në harmonizim me dispozitat që kanë qenë të plotfuqishme para hyrjes në fuqi të këtij ligji.

Neni 112

Byroja e furnizimeve publike do të konstituohet dhe do të fillojë me punë më së voni deri më 31 tetor të vitit 2004.

Neni 113

Dispozitat nënligjore të përcaktuara me këtë ligj do të miratohen brenda afatit gjashtë mujor, përveç metodologjisë për shprehjen e kritereve në vlera parash nga neni 50 paragrafi 5 i këtij ligji, që do të miratohet më së voni në afat prej tetëmbëdhjetë muajsh nga dita e hyrjes në fuqi të këtij ligji.

Neni 114

Me ditën e hyrjes në fuqi të këtij ligji pushon plotfuqishmëria e Ligjit për furnizime publike ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" numër 26/98, 50/2001, 2/2002 dhe 34/2003).

Neni 115

Ky ligj hyn në fuqi ditën e tetë nga dita e shpalljes në "Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë".

354.

Vrz основа на член 75 ставови 1 и 2 и член 82 став 1 од Уставот на Република Македонија, вршителот на функцијата претседател на Република Македонија и претседател на Собранието на Република Македонија, издава

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ДРЖАВНАТА РЕВИЗИЈА

Се прогласува Законот за изменување и дополнување на Законот за државната ревизија, што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 26 март 2004 година.

Бр. 07-1354/1
26 март 2004 година
Скопје

Вршител на функцијата
Претседател
на Република Македонија,
Претседателот на Собранието
на Република Македонија,
д-р Љупчо Јордановски, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
д-р Љупчо Јордановски, с.р.

З А К О Н

ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ДРЖАВНАТА РЕВИЗИЈА

Член 1

Во Законот за државната ревизија ("Службен весник на Република Македонија" број 65/97 и 70/2001), членот 1 се менува и гласи:

"Со овој закон се уредуваат условите и начинот на вршење на државната ревизија на Буџетот на Република Македонија, на буџетите на единиците на локалната самоуправа, на буџетите на фондовите (во натамошниот текст: буџетите), корисниците и единките корисници на средства од буџетите, јавните претпријатија, Народната банка, правните лица во кои државата е доминантен акционер, политичките партии финансирани со средства од буџетот, агенциите и други институции основани со закон, другите институции финансирани од јавни средства, и корисниците на средства од Европската унија и други меѓународни институции."

Член 2

Во членот 2 став 1 зборовите: "стандарди на ревизија" се заменуваат со зборовите: "Меѓународните ревизорски стандарди на INTOSAI".

Член 3

Членот 4 се менува и гласи:
"Под државни расходи, во смисла на овој закон, се подразбираат сите тековни и капитални расходи кои се финансираат од буџетите."

Член 4

Членот 5 се брише.

Член 5

Членот 6 се менува и гласи:
"Државната ревизија се врши согласно со динамиката утврдена со годишната програма на Државниот завод за ревизија, а задолжително најмалку еднаш годишно на: буџетите, корисниците на средства од Буџетот на Република Македонија и буџетите на единиците на локалната самоуправа, јавните претпријатија основани од Република Македонија и политичките партии финансирани од средства на буџетот."

На другите субјекти од членот 1 на овој закон, ревизија се врши согласно со годишната програма на Државниот завод за ревизија."

Член 6

Членот 7 се брише.

Член 7

Членот 7-а се менува и гласи:

"Годишните финансиски извештаи и извештаите за работењето на субјектите од членот 6 став 1 на овој закон, се разгледуваат и усвојуваат од надлежните органи заедно со ревизорскиот извештај на Државниот завод за ревизија."

Член 8

Во членот 9 се додава нов став 2, кој гласи:

"При планирање на ревизиите опфатени со годишната програма Државниот завод за ревизија води сметка за потенцијалниот ризик на субјектите од членот 6 на овој закон."

Член 9

Во членот 10 став 2 точката на крајот од реченицата се брише и се додаваат зборовите: "со својство на правно лице".

Член 10

По членот 11 се додава нов член 11-а, кој гласи:

"Член 11-а

Годишниот извештај за извршените ревизии содржи:
- информации за имплементација на сите материјални препораки кои произлегуваат од тековните и претходните ревизорски извештаи доставени до субјектот на ревизија, со оценка за напредокот во нивното спроведување, до моментот кога тие се исполнети до задоволителен степен;

- извештај за утврдените системски слабости во управите и извештаите на извршената интерна контрола и интерна ревизија, од извршените ревизии од членовите 2 и 3 на овој закон, вклучително и препораките на Државниот завод за ревизија за нивно надминување и

- извештај за сите материјални случаи на корупција за кои е известена Државната комисија за спречување на корупцијата или друг надлежен орган."

Член 11

По членот 12 се додава нов член 12-а, кој гласи:

"Член 12-а

Главниот државен ревизор на WEB (ВЕБ) страницата на Државниот завод за ревизија ги објавува сите извештаи од членот 11 точка 3 на овој закон, во рок од 14 дена од денот на нивното доставување во Собранието на Република Македонија.

Главниот државен ревизор во Билтен на Државниот завод за ревизија ги објавува конечните ревизорски извештаи и решенијата по поднесените приговори на конечните ревизорски извештаи во рок од 30 дена од нивното поднесување во Собранието.

Главниот државен ревизор по потреба одржува прес-конференции, или на поинаков начин комуницира со медиумите со цел да ја информира јавноста за работата на Државниот завод за ревизија и за резултатите од извршените ревизии наведени во членот 11 од овој закон."

Член 12

Членот 14-а се брише.

Член 13

Во членот 15 ставот 3 се менува и гласи:

"Ревизија на Државниот завод за ревизија врши друштво за ревизија согласно со членовите 2 и 3 од овој закон."

По ставот 3 се додаваат два става 4 и 5, кои гласат:

"Извештајот од извршената ревизија се доставува до Државниот завод за ревизија и Собранието на Република Македонија.

Извештајот од ставот 4 на овој член, Собранието на Република Македонија го разгледува во исто време со разгледувањето на годишниот извештај за извршените ревизии и за работата на Државниот завод за ревизија."

Член 14

Член 16 се менува и гласи:

"За финансирање на работите на ревизија на: Буџетот на Република Македонија, корисници на средства од Буџетот на Република Македонија и нивните единки корисници, буџетите на единиците на локалната самоуправа и нивните корисници, политичките партии финансирани со средства на буџетот и корисниците на средства од Европската унија и други меѓународни институции, средствата се обезбедуваат од Буџетот на Република Македонија."

Трошоците за вршење на работите на ревизијата на другите субјекти од членот 1 на овој закон кои не се наведени во ставот 1 од овој член ги надоместува субјектот кај кој се врши ревизијата, согласно со Тарифата на Државниот завод за ревизија.

На Тарифата од ставот 2 на овој член согласност дава Собранието на Република Македонија."

Член 15

Во членот 17 став 2 по зборот "стандарди" се додаваат зборовите: "на INTOSAI".

Член 16

Во членот 20 ставот 3 се менува и гласи:

"Документите кои имаат ознака на државна тајна согласно со пропис, законскиот застапник на субјектот кај кој се врши државната ревизија е должен на овластениот државен ревизор да му ги стави на располагање."

По ставот 3 се додава нов став 4, кој гласи:

"Овластениот државен ревизор е должен документацијата која претставува државна тајна да ја чува согласно со прописите."

Ставот 4 станува став 5.

Член 17

Во членот 23 ставови 2 и 4 во третиот ред по зборовите: "извршена ревизија" запирката се брише и се додаваат зборовите: "и на одговорното лице на субјектот, за период за кој е вршена ревизијата".

Член 18

По членот 24 се додава нов член 24-а, кој гласи:

"Член 24-а

Главниот државен ревизор до Собранието на Република Македонија ги доставува ревизорските извештаи за Буџетот на Република Македонија, за министерствата, за буџетите на фондовите и за јавните претпријатија основани со закон.

Освен извештаите од ставот 1 на овој член, главниот државен ревизор ги доставува до Собранието на Република Македонија и ревизорските извештаи во кои е изразена оценка за воздржување од давање на мислење за финансиските извештаи и ревизорските извештаи со кои е оценето дека во финансиските извештаи нереално и необјективно е искажана состојбата."

Член 19

Во членот 25 став 1 точката 4) се брише. Точката 5), која станува точка 4), се менува и гласи:

"4) да даде изјава дека во работењето ќе ги применува правилата утврдени со Кодексот на етика на INTOSAI".

Член 20

Во членот 26 по ставот 1 се додава нов став 2, кој гласи:

"Членови на Комисијата можат да бидат само лица со уверение за овластен државен ревизор и уверение за овластен ревизор."

Ставовите 2, 3, 4 и 5 стануваат ставови 3, 4, 5 и 6.

Член 21

Во членот 28 став 1 точка 2 бројот "4" во заградата се заменува со бројот "5".

Член 22

Се овластува Законодавно - правната комисија на Собранието на Република Македонија да го утврди пречистениот текст на Законот за државната ревизија.

Член 23

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија".

L I G J I PËR NDRYSHIMIN DHE PLOTËSIMIN E LIGJIT PËR REVIZIONIN SHETËTOR

Neni 1

Në Ligjin për revizionin shtetëror ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" numër 65/97 dhe 70/2001), neni 1 ndryshon si vijon:

"Me këtë ligj rregullohen kushtet dhe mënyra e kryerjes së revizionit shtetëror në Buxhetin e Republikës së Maqedonisë, në buxhetet e njësjive të vetadministrimit lokal, në buxhetet e фонде (нë текстин е мëтејмë: buxhetet), shfrytëzuesit dhe individët shfrytëzues të mjeteve nga buxhetet, ndërmarjet publike, Bankën Popullore, personat juridik në të cilët shteti është aksionar dominant, partitë politike të financuara me mjete nga buxheti, agjencitë dhe institucionet tjera të themeluara me ligj, institucionet tjera të financuara nga mjetet publike, dhe shfrytëzuesit e mjeteve nga Unioni Evropian dhe institucionet tjera ndërkombëtare."

Neni 2

Në nenin 2 paragrafi 1 fjalët: "standardet e revizionit" zëvendësohen me fjalët: "Standardet ndërkombëtare të revizionit të INTOSAI".

Neni 3

Neni 4 ndryshon si vijon:
"Me të dala shtetërore, sipas këtij ligji, nënkuptohen të gjitha të dalat vijuese dhe kapitale që financohen nga buxhetet."

Neni 4

Neni 5 fshihet.

Neni 5

Neni 6 ndryshon si vijon:
"Revizioni shtetëror kryhet konform dinamikës së përcaktuar me programin vjetor të Entit Shtetëror për Revizion, dhe obligativisht së paku një herë në vit në: buxhetet, shfrytëzuesit e mjeteve nga Buxheti i Republikës së Maqedonisë dhe buxhetet e njësjive të vetadministrimit lokal, ndërmarjet publike të themeluara nga Republika e Maqedonisë, partitë politike të financuara nga mjetet e buxhetit."

Në subjektet tjera nga neni 1 i këtij ligji, revizioni bëhet konform programit vjetor të Entit Shtetëror për Revizion."

Neni 6

Neni 7 fshihet.

Neni 7

Neni 7-a ndryshon si vijon:
"Raportet vjetore financiare dhe raportet për punën e subjekteve nga neni 6 paragrafi 1 i këtij ligji, shqyrtohen dhe miratohen nga organet kompetente së bashku me raportin e revizionit të Entit Shtetëror për Revizion."

Neni 8

Në nenin 9 shtohet paragrafi i ri 2 si vijon:
"Gjatë planifikimit të revizioneve, të përfshira me programin vjetor, Enti Shtetëror i Revizionit mban llogari për rrezikun potencial të subjekteve nga neni 6 të këtij ligji."

Neni 9

Në nenin 10 paragrafi 2, pika në fund të fjalisë fshihet dhe shtohen fjalët: "me cilësi të personit juridik."

Neni 10

Pas neni 11 shtohet neni i ri 11-a si vijon:

"Neni 11-a

Raporti vjetor për revizionet e kryera përmban:

- Informata për implementimin e të gjitha rekomandimeve materiale që dalin nga raportet paraprake dhe në vijim të revizionit, dorëzuar subjekti të revizionit, me vlerësim për përparimin e aplikimit të tyre, deri në momentin kur ato përbushen gjër në një shkallë të kënaqshme;

- Raport për dobësitë e verifikuara sistemore në dokumentet dhe raportet e kontrollit të kryer intern dhe revizionin intern, nga revizionet e kryera të neni 2 dhe 3 të këtij ligji, përfshirë edhe rekomandimet e Entit Shtetëror për Revizion, për tejkalimin e tyre, dhe

- Raport për të gjitha rastet materiale të korrupsionit, për të cilat është informuar Komisioni shtetëror për pengimin e korrupsionit ose ndonjë organ tjetër kompetent.

Neni 11

Pas neni 12 shtohet neni i ri 12-a si vijon:

"Neni 12-a

Kryerevizori shtetëror i VEB(WEB) faqes të Entit Shtetëror për Revizion, brenda 14 ditësh nga dita e dorëzimit të tyre në Kuvendin e Republikës së Maqedonisë i publikon të gjitha raportet nga neni 11, pika 3, të këtij ligji.

Kryerevizori shtetëror në Buletin e Entit Shtetëror për Revizion, brenda 30 ditësh nga dita e dorëzimit të tyre në Kuvend, i publikon raportet përfundimtare të revizionit dhe vendimet e paraqitura lidhur me kundërshtimet mbi raportet përfundimtare të revizionit.

Kryerevizori shtetëror, sipas nevojës mban pres-konferenca, ose në mënyrë tjetër komunikon me mediet me qëllim që ta informojë opinionin për punën e Entit Shtetëror për Revizion dhe për rezultatet nga revizionet e kryera, të theksuara në nenin 11 të këtij ligji."

Neni 12

Neni 14-a fshihet.

Neni 13

Në nenin 15 paragrafi 3 ndryshon si vijon:
"Entit Shtetëror për Revizion, revizionin ia bën shoqata e revizionit konform neni 2 dhe 3 të këtij ligji."

Pas paragrafit 3 shtohen dy paragrafë 4 dhe 5 si vijojnë:

"Raporti nga revizioni i kryer dorëzohet në Entin Shtetëror për Revizion dhe në Kuvendin e Republikës së Maqedonisë."

Raportin nga paragrafi 4 të këtij neni, Kuvendi i Republikës së Maqedonisë e shqyrton njëkohësisht me shqyrtimin e Raportit vjetor për revizionet e kryera dhe për punën e Entit Shtetëror për Revizion."

Neni 14

Neni 16 ndryshon si vijon:

"Për financimin e punëve të revizionit të: Buxhetit të Republikës së Maqedonisë, shfrytëzuesve të mjeteve nga Buxheti i Republikës së Maqedonisë dhe shfrytëzuesve të tyre individë, buxhetëve të njësjive të vetadministrimit lokal dhe shfrytëzuesve të tyre, partive politike të financuara me mjete nga buxheti dhe shfrytëzuesit e mjeteve nga Unioni Evropian dhe institucioneve tjera ndërkombëtare, mjetet sigurohen nga Buxheti i Republikës së Maqedonisë."

Shpenzimet për kryerjen e punëve të revizionit të subjekteve tjera nga neni 1 i këtij ligji, që nuk janë përmendur në paragrafin 1 të këtij neni, do t'i kompensojë subjekti të i cili kryhet revizioni, konform tarifës të Entit Shtetëror për Revizion.

Për tarifën nga paragrafi 2 i këtij neni, pëlqimin e jepë Kuvendi i Republikës së Maqedonisë."

Neni 15

Në nenin 17 në paragrafin 2 pas fjalës "revizionit" shtohen fjalët: "të INTOSAI-t".

Neni 16

Në nenin 20 paragrafi 3 ndryshon si vijon:

"Dokumentet që kanë shenjë e sekretit shtetëror konform dispozitës, përfaqësuesi ligjor i subjektit të i cili kryhet revizioni shtetëror, e ka për obligim që revizorit të autorizuar shtetëror t'ia vë në dispozicion."

Pas paragrafit 3 shtohet paragrafi i ri 4 si vijon:

"Revizori i autorizuar shtetëror e ka për obligim që dokumentacionin, i cili paraqet sekret shtetëror ta ruajë në pajtim me dispozitat."

Paragrafi 4 bëhet paragrafi 5.

Нени 17

Нë ненин 23 нë параграфët 2 dhe 4 нë ррештин е третë пас фјалëвë: "ëштë крyer ревизиони", фшиhet пресја dhe сштоhen фјалët: "dhe personit пëргјегјës тë subjektit, пëр периодhн нë тë cilën ëштë крyer ревизиони".

Нени 18

Пас ненин 24 сштоhet нени и ри 24-а си вијон:

"Нени 24-а

Кryевриворит сштетëрор нë Кувендин е Републикëс сë Маqedонисë и дорëзон рапортет е ревизионит пëр Буххетин е Републикëс сë Маqedонисë, пëр минисритë, пëр буххетет е фондеве dhe пëр ндëрмarrjet публике, тë themлуара ме лигј.

Пëрвeч рапортеве nga параграфи 1 и кëtий нени, кryевриворит сштетëрор нë Кувендин е Републикëс сë Маqedонисë и дорëзон edhe рапортет е ревизионит, нë тë cilat ëштë потенциар влeрëсими пëр тë qенë тë пëрmbajtur рrех dhëниес сë влeрëсimit пëр рапортет финансиаре dhe рапортет е ревизионит, ме тë cilat ëштë влeрëсуар се нë рапортет финансиаре гјендја ëштë параquitур нë мëнyрë jореале dhe jообјективе.

Нени 19

Нë ненин 25 параграфи 1 пика 4) фшиhet. Пика 5) е cили бëhet пикë 4) ндрyшон си вијон:

"4) тë jапë декларатë се гјатë пунëс до т'и зботојë ррегullат е верификуарã ме Кодексин е етикëс тë INTOSAI-т."

Нени 20

Нë ненин 26 пас параграфит 1 сштоhet параграф и ри 2 си вијон: "Anëтарë тë Комисионит, мунд тë jенë vetëm personat, ме вëртетим пëр ревизор тë авторизуар сштетëрор dhe ме вëртетим пëр ревизор тë авторизуар."

Параграфët 2, 3, 4 dhe 5 бëhen параграфë 3, 4, 5 dhe 6.

Нени 21

Нë ненин 28 параграфи 1 пика 2, numри "4" нë кllапë зëвeндëсohet ме numрин "5".

Нени 22

Autorizohet Комисионит jуридико-лигјвeнëс и Кувендит тë Републикëс сë Маqedонисë та верификујë текстин е spaструар тë Лигит пëр ревизионин сштетëрор.

Нени 23

Ky лигј hын нë фуqi дитën е тетë nga дита е shпalljes нë "Gazetën Zyrtare тë Републикëс сë Маqedонисë".

355.

ОБРАЗЕЦ БРОЈ 12
член 9-а став 3 точка б) од Законот за именувалне и дополнувалне на Законот за избор на претседател на Република Македонија ("Службен весник на РМ", бр.11/04)

ЗАПИСНИК

за придавање на изборниот материјал од Општинската изборна комисија _____, надлежна за општините _____ на Изборниот одбор за изборно место број _____, составен на _____ (ден, месец и година)

Општинската изборна комисија _____, надлежна за општините _____ на Изборниот одбор на изборното место број _____ му го предаде следниот изборен материјал:

- _____ гласачки ливчиња за избор на претседател (со број и зборови) _____ на Република Македонија, гласачки ливчиња _____ за лица кои се на отслужување воен рок или се на военã вoјба, гласачки ливчиња _____ за лица кои се на издржување на казна затвор или се во претвор, гласачки ливчиња _____ за ангажирано населението лица, со сèрски броеви од _____ до _____, односно колку што има вкупно избирачи запишани во потврденит кодод од Изборниот список,
- _____ кутини за гласање,
- _____ параван за гласање,
- _____ образци на записници за Изборниот одбор и за претставниците на подносителите на листите,
- _____ огласи на утврдени листи на кандидат за избор на претседател на Република Македонија,
- _____ потврден извод од Изборниот список за Изборното место број _____,
- _____ УВ-памба,
- _____ опреј,
- _____ графитно перчино,
- Упатство за гласање _____

(со наредува и другиот материјал потребен за гласање)

Присутните претставници на подносителите на листи ги изнеса следните забелешки за придавањето на изборниот материјал:

Придавањето на изборниот материјал е завршено во _____ часот.

Во _____ Место и дата

ПРИМИЛ ПРЕТСЕДАТЕЛ на Изборниот одбор _____ (име и презиме)	МП	ПРЕДАЛ член на Општинската изборна комисија, _____ (име и презиме)
---	----	--

Членови на Изборниот одбор:

- _____
- _____
- _____
- _____

Присутни претставници на подносителите на листи за кандидат за избор на претседател на Република Македонија:

- _____
- _____
- _____
- итн. _____

ОБРАЗЕЦ БРОЈ 13
член 2 од Законот за избор на претседател на Република Македонија, а во врска со член 75 од Законот за избор на претседател на Собранието на Република Македонија

ЗАПИСНИК

за утврдена состојба на просторјата за гласање, изборниот материјал и гласачките кутии од Изборниот одбор за Гласачко место бр. _____ на Општинската изборна комисија _____, надлежна за општините _____

Изборниот одбор се состана на _____ (ден, месец и година) во _____ (најдоцна 1 час пред почетокот на гласањето) со состав:

Претседател: _____

Членови:

- _____
- _____
- _____
- _____

Освен претседателот и членовите на Изборниот одбор, присутни се и претставниците на подносителите на листите за избор на претседател на Република Македонија:

- _____ (име и презиме во врска на корд листа е претставник)
- _____
- _____
- _____
- _____
- _____
- итн. _____

Изборниот одбор ја прогледуа просторјата за гласање, изборниот материјал и гласачките кутии и утврди дека просторјата за

гласање и изборниот материјал се во иста состојба како што биле на денот пред изборите, а гласачката куќа е празна и затворена со сигурносна лента број _____.

Доколку претседателот и членовите на Изборниот одбор, односно присутните претставници на подносителите на листите имаат забелешки на просторјата за гласање, изборниот материјал и гласачките куќи, имаат право истите да се евидентираат во записникот.

Претседателот и членот на Изборниот одбор _____ (име и презиме) ги изнеса следните забелешки: _____

Претставникот на подносителот на листата _____

(подносител на листата) _____ (име и презиме)
ги изнеса следните забелешки: _____

**Изборни одбор
ПРЕТСЕДАТЕЛ**

_____ (име и презиме)

Членови на Изборниот одбор:

- 1. _____
 - 2. _____
 - 3. _____
 - 4. _____
- _____ (име и презиме)

Во _____
Место и дата

ОБРАЗЕЦ БРОЈ 14

член 5-а ставови 4 и 5 од Законот за именување и дополнување на Законот за избор на претседател на Република Македонија ("Службен весник на Република Македонија" бр. 11/04)

ЗАПИСНИК

за работа и сумирање на резултатот од гласањето на Гласачкото место број _____ во Општинската изборна комисија _____ надлежна за општините _____

_____ за листите на кандидат за избор на претседател на Република Македонија

Изборниот одбор се состана на _____ во _____ часот, во состав:

- Претседател _____
- Членови 1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

Освен претседателот и членовите на Изборниот одбор, присутни се и претставниците на подносителите на листите на кандидатот за избор на претседател на Република Македонија:

- 1. _____ (име и презиме со назнака на која листа е претставник)
- 2. _____
- 3. _____
- 4. _____
- 5. _____
- 6. _____
- 7. итн. _____

Изборниот одбор во _____ часот ја отвори просторјата за гласање за Гласачкото место број _____ во Општинската изборна комисија _____ надлежна за општините _____
Гласањето започна точно во _____ часот.
Гласачкото место беше затворено во _____ часот.

Изборниот одбор на изборните кои се започнале во објектот каде се гласа има обвизвожи да гласаат и гласањето е завршено во _____ часот.

Согласно член 77 од Законот за избор на пратеници во Собранието на Република Македонија, Изборниот одбор може да го прекине гласањето:

- ако на гласачкото место се наруши редот со дупка тој не се воспостави;
- во случај на врешеники, негодности или други ванредни околности;
- ако објектот во кој е сместено гласачкото место не го обезбедува полиција, а за тоа имало потреба или ако таа е повикана и не се одвалява на повикот;
- во случаите кога полицијата не може да го одржува редот на гласачкото место и не се придружува кон одредбите на овој закон;
- ако гласањето е прекинато подолго од еден час, гласањето ќе продолжи за онолку време колку што траел прекилот, но не подолго од три часа;
- ако прекилот траел подолго од три часа, гласањето не се повторува.

Се наведуваат конкретните причини од членот 77 од Законот, за прекилот на гласањето и времето за кое гласањето наредно да се прекине: _____

Во потврдениот извод од Изборниот список се записани вкупно _____ избрани кои имаат право да гласат на Изборното место број _____ односно _____ лица кои се на отслужување воен рок или се на воена служба, _____ лица кои се на издржување на казна затвор или се во притвор, _____ внатрешно раселените лица.

По затворањето на Гласачкото место Изборниот одбор пристави кои сумирање на резултатот од гласањето на Гласачкото место број _____

Изборниот одбор преброи дека на Гласачкото место останале неупотребени и некомплати од вкупниот од вкупниот број од _____ до _____ гласачки _____ (со број и зборови)

Личиња и истите се ставени во посебен пак кој се затвора, запечатена и вра него се запишува бројот на набраниот место и вкупниот број на неупотребените личиња.

Изборниот одбор утврди дека од вкупно запишаните _____ избрани во изводот од Изборниот список за ова гласачко место, гласале _____ избрани.

Се пристапи кон отворање на гласачката куќа и кон пребројување на гласачките.

Со ждрепка се определи членот на Изборниот одбор _____ кој ги извади и отвори гласачките личиња едно по _____ (име и презиме) едно од гласачката куќа и му ги предаде на претседателот на Изборниот одбор.

Гласачкото личие се покажа на сите членови на Изборниот одбор, на присутните претставници на подносителите на листите и на набљудувачите.

Изборниот одбор утврдиа дали гласачкото личие е важенко или не и за која листа на кандидат за претседател на Република Македонија е гласано.

Изборниот одбор го регистрираа длажината глас, а гласачкото личие се стави на соодветно место и се пристапува кон вадење ново личие од гласачката куќа.

Изборниот одбор утврди дека во гласачката куќа се ставени _____ гласачки личиња, од кои _____ (со број и зборови) _____ (со број и зборови) гласачки личиња се замени од избраниците и на се ставени во гласачката куќа.

Се пристапи кон пребројување на гласачките личиња од посебната (посебните) куќа(и) (куќи), за гласање на неморни или болни лица, при што се утврди дека во нив (нив) се ставени вкупно _____ гласачки личиња, од кои _____ (со број и зборови) _____ (со број и зборови) се неважни гласачки личиња.

Изборниот одбор според утврдените важенки гласачки личиња, сумира дека кандидатите за избор на претседател на Република Македонија го добеле следниот број на гласови:

- 1. _____ (име и презиме на кандидатот за претседател на Република Македонија) добил _____ гласови _____ (со број и зборови)
- 2. _____
- 3. _____
- 4. _____
- 5. _____
- 6. _____
- 7. итн. _____

Членот на Избирачкиот одбор _____
(име и презиме)
ги внесо следните забелешки:

Претставникот на подносителот на листата на кандидат за избор на претседател на Република Македонија _____
(подносител на листата) (име и презиме)
ги внесо следните забелешки:

Примерок од законикот добива овој претставник на подносителот на листа на кандидат за избор на претседател на Република Македонија

Овој Законик Избирачкиот одбор го поставува на гласачкото место
Во _____
(место и дата)

Избирачки одбор
ПРЕТСЕДАТЕЛ,

(име и презиме)
Членови на Избирачкиот одбор:
1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

Доколку некој од членовите на Избирачкиот одбор не го потпише законикот, претседателот на Избирачкиот одбор треба да ги наведе причините за непотпишување на законикот од членот на одборот:

Доколку законикот не е потпишан од ниту едниот членови на Избирачкиот одбор, законикот го составува и потпишува Општинската изборна комисија врз основа на целокупниот изборен материјал.

ОБРАЗЕЦ БРОЈ 15
член 5-в став 5 од Законот за изменување и дополнување на Законот за избор на претседател на Република Македонија ("Службен весник на РМ" бр.11/2004)

ЗАПИСНИК

за предавање на законикот и другиот изборен материјал од Избирачкиот одбор за Гласачкото место број _____ на Општинската изборна комисија _____ надлежна за општините _____ за гласањето за листите на кандидат за избор на претседател на Република Македонија

Избирачкиот одбор на Гласачкото место број _____ на Општинската изборна комисија _____ надлежна за општините _____ на _____ (ден, месец и година) во _____ часот и го предаде следниот материјал:

1. Законик за работа и сумирање на резултатите од гласањето за гласачко место број _____, образец број 14.
2. Изборенот материјал кој се состои од кутијата за гласање, УВ ланџа, спреј, графично перечне и другиот изборен материјал, како и еден примерок од законикот - образец број 14, неупотребенито, неодажнените и вложените гласачки личеници, потврдениот извод од Избирачкиот список за гласачкото место _____ затворени во гласачка вреќа, обезбедена со сигурносна лента број _____.

Членот на Општинската изборна комисија _____ (име и презиме)
ги внесо следните забелешки:

Претставникот на подносителот на листата на кандидат за избор на претседател на Република Македонија _____
(подносител на листа) (име и презиме)
ги внесо следните забелешки:

Во _____
(место и дата)

ПРИМИЛ
ПРЕТСЕДАТЕЛ
на Општинската изборна комисија,

(име и презиме)

МП

ПРЕДАЛ
Претседател на Избирани одбор,

(име и презиме)

Членови на Општинската изборна комисија:
1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

Членови на Избирани одбор:
1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

ОБРАЗЕЦ БРОЈ 16
член 5-в став 3 точка 10) од Законот за изменување и дополнување на Законот за избор на претседател на Република Македонија ("Службен весник на РМ" бр.11/2004)

ЗАПИСНИК

за сумирање на резултатите од гласањето за листите на кандидат за избор на претседател на Република Македонија на Општинската изборна комисија _____ надлежна за општините _____

Општинската изборна комисија _____ надлежна за општините _____ се состана на _____ во _____ часот во состав: _____ (ден, месец и година)

Претседател _____

Членови: 1. _____
2. _____
3. _____
4. _____ (име и презиме)

Сумирањето на резултатите од гласањето, го следа претставниците на подносителите на листите на кандидат за избор на претседател на Република Македонија и тоа:

1. _____ (име и презиме со назнака на која листа е претставник)
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____

Ред.бр.	Број на гласачко место	Земнина избирач на гласачко место	Гласки	Неупотребени гласачки личнича	Неважечки гласачки личнича	Гласки за листа на кандидат (име и презиме на кандидатот)	
						Војско	Војско
1.							
2.							
3.							
4.							
5.							
6.							
7.							
8.							
9.							
10.							
11.							
вкупно						Војско	Војско
Вкупен број на гласачки места						Војско	Војско
Вкупен број на избирачи						Војско	Војско
Вкупен број на гласачки места						Војско	Војско
Вкупен број на избирачи						Војско	Војско
Вкупен број на гласачки места						Војско	Војско
Вкупен број на избирачи						Војско	Војско

Општинската изборна комисија _____, надлежна за општините _____ сумира дека од вкупниот број на дадени изберачи и од изберачите кои се на отслужување на воен рок или се на воена служба, кои се на издржување на казна затвор или се во пратвор и изберачите - издржано раселени лица, гласале вкупно _____ изберачи, што изнесува _____ % (со број и зборови)

Неупотребени гласачки личнича останале _____ (со број и зборови)
 Неважечки гласачки личнича има вкупно _____ (со број и зборови)
 Важечки гласачки личнича има вкупно _____ (со број и зборови)

Според сумарираните резултати од гласањето, кандидатите ги добиле следниве гласови:

1. _____ добил _____ гласови.
(име и презиме на кандидатот) (со број и зборови)
2. _____ добил _____ гласови.
3. _____ добил _____ гласови.
4. _____ добил _____ гласови.
5. _____ добил _____ гласови.
6. _____ добил _____ гласови.
7. итн. _____ добил _____ гласови.

Членот на Општинската изборна комисија _____ (име и презиме)
 ги внесо следните забелешки:

Претставениот на подносителот на листата на кандидат за избор на претседател на Република Македонија

(подносител на листата) _____ (име и презиме)
 ги внесо следните забелешки:

Проверок од записникот добива свој претставник на подносителот на листата на кандидат за избор на претседател на Република Македонија.

Во _____ (место и дата)

М.П. _____
 Општинска изборна комисија
ПРЕТСЕДАТЕЛ,
 _____ (име и презиме)
 Членов на Општинската изборна комисија:
 1. _____
 2. _____
 3. _____
 4. _____

Држеќи некој од членовите на Општинската изборна комисија не го потпишал записникот, претседателот на Општинската изборна комисија ги наведува причините за непотпишување на записникот од членот на Комисијата: _____

Ако записникот не е потпишан од мнозинството членов на Општинската изборна комисија, записникот го составува и потпишува Државната изборна комисија врз основа на целокупниот изборен материјал.

ОБРАЗЕЦ БРОЈ 17
 член 5а став 3 точки Б) и 10) од Законот за изменување и дополнување на Законот за избор на претседател на Република Македонија ("Службен весник на РМ" бр.11/2004)

ЗАПИСНИК

за предвање на записниците за сумирање на резултатите од гласањето од Општинската изборна комисија _____ надлежна за општините _____ на Државната изборна комисија

Општинската изборна комисија, на _____ (дан, месец и година) во _____ часот, на Државната изборна комисија и го предаде следниот материјал:

1. Записник на Општинската изборна комисија за сумирањето на резултатите од гласањето за избор на претседател на Република Македонија, во гласачките места број _____
2. Записници на избирачки одбори од _____ до _____, од сумиран резултати од гласањето на гласачки места.
3. Изборен материјал кој се состои од неупотребени гласачки личнича, неважечки гласачки личнича, важечки гласачки личнича и извод од потврденот Избирачки список по гласачки места, спакувани во посебни пластични вреќи за секоје гласачко место, редоследно од _____ до _____, кои се затворени - запечатени со сигурносни ленти.

Во _____ (место и дата)

ПРИМИЛ _____ МП МП _____ ПРЕДАЛ _____
 на Државна изборна комисија, на Општинска изборна комисија,
 _____ (име и презиме) _____ (име и презиме)

Членов на Државната изборна комисија: _____ Членов на Општинската изборна комисија:
 1. _____ 1. _____
 2. _____ 2. _____
 3. _____ 3. _____
 4. _____ 4. _____
 5. _____
 6. _____
 7. _____
 8. _____

ОБРАЗЕЦ БРОЈ 18
член 9-а став 3 точка 18) од Законот за изменување и дополнување на Законот за избор на претседател на Република Македонија ("Службен весник на РМ" бр.11/2004)

ЗАПИСНИК

на Државната изборна комисија за пресметување и утврдување на резултати од гласањето за листите на кандидати за претседател на Република Македонија, од гласањето одржано на _____ година

Државната изборна комисија се состана на _____ (ден, месец и година) во _____ часот, во состав:

Претседател: _____ (име и презиме)

Членови:

- 1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____
8. _____ (име и презиме)

Државната изборна комисија, прегледа и утврди дека на основа спроведеното гласање за листите на кандидати за избор на претседател на Република Македонија, во _____ избрание места, од државните заклучници за сумирани резултати на 34-ти Општински изборни комисији и целокупниот изборен материјал во рокот определен во член 9-а став 3 точка 8) од Законот за изменување и дополнување на Законот за избор на претседател на Република Македонија.

Во Изборничкиот список запишани се вкупно _____ избирачи. (по број и зборови)

Државната изборна комисија согласно доставените заклучници и целокупниот изборен материјал утврди дека вкупно гласале _____ избрание, што во проценти изнесува _____ %. (по број и зборови)

Државната изборна комисија утврди дека има вкупно _____ неважачки гласачки ливчиња. (по број и зборови)

Според пресметките и утврдените резултати од гласањето, Државната изборна комисија утврди дека вкупниот број на гласови што ги добила секоја листа на кандидат за претседател на Република Македонија поддржано изнесува:

- 1. _____ добила _____ гласови (име и презиме на кандидатот за претседател на Република Македонија) (по број и зборови)
2. _____ добила _____ гласови
3. _____ добила _____ гласови
4. _____ добила _____ гласови
5. _____ добила _____ гласови
итн.

Според резултатите од гласањето, а врз основа на член 11 од Законот за избор на претседател на Република Македонија, за претседател на Република Македонија е избран _____

или

Според пресметките и утврдените резултати од гласањето, а врз основа на член 12 од Законот за избор на претседател на Република Македонија, Државната изборна комисија утврди дека ниту еден кандидат не го добил потребното мнозинство гласови, а во вториот круг не се гласа за двојно кандидати кои во првот круг добиле најмногу гласови.

- 1. _____ (име и презиме на кандидатот за претседател на Република Македонија) добила _____ гласови. (по број и зборови)
2. _____ (име и презиме на кандидатот за претседател на Република Македонија) добила _____ гласови. (по број и зборови)

Според резултатите од гласањето, а врз основа на член 13 од Законот за избор на претседател на Република Македонија, за претседател на Република Македонија е избран _____

Овој записник се отпечатува на огласна табла.

M.P. Државна изборна комисија
ПРЕТСЕДАТЕЛ, _____ (име и презиме)
Членови на Државната изборна комисија
1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____
8. _____ (име и презиме)

Во _____ Место и дата

Задолжително да се прочита и постави пред работа на образец број 19

Општинската изборна комисија _____ надлежна за општините _____ на кои е доставена посебни потврдени изводи од Изборничкиот список за избирачите кои се наоѓаат на отслужување на воен рок или се на воена служба, од член 86 од Законот за избор на претседател на Република Македонија, именувана Изборнички одбор, согласно член 8 од Законот за изменување и дополнување на Законот за избор на претседател на Република Македонија, кој ќе го спроведува гласањето еден ден пред денот на одржување на изборите, во воените единици, организации, установи или единици.

Гласањето на овие избраници, Изборничкиот одбор ќе го спроведува на начин што секој избранец по гласањето, го приклучува гласачкото ливче и го става во плек што му е преден од Изборничкиот одбор, го запечатува плекот и го предава на Изборничкиот одбор.

Изборничкиот одбор кој го спроведува гласањето на денот на гласањето го потпишува посебниот записник за гласањето по листа на кандидати за избор на претседател на Република Македонија на избирачите кои се наоѓаат на отслужување на воен рок или се на воена служба во Воена единица број _____, организација, установа или единица од Општинската изборна комисија _____, надлежна за општините _____ составен на _____ година - образец број 19, до Изборничкиот одбор на _____ април 2004 година преброев дека на Гласачкото место останале неупотребени и жетконици од жакнот на блокот со сериски број од _____ до _____, гласачки ливчиња и _____ (по број и зборови)

истите се ставени во посебен плек кој се затвора, запечатува и во него се запишува бројот на изборното место и вкупниот број на неупотребените ливчиња, страна број 3.

Изборничкиот одбор целокупниот изборен материјал што се состои од: неважачко потпишаните посебни записник образец број 19, неупотребените гласачки ливчиња, жетконици со гласачките ливчиња и посебни потврдени изводи од избирачкиот список, Изборничкиот одбор го става во посебен плек. Плекот го затвора со сеплотуп.

Вска запечатен изборен материјал, Изборничкиот одбор веднаш го доставува до Општинската изборна комисија од каде е именувана.

Општинската изборна комисија применет изборен материјал без да го отвора ќе го чува на безбедно место во савето седиште до завршување на гласањето на денот на одржување на изборите.

Изборничкиот одбор што го спровел гласањето на избирачите кои се наоѓаат на отслужување воен рок или се на воена служба, е должен на денот на гласањето да се состави во ист состав кој го спровел гласањето во просторијата на Општинската изборна комисија во 19,00 часот и во присуство на општинските претставници на подносителите листи на кандидати, кои го следеле гласањето, во посебниот записник - образец број 19 и врши сумирање на резултатот од спроведеното гласање.

Изборничкиот одбор за се друго постапува како и Изборничките одбори на денот на гласањето, освен што не го објавува резултатот од гласањето.

Согласно наведеното, Изборничкиот одбор го потпишува посебниот записник образец број 19.

ОБРАЗЕЦ БРОЈ 19

член 2 од Законот за избор на претседател на Република Македонија и член 86 од Законот за избор на претседател на Собранието на Република Македонија

ПОСЕБЕН ЗАПИСНИК

за гласањето по листа на кандидати за избор на претседател на Република Македонија на избирачите кои се наоѓаат на отслужување на воен рок или се на воена служба во Воена единица број _____, организација, установа или единица од Општинската изборна комисија _____, надлежна за општините _____ составен на _____ 2004 година

Изборничкиот одбор од Изборничкото место број _____ од Општинската изборна комисија, го спроведува гласањето по листа на кандидат за избор на претседател на Република Македонија доставена од Општинската изборна комисија _____, надлежна за општините _____, во состав:

Претседател _____
Членови: 1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

Освен претседателот и членовите на Изборничкиот одбор присутни се и претставниците на подносителите на листите:

- 1. _____ (име и презиме со назнака на која листа е претставник)
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. итн. _____

Според посебните потврдени изводи од Избирачкиот список во водната единица број _____, место _____ има заложано вкупно _____ изборни, кои се на отслужување на воен рок или (со број и зборови) _____ се на водна војска.

Од нив на ден _____ од _____ часот до _____ часот гласале _____ изборачи. (со број и зборови)

По завршувањето на гласањето на изборните кои се на отслужување на воен рок или се на водна војска, вкупно _____ (со број и зборови)

гласачки лични карти ставени во плнк, како и неупотребените гласачки лични карти _____ и посебни потврдени изводи од Избирачкиот список со примерокот од овој записник се стават во поголем плнк кој се запечатил и се предаваат истражи на Општинската изборна комисија _____ надлежна за општината.

Овој дел од записникот Избирачкиот одбор го потпишува на денот на гласањето во содржината на Општинската изборна комисија.

Избирачкиот одбор на _____ април 2004 година преброј дека на Гласачкото место останале неупотребени и неоткренати од почнатот на блокот со сериски број од _____ до _____ гласачки лични карти и истите се ставени во посебен _____ (со број и зборови)

плнк кој се запечатил, запечатил и број него се запишува бројот на изборното место и вкупниот број на неупотребените лични карти.

Избирачкиот одбор потврди дека од вкупно запишаните _____ изборачи во посебниот потврден извод од Избирачкиот список за ова гласачко место, гласале _____ изборачи.

Се пристапи кон отворање на гласачката кутија и кон преработување на гласовите.

Со ждрелка се определени членови на Избирачкиот одбор _____ кој ги извади и отвори гласачките лични карти едно по _____ (име и презиме)

едно од гласачката кутија и му ги предаде на претседателот на Избирачкиот одбор.

Гласачките лични карти се покажа на сите членови на Избирачкиот одбор, на присутните претставници на подносителите на листите и на набљудувачите.

Избирачкиот одбор утврди дали гласачките лични карти во ваченко или не и за која листа на кандидат за претседател на Република Македонија е гласано.

Избирачкиот одбор го регистрираа дадениот глас, а гласачките лични карти се стави на соодветно место и се пристапува кон водене ново лична од гласачката кутија.

Избирачкиот одбор според утврдените важечки гласачки лични карти, сумираа дека кандидатите за избор на претседател на Република Македонија го добиле следниот број на гласови:

1. _____ (име и презиме на кандидатот за претседател на Република Македонија)

добил _____ гласови. (со број и зборови)

- 2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. итн. _____

Членот на Избирачкиот одбор _____ ги изнесе _____ (име и презиме)

следните забелешки: _____

Претставникот на подносителот на листата на кандидат за избор на претседател на Република Македонија _____

(подносител на листа) (име и презиме)

ги изнесе следните забелешки: _____

Примерок од записникот добива овој претставник на подносителот на листа на кандидат за избор на претседател на Република Македонија _____

Во _____ (место и дата)

Избирачки одбор ПРЕТСЕДАТЕЛ,

(име и презиме)

Членови на Избирачкиот одбор:

- 1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

Задолжително да се прочита и постави пред работа на образец број 20

Општинската изборна комисија _____ надлежна за општината _____ на кои се доставени посебни потврдени изводи од Избирачкиот список за изборните кои се на отслужување на воен рок или се во притвор, од член 86 од Законот за избор на пратеници во Собранието на Република Македонија, именувана Избирачки одбор, согласно член 8 од Законот за изменување и дополнување на Законот за избор на претседател на Република Македонија, кој ја го спроведува гласањето еден ден пред денот на одржување на изборите, во казенно поправните домови.

Гласањето на овие изборни, Избирачкиот одбор ја го спроведе на начин што секој избран по гласањето, го приеми гласачкото лична карти и го стави во плнк што му е предадено од Избирачкиот одбор, го запечатил плнкот и го предаде на Избирачкиот одбор.

Избирачкиот одбор кој го спроведува гласањето на денот на гласањето го потпишува посебниот записник за гласањето по листа на кандидатите за избор на претседател на Република Македонија на изборните кои се на отслужување на воен рок или се во притвор во казенно поправните домови од Општинската изборна комисија _____ надлежна за општината _____

составен на _____ година - образец број 20, до Избирачкиот одбор на _____ април 2004 година преброј дека на Гласачкото место останале неупотребени и неоткренати од почнатот со сериски број од _____ до _____ гласачки лични карти и _____ (со број и зборови)

истите се ставени во посебен плнк кој се запечатил, запечатил и број него се запишува бројот на изборното место и вкупниот број на неупотребените лични карти, страна број 3.

Избирачкиот одбор целокупниот изборен материјал што се состои од: нецелоно потпишаните посебни записник образец број 20, неупотребените гласачки лични карти, плнките со гласачките лични карти и посебните потврдени изводи од изборниот список, Избирачкиот одбор го стави во поголем плнк. Плнкот го запечатил со сикотел.

Вска запечатен изборен материјал, Избирачкиот одбор веднаш го доставува до Општинската изборна комисија од каде е именувана.

Општинската изборна комисија примениот изборен материјал без да го отвора ја го чува на безбедно место во своето содржане до завршување на гласањето на денот на одржување на изборите.

Избирачкиот одбор што го спровел гласањето на изборните кои се на отслужување на воен рок или се во притвор, е должен на денот на гласањето да се состане во мест состав кој го спровел гласањето во просторијата на Општинската изборна комисија во 18,00 часот и во присуство на овластените претставници на подносителите листи на кандидатите, кои го следиле гласањето, во посебниот записник - образец број 20 и врши сумирање на резултатот од спроведеното гласање.

Избирачкиот одбор за се друго постапува како и Избирачкиот одбори на денот на гласањето, освен што не го објавува резултатот од гласањето.

Согласно наведеното, Избирачкиот одбор го потпишува посебниот записник образец број 20.

ОБРАЗОЦ БРОЈ 20

член 2 од Законот за избор на претседател на Република Македонија и член 86 од Законот за избор на пратеници во Собранието на Република Македонија

ПОСЕБЕН ЗАПИСНИК

за гласањето по листа на кандидатите за избор на претседател на Република Македонија на изборните кои се на отслужување на воен рок или се во притвор во казенно поправните домови _____ од Општинската изборна комисија _____ надлежна за општината _____

составен на _____ 2004 година

Избирачкиот одбор од Избирачкото место број _____ од Општинската изборна комисија, го спроведе гласањето по листа на кандидат за избор на претседател на Република Македонија доставена од Општинската изборна комисија _____ надлежна за општината _____ во состав:

- Претседател _____
Членови: 1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

Освен претседателот и членовите на Избирачкиот одбор присутни се и претставниците на подносителите на листите:

- 1. _____ (име и презиме со назнака на која листа е претставник)
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. итн. _____

Според посебните потврдени изводи од Избирачкиот список има законито окупино _____ избирачи кои се на одржување на казна затвор или се во притвор.

Од нив на ден _____ од _____ часот до _____ часот гласале _____ избирачи.

По завршувањето на гласањето на избирачите кои се на одржување на казна затвор или се во притвор, вкупно _____ (со број и зборови) гласачки личниња ставени во плек, како и неупотребените гласачки личниња _____ и посебни потврдени изводи од Избирачкиот список со примерокот од овој записник се стават во поголем плек кој се запечатува со сепарат и се предаваат веднаш на Општинската изборна комисија _____ надлежна за платените _____

Овој дел од записникот Избирачкиот одбор го потпишува на денот на гласањето во седиштето на Општинската изборна комисија.

Избирачкиот одбор на _____ април 2004 година префрлил дека на Гласачкото место останале неупотребени и неотпишани од нонанот на блокот со сериски број од _____ до _____ гласачки личниња и испите се ставени во посебен _____ (со број и зборови)

плек кој се затвора, запечатува и врз него се запишува бројот на избирачкото место и вкупност број на неупотребените личниња.

Избирачкиот одбор утврди дека од вкупно запишаните _____ избирачи во посебниот потврден извод од Избирачкиот список за ова гласачко место, гласале _____ избирачи.

Се пристапи кон отворање на гласачката кутија и кон пребројување на гласачите.

Со ждропка се определи членот на Избирачкиот одбор _____ кој ги извади и отвори гласачките личниња едно по _____ (име и презиме)

едно од гласачката кутија и му ги предаде на претседателот на Избирачкиот одбор.

Гласачкото личие се покажа на сите членове на Избирачкиот одбор, на присутните претставници на подносителите на листите и на набљудувачите.

Избирачкиот одбор утврди дали гласачкото личие е важечко или не и за која листа на кандидат за претседател на Република Македонија е гласано.

Избирачкиот одбор го регистрира дадениот глас, а гласачкото личие се става на соодветно место и се пристапува кон вадене ново личие од гласачката кутија.

Избирачкиот одбор според утврдените важечки гласачки личниња, сумира дека кандидатите за избор на претседател на Република Македонија го добиле следниот број на гласачи:

- 1. _____ (име и презиме на кандидатот за претседател на Република Македонија)
добил _____ гласачи.
(со број и зборови)
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. итн. _____

Членот на Избирачкиот одбор _____ ги изнесе следните забелешки: _____ (име и презиме)

Претставникот на подносителот на листата на кандидат за избор на претседател на Република Македонија _____

(подносител на листа) _____ (име и презиме)

ги изнесе следните забелешки: _____

Примерок од записникот добива секој претставник на подносителот на листа на кандидат за избор на претседател на Република Македонија.

Во _____ (место и дата)

Избирачки одбор
ПРЕТСЕДАТЕЛ,

(име и презиме)

Членови на Избирачкиот одбор:

- 1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

Задолжително да се прочита и постави пред работа на образец број 21

Општинската изборна комисија _____ надлежна за платените _____ на кои и се доставени посебни потврдени изводи од Избирачкиот список за избирачите - внатрешно раселени лица, од член 88 од Законот за избор на пратеници во Собранието на Република Македонија, именувана Избирачки одбор, согласно член 8 од Законот за именување и доопнување на Законот за избор на претседател на Република Македонија, кој ќе го спроведува гласањето еден ден пред денот на одржување на изборите, во префатените центри.

Гласањето на овие избирани, Избирачкиот одбор ќе го спроведе на начин што секој избран во гласањето, го префрлува гласачкото личие и го става во плек што му е придружен од Избирачкиот одбор, го запечатува плекот и го предава на Избирачкиот одбор.

Избирачкиот одбор кој го спроведува гласањето на денот на гласањето го потпишува посебниот записник за гласањето по листа на кандидати за избор на претседател на Република Македонија на избирачите - внатрешно раселени лица од Општинската изборна комисија _____ надлежна за платените _____

составен на _____ година - образец број 21, до Избирачкиот одбор на _____ април 2004 година префрлил дека на Гласачкото место останале неупотребени и неотпишани од нонанот на блокот со сериски број од _____ до _____ гласачки личниња и _____ (со број и зборови)

истите се ставени во посебен плек кој се затвора, запечатува и врз него се запишува бројот на избирачкото место и вкупност број на неупотребените личниња, страна број 3.

Избирачкиот одбор целокупниот изборен материјал што се состои од нецелосно потпишаниот посебен записник образец број 21, неупотребените гласачки личниња, плексите со гласачките личниња и посебните потврдени изводи од избирачкиот список, Избирачкиот одбор го става во поголем плек. Плекот го затвора со сепарат.

Вака запечатен изборен материјал, Избирачкиот одбор веднаш го доставува до Општинската изборна комисија од каде е именуван.

Општинската изборна комисија применетиот изборен материјал без да го отвора ќе го чува на безбедно место во седиште седиште до завршување на гласањето на денот на одржување на изборите.

Избирачкиот одбор што го спровел гласањето на избирачите - внатрешно раселени лица, е должен на денот на гласањето да се состои во ист состав кој го спровел гласањето во просторијата на Општинската изборна комисија во 19.00 часот и во присуство на областните претставници на подносителите листи на кандидати, кои го спровеле гласањето, во посебниот записник - образец број 21 и врше сумирање на резултатот од спроведеното гласање.

Избирачкиот одбор за се друго поставува како и Избирачките одбори на денот на гласањето, освен што не го објавува резултатот од гласањето.

Согласно наредбата, Избирачкиот одбор го потпишува посебниот записник образец број 21.

ОБРАЗОЦ БРОЈ 21
член 2 од Законот за избор на претседател на Република Македонија и член 88 од Законот за избор на пратеници во Собранието на Република Македонија

ПОСЕБЕН ЗАПИСНИК

за гласањето по листа на кандидати за избор на претседател на Република Македонија на избирачите - внатрешно раселени лица од Општинската изборна комисија _____ надлежна за платените _____ доставен на _____ 2004 година

Избирачкиот одбор од Избирачкото место број _____ од Општинската изборна комисија, го спроведе гласањето по листа на кандидат за избор на претседател на Република Македонија доставена од Општинската изборна комисија _____ надлежна за платените _____ во состав:

- Претседател _____
Членови: 1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

Освен претседателот и членовите на Избирачкиот одбор присутни се и претставниците на подносителите на листите:

- 1. _____ (име и презиме со назнака на која листа и претставник)
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. итн. _____

Според посебните потврдени изводи од Избирачкиот список во има запишано вкупно _____ избирани - внатрешно раселени лица.

Од нив на ден _____ од _____ часот до _____ часот гласале _____ избирани.

По завршувањето на гласањето на избираниите - внатрешно раселени лица, вкупно _____ гласачки личенки ставени во _____ (со број и зборови) _____ плек, како и неупотребените гласачки личенки _____ и посебни потврдени изводи од Избирачкиот список со примерокот од овој записник се ставаат во поголем плек кој се заплотува со сепотејт и се предаваат веднаш на Општинската изборна комисија _____ надлежна за општините _____

Овој деп од записникот Избирачкиот одбор го потпишува на денот на гласањето во седиштето на Општинската изборна комисија.

Избирачкиот одбор на _____ април 2004 година пребори дека на Гласачкото место останале неупотребени и неоткрити од кочанот на блокот со сериски број од _____ др _____ гласачки личенки, и испети се ставени во посебен _____ (со број и зборови) _____ плек кој се затвора, запечатува и во него се запишува бројот на избираниите место и вкупниот број на неупотребените личенки.

Избирачкиот одбор утврди дека од вкупно запишаните избирани во посебниот потврден извод од Избирачкиот список во ова гласачко место, гласале _____ избирани.

Се пристапи кон отворање на гласачката кутија и кон пребројување на гласовите.

Со ждрепка се определи членот на Избирачкиот одбор _____ кој ги извади и отвори гласачките личенки едно по _____ (има и презиме) _____ едно од гласачката кутија и ну ги предаде на претседателот на Избирачкиот одбор.

Гласачкото личенко се покажа на сите членови на Избирачкиот одбор, на присутните претставници на подносителите на листите и на набљудувачите.

Избирачкиот одбор утврди дали гласачкото личенко е важно или не и за која листа на кандидат за претседател на Република Македонија е гласано.

Избирачкиот одбор го регистрира дадениот глас, а гласачкото личенко се става на соодветно место и се пристапува кон вадење ново личенко од гласачката кутија.

Избирачкиот одбор според утврдените важни гласачки личенки, сувира дека кандидатите за избор на претседател на Република Македонија го добиле следниот број на гласови:

1. _____ (име и презиме на кандидатот за претседател на Република Македонија) добил _____ гласови.
2. _____ (со број и зборови)
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. итн. _____

Членот на Избирачкиот одбор _____ ги изнесе следните забелешки: _____ (име и презиме)

Претставникот на подносителот на листата на кандидат за избор на претседател на Република Македонија _____

(подносител на листата) _____ (име и презиме) _____ ги изнесе следните забелешки: _____

Примерок од записникот добива овој претставник на подносителот на листа на кандидат за избор на претседател на Република Македонија _____

Во _____ (место и дата) _____ Избирачки одбор ПРЕТСЕДАТЕЛ, _____ (име и презиме)

Членови на Избирачкиот одбор:

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

ОБРАЗЕЦ БРОЈ 22
член 5-а став 5 од Законот за изменување и дополнување на Законот за избор на претседател на Република Македонија ("Службен весник на РМ" бр. 11/2004)

ЗАПИСНИК

за премо-предвање на записникот и другиот изборен материјал од и на Избирачкиот одбор за Гласачкото место број _____ на и од Општинската изборна комисија _____ надлежна за општините _____ за гласањето по листа на кандидати за избор на претседател на Република Македонија на избираниите кои се наоѓаат на отслужување на воен рок или се на воена служба во Воена единица број _____, кои се на издржување на казна затвор или се во притвор во Казнено поправните домови _____ или на избираниите - внатрешно раселени лица во Граѓанскиот центар _____

I.

Избирачкиот одбор на Гласачкото место број _____ на Општинската изборна комисија _____ надлежна за општините _____ на _____ (ден, месец и година)

во _____ часот, кој го спроведе гласањето по листа на кандидати за избор на претседател на Република Македонија на избираниите кои се наоѓаат на отслужување на воен рок или се на воена служба во Воена единица, кои се на издржување на казна затвор или се во притвор во Казнено поправните домови или на избираниите - внатрешно раселени лица и го предаде следниот материјал:

1. Гласачки личенки од гласањето ставени во посебен плек вкупно _____ (со број и зборови)
2. Неупотребени гласачки личенки вкупно _____ (со број и зборови)
3. Посебни потврдени изводи од Избирачкиот список вкупно _____ (со број и зборови)

ставени во поголем плек кој е запечатен со сепотејт.

4. Изборен материјал кој се состои од кутијата за гласање, УВ ламба, спреј, графитно перичице и другиот изборен материјал.

Општинската изборна комисија _____ надлежна за општините _____ на _____ (ден, месец и година)

во _____ часот, од Избирачкиот одбор кој го спроведе гласањето по листа на кандидати за избор на претседател на Република Македонија на избираниите кои се наоѓаат на отслужување на воен рок или се на воена служба во Воена единица, кои се на издржување на казна затвор или се во притвор во Казнено поправните домови или на избираниите - внатрешно раселени лица го прими следниот материјал:

1. Гласачки личенки од гласањето ставени во посебен плек вкупно _____ (со број и зборови)
2. Неупотребени гласачки личенки вкупно _____ (со број и зборови)
3. Посебни потврдени изводи од Избирачкиот список вкупно _____ (со број и зборови)

ставени во поголем плек кој е запечатен со сепотејт.

4. Изборен материјал кој се состои од кутијата за гласање, УВ ламба, спреј, графитно перичице и другиот изборен материјал.

ПРИМИЛ **МП** **ПРЕДАЛ**
ПРЕТСЕДАТЕЛ на Општинската изборна комисија, Претседател на Избирани одбор,

(име и презиме) _____ (име и презиме) _____

Членови на Општинската изборна комисија: Членови на Избирани одбор:

1. _____	1. _____
2. _____	2. _____
3. _____	3. _____
4. _____	4. _____

II.

Општинската изборна комисија _____, надлежна за општините _____, на _____ (ден, месец и година) во _____ часот, од Изборниот одбор кој го спроведува гласањето по листа на кандидати за избор на претседател на Република Македонија на изборните кои се наоѓаат на отслужување на воен рок или се на воена вежба во Воена единица, кои се на издржување на казна затвор или се во притвор во Казнено поправните домови или на изборните - внатрешно расловени лица и го предадо следниот материјал:

1. Гласачки личнича од гласањето ставени во посебен плек вкупно _____ (со број и зборови)
2. Неупотребените гласачки личнича вкупно _____ (со број и зборови)
3. Посебни потврдени изводи од Изборниот список вкупно _____ (со број и зборови)

ставени во поголем плек кој е заштитен со селотопјет.

4. Изборниот материјал кој се состои од кутијата за гласање, УВ ламба, спреј, графично перичка и другиот изборен материјал.

Изборниот одбор на Гласачкото место број _____ на Општинската изборна комисија _____, на _____ (ден, месец и година) во _____ часот, кој го спроведува гласањето по листа на кандидати за избор на претседател на Република Македонија на изборните кои се наоѓаат на отслужување на воен рок или се на воена вежба во Воена единица, кои се на издржување на казна затвор или се во притвор во Казнено поправните домови или на изборните - внатрешно расловени лица и го прими следниот материјал:

1. Гласачки личнича од гласањето ставени во посебен плек вкупно _____ (со број и зборови)
2. Неупотребените гласачки личнича вкупно _____ (со број и зборови)
3. Посебни потврдени изводи од Изборниот список вкупно _____ (со број и зборови)

ставени во поголем плек кој е заштитен со селотопјет.

4. Изборниот материјал кој се состои од кутијата за гласање, УВ ламба, спреј, графично перичка и другиот изборен материјал.

Членот на Изборниот одбор _____ (име и презиме)
 ги внесо следните забелешки: _____

Претставникот на подносителот на листата на кандидат за избор на претседател на Република Македонија _____ (подносител на листа) _____ (име и презиме)
 ги внесо следните забелешки: _____

Примерок од записникот добива секој претставник на подносителот на листата на кандидат за избор на претседател на Република Македонија.

Во _____ (место и дата)

ПРЕДАЛ
ПРЕТСЕДАТЕЛ
 на Општинската изборна комисија,

М/П

ПРИМИЛ
 Претседател на Изборниот одбор.

_____ (име и презиме)

_____ (име и презиме)

Членови на Општинската изборна комисија:

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

Членови на Изборниот одбор:

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

ОБРАЗЕЦ БРОЈ 23

член 5-6 ставови 1, 2, 3, 4, 5 и 8 од Законот за именување и дополнување на Законот за избор на претседател на Република Македонија ("Службен весник на Република Македонија" брј 11/2004)

СЕРИСКИ БРОЈ _____

ДРЖАВНО ЗНАМЕ

1. _____ (име и презиме на кандидатот за претседател на Република Македонија)
2. _____
3. _____
4. _____

ОБРАЗЕЦ БРОЈ 24

член 2 од Законот за избор на претседател на Република Македонија, а во прова со член 20 од Законот за избор на пратеници во Собранието на Република Македонија

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
 ДРЖАВНА ИЗБОРНА КОМИСИЈА
 Број _____ 2004 година
 Скопје

У В Е Р Е Н И Е

за избор на претседател на Република Македонија

Брз основ на резултатите од изборите за избор на претседател на Република Македонија, за претседател на Република Македонија е избран

_____ (име и презиме на избраниот претседател)

М.П. ДРЖАВНА ИЗБОРНА КОМИСИЈА
 ПРЕТСЕДАТЕЛ,

www.slvesnik.com.mk
 contact@slvesnik.com.mk

Издавач: ЈП СЛУЖБЕН ВЕСНИК НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА, ц.о.-Скопје
 бул. "Партизански одреди" бр. 29. Поштенски факс 51.
 Директор и одговорен уредник - Борис Тренески.
 Telefони: +389-2-3298-860, +389-2-3298-769. Телефакс: +389-2-3112-267.

Претплатата за 2004 година изнесува 9.200,00 денари.
 "Службен весник на Република Македонија" излегува по потреба.
 Рок за рекламации 15 дена.
 Жиро-сметка: 300000000188798. Број за ДДВ МК: 4030987108771.
 Депомент: Комерцијална банка, АД - Скопје.
 Печат: Графички центар КМ Креатив - Скопје.